❍ *O carte cu un conținut adaptat programelor de admitere în:*

- **Academia de Poliție**
- **Facultățile de filologie şi de drept**
- **Şcolile de agenți de poliție şi subofițeri de jandarmi**
- **alte profiluri la care sunt testate cunoştințele de limba română**

❍ *Sintezele teoretice şi testele-grilă sunt concordante cu conținutul* ***noilor lucrări normative ale Academiei Române - Dicționarul Ortografic, Ortoepic şi Morfologic al Limbii Române ediția a II-a şi Gramatica Limbii Române vol. I, II***

Pentru comenzi sunați la: 0349-806.432, 0722-616.948

ISBN: 978-973-7947-32-1

Gramatica Limbii Române în scheme

Maria Țicleanu Dumitru Țicleanu

GRAMATICA

Limbii Române

în scheme

Editura Lotus

2008

MARIA ȚICLEANU DUMITRU ȚICLEANU

GRAMATICA LIMBII ROMÂNE în scheme

Ediția a VI-a revăzută și adăugită

EDITURA ALUTUS
SLATINA
2008

Coperta: Achim Alexandru
Tehnoredactare computerizată, machetare
și introducere text
Dan Șandor si Florina Gavrilă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ȚICLEANU, MARIA

Gramatica limbii române în scheme/ Maria Țicleanu, Dumitru Țicleanu - Slatina : Alutus, 2008
Bibliogr.
ISBN 978-973-7947-32-1

1. Țicleanu, Dumitru

811.135.1'36

Editor: Radu Cenușe

Tipărit la:

ImprimeriaSlatina
Aleea Tipografului, nr. 9, 230002, Slatina, jud. Olt
telefon: 0349/416.810; e-mail: imprimeria@gmail.com

CUVÂNT ÎNAINTE

Interesul publicului larg pentru studiul limbii române – ajunse cenușăreasă în regimul trecut – este subliniat și de numărul mare de lucrări normative apărute pe piața cărții și epuizarea în scurt timp a tirajelor.

„Gramatica limbii române, în scheme, cu exerciții și teste – grilă" *ai cărei autori sunt foștii mei studenți, abordează într-o viziune personală, facilitată de o îndelungată muncă la catedră, modalitățile practice ale însușirii obiectului, marcate de o sistematizare didactică, uneori excesivă, a aspectelor structurale și a conexiunilor dintre ele.*

Lucrarea este descriptivă și abordează, în sinteză, structurile gramaticale, morfologice și sintactice, precedate de o sumară prezentare a noțiunilor de fonetică și de vocabular. Autorii au intenționat să evidențieze și probleme de profunzime, neglijate de manualele școlare, dar prezente în testele de verificare la unele facultăți: acordul articolului posesiv când substantivul în genitiv este urmat de un determinant în acuzativ („Serviciul de aprovizionare a armatei"; „Departamentul de restructurare a economiei"; „Serviciul de informații al inspectoratului școlar") este realizat în funcție de raporturile stabilite între termenii sintagmei. Se fac, de asemenea, disocieri privind folosirea prepoziției „a", confundate de vorbitori cu articolul posesiv omonim, în situația substantivelor precedate de adjectivele nehotărâte sau propriu-zise (numeros, diferit, anumit), în forma de acuzativ: „Opțiunea a mulți oameni" (nu a multor...). Se încearcă și clarificări privind situații aparente ale subiectului aflat în alte cazuri decât nominativ și excepțiile propriu-zise.

Caracterul practic al lucrării este conferit de sistematizarea problemelor teoretice, la care autorii au recurs, coroborată, în partea a doua, cu exercițiile de complexitate și dificultate variate spre a contribui la fundamentarea noțiunilor și a categoriilor gramaticale ale limbii române. Acumulările calitative și informaționale astfel dobândite se pot comensura în competențe de limbaj și în integrarea valorilor expresive ale unui text în mesaje individuale precum și, pe baza capacității intelectuale proprii, în receptarea corectă a unui astfel de mesaj.

Lucrarea nu este și nu poate fi o descriere integrală a structurii gramaticale a limbii române și nici nu constituie o contribuție originală a studiului acesteia, dar îi revine meritul de a fi abordat, într-o viziune proprie, aspecte ale studierii limbii, utile celor preocupați de cunoașterea, în amănunt, a problemelor gramaticii românești.În consecință, o recomand călduros editurii și publicului larg românesc.

Academician profesor GABRIEL ȚEPELEA

FONETICA

Studiază sunetele vorbirii (adică sunetele limbajului articulat).

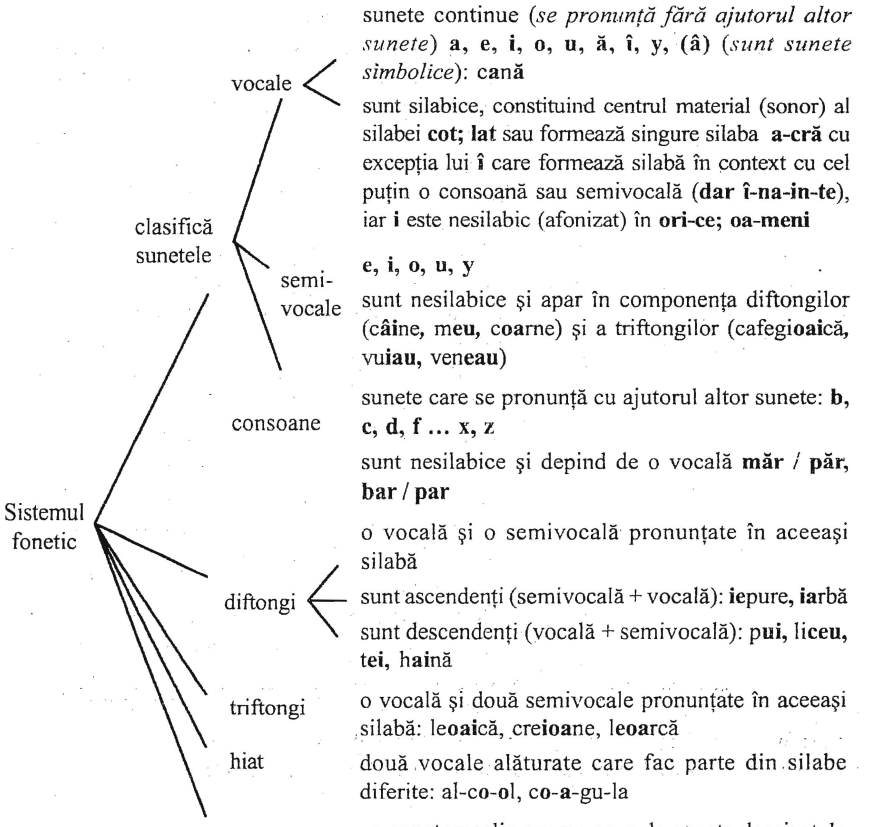

Despărțirea cuvintelor în silabe
Sunt patru situații

- Consoanele intervocalice
  - o consoană aflată între două vocale, despărțirea se face înaintea consoanei **ca-să, fă-ră**
  - două consoane aflate între două vocale se despart astfel: prima rămâne la silaba dinainte, cealaltă trece la silaba următoare: **gar-dă, sis-tem**
  - **Obs.** – dacă în grupul de două consoane alăturate prima este: **b, c, d, f, g, h, p, t, v**, iar a doua **l** sau **r** grupul nu se desparte: **ta-blă, a-cla-ma, a-fri-can**; grupul **rl** se desparte: **gâr-lă**
  - trei sau mai multe consoane alăturate aflate între două vocale se despart astfel: prima consoană rămâne în silaba dinainte, iar celelalte trec în silaba următoare: **mon-stru, cen-tru**
  - **Obs.** – în grupurile de trei consoane intervocalice: **lpt, mpt, ncș, nct, nct, ncv, rtf, stm, ndv, mpț, rct** despărțirea se face între a doua și a treia consoană a grupului: **func-ți-e, in-stinc-tiv,** de-**linc**-vent, **simp**-tom, ab-**sorb**-ți-e
- Grupurile vocalice
  - diftongii și triftongii fac parte din aceeași silabă: **fii, soa**-re **roi,trau**-mă, tă-**iai, pici, leu**-că;
  - vocalele în hiat fac parte din silabe diferite: **a-ur, re-u**-și, am-bi-**gu-u**
  - o semivocală între două vocale trece în silaba următoare: vi-**oa**-ră
- Cuvintele compuse și unele derivate
  - este acceptată și despărțirea după elementele componente: **bin**-o-clu, **par**-o-ni-me, **tri**-unghi, **tran**-sil-vă-nean, **trans**-a-tlan-tic, alături de aceea după pronunțare bi-no-clu
- Cuvintele conjuncte
  - când formează silabă comună la capăt de rând dacă sunt monosilabice nu se despart: **mi-a** cerut
  - dacă unul dintre cuvinte este polisilabic atunci se pot despărți la capăt de rând **mi-a** -duc (linia de despărțire nu trebuie să corespundă cratimei)

Corespondența între sunete și litere

Nu se respectă uneori din cauza contextului grafic:

I. Același sunet poate fi transcris prin litere diferite
- [î]
  - **î** –» în poziție inițială (**încotro**), finală (**a coborî**) și în interiorul cuvintelor derivate cu prefixe de la un cuvânt care începe cu **î** (**reîncepe**) sau compuse (**bineînțeles**)
  - **â** –» în interiorul cuvintelor, dacă acest sunet nu e vocala inițială a unui cuvânt sau a celui de-al doilea termen dintr-un compus (**cântec**)

I. Același sunet poate fi transcris prin litere diferite
- [i]
  - **i** –» în cuvinte precum **evită**
  - **y** –» în împrumuturi: **yală**
- [k]
  - **c** –» **carte**
  - **k** –» **folk, Kogălniceanu**
  - **q** –» **quark** (microparticulă)
- [k']
  - **ch** + **e, i** –» **chip, ureche**
  - **k** + **e, i** –» **kilometru, ketchup**
  - **qu** + **e, i** –» **Quebec** (Kebék), **Quito** (Kito)
- [v]
  - **v** –» **vară, câteva**
  - **w** (dublu **ve**) –» **widia** (metal dur), **Weber** (Vebăr)
- [gz]
  - **x** –» **exemplu**
  - **gz** –» **Bogza**

II. Aceeași literă transcrie sunete diferite
- **e**
  - vocala [e] –» **verb**
  - [e] semivocalic numai înainte de **a** și **o** / semnul fonetic [e̯] –» **neagră, leoarcă**
  - [i̯] semivocalic/semnul fonetic [y̯] sau [i̯] –» **ea** (**i̯a**), **aceea** (ăceia), **atenuează** (atenuăză)
  - diftongul **ie**/semnul fonetic [ye] sau [i̯e] –» întâlnit la pronumele personale **ei, ele** și formele de prezent sau de imperfect ale lui **a fi: este** (**i̯este**), **eram** (**i̯eram**)
- **e**
  - literă ajutătoare în grupurile **ce, ge, che, ghe** – **ceară, geană, cheamă, gheată** (ară, ană, k'amă, ată)
- **i**
  - vocala [i] –» **sistem**
  - ***Obs.*** – **i** final este silabic
    - **i** accentuat la infinitiv prezent (a auzi) și la perfect simplu, persoana a III-a sg. (el ochi)
    - **i** neaccentuat silabic dacă urmează după grupurile **c** + **l, r** (**acri, afli**)
    - în neologisme și în cuvinte străine (**taxi, bebi**)
  - **i** semivocalic înainte de **a, e, o, u** și după toate vocalele – **iarnă, iepure, iolă, iubire, cai, văi, pâine, cioroi, cui, mei, cutii**

II. Aceeaşi literă transcrie sunete diferite

i
- **i** scurt nesilabic/semnul fonetic [i̯], [i̯̯] (afonizat, şoptit) –» un **i** neaccentuat — după: o consoană: **speri**; două consoane: **surzi**; trei consoane: **lincşi**
- literă ajutătoare –» **cioc** (oc)

o
- vocala [o] –» **copie** (kopie)
- **o** semivocalic înainte de **a** –» **coasă** (ko̯asă)
- **u** semivocalic/semnul fonetic [w], [u̯] –» **oală** (u̯ală)

u
- vocala [u] –» **sună**
- **u** semivocalic înainte de orice vocală cu excepţia lui **o** şi a lui **i** şi după orice vocală cu excepţia lui **u** – **steaua, roua, macrou, liceu, chipiu, râu, tău,**
- **v** după litera **q** – Quintilian (qvintilian)

c
- consoana [c]/semnul fonetic [k] urmată de consoane, exceptând pe **h** sau de vocale, exceptând pe **e** sau **i** – **cană** (kană)
- grupul de litere **ce, ci**/semnul fonetic [ ]

Obs.
- transcrie un sunet când grupul nu are valoare silabică. Sunetul [č] e simbolizat înainte de **a** prin literele **ce: ceaşcă** (aşcă) şi prin **ci** înaintea lui **o** şi a lui **u ciung** (ung), **ciută** (ută).
  El apare şi în finală absolută când **i** simbolizează un **i** *neaccentuat* **arici** (ari)
  e şi **i** nu au valoare fonetică, sunt semne grafice.
- transcrie două sunete când grupul are valoare silabică (**e** şi **i** sunt vocale) înaintea unei consoane **cer, circ** (er, irk) sau a unei vocale de care **e** sau **i** se desparte printr-un hiat **aceea** (a eia) sau la sfârşit de cuvânt: **trece** (tre e), **(a) răsuci** (răsu i) –» **i** este un sunet accentuat.

c — grupul de litere **che, chi**/semnul fonetic [k'] transcrie
- un sunet [k'] când **e** sau **i** nu au valoare fonetică: **chiuvetă** (k'uvetă), **chiasm** (k'asm), iar în finală absolută când **i** e un sunet neaccentuat: **unchi** (unk') **h** nu are valoare fonetică
- două sunete k'e, k'i înaintea unei consoane **chec, k'ec, chimic** (k'imik), a unei vocale în hiat **chiui** (k'iui) şi chiar la sfârşit de cuvânt **ureche** (urek'e)

II. Aceeaşi literă transcrie sunete diferite

g
- consoana [g] – **gardă**
- grupul de litere **ge, gi**/semnul fonetic [ ] notează: un sunet: **geam, fragi** (am, fra); două sunete: **ger, gintă** (er, intă)
- grupul de litere **ghe, ghi**/semnul fonetic [ ] notează: un sunet: **gheaţă, ghiozdan** (aţă, ozdan); două sunete: **ghem, ghindă** (em, indă)

(vezi explicaţiile de la celelalte grupuri)

k
- pronunţat **K** + consoană - Kripton (cripton)
  + a, o, u - Kantian
- + **e, i** –» **K`** + **Kil (chil), Ketchup (che ap)**

q - K + a –» qatarian

qu
- Ku - quarc (cuarc)
- Kv - quadrivium, quiproquo (cviprocvo)
- K` + e, i - quipu (chipu), quetzal (chetal)

y
- **i** + consoană, în interiorul cuvântului sau la sfârşit de cuvânt **yterit, Byck, whisky**
- **i** semivocalic + vocală –» **yankeu**

w
- **v** - cu excepţia unor anglicisme - **westfalian**
- **u** - (semivocală) în anglicisme - **western** (uestărn)
- **v** - vocală, la iniţială de cuvânt , + **ee, h (i)** - **wigwam** (uiguom), **weekend** (uichend)

x
- **cs** –> **excepţie, fix, Alexe**
- **[gz]** –> **exerciţiu**

– Limba română are 34 de sunete-tip reproduse într-un sistem alfabetic format din 31 de litere (22 de consoane, 7 vocale, 4 semivocale şi o vocală nesilabică **i**).

VOCABULARUL

Reprezintă totalitatea cuvintelor unei limbi

- Vocabularul (lexicul)
  - sensul cuvintelor
    - propriu
      - având un singur sens: **„pantof"**
      - având două sau mai multe sensuri:
        - a) de bază: **a citi** (a parcurge un text);
        - b) secundare: **a citi; a descifra o partitură; a învăța; a descoperi semnele cerești**
    - figurat: „Clinchetul tălăngilor **picură** în auz". (Bogza)
  - structura
    - fundamental (fondul principal)
      - – noțiuni fundamentale;
      - – cuvinte cunoscute și utilizate frecvent;
      - – stabilitate și vechime; mare capacitate de derivare; au valori polisemantice
    - masa vocabularului
      - **arhaisme** – cuvinte ieșite din uz: **vornic, spătar**
      - **neologisme** – împrumuturi noi din alte limbi, inclusiv creațiile interne ale limbii prin derivare și compunere: **implementare, circumstanță**.
      - **regionalisme** – caracteristice stilului colocvial și o răspândire geografică limitată: **megieș, bojdeucă**.
      - **termeni tehnico-științifici: disc, gradație, natriu**
      - **argou** – limbaj cunoscut de grupuri restrânse: **diriga, mititica** (închisoare)
      - jargon – cuvinte străine folosite pentru a crea impresie: **monșer, darling**
  - mijloace de îmbogățire interne — derivarea
    - cu prefixe: sunetul sau grupurile de sunete așezate înaintea radicalului pentru a forma cuvinte noi: **dezaproba; întrevedere, prejudecată**
    - cu sufixe: un sunet sau o îmbinare de sunete care atașate după un radical creează un cuvânt nou: **strungar, învățământ, oltean**

- Mijloace de îmbogățire interne
  - derivarea

    După valoarea conferită cuvintelor nou-create derivatele se clasifică în:
    - **nume de agent** (denumesc autorul unei acțiuni, pe cel care exercită o meserie sau îndeplinește o funcție:
      -tor (aviator); **-ar** (iăptar); **-giu** (geamgiu);
      -ist (tractorist); **-aș** (poștaș); **-agiu** (reclamagiu)
    - **nume de instrument**:
      -ar (cenușar); **-niță** (solniță); **-tor** (încălțător);
      -ău (mestecău); **-toare** (secerătoare – mașina)
    - **derivate cu sens colectiv**:
      -ăraie (fumăraie); **-ărie** (rufărie); **-ime** (tinerime);
      -iș (păpuriș); **-et** (făget); **-iște** (iniște)
    - **derivate ce indică originea**:
      -ez (francez); **-ean** (clujean); **-iot** (mangaliot)
    - **derivate augmentative**:
      -oi (măturoi); **-oaie** (căsoaie); **-an** (puștan);
      -andru (puiandru)
    - **derivate diminutivale**:
      -iță (fetiță); **-aș** (copilaș);
    - **derivate abstracte** (prin care sunt denumite acțiuni, însușiri, caracteristici):
      -anță (cutezanță); **-tate** (răutate); **-ință** (biruință);
      -ism (realism); **-eală** (greșeală); **-itate** (sticlozitate)
    - **sufixe ale modalității**:
      -ește (românește); **-âș** (chiorâș); **-iș** (pieptiș);
      -mente (realmente); **-icește** (actoricește)
    - **sufixe ale însușirii**:
      -al (original); **-ar** (originar); **-iu** (auriu); **-os** (sârmos);
      -icios (lipicios – când formăm adjective de la verb);
      -ios (sârguincios – când formăm adjective de la substantiv)
  - compunerea

    procedeu prin care din două sau mai multe cuvinte se creează unul nou: **rea**–voință, **bună**stare, **Rom**pres, **altă**dată.
  - schimbarea valorii gramaticale:

    trecerea unor cuvinte din clasa lor gramaticală la alta:
    - substantivul devine adverb: **Ziua** ninge.
    - adjectivul devine substantiv: Era **un bătrân** cărunt.
    - adverbul devine substantiv: **Binele** se uită ușor.
    - adverbul devine adjectiv: **Așa** oameni n-am văzut.
    - pronumele devine adjectiv: **acest** om
    - verbul devine substantiv sau adjectiv: **trecere, rănitul** coșuri **fumegânde**
    - numeralul devine adjectiv sau adverb: **doi** fii plătește **înzecit**.

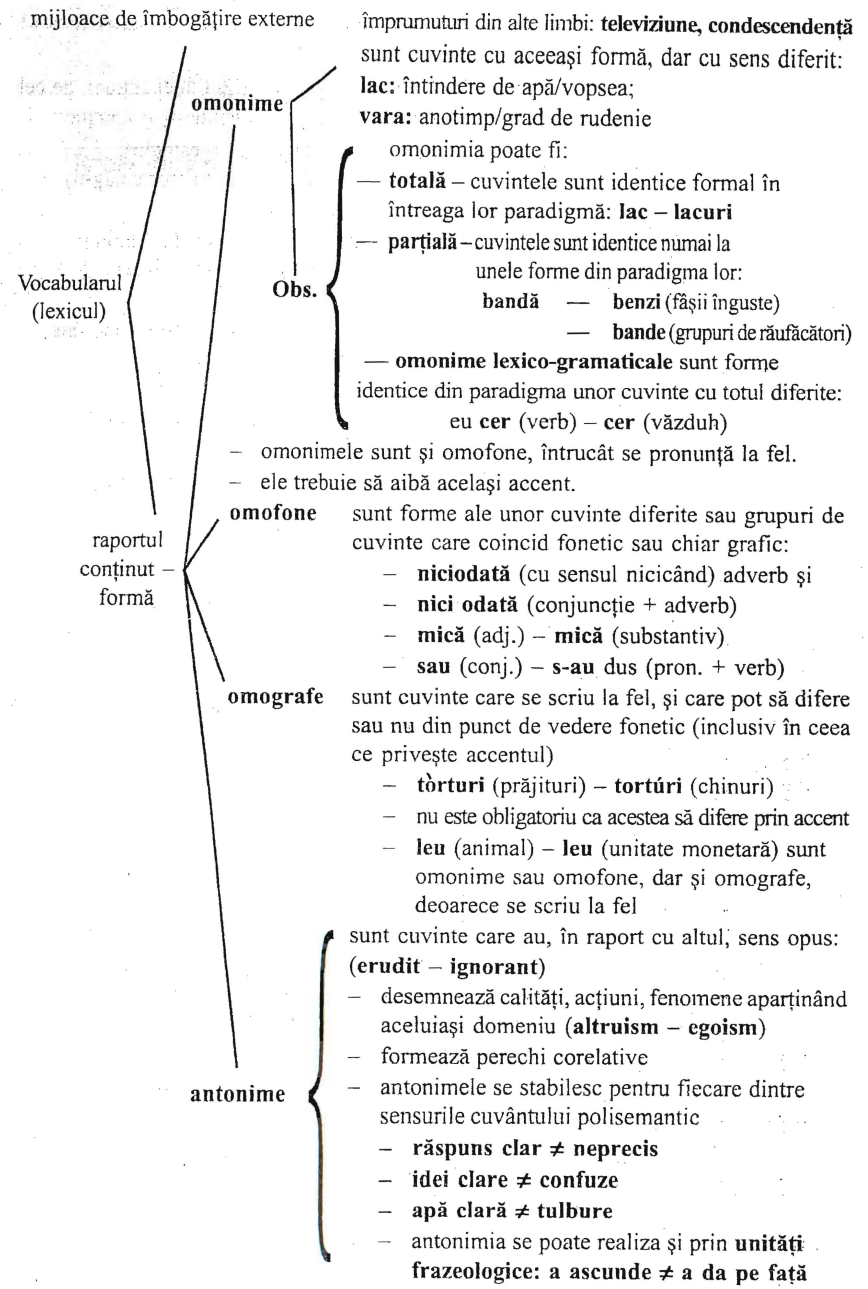
mijloace de îmbogățire externe
împrumuturi din alte limbi: televiziune, condescendență
Vocabularul (lexicul)
omonime
sunt cuvinte cu aceeași formă, dar cu sens diferit:
lac: întindere de apă/vopsea;
vara: anotimp/grad de rudenie
Obs.
omonimia poate fi:
— totală – cuvintele sunt identice formal în întreaga lor paradigmă: lac – lacuri
— parțială – cuvintele sunt identice numai la unele forme din paradigma lor:
bandă — benzi (fâșii înguste)
— bande (grupuri de răufăcători)
— omonime lexico-gramaticale sunt forme identice din paradigma unor cuvinte cu totul diferite:
eu cer (verb) – cer (văzduh)
– omonimele sunt și omofone, întrucât se pronunță la fel.
– ele trebuie să aibă același accent.
raportul conținut – formă
omofone
sunt forme ale unor cuvinte diferite sau grupuri de cuvinte care coincid fonetic sau chiar grafic:
– niciodată (cu sensul nicicând) adverb și
– nici odată (conjuncție + adverb)
– mică (adj.) – mică (substantiv)
– sau (conj.) – s-au dus (pron. + verb)
omografe
sunt cuvinte care se scriu la fel, și care pot să difere sau nu din punct de vedere fonetic (inclusiv în ceea ce privește accentul)
– tòrturi (prăjituri) – tortúri (chinuri)
– nu este obligatoriu ca acestea să difere prin accent
– leu (animal) – leu (unitate monetară) sunt omonime sau omofone, dar și omografe, deoarece se scriu la fel
antonime
sunt cuvinte care au, în raport cu altul, sens opus: (erudit – ignorant)
– desemnează calități, acțiuni, fenomene aparținând aceluiași domeniu (altruism – egoism)
– formează perechi corelative
– antonimele se stabilesc pentru fiecare dintre sensurile cuvântului polisemantic
– răspuns clar ≠ neprecis
– idei clare ≠ confuze
– apă clară ≠ tulbure
– antonimia se poate realiza și prin unități frazeologice: a ascunde ≠ a da pe față

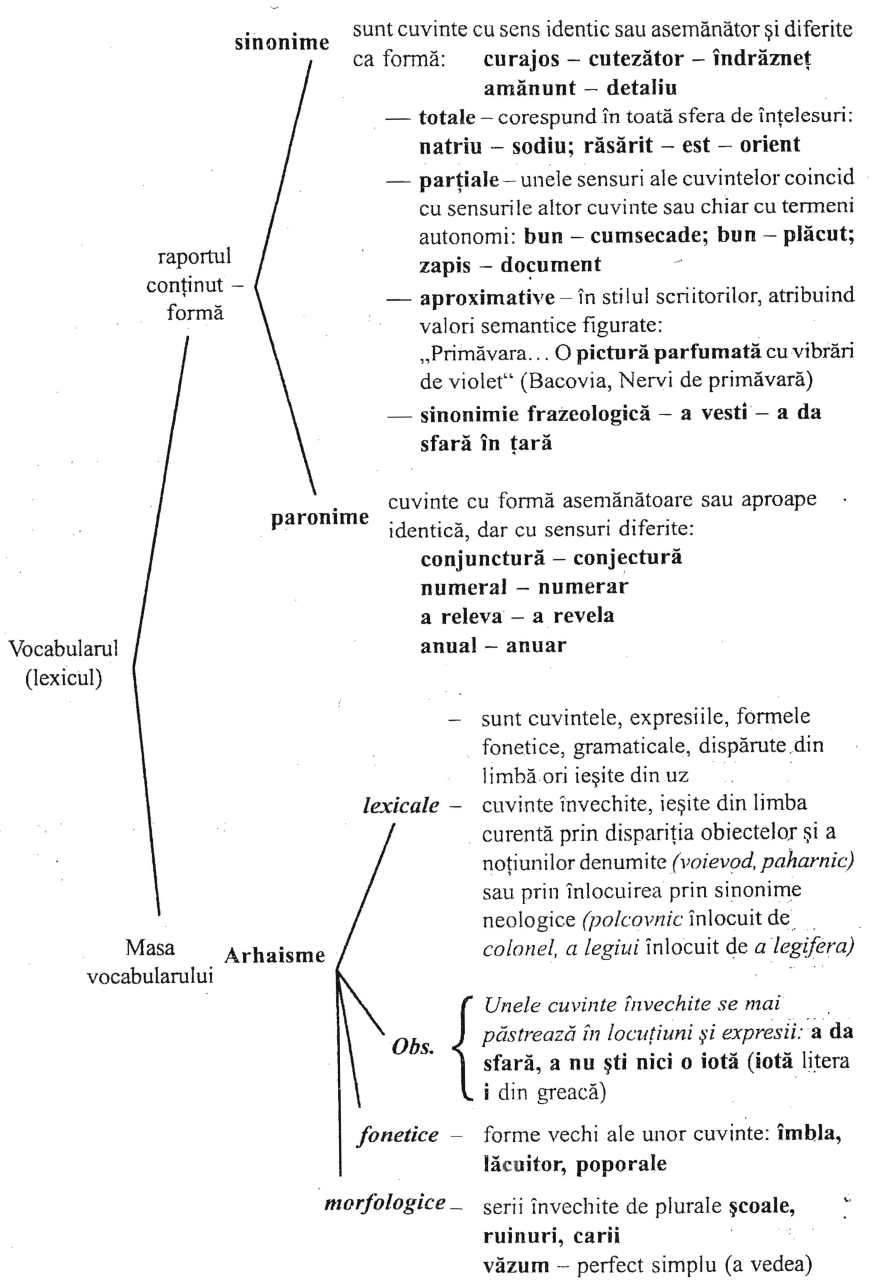
Vocabularul (lexicul)
raportul conținut – formă
sinonime
sunt cuvinte cu sens identic sau asemănător și diferite ca formă: curajos – cutezător – îndrăznet
amănunt – detaliu
— totale – corespund în toată sfera de înțelesuri: natriu – sodiu; răsărit – est – orient
— parțiale – unele sensuri ale cuvintelor coincid cu sensurile altor cuvinte sau chiar cu termeni autonomi: bun – cumsecade; bun – plăcut; zapis – document
— aproximative – în stilul scriitorilor, atribuind valori semantice figurate:
„Primăvara... O pictură parfumată cu vibrări de violet" (Bacovia, Nervi de primăvară)
— sinonimie frazeologică – a vesti – a da sfară în țară
paronime
cuvinte cu formă asemănătoare sau aproape identică, dar cu sensuri diferite:
conjunctură – conjectură
numeral – numerar
a releva – a revela
anual – anuar
Masa vocabularului
Arhaisme
– sunt cuvintele, expresiile, formele fonetice, gramaticale, dispărute din limbă ori ieșite din uz
lexicale – cuvinte învechite, ieșite din limba curentă prin dispariția obiectelor și a noțiunilor denumite (voievod, paharnic) sau prin înlocuirea prin sinonime neologice (polcovnic înlocuit de colonel, a legiui înlocuit de a legifera)
Obs.
Unele cuvinte învechite se mai păstrează în locuțiuni și expresii: a da sfară, a nu ști nici o iotă (iotă litera i din greacă)
fonetice – forme vechi ale unor cuvinte: îmbla, lăcuitor, poporale
morfologice – serii învechite de plurale școale, ruinuri, carii
văzum – perfect simplu (a vedea)

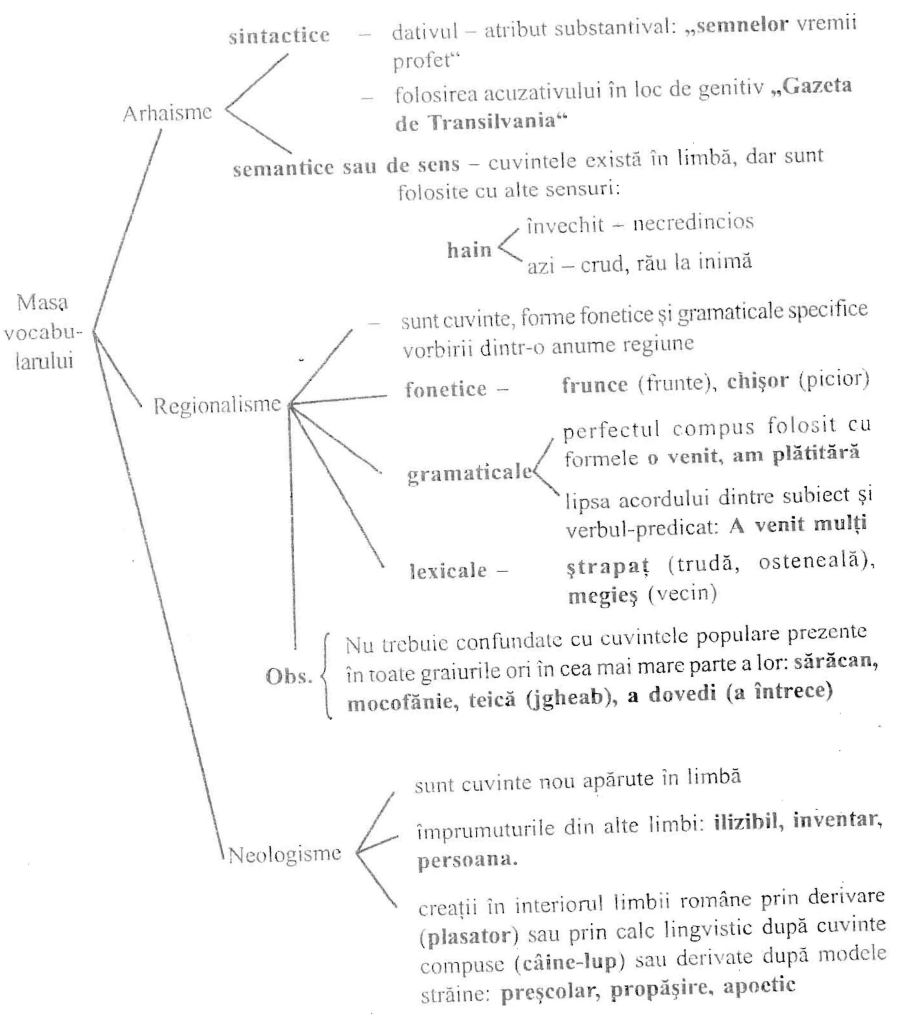

GRAMATICA

Stabilește regulile privitoare la modificarea formei cuvântului și la îmbinarea lor în propoziții și a propozițiilor în fraze.

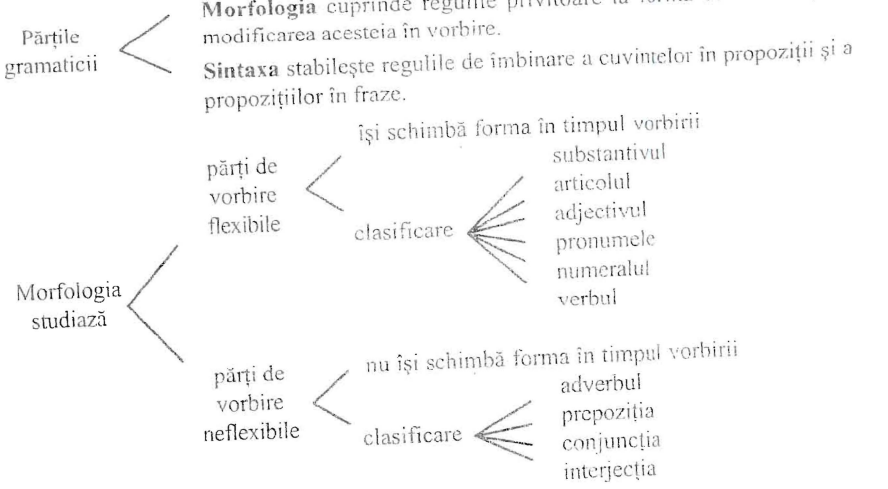

SUBSTANTIVUL

Partea de vorbire care denumește ființe, lucruri, acțiuni, stări, însușiri sau relații, cuprinse în gramatică sub numele de obiecte; este o parte de vorbire noțională și flexibilă care poate îndeplini toate funcțiile sintactice din cadrul propoziției.

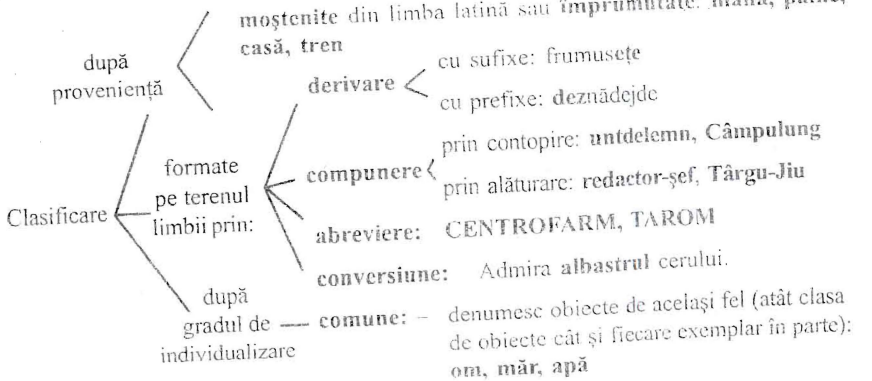

Clasificare
- după gradul de individualizare
  - **proprii:** – denumesc anumite obiecte considerate izolat, spre a le deosebi de cele din aceeași categorie: **Adela, Carpați**
- după formă
  - **simple:** **student**
  - **compuse:** **bunăstare, bună–credință**

Categorii gramaticale

genul:
- – masculin: **băiat, pom, perete**
- – feminin: **soră, floare, luni**
- – neutru: **teren, fotbal, auz**

Observații

Numele însuflețite la care genul marchează diferențe de sex sunt:

a) perechi de cuvinte cu rădăcini diferite (heteronime)
frate – soră; cocoș – găină

b) perechi de cuvinte cu aceeași rădăcină formate unul de la altul prin adăugarea sau suprimarea unui sufix, numite mobile, iar sufixele sunt moționale.

Feminine formate de la masculine:
student – student**ă**
oltean – oltean**că**
florar – florăr**easă**
pictor – pictor**iță**
duce – duce**să**
tigru – tigr**oaică**
Joian – Joian**ca**
Alexandru – Alexandr**ina**
vițel – viț**ea**/viț**ică** (înlocuire de sufixe)

Masculine formate de la feminine :
curcă – curc**an**
mierlă – mierl**oi**
Viori**ca** – Viorel (înlocuire de sufixe)
pisică – pis**ic** (suprimare de sufix)

c) nume de însuflețite care nu sunt constituite în perechi și la care genul gramatical este neconcludent, întrucât prin aceeași formă sunt denumite ambele ființe, numite epicene:
- ministru, custode, elefant, castor
- haimana, cunoștință, șopârlă, veveriță

Categorii gramaticale

numărul
- **singular:** obiectele apar izolate câte unul: **casă, om, teren**
- **plural:** obiectele apar în grup (mai multe la un loc): **case, oameni, terenuri**
- substantive defective
  - de singular: au numai formă de plural: **zori, ochelari, Carpați**
  - de plural: au numai formă de singular: **unt, entuziasm, aur, cinste, capitalism, Slatina**

Obs.
- substantive cu forme duble de singular sau de plural dintre care una (cea subliniată) este ieșită din uz: coli – **coale; genunche** – genunchi; **piepten** – pieptene/ pieptăn.
- substantive cu forme multiple la plural, fiecare formă având alt înțeles, constituie omonime parțiale:
  - **pas** { pași (în mers) / pasuri (trecători)
  - **curent** { curenți (de aer) / curente (literare, culturale, filozofice)
- substantive care au un plural cu alt înțeles decât cel obișnuit: **ape** – joc de lumini; **bucate** – cereale, mâncăruri; **lapte – lapți**: glande la pești
- substantive cu formă de singular și înțeles de plural: friptură de **pasăre**; după obiceiul **românului**
- substantive colective: la singular denumesc colectivități, grupuri, mulțimi, cu mai multe elemente: **stol, popor, studențime**

Cazul
- forma pe care o ia substantivul pentru a exprima diferite funcții sintactice în propoziție
- **Nominativ** funcții în propoziții
  - **subiect: Educația** ajută. (cine ajută?)
  - **nume predicativ:** Tu ești **copilă**. (ce ești?)
  - **atribut apozițional:** Iată craiul, **socru mare.** (Eminescu)
    (stă în N sau în cazul substantivului determinat)
    M-am adresat profesorului **Dumitrescu.**
    Fotbalistul **Țicleanu** a devenit antrenor.
  - **element predicativ suplimentar:**
    A fost promovat **comisar-șef.**

Cine?
Ce?

Genitiv
funcții
în
propoziții

- nume predicativ
  - „Povestea-i **a ciocanului** ce cade pe ilău." *(Eminescu)*
  - Acești oameni par a fi **împotriva** propriului **popor**.
- atribut substantival
  - **apozițional:** Casa vecinului, **adică a lui Ion,** a fost renovată.
  - **genitival:** Vacanța e bucuria **copiilor**.
  - **prepozițional:** Lupta **contra neștiinței** înnobilează.
- complement indirect
  - Își vărsa focul **asupra clasei.**
  - În visu-i apăreau chipuri aducătoare **ale vremurilor** de altădată. (al unui adjectiv de proveniență verbală)
- complement circumstanțial
  - a) **de loc:** Se adunaseră **în preajma școlii**.
  - b) **de timp:** Ajunsese **înaintea colegului** său.
  - c) **de mod:** Înainta **contra vântului**.
  - d) **de cauză: Din pricina lăcomiei** se fac atâtea fărădelegi.
  - e) **concesiv: În ciuda bolii** venea la curs.
  - f) **opozițional: În locul trandafirului** a pus un mărgăritar.
  - g) **cumulativ: În afara prietenei** vor mai veni și altele.
  - h) **de excepție:** Trupa, **în afara regizorului,** era adunată.
  - i) **de relație:** Vom mai reflecta **asupra propunerilor** tale.
  - j) **condițional: În locul bunicului,** eu te-aș fi pedepsit.
- prepoziții cu genitivul: **împotriva, contra, înaintea, deasupra ș.a.**
- locuțiuni prepoziționale: **în fața, din fața, în jurul, în susul, de-a lungul, pe dinafara ș.a.**

Dativ
funcții în
propoziții

se folosește cu prepoziții și adverbe cu valoare prepozițională: **grație, mulțumită, conform, potrivit, asemenea, datorită, contrar** sau fără prepoziție

- complement indirect:
  - a) **al unui verb:** „Închinare-aș **codrilor**" (folcor)
  - b) **al unui adjectiv:** Aceste transformări sunt specifice **vârstei**.
  - c) **al unui adverb:** Se îmbrăca asemănător **mamei** sale.
  - d) **al unui substantiv cu elipsa verbului la participiu:** Onoare **campionilor**!
  - e) **al unei interjecții:** Bravo **fotbaliștilor** noștri!
- complement circumstanțial:
  - a) **de loc** (rar): Se așterne **drumului**.
  - b) **de mod:** Acționa **conform ordinelor** primite.
  - c) **de mod comparativ:** Rezultatele mele sunt inferioare **rezultatelor** tale
  - d) **instrumental: Datorită intervenției** a reușit internarea.
  - e) **concesiv: Contrar așteptărilor,** a căzut la examen.
  - f) **de cauză:** Avaria s-a produs **datorită întreținerii** necorespunzătoare a utilajelor.
- atribut
  - substantival prepozițional: Împlinirile **datorită voinței** m-au bucurat.
  - al unor substantive nearticulate nume de persoane care indică grade de rudenie sau funcții sociale: Frate **mamei** este Ion. Primar **orașului** a fost ales el.
  - al unor nume de acțiune + un atribut în Ac precum: (acordarea de ajutor, repartizarea de locuințe, conferirea de ordine) Distribuirea de burse **studenților** constituie o mare bucurie (un eveniment așteptat).
- apoziție pe lângă un dativ: I-am transmis felicitări lui Cristian, **fiului** meu.
- nume predicativ: Rezultatele sunt **datorită perseverenței.** Copiii sunt **asemenea părinților.**

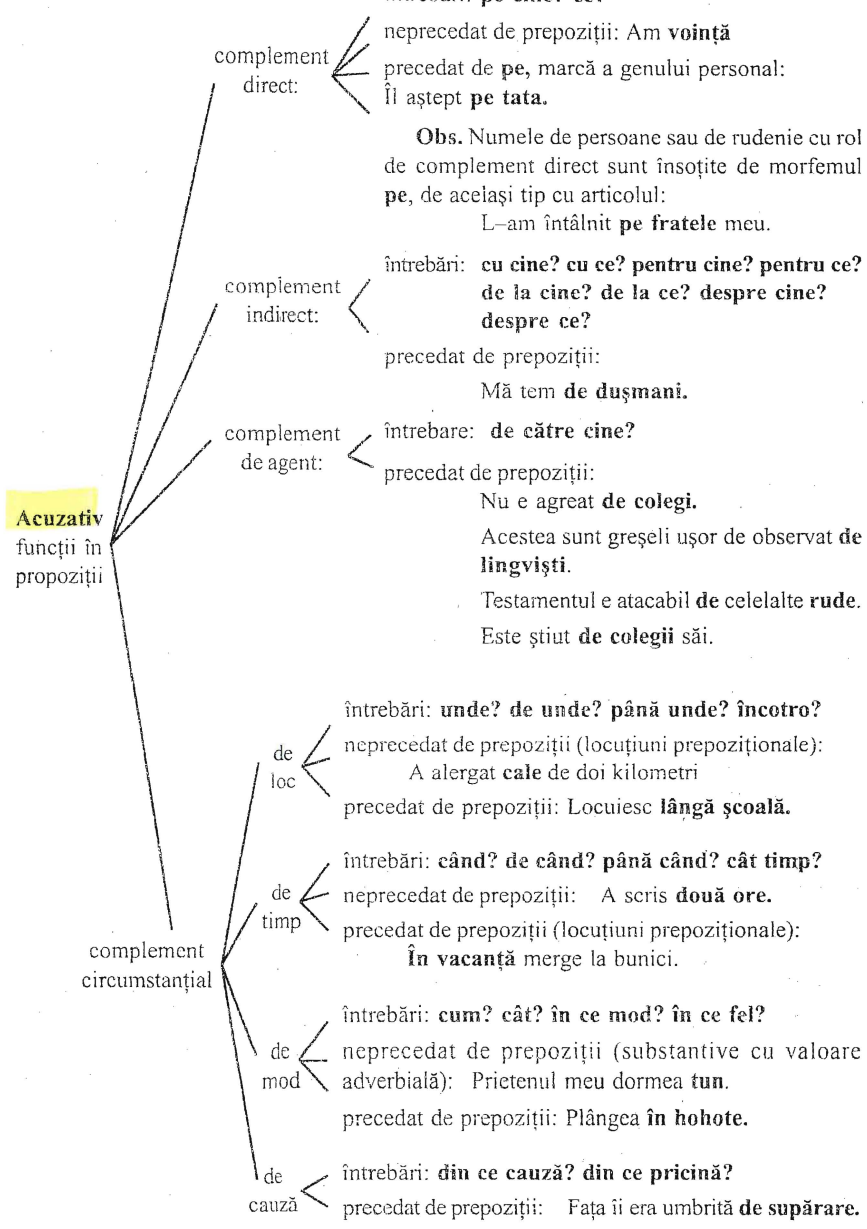
Acuzativ
funcții în
propoziții
complement
direct:
întrebări: pe cine? ce?
neprecedat de prepoziții: Am **voință**
precedat de **pe**, marcă a genului personal:
Îl aștept **pe tata.**
Obs. Numele de persoane sau de rudenie cu rol de complement direct sunt însoțite de morfemul **pe**, de același tip cu articolul:
L-am întâlnit **pe fratele** meu.
complement
indirect:
întrebări: **cu cine? cu ce? pentru cine? pentru ce? de la cine? de la ce? despre cine? despre ce?**
precedat de prepoziții:
Mă tem **de dușmani.**
complement
de agent:
întrebare: **de către cine?**
precedat de prepoziții:
Nu e agreat **de colegi.**
Acestea sunt greșeli ușor de observat **de lingviști.**
Testamentul e atacabil **de** celelalte **rude.**
Este știut **de colegii** săi.
complement
circumstanțial
de
loc
întrebări: **unde? de unde? până unde? încotro?**
neprecedat de prepoziții (locuțiuni prepoziționale):
A alergat **cale** de doi kilometri
precedat de prepoziții: Locuiesc **lângă școală.**
de
timp
întrebări: **când? de când? până când? cât timp?**
neprecedat de prepoziții: A scris **două ore.**
precedat de prepoziții (locuțiuni prepoziționale):
În vacanță merge la bunici.
de
mod
întrebări: **cum? cât? în ce mod? în ce fel?**
neprecedat de prepoziții (substantive cu valoare adverbială): Prietenul meu dormea **tun.**
precedat de prepoziții: Plângea **în hohote.**
de
cauză
întrebări: **din ce cauză? din ce pricină?**
precedat de prepoziții: Fața îi era umbrită **de supărare.**

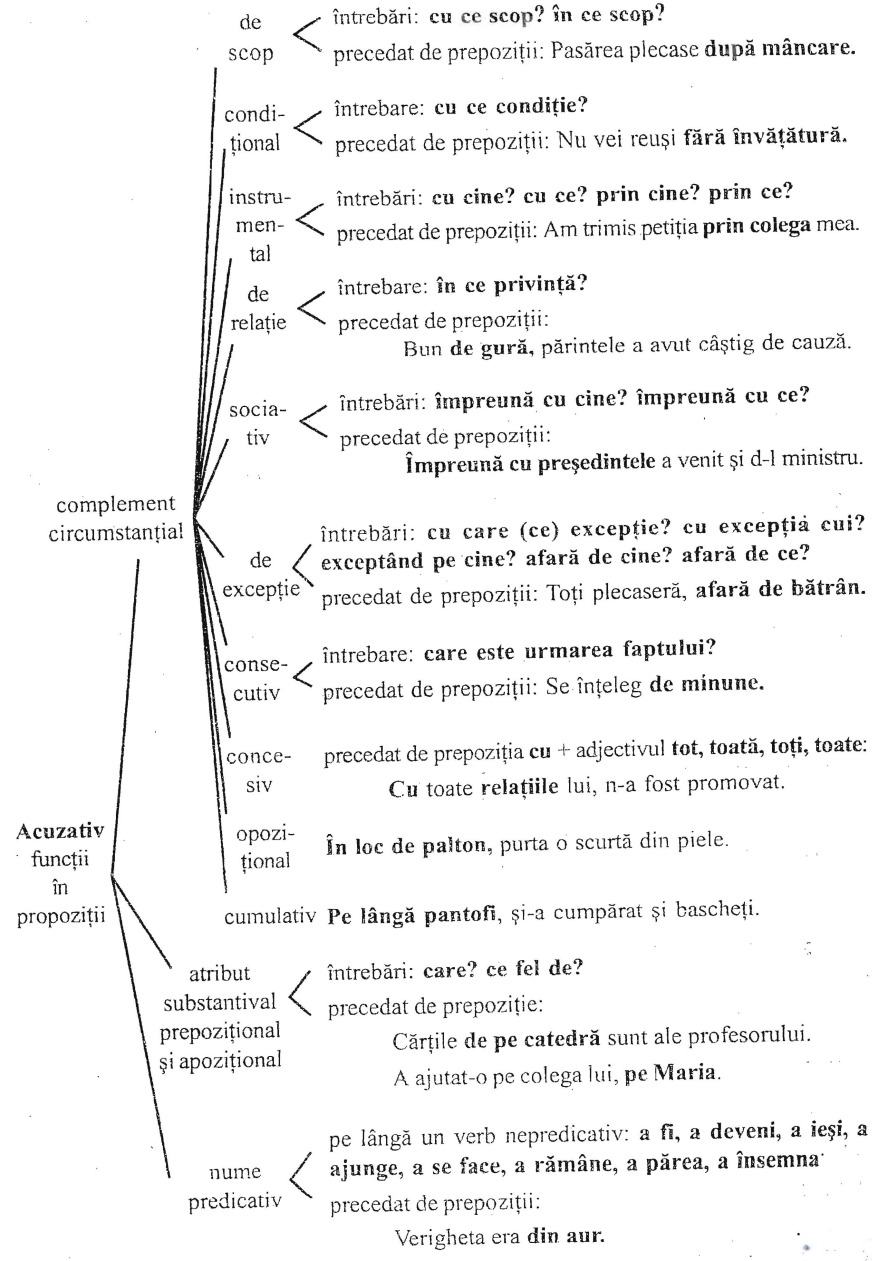
Acuzativ
funcții
în
propoziții
complement
circumstanțial
de
scop
întrebări: **cu ce scop? în ce scop?**
precedat de prepoziții: Pasărea plecase **după mâncare.**
condi-
țional
întrebare: **cu ce condiție?**
precedat de prepoziții: Nu vei reuși **fără învățătură.**
instru-
men-
tal
întrebări: **cu cine? cu ce? prin cine? prin ce?**
precedat de prepoziții: Am trimis petiția **prin colega** mea.
de
relație
întrebare: **în ce privință?**
precedat de prepoziții:
Bun **de gură,** părintele a avut câștig de cauză.
socia-
tiv
întrebări: **împreună cu cine? împreună cu ce?**
precedat de prepoziții:
Împreună cu președintele a venit și d-l ministru.
de
excepție
întrebări: **cu care (ce) excepție? cu excepția cui? exceptând pe cine? afară de cine? afară de ce?**
precedat de prepoziții: Toți plecaseră, **afară de bătrân.**
conse-
cutiv
întrebare: **care este urmarea faptului?**
precedat de prepoziții: Se înțeleg **de minune.**
conce-
siv
precedat de prepoziția **cu** + adjectivul **tot, toată, toți, toate:**
Cu toate **relațiile** lui, n-a fost promovat.
opozi-
țional
În loc de palton, purta o scurtă din piele.
cumulativ **Pe lângă pantofi,** și-a cumpărat și bascheți.
atribut
substantival
prepozițional
și apozițional
întrebări: **care? ce fel de?**
precedat de prepoziție:
Cărțile **de pe catedră** sunt ale profesorului.
A ajutat-o pe colega lui, **pe Maria.**
nume
predicativ
pe lângă un verb nepredicativ: **a fi, a deveni, a ieși, a ajunge, a se face, a rămâne, a părea, a însemna**
precedat de prepoziții:
Verigheta era **din aur.**

element predicativ suplimentar

- precedat de prepozițiile **ca** (în calitate de), **de, drept, fără, pentru**, de adverbul de comparație **cât**.
  - „**Drept preot** toarce un greier" (M. Eminescu)
  - Ea l-a luat **de bărbat**.
  - S-a interesat de el **ca părinte**.
  - Îl știam **cât casa**.
  - Am lăsat-o **cu ochii** înecați în lacrimi.

Cazul vocativ

- exprimă o chemare, o adresare, un ordin, o apostrofare;
- poate apărea ca un enunț de sine stătător:
  „**Goe, puișorule, Goe.**" (Caragiale)
- exprimă o chemare atrăgând atenția cuiva asupra unei comunicări:
  Nu așa se procedează, **băiatule** !
- substantivele în vocativ nu au, în general, funcție sintactică în cadrul propoziției,(nefiind un caz relațional) și se despart prin virgulă de restul comunicării.

Obs.:

- substantivele în vocativ pot avea totuși funcție sintactică atunci când sunt apoziții:
  a) se acordă în caz cu un alt vocativ: Ioane, **puiule !**
  b) când nu se acordă în caz pe lângă o altă parte de propoziție exprimată printr-un pronume sau adjectiv pronominal de persoana a II-a singular sau plural, precizând persoana prin adresare nominală:
     Ai promovat și tu, **băiatule**, examenul.
     Te chem și pe tine, **Dumitre**, la răspuns.
- o situație identică o prezintă vocativul pe lângă un subiect inclus, de aceeași persoană:
  Treziți-vă, **fraților!** Ce faci, **Ioane?**

(Mioara Avram: „Gramatica pentru toți")

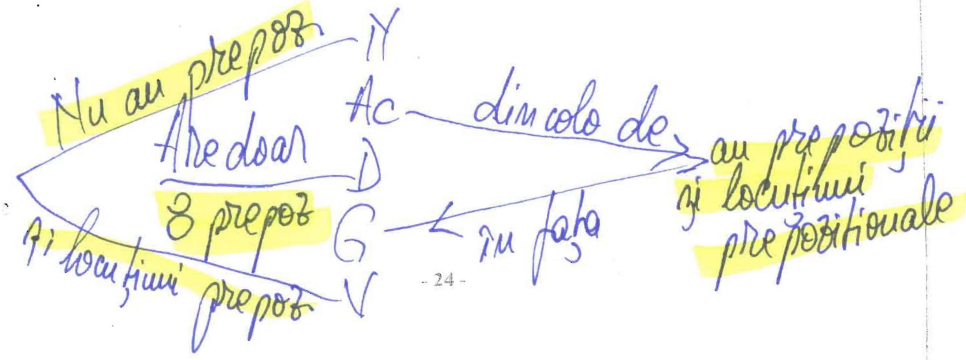

ARTICOLUL

Partea de vorbire care se declină și însoțește substantivul arătând în ce măsură obiectul denumit este cunoscut vorbitorilor.

Clasificare

- după gradul de individualizare
  - hotărât
    - propriu-zis
    - posesiv (genitival)
    - demonstrativ (adjectival)
  - nehotărât
- după cazul substantivului — genitival (posesiv)
- după partea de vorbire pe care o precedă sau din care provine articolul — adjectival (demonstrativ)
- după locul ocupat față de cuvântul însoțit
  - proclitic
    - nehotărât
    - adjectival
    - posesiv
  - enclitic – hotărât

ARTICOLUL HOTĂRÂT

Însoțește substantivul (altă parte de vorbire) contribuind la individualizarea sau la generalizarea acestuia

Articolul hotărât

- este morfem gramatical al părții de vorbire însoțite:
  - pentru gen și număr: băiatul – băieții;
  - cartea – cărțile; caietul – caietele;
  - pentru caz: muntele – muntelui; dînsul – dânsului
- servește ca mijloc de trecere a cuvintelor de la o clasă morfologică la alta:
  - adjectivele și adverbele se substantivează:
    frumos – **frumosul**; bine – **binele**.
    Scrie frumos. **Frumosul** din față este fratele meu.
    Învață bine. **Binele** pe care mi l-ai făcut…
  - unele adverbe devin prepoziții: înainte – **înaintea**
  - locuțiunile adverbiale devin locuțiuni prepoziționale:
    în față – **în fața**

- servește ca mijloc de trecere a cuvintelor de la o clasă morfologică la alta:
  - substantivul devine adverb: **iarna** ninge
  - numeralul devine substantiv: **Treiul** de la română l-a descurajat.
  - verbul devine substantiv: „Eroarea este **estele** fără să fie el" (Nichita Stănescu)
- Articolul hotărât
  - marcă a valorii pronominale pe care o diferențiază de cea adjectivală: altul – alt; unul – un; vreunul – vreun
  - element constitutiv al pronumelui personal și al celui nehotărât: dânsul – dânsa (însul – însa); altul – alta
  - forme
    - masculin: N, Ac: – **l**, – **le**, – **a**; plural – **i**; G, D: – **lui**, (e) **i**; plural – **lor**; V: – **le**; plural – **lor**
    - feminin: N, Ac: – **a**; plural – **le**; G, D: – **i**; plural – **lor**; V: —— plural – **lor**
    - neutru: N, Ac: – **l**; plural – **le**; G, D: – **lui**; plural – **lor**; V: ——
- **Observații**
  - **lui** devine proclitic și marcă a G, D, când însoțește:
    - un nume de persoană propriu masculin: **lui Dan.**
    - un nume de persoană propriu feminin care nu poate fi articulat enclitic: **lui Jeni, lui Mimi.**
    - numele lunilor: luna **lui** mai.
    - nume comune: lapa **lui** vodă.
    - nume comune + substantive proprii: **lui** moș Ion, **lui** badea Vasile.
    - numerale cardinale: În anul **lui** '907.

ARTICOLUL NEHOTĂRÂT

Este proclitic și însoțește substantivul indicând un grad redus de individualizare.

- Articolul nehotărât
  - indică și categoriile gramaticale de:
    - **gen** (nu în mod precis însă): **un** copil, **un** creion, **o** casă.
    - **număr: un** om – **niște** oameni
    - **caz: o** carte – **unei** cărți
  - **niște** are valoarea unui partitiv (o parte din întreg) când însoțește substantive la singular care denumesc materii: **niște** apă
  - **un** și **o** sunt articole când le corespunde la plural **niște**: **un** student – **niște** studenți; față de: **Un** student a plecat la mare, iar **doi** la munte; **un** și **doi** sunt numerale cardinale. Sunt adjective nehotărâte: **O** mașină era Dacia 1300, **alta** Ford; **Un** băiat are zece mii, **altul** douăzeci de mii.
  - servește ca mijloc de trecere a cuvintelor de la o clasă morfologică la alta:
    - numeralul se substantivează: A luat **un doi.**
    - adverbul se substantivează: Mi-a făcut **un rău.**
    - adjectivul se substantivează: Este **un laș.**
  - **Observații**
    - nu poate însoți alte părți de vorbire (v. definiția) În cazul când adjectivul se află înaintea substantivului: **O** prea frumoasă **fată** articolul se analizează cu substantivul **(fată)**
    - nu însoțește substantive proprii. În exemplul: Azi nu se mai naște **un Eminescu**, articolul nehotărât este mijloc de transformare a substantivului propriu în substantiv comun.
    - nu este recomandabilă folosirea lui cu substantive abstracte: a evidențiat **niște considerente** este superfluu la numele predicative exprimate prin substantiv cu sens propriu: Alocuțiunile lui sunt **niște stupizenii.** Urma să se facă **un polițist.**
  - forme
    - masculin: N, A: **un** –; plural – **niște**; G, D: **unui** –; plural – **unor**
    - feminin: N, A: **o** –; plural – **niște**; G, D: **unei** –; plural – **unor**

ARTICOLUL POSESIV (GENITIVAL)

Intră în alcătuirea pronumelor posesive și a numeralelor ordinale sau însoțește adjectivele posesive ori substantivele și pronumele în cazul genitiv.

Articolul posesiv

forme	masculin	feminin
singular	**al**	**a**
plural	**ai**	**ale**

acord

a) Se face întotdeauna în gen și număr cu substantivul determinat și nu cu substantivul sau pronumele în genitiv: carte *a* elevului; vis *al* bunicii. Vorbitorii din zona Moldovei folosesc greșit articolul posesiv ca invariabil: elev a școlii; capete a răscoalei.

b) În construcțiile substantiv + prepoziție + substantiv în acuzativ + substantiv în genitiv, articolul posesiv se acordă:

- cu primul substantiv, dacă ambele sunt atributele lui: manualul de istorie al elevului;
- cu al doilea termen (atribut substantival prepozițional) dacă genitivul este atributul lui: modul de **interpretare a** textului;

c) Când există mai multe substantive în genitiv, coordonate, articolul posesiv:

- se folosește înaintea fiecăruia, începând cu al doilea, când denumește noțiuni diferite: **preocupările elevilor și ale studenților; împotriva drogurilor și a fumatului.**
- nu este necesar dacă substantivele în genitiv exprimă noțiuni identice sau strâns legate:
  - **studiul limbii și literaturii române**
  - **prelucrarea cuprului sau aramei**
  - **Ministerul Educației și Cercetării**

d) Apoziția în genitivul acordat trebuie să fie însoțită de articolul posesiv: Atitudinea colegului meu, **a lui Andrei**, mă neliniștește.

e) Uneori articolul posesiv este asimilat la articolul hotărât ducând la construcții nerecomandabile: **grila de indexare și majorarea salariilor** în loc de **grila de indexare și majorare a salariilor**.

Articolul posesiv

acord

f) Articolul posesiv formant al numeralului ordinal trebuie să se pună înaintea numeralului:
- **elev în clasa a doua / a II-a**
- **secolul al cincilea / al V-lea**

(cu excepția lui **întâi / primul** care nu au în componența lor acest articol; **clasa a-ntâia** incorect)

g) Nu este admisă folosirea articolului posesiv înaintea substantivelor în dativ realizate cu prepozițiile **datorită, mulțumită, grație** sau cu verbele **a mulțumi, a aparține, a datora**.

Datorită seriozității și perseverenței a reușit nu **a perseverenței,** întrucât articolul posesiv însoțește numai o formă de genitiv.

Obs.

- articolele posesive (genitivale) **al, ai, ale** se scriu întotdeauna într-un singur cuvânt și nu trebuie confundate cu prepoziția **a** folosită ca semn al infinitivului sau verbul auxiliar și – **l** sau – **i** care sunt pronume personale, forma neaccentuată:

  Pentru **a-l** determina să învețe i-a promis o excursie.

- genitiv – dativul plural – **alor** nu se întrebuințează decât cu un pronume posesiv:

  Le-a cerut **alor săi** sprijin material.

- în situații ca: Manualele **a** doi dintre ei sunt noi, **a** nu este articol, ci prepoziție; unii vorbitori confundă cele două forme omonime aparținând unor clase morfologice diferite. Ei folosesc prepoziția **a** ca pe articol posesiv, deși **ei** nu poate apărea înaintea unui numeral cardinal propriu–zis neînsoțit de **cel** de nici înainte de **ceea ce** sau **ce** ori de cuvinte ce exprimă o cantitate nedeterminată:

  câțiva, mulți, diferiți, numeroși, puțini, toți, în forma de acuzativ: componenți **a** două grupe (nu **ai**), făptuitor **a** două infracțiuni (nu **al**), reprezentanți **a** ceea ce numim... (nu **ai**) componente **a** numeroase comitete (nu **ale**)

(Mioara Avram: „Gramatica pentru toți")

ARTICOLUL DEMONSTRATIV (ADJECTIVAL)

Leagă un substantiv de determinantul său, substantivează adjectivele sau numeralele şi ajută la formarea gradului superlativ al adjectivelor şi al adverbelor: **Cel** mare a luat pe fata **cea** mare; **cel** mijlociu a luat pe **cea** mică (folclor). Ea era **cea** mai bună dintre toate. Mergea **cel** mai repede.

Articolul posesiv

forme

	masculin	feminin
N.A.	**cel** – pl. – **cei**	**cea** – pl. – **cele**
G. D.	**celui** – pl. – **celor**	**celei** – pl. – **celor**

Articolul **cel, cea** este înrudit ca formă şi sens cu adjectivul demonstrativ **acel, acea** de la care împrumută şi numele, dar cu care nu trebuie confundat:

cel < acel, cea < acea, cei < acei, cele < acele,

El este **cel** mai bun.
cel = articol

Cel din fruntea coloanei este prietenul meu.
cel = pronume

forme populare

- copilul **ăl** mic – copiii **ăi** mici
- fata **a** mică – fetele **ăle** mici

acordul

se face în gen, număr şi caz cu substantivul de care se leagă determinantul său: Tânărul **cel** grăbit; Tânărului **celui** grăbit, Tânăra **cea** grăbită; Tinerei **celei** grăbite.

folosirea articolului

a) La G. D. se manifestă tendinţa de a fi folosit invariabil:
elevului celui silitor (nu **cel silitor**)

b) Este admisă forma de N. Ac. când articolul este element constitutiv al substantivelor compuse: **lui Mircea cel Bătrân**

c) Se declină în structura superlativului relativ al adjectivului **băiatului celui mai mic**, dar este invariabil (m. sg.) în structura superlativului adverbului: **Ea a alergat cel mai repede**.

d) Poate fi folosit o singură dată când se coordonează mai multe adjective – atribute ale aceluiaşi substantiv: **elevul cel silitor şi modest**, ca şi la coordonarea superlativelor: **eleva cea mai silitoare şi mai atentă**.

e) Omiterea articolului este o greşeală în construcţii ca **predicatul verbal şi cel nominal: iepurii de casă şi cei sălbatici**.

Observaţii

- articolele demonstrative (**cel, cea, cei, cele**) se scriu întotdeauna într-un singur cuvânt şi nu trebuie confundate cu **ce** = pronume relativ şi – **l**, – **i** pronume personal sau verbul auxiliar **a** (**ce-a** spus):
  Omul **ce-l** vezi este prietenul meu.
- se foloseşte ca mijloc de substantivizare a unui adjectiv:
  Cel mare învaţă la alt liceu; a unui numeral: **Cei doi** scriu.

ADJECTIVUL

Partea de vorbire flexibilă care exprimă o însuşire a unui obiect.
„Ochii **mari** şi **rotunzi** îi erau **plini** de o **totală** uimire" (Geo Bogza)

Exprimă:

- proprietăţi
  - greutate: **greu, uşor;**
  - dimensiune: **mare, mic, potrivit;**
  - formă: **rotund, pătrat;**
  - culoare: **roşu, violet;**
  - temperatură: **cald, rece, friguros;**
  - gust: **dulce, acru, amar;**
  - preţ: **scump, ieftin;**
- calităţi fizice şi psihice – **bătrân, slab; tânăr, zgârcit; blând**
- materia din care este făcut obiectul – **metalic, lemnos**
- referire la posesor, origine
  - covor **oltenesc**
  - decor **rustic**
  - substanţă **mirositoare**

Locuţiuni

sunt grupuri de cuvinte cu unitate de sens, care au valoare de adjectiv: **de frunte, în lege, de rând, în doi peri, de seamă, la locul lui, fel de fel, cu năravi, de rea credinţă, fără minte, lovit cu leuca.**

unele locuţiuni s-au sudat devenind cuvinte compuse: **cumsecade, cuminte.**

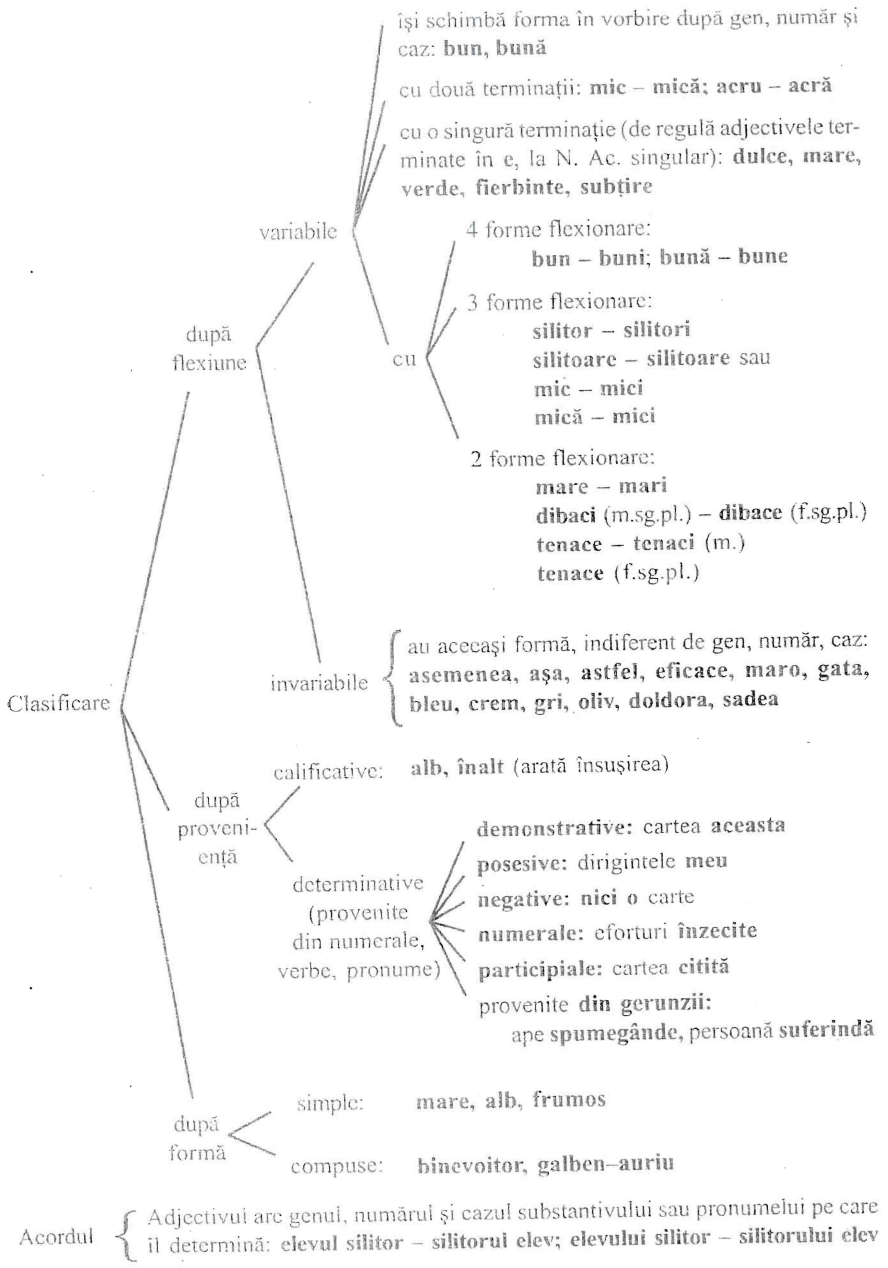

Clasificare

- după flexiune
  - variabile
    - își schimbă forma în vorbire după gen, număr și caz: **bun, bună**
    - cu două terminații: **mic – mică; acru – acră**
    - cu o singură terminație (de regulă adjectivele terminate în e, la N. Ac. singular): **dulce, mare, verde, fierbinte, subțire**
    - cu
      - 4 forme flexionare: **bun – buni; bună – bune**
      - 3 forme flexionare: **silitor – silitori**, **silitoare – silitoare** sau **mic – mici**, **mică – mici**
      - 2 forme flexionare: **mare – mari**, **dibaci** (m.sg.pl.) – **dibace** (f.sg.pl.), **tenace – tenaci** (m.), **tenace** (f.sg.pl.)
  - invariabile
    - au aceeași formă, indiferent de gen, număr, caz: **asemenea, așa, astfel, eficace, maro, gata, bleu, crem, gri, oliv, doldora, sadea**
- după proveniență
  - calificative: **alb, înalt** (arată însușirea)
  - determinative (provenite din numerale, verbe, pronume)
    - **demonstrative:** cartea **aceasta**
    - **posesive:** dirigintele **meu**
    - **negative: nici o** carte
    - **numerale:** eforturi **înzecite**
    - **participiale:** cartea **citită**
    - provenite **din gerunzii:** ape **spumegânde**, persoană **suferindă**
- după formă
  - simple: **mare, alb, frumos**
  - compuse: **binevoitor, galben–auriu**

Acordul { Adjectivul are genul, numărul și cazul substantivului sau pronumelui pe care îl determină: **elevul silitor – silitorul elev; elevului silitor – silitorului elev**

Gradele de comparație

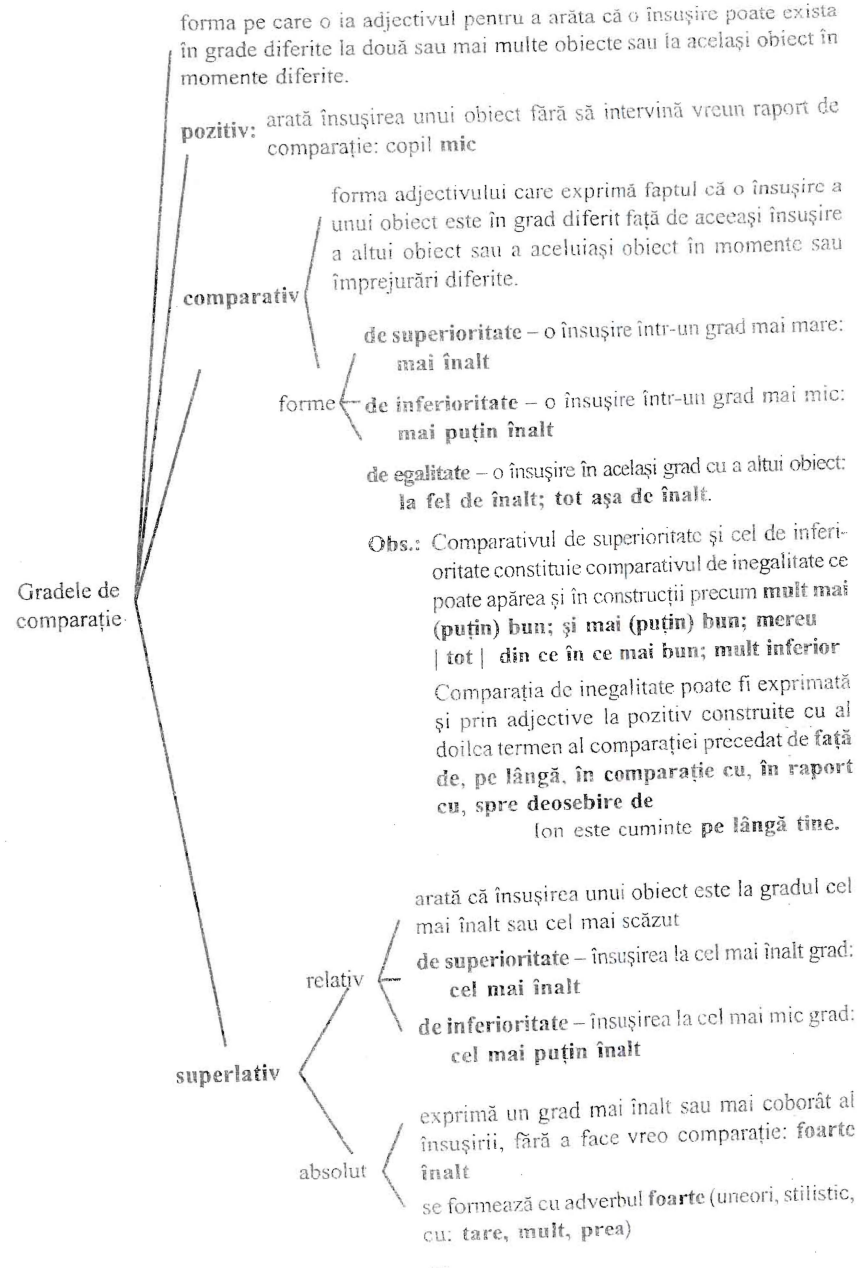

- forma pe care o ia adjectivul pentru a arăta că o însușire poate exista în grade diferite la două sau mai multe obiecte sau la același obiect în momente diferite.
- **pozitiv:** arată însușirea unui obiect fără să intervină vreun raport de comparație: copil **mic**
- **comparativ**
  - forma adjectivului care exprimă faptul că o însușire a unui obiect este în grad diferit față de aceeași însușire a altui obiect sau a aceluiași obiect în momente sau împrejurări diferite.
  - forme
    - **de superioritate** – o însușire într-un grad mai mare: **mai înalt**
    - **de inferioritate** – o însușire într-un grad mai mic: **mai puțin înalt**
    - **de egalitate** – o însușire în același grad cu a altui obiect: **la fel de înalt; tot așa de înalt.**
    - **Obs.:** Comparativul de superioritate și cel de inferioritate constituie comparativul de inegalitate ce poate apărea și în construcții precum **mult mai (puțin) bun; și mai (puțin) bun; mereu | tot | din ce în ce mai bun; mult inferior**
      Comparația de inegalitate poate fi exprimată și prin adjective la pozitiv construite cu al doilea termen al comparației precedat de **față de, pe lângă, în comparație cu, în raport cu, spre deosebire de**
      Ion este cuminte **pe lângă tine.**
- **superlativ**
  - relativ
    - arată că însușirea unui obiect este la gradul cel mai înalt sau cel mai scăzut
    - **de superioritate** – însușirea la cel mai înalt grad: **cel mai înalt**
    - **de inferioritate** – însușirea la cel mai mic grad: **cel mai puțin înalt**
  - absolut
    - exprimă un grad mai înalt sau mai coborât al însușirii, fără a face vreo comparație: **foarte înalt**
    - se formează cu adverbul **foarte** (uneori, stilistic, cu: **tare, mult, prea**)

Gradele de comparație

superlativ

absolut

- se formează cu adverbele **nemaipomenit, deosebit, excesiv, colosal, fantastic** etc. legate de adjective prin prepoziția **de**: **deosebit de bun** sau locuțiunile adverbiale **peste măsură, din cale-afară, nevoie mare**: **frumos nevoie mare.**
- construcții sintactice echivalente cu superlativul sunt cele cu **așa de, atât de, cât de, ce** adverbial sau **cât (cât mai bun)** sau **o frumusețe de fată, frumoasa frumoaselor.**
- superlativul se mai formează prin repetarea adjectivului (**vreme frumoasă, frumoasă**), lungirea sau repetarea unor sunete (**maare**).
- Forme cu sufixul neologic **isim** (rarisim), cu prefixele vechi **stră-, răz / răs- prea-** (răscunoscut) sau neologice **arhi-, extra-, supra-, ultra-, hiper- hipo-** (hipotensiv).

adjective necomparabile

- înțelesul este incompatibil cu un grad de comparație: **principal, complet, întreg, unic, veșnic, perfect, pulmonar** ș.a.
- la origine sunt comparative latinești: **inferior, superior, exterior, posterior, anterior** sau
- superlative latinești: **optim, maxim, suprem, minim**

își schimbă valoarea gramaticală

- devine substantiv: **Leneșul** mai mult aleargă și **scumpul** mai mult păgubește.
- devine adverb: Scrie **frumos.**

Funcții sintactice

- nume predicativ: Făt–Frumos era **voinic.**
- atribut adjectival: Era o zi **frumoasă.**
- atribut adjectival izolat: **Isteț**, el se afirmă mereu.
- apoziție: Avea o fată deosebită, **adică inteligentă, cultă.**
- complement indirect: **Din alb** a devenit palid.
- complement circumstanțial
  - de mod: A venit mai mult moartă **decât vie.**
  - de timp: Încă **de mic** te cunoșteam pe tine. (Eminescu)
  - de cauză: **De rea** câmpii n-o încap.
  - de relație: **De bun**, e bun.
- element predicativ suplimentar: L-am găsit **vesel.**

PRONUMELE

Partea de vorbire flexibilă care ține locul unui substantiv.

Clasificare

exprimă categoria persoanei

- **personal**
  - propriu–zis: **eu, tu, el (ea), noi, voi, ei (ele); dânsul, dânsa, dânșii, dânsele, însul, însa**
  - de politețe: **dumneata, dumneavoastră**
- de întărire: **însumi, însuți, însuși, însămi, însăți, însăși**
- reflexiv: **sine, sieși**
- posesiv: **al meu, al tău, al său, a mea, a ta, a sa**

nu exprimă categoria persoanei

- demonstrativ: **acesta, aceasta, acela, aceea, același, aceeași**
- interogativ: **cine?; ce?; care?; cât?; câtă?**
- relativ: **cine, care, ce, cât, câtă**
- nehotărât: **unul, altul, fiecare, oricine**
- negativ: **niciunul, nimeni, nimic**

locuțiuni — **cine știe ce, cine știe cine**

Observații

Pentru a disjunge valoarea substantivală de cea adjectivală a unor pronume, procedăm la înlocuirea lor cu un substantiv (Cărțile **aceluia** sunt îngrijite; aceluia = elevului; Părinții **lui** sunt tineri = **ai copilului;** unde **aceluia** și **lui** sunt pronume demonstrativ, respectiv personal) sau cu un adjectiv (**Mi-a plăcut casa aceea; aceea = înaltă, luminoasă, curată,** așadar **aceea = adjectiv demonstrativ**).

PRONUMELE PERSONAL

Desemnează persoane.

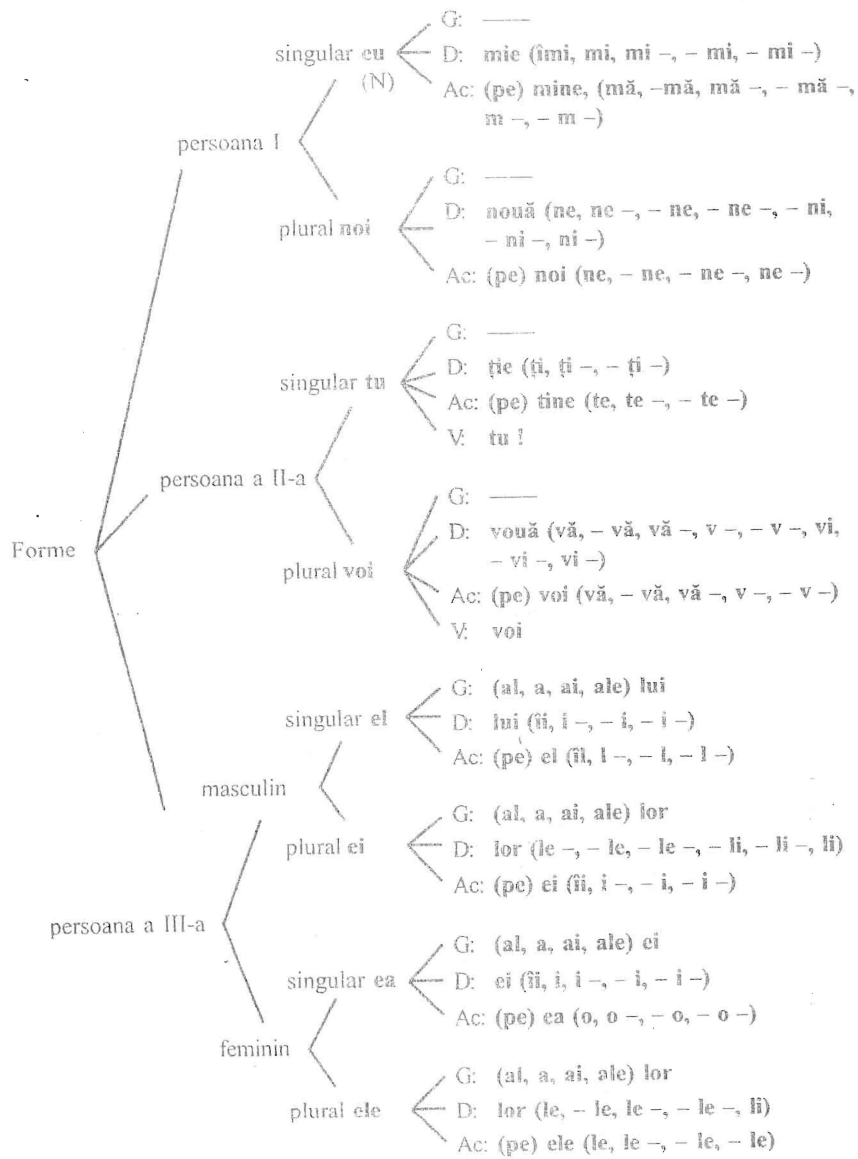

Obs.

- formele neaccentuate pot apărea fără cele accentuate: L–a văzut acasă.
- la persoana I și cea de-a II-a nu există forme de G., la persoana I și cea de-a III-a nu există forme pentru V.
- formele accentuate apar, de regulă, însoțite de prepoziții: Lucrează **pentru el.** Fără prepoziții, cer prezența în context a formelor neaccentuate:
  Dă–**mi** mie caietul.
- când formele neaccentuate nu se referă la ceva anume, nu înlocuiesc substantive în mod precis și sunt incluse în locuțiuni (**a luat-o la sănătoasa**) sau intră în expresii familiare (**le are cu matematica; zi-i înainte**), în acest caz, pronumele au valoare neutră și nu îndeplinesc nici o funcție sintactică.
- pronumele personale de politețe se folosesc în același context ca și pronumele personale propriu–zise, având aceleași funcții sintactice.
- există și locuțiuni pronominale de politețe: **Domnia Ta (Lui, Ei, Sa, Voastră), Domniile Lor, Voastre** (provenit din **domnia** + pronumele personale sau adjectivele posesive).
- **Alteța Sa** (pentru prinți sau prințese); **Maiestatea Sa** (M.S.) pentru regi, regine, împărați și împărătese; **Măria Sa** (pentru domnitori și boieri), **Excelența Sa** (pentru șefi de stat, miniștri și ambasadori), **Eminența Sa** (pentru cardinali).

Dativul posesiv

- este cazul dativ folosit cu valoare posesivă.
- pe lângă un substantiv sau adjectiv ca formă conjunctă legată enclitic, sinonim cu adjectivul posesiv sau cu genitivul pronumelui personal (**lui, ei**) pe care le înlocuiește:
  „Iară sufletu-**mi** se pierde / După chipul tău frumos." (Eminescu)
- pe lângă un verb, dar cu referire la un substantiv care se găsește în relație cu acest verb: **Îmi** apreciază perseverența.
- pe lângă o prepoziție sau o locuțiune prepozițională din categoria celor ce se construiesc cu genitivul:
  Privea în juru–**i**; Venea înainte–**i** / înaintea–**i**
- pe lângă substantive sau prepoziții, reprezintă o construcție învechită conferind limbii artificialitate: **viața–mi e un chin; privește în juru–ți !**

Dativul etic

- este o valoare caracteristică pentru formele neaccentuate.
- se întrebuințează în limba populară pentru a arăta că vorbitorul sau ascultătorul participă sufletește la acțiune.
- formele pronominale cu această valoare apar numai înaintea verbelor uneori la persoana I: Pe unde **mi**–ai hoinărit toată ziua? sau la ambele persoane: „Am căzut în Ozana cât **mi ți**–i băietul" (Ion Creangă), ori dublate de forma neaccentuată a pronumelui reflexiv: „Și **mi**–și bea..." (folclor)
- valoarea lor este stilistică, nu au rol de parte de propoziție.

Pronumele de politețe

se folosește în vorbirea cu persoanele (despre persoanele) cărora li se cuvine respect sau pe care vorbitorul vrea să le țină la distanță

forme:

persoana a II-a
N, Ac, V – **dumneata – plural – dumneavoastră**
G, D – **dumitale – plural – dumneavoastră**
persoana a III-a
N, Ac, – **dumneasa**
G, D – **dumisale**
N, G, D, Ac – (masculin) – **dumnealui** plural – **dumnealor**
– (feminin) – **dumneaei** – plural – **dumnealor**

Alte pronume personale

dânsul, dânsa, dânșii, dânsele și mai vechiul **însul** păstrat în forma **într-însul, dintr-înșii, printr-însa**

acestea nu sunt pronume de politețe așa cum le simt unii vorbitori

în N

subiect: **Ea** scrie.
nume predicativ: Sora mea este **ea.**
apoziție: Știam noi, **eu** și mama, multe despre el.

Funcții sintactice

în Ac

nume predicativ: A devenit **ca ea.**
atribut: Cărțile **de la el** sunt noi.
complement direct: Pe ea o ajut.
complement indirect: Conta **pe tine.**
complement de agent: Fusese construit **de ei.**
complement circumstanțial de timp: A plecat **odată cu ea.**
complement circumstanțial de loc: Locuia **lângă tine.**
complement circumstanțial de mod: Am procedat **ca tine.**
complement circumstanțial de cauză: Fusese supărat **pentru ea.**
complement circumstanțial de scop: Vine **pentru tine.**
complement circumstanțial instrumental:
Vom reuși **prin noi** înșine.
complement circumstanțial sociativ:
Au venit **împreună cu noi.**
complement circumstanțial de relație:
Cât despre mine, nu au fost obiecții.
complement circumstanțial cumulativ:
Pe lângă noi, au intrat și alții.
complement circumstanțial de excepție:
În afară de voi, nu mai primește pe nimeni.
complement circumstanțial opozițional:
În loc de voi, m-am trezit cu bunicii.

Funcții sintactice

în D

nume predicativ: Ei au fost împotrivă–**mi.**
complement indirect: Ei îi place muzica.
atribut pronominal: În glasu–**i** subțire răsuna tristețea.
Reușita **datorită ție** e mare. Soră **lui** este Ana.
complement circumstanțial de loc: Grădina se întindea **în jur–i.**
complement circumstanțial de cauză: A căzut **datorită mie.**
complement circumstanțial instrumental:
Datorită nouă a ajuns mare.

în G

nume predicativ: Casa a devenit **a ei;** Eu sunt **contra lor.**
atribut pronominal: Hotărârea **ei** n-a surprins.
Mașina **din fața lui** e nouă.
complement indirect: Luptase **împotriva lor.**
complement circumstanțial de loc:
Pe dinaintea ei a trecut o mașină.
complement circumstanțial de cauză: A căzut **din cauza ei.**
complement circumstanțial condițional: În locul lui, aș fi tăcut.
complement circumstanțial opozițional:
În locul ei, s-a prezentat altcineva.
complement circumstanțial cumulativ:
În afara lui, au mai lipsit și alții.
complement circumstanțial de excepție:
În afara lui, au votat toți.
complement circumstanțial concesiv:
În ciuda lui, n-am acceptat condițiile.

PRONUMELE REFLEXIV

Ține locul obiectului asupra căruia se exercită direct sau indirect acțiunea verbului și care e identic cu subiectul acestuia: Trecătorul **își** adună cu greu gândurile.

Pronumele reflexiv

când pronumele **își, se** stau pe lângă verbe reflexive dinamice sau impersonale devin instrument gramatical marcând diateza reflexivă sau reflexivul pasiv:
diateza reflexivă: **Își roagă moartea.**
reflexiv pasiv: **Se numește în funcție domnul...**
are forme proprii numai pentru persoana a III-a D., A.:

forme accentuate:	forme neaccentuate:
D. **sie**	**-își, se, și-, -și, -și-**
Ac. **(pe) sine**	**-se, se-, -s-, s-**

Pronumele reflexiv

pentru persoanele I și a II-a împrumută formele neaccentuate de D. și Ac. ale pronumelui personal: **Ți**–aduci aminte când **te**–ai jurat pe părul tău? (Creangă)

Observații
- formele neaccentuate pot avea și valoare posesivă:
  Își vede de ale lui;
  „Se apleacă și–**și** luă ciomagul" (Sadoveanu)
- și valoare etică: și mi–**și** bea și mi–**și** mânca.
- valoarea reflexivă a pronumelor personale se recunoaște după identitatea de persoană cu verbul însoțit.

funcții sintactice

în Ac
- **atribut:** Impresia **despre sine** e confuză.
- **complement direct:** Se vede **pe sine** în oglindă.
- **complement indirect:** Se gândește **la sine**.
- **complement circumstanțial de loc:** Și-a așezat cartea **lângă sine**.

în D
- **atribut pronominal:** Cerul stelele–**și** arată.
  Și–a luat cartea.
  Realizările **datorită sieși** îl mulțumeau.
- **complement indirect:** **Sieși** își datorește această fericire.
  Își cumpără caiete.

PRONUMELE SI ADJECTIVUL DE ÎNTĂRIRE

Pronumele și adjectivul de întărire

- precizează obiectul al cărui nume îl înlocuiește
- se folosește curent ca adjectiv pronominal însoțind un substantiv sau un pronume pentru precizarea obiectului determinat:
  „Mircea **însuși** mână–n luptă vijelia–ngrozitoare..." (Eminescu)
- ca pronume are o utilizare redusă, fiind simțit învechit, în construcții ca:
  M–am deplasat **însumi** să constat situația creată.
- sunt alcătuite din vechile pronume personale **îns(u), îns(ă), înși, înse** plus formele de dativ ale pronumelor personale sau reflexive neaccentuate: **-mi, -ți, -și, -ne, -vă, -le, -și.**

	masculin	feminin
Persoana I	**însumi – înșine**	**însămi – însene**
Persoana a II-a	**însuți – înșivă**	**însăți – însevă**
Persoana a III-a	**însuși – înșiși**	**însăși – înseși/însele**

acordul adjectivului de întărire este adesea neglijat:
Am sfârșit prin a râde **noi înșine** de noi. (Negruzzi)

Pronumele și adjectivul de întărire

forme cazuale

masculin:
- N. Ac. D. G. **însumi – înșine**, **însuți – înșivă**, **însuși – înșiși**

feminin:
- N. Ac. **însămi – însene**, **însăți – însevă**, **însăși – înseși, însele**
- D. G. **însemi – însene**, **înseți – însevă**, **înseși – înseși, însele**

marchează persoana prin pronumele finale (**-mi, -ți, -și, -ne, -vă, -și**), iar genul, numărul și cazul prin finala primului termen al compusului.

- se pot folosi pe lângă formele accentuate ale pronumelor personale sau ale celor de politețe (**către tine însuți**)
- când adjectivul pronominal însoțește un substantiv în genitiv trebuie folosit după acesta: **preocuparea studentei înseși nu preocuparea a înseși studentei**

funcții sintactice
- ca pronume poate fi subiect: **Însămi** am observat greșelile
- ca adjective pronominale, au funcție de atribut adjectival: „Mircea **însuși** mână-n luptă..." (Eminescu)
- cu valoare adverbială, fiind sinonim cu adverbul **chiar**, are funcție de complement circumstanțial de mod: N–au existat alții mai răi și am afirmat adesea **înșiși** mai bogați decât ei.

Observație: toate formele se scriu într-un cuvânt.

PRONUMELE SI ADJECTIVUL POSESIV

Înlocuiește atât numele obiectului posedat cât și pe cel al posesorului și este însoțit de articolul posesiv al, a, ai, ale..

Pronumele posesive sunt compuse din articolele posesive al, a, ai, ale **și posesivele** meu, mea etc.

Pronumele posesiv

Are forme după:

- cele trei persoane gramaticale: **al meu, al tău, al său.**
- genul și numărul obiectului posedat: **al meu, a mea.**
- numărul și persoana posesorului: **al meu – al nostru.**
- articolul se schimbă după genul și numărul obiectelor posedate: **al meu, a mea, ale noastre, ai noștri.**
- la persoana a III-a pentru mai mulți posesori pronumele posesiv nu are forme proprii, este folosit pronumele personal la genitiv, **lor,** a cărui formă este invariabilă **(al, a, ai, ale, lor)**
- are genul și numărul obiectului posedat și numărul, și persoana posesorului: **Al meu a plecat.**

Forme:

- un singur posesor și un singur obiect posedat: masculin: **al meu, al tău, al său**; feminin: **a mea, a ta, a sa**
- un singur posesor și mai multe obiecte posedate: masculin: **ai mei, ai tăi, ai săi**; feminin: **ale mele, ale tale, ale sale**
- mai mulți posesori și un singur obiect posedat: masculin: **al nostru, al vostru**; feminin: **a noastră, a voastră**
- mai mulți posesori și mai multe obiecte posedate: masculin: **ai noștri, ai voștri**; feminin: **ale noastre, ale voastre**

Obs.

- datorită articolului, pronumele posesiv poate avea la plural forme de genitiv – dativ: **alor mei, alor tăi, alor săi, alor noștri.**
- adjectivele posesive de genul feminin la singular au două forme cazuale:
  N. Ac.: **a mea, a ta, a sa, a noastră, a voastră**
  G. D.: **(a) mele, (a) tale, (a) sale, (a) noastre, (a) voastre**
- când obiectul posedat e la masculin singular și plural, precum și feminin plural, pronumele posesiv are o singură formă pentru toate cazurile.

Funcții în propoziție

în N

- subiect: **Ai mei** au plecat la țară.
- nume predicativ: Copiii aceia sunt **ai săi.**

în Ac.

- **nume predicativ:** Veștile sunt **de la ai mei.**
- **atribut pronominal:** Atitudinea **față de ai mei** nu e corectă.
- **complement direct:** Îi aștept **pe ai săi.**
- **complement indirect:** Îi place de **ai mei.**
- **complement de agent:** Copilul a fost apreciat **de ai săi**
- **complement circumstanțial de loc:** Trecuse **pe lângă a ta.**
- **complement circumstanțial de timp:** Am ieșit din sală **după ale tale.**

Funcții în propoziție

în Ac

- **complement circumstanțial de mod:** Este mai vrednic **decât ai noștri.**
- **complement circumstanțial de cauză:** Era mereu certată **pentru ai mei.**
- **complement circumstanțial de scop:** Au venit **pentru ai tăi.**

în G

- **nume predicativ:** Ei erau **împotriva alor mei.** Casa e **alor tăi.**
- **atribut genitival:** Casa **alor mei** a fost renovată.
- **atribut prepozițional:** Clădirea **din fața alor mei** găzduiește muzeul.
- **complement indirect:** Luptau **contra alor mei.**
- **complement circumstanțial:**
  - **de loc: În fața alor mei** s-a produs minunea.
  - **de timp:** Am ieșit din sală **în urma alor mei.**
  - **de cauză:** A plecat **din cauza alor mei.**.
  - **concesiv: În ciuda alor mei,** totuși a plecat.
  - **condițional: În locul alor sale,** aș mai fi așteptat.

în D

- **atribut pronominal prepozițional:** Succesele **datorită alor mei** mi-au redat încrederea.
- **complement indirect:** Le-am adus **alor mei** daruri.
- **complement circumstanțial:**
  de mod: Am procedat **potrivit alor mei**
  instrumental: Datorită alor mei am învins

Adjectivul posesiv

- pronumele posesiv devine adjectiv posesiv când însoțește numele obiectului posedat și ține locul numelui posesorului, dar în același timp determină substantivul, arătând al cui este obiectul:
  Mă dusesem să văd un bun prieten **al nostru.** (Sadoveanu)
- formele sale sunt omonime cu ale pronumelui posesiv.
- paralel cu pronumele și adjectivul posesiv pentru un singur posesor **(al) său** se folosesc pronumele personale de persoana a III-a singular în genitiv **(al, a, ai, ale) lui, (al, a, ai, ale) ei;** pentru mai mulți posesori nu are forme proprii la persoana a III-a și se folosește genitivul plural al pronumelui personal **al, a, ai, ale lor.**

lui, ei, lor sunt pronume și când stau pe lângă un substantiv, pentru că nu se realizează acordul: cartea **lor**; cărțile **lor**.

Adjectivul posesiv apare în contexte:
- după un substantiv articulat cu articolul hotărât: casa **mea**
- după substantivul însoțit de adjectiv, cu articol posesiv: această carte **a mea**
- înaintea substantivului cu articol posesiv: **ale tale** cărți

funcția sintactică a adjectivului posesiv este de atribut adjectival, complement sau nume predicativ: Prietenul **meu** e bun. **În fața noastră** a oprit o căruță. Ei sunt **contra ta**. **Asupra noastră** fulgeră, trăznește și bat puhoaiele. (Sadoveanu)

Obs.

1. Pe lângă construcții de felul **un prieten al meu, o prietenă a mea**, în limbajul familiar se folosește construcția partitivă, care e corectă numai cu pluralul: un copil de–**ai mei**, (dintre **ai mei**, nu de–**ai meu**), o casă de–**ale mele** (dintre **ale mele**, nu de–**a mea**).

   Substantivele nearticulate nume de rudenie la care sunt atașate adjective posesive se declină, astfel formând o unitate, de aceea se leagă prin cratimă:
   a) numai adjectivul: **fiică-mii**
   b) și substantivul și adjectivul: **nevesti–sii**
   c) la G – D masculin, forme corecte sunt cu articolul hotărât proclitic: **lui bunicu–meu**
2. Adjectivul posesiv are la feminin și o formă de genitiv – dativ identică cu cea de plural (fetei **mele, tale...**). Când adjectivul e însoțit de articol, el are formă de feminin singular. Deci sunt corecte construcțiile: unei fete **a mele**; prietena unei fete **a mele**.
3. Nu sunt corecte formele analogice de genitiv – dativ singular de felul **alui meu, alei mele**, folosite regional.
4. Ca și pronumele posesive, adjectivele pronominale posesive apar cu articolul posesiv invariabil a în vorbirea moldovenilor:
   „Slove / Ce–**a tale** gânduri semănară" (Al. Vlahuță).
5. Prepozițiile sau locuțiunile prepoziționale din categoria celor care se construiesc cu genitivul pot însoți adjective posesive în acuzativ:
   Ei sunt **contra ta**. (nume predicativ)
   Lupta **împotriva mea** e nedreaptă. (atribut)
   „**Asupra noastră** fulgeră, trăznește și bat puhoaiele..." (complement indirect)
   Alte locuri necunoscute apar **în fața noastră**. (complement circumstanțial de loc)
   Au sosit **înaintea noastră**. (complement circumstanțial de timp)
   Am întârziat **din cauza voastră**. (complement circumstanțial de cauză)

PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL INTEROGATIV

Înlocuiește cuvântul sau grupul de cuvinte așteptat ca răspuns la un enunț interogativ: Ce i-ai scris despre mine?; Cât ai stat acolo? Sunt folosite în propoziții sau fraze interogative.

Pronumele interogativ

forme
- **ce** – se referă la nume de lucruri și este invariabil: Ce se aude?
- **cine** – înlocuiește nume de ființe având forme flexionare: N. Ac. – **cine?** G. D. – **cui?**
- **care** – poate înlocui lucruri sau ființe și are forme flexionare după gen, număr și caz: N. Ac. – **care?** G. D. – **căruia? căreia?** plural – **cărora?**
- **cât(ă)**
  - se referă la cantitatea sau la numărul obiectelor
  - cere în răspuns un substantiv însoțit de un pronume sau adjectiv nehotărât cu sens cantitativ sau de un numeral ori pronume negativ: **Câți au scris? – câțiva, mulți, puțini, zece elevi**
  - are forme flexionare pentru gen, număr și caz:
    N. Ac.: – singular: **cât? cât̆ă?** plural: **câți? câte?**
    G. D.: – singular: — — plural: **câtor?**

  al câtelea și **a câta** se referă la numeralele ordinale: A **câta** era ea?

funcții sintactice (cine)
- în N.
  - **subiect: Cine** a pictat acest tablou?
  - **nume predicativ: Cine** ești tu?
- în Ac.
  - **nume predicativ: Pentru cine** este cartea aceasta?
  - **complement direct: Pe cine** ai mai chemat?
  - **complement indirect: De cine** te temi?
  - **complement circumstanțial de agent: De cine** a fost chemat?
  - **complement circumstanțial de loc: Lângă cine** locuiește el?
  - **complement circumstanțial de timp: După cine** ai sosit acasă?
  - **complement circumstanțial de mod: Decât cine** e mai bun?
  - **complement circumstanțial de scop: Pentru cine** ai venit?
  - **complement circumstanțial de cauză: Pentru cine** era neliniștit?

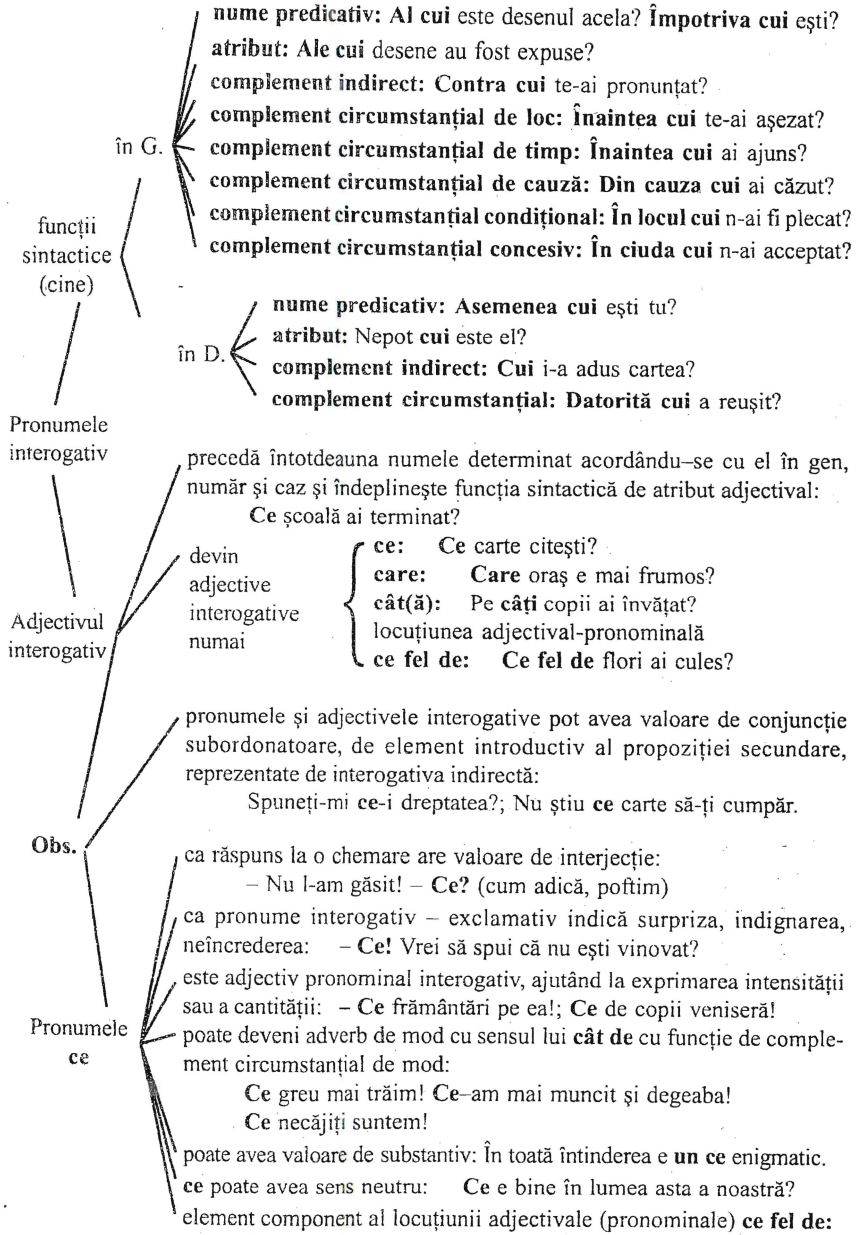

PRONUMELE SI ADJECTIVUL RELATIV

Substituie un nume având în același timp valoarea unei conjuncții subordonatoare, de element de relație între o propoziție subordonată și termenul regent: Nu știa ce să răspundă.

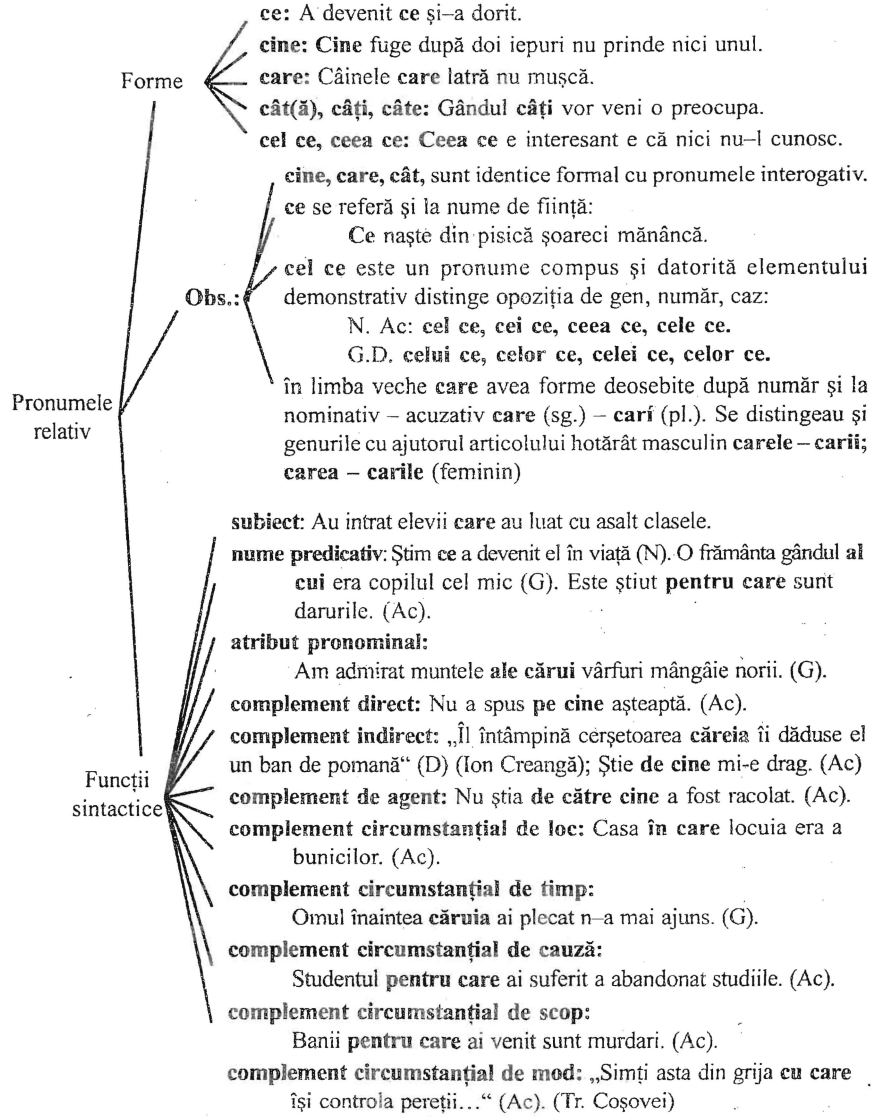

Pronumele relativ

adjectivul relativ

- provine din pronumele relative corespondente când determină un substantiv cu care se acordă, păstrând posibilitatea de a face legătura între subordonată și regentă:
  Culege *ce* flori dorește. *Câte* bordeie, atâtea obiceie.
- pronumele relative ***cine*** și ***cel ce*** nu pot deveni niciodată adjective.

Observații

ceea ce – are adesea valoare neutră:
Ceea ce s–a întâmplat cu el este inexplicabil.

care – la genitiv, precedat de articolul posesiv, realizează un dublu acord: articolul **al, a, ai, ale** se acordă cu substantivul din subordonată în gen și număr, iar pronumele relativ se acordă în gen și număr cu substantivul din regentă:
Orașul **a cărui** vechime este medievală a fost declarat municipiu.
Cabana **ale cărei** ferestre au fost înlocuite este a pădurarului.

Introduc propoziții subordonate:

pronume:

SB. **Cine** se scoală de dimineață ajunge departe.
PR. Problema este **pe cine** a ajutat el.
AT. „Cu umbre **care** nu sunt, v–a–ntunecat vederea." (Eminescu)
CD. „Dar nici nu știu măcar **ce**–mi ceri." (Eminescu)
CI. **De ce** te temi nu scapi.
CL. Se îndrepta **către cine** o chema.
CT. A terminat de scris **înaintea cui** a fost premiant.
CM. E mai frumoasă **decât cine** a câștigat concursul.
CZ. Nu am greșit **de ce** îți închipui tu.
CS. A plecat **după ce** avea de cumpărat.

adjective:

CD. Bănuiesc **ce** cărți preferi.
Nu știu **ce fel de** vremuri mai sunt și acestea.(loc)
CT. Plec **la ce** oră e necesar.
CM. **Pe câtă** bucurie trăise, mai multă durere era apoi.

Observații:

1. În unele graiuri populare există și pronumele relativ **de:**
Să moară a **de** minte. (îmbinare neadmisă de limba literară).

Obs.

2. pronumele relativ **ce:**
   - în unele situații are sensul pronumelui nehotărât **orice:** Să spună **ce**–o vrea.
   - poate deveni adverb cu sens temporal fiind echivalent cu **cât** (timp):
     „A stat **ce**–a stat și–i dete–n gând
     Să iasă după fată". (Coșbuc)
     sau modal: De bun[1]/ **ce** este[2]/ toți profită[1]/
   - intră ca element formativ în structura:
     a) unor locuțiuni conjuncționale: **după ce, din moment ce** etc.
     b) unor locuțiuni adverbiale modale: **numai ce** (deodată)
     c) pronumelui relativ compus **cel ce, ceea ce.**
3. pronumele **cine** și **ce:**
   - formează împreună cu infinitivul construcțiile infinitivale relative subiective (Nu–i **cine** cânta) sau obiective (N–are **cu cine** vorbi: N–are **ce** face).
4. pronumele **cât:**
   - (Cumpăr un locșor **cât** să–mi construiesc o casă pe el) nu trebuie confundat cu adverbul relativ **cât** (Știu **cât** de greu ți-a fost singură) și prepoziția **cât** cu acuzativul (Crescuse mare **cât** tine).
5. pronumele **care:**
   - este element component al locuțiunilor adverbiale: **după care** (după aceea), **care de care** (pe întrecute), **care mai de care** (unul mai tare ca altul).
6. pronumele **cine și care:**
   - pot avea sensul nehotărâtelor **oricine** și respectiv **unul, altul,** sau **fiecare.**
     (Ieșeau **care** de unde se afla; Zică **cine ce**–a zice).

PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL DEMONSTRATIV

Înlocuiește numele unui obiect, deosebindu–l de alte obiecte prin indicarea apropierii sau depărtării lui în spațiu sau în timp, a identității sau a diferențierii față de alte obiecte.

Forme a) literare

		singular	plural
de apropiere	masculin:	**acesta**	**aceștia**
	feminin:	**aceasta**	**acestea**
de depărtare	masculin:	**acela**	**aceia**
	feminin:	**aceea**	**acelea**
de identitate	masculin:	**același**	**aceiași**
	feminin:	**aceeași**	**aceleași**
de diferențiere	masculin:	**celălalt**	**ceilalți**
	feminin:	**cealaltă**	**celelalte**

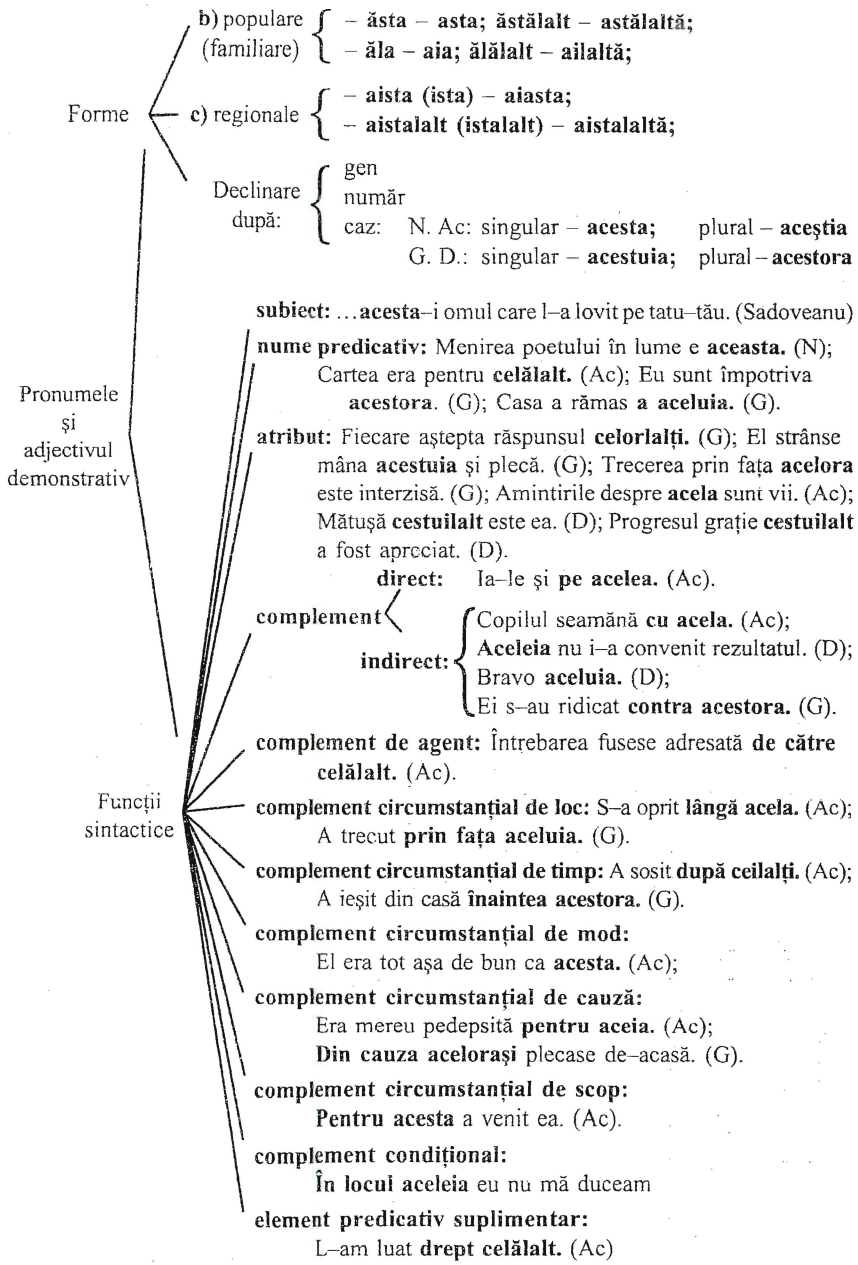

Forme

- **b) populare (familiare)**
  - **– ăsta – asta; ăstălalt – astălaltă;**
  - **– ăla – aia; ălălalt – ailaltă;**
- **c) regionale**
  - **– aista (ista) – aiasta;**
  - **– aistalalt (istalalt) – aistalaltă;**
- **Declinare după:**
  - gen
  - număr
  - caz: N. Ac: singular – **acesta;** plural – **aceştia**
    G. D.: singular – **acestuia;** plural – **acestora**

Pronumele şi adjectivul demonstrativ

Funcţii sintactice

subiect: ...**acesta**–i omul care l–a lovit pe tatu–tău. (Sadoveanu)

nume predicativ: Menirea poetului în lume e **aceasta.** (N); Cartea era pentru **celălalt.** (Ac); Eu sunt împotriva **acestora**. (G); Casa a rămas **a aceluia.** (G).

atribut: Fiecare aştepta răspunsul **celorlalţi.** (G); El strânse mâna **acestuia** şi plecă. (G); Trecerea prin faţa **acelora** este interzisă. (G); Amintirile despre **acela** sunt vii. (Ac); Mătuşă **cestuilalt** este ea. (D); Progresul graţie **cestuilalt** a fost apreciat. (D).

complement
- **direct:** Ia–le şi **pe acelea.** (Ac).
- **indirect:**
  - Copilul seamănă **cu acela.** (Ac);
  - **Aceleia** nu i–a convenit rezultatul. (D);
  - Bravo **aceluia.** (D);
  - Ei s–au ridicat **contra acestora.** (G).

complement de agent: Întrebarea fusese adresată **de către celălalt.** (Ac).

complement circumstanţial de loc: S–a oprit **lângă acela.** (Ac); A trecut **prin faţa aceluia.** (G).

complement circumstanţial de timp: A sosit **după ceilalţi.** (Ac); A ieşit din casă **înaintea acestora.** (G).

complement circumstanţial de mod: El era tot aşa de bun ca **acesta.** (Ac);

complement circumstanţial de cauză: Era mereu pedepsită **pentru aceia.** (Ac); **Din cauza aceloraşi** plecase de–acasă. (G).

complement circumstanţial de scop: **Pentru acesta** a venit ea. (Ac).

complement condiţional: **În locul aceleia** eu nu mă duceam

element predicativ suplimentar: L–am luat **drept celălalt.** (Ac)

Adjectivele demonstrative

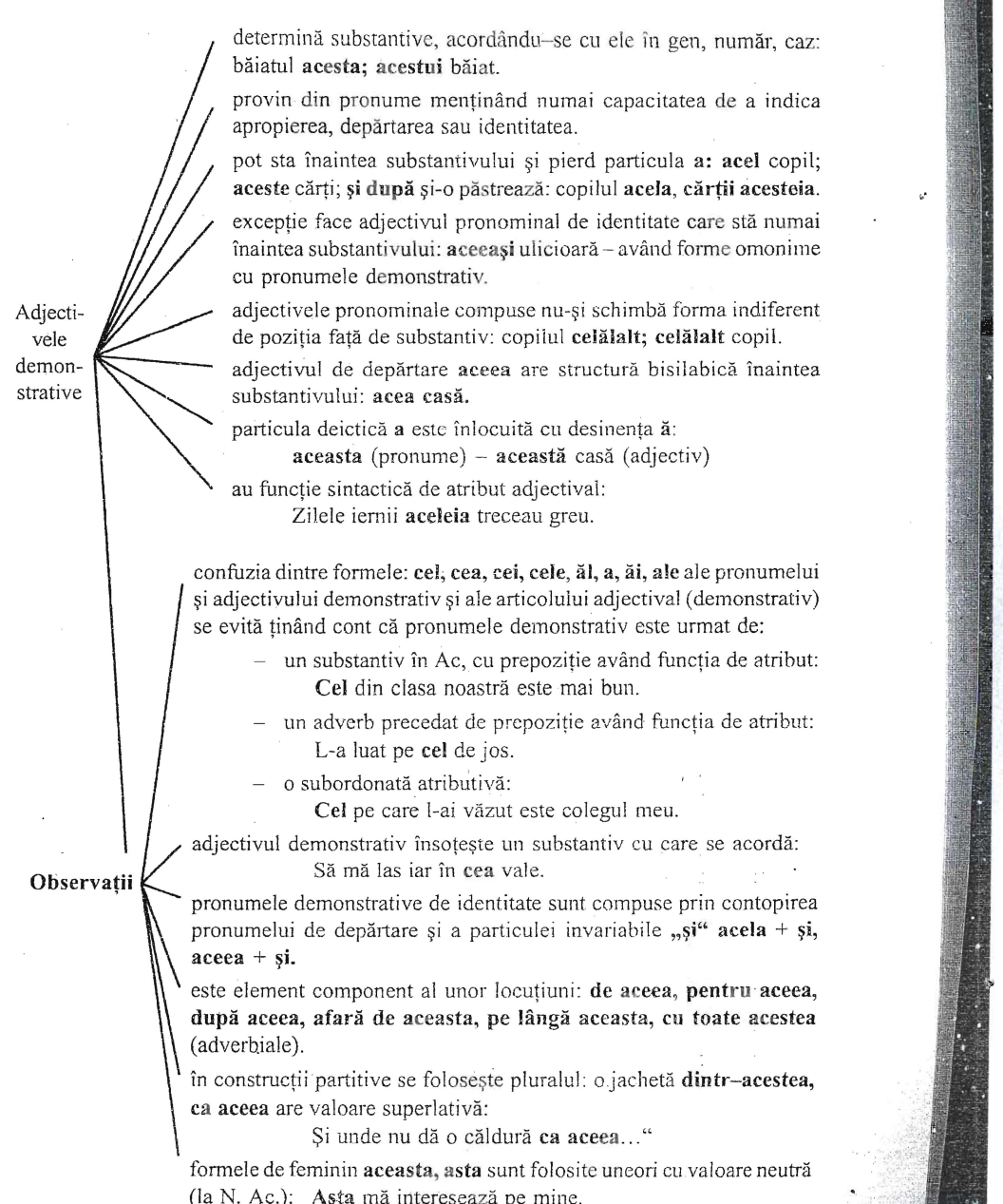

- determină substantive, acordându–se cu ele în gen, număr, caz: băiatul **acesta; acestui** băiat.
- provin din pronume menţinând numai capacitatea de a indica apropierea, depărtarea sau identitatea.
- pot sta înaintea substantivului şi pierd particula **a: acel** copil; **aceste** cărţi; **şi după** şi-o păstrează: copilul **acela, cărţii acesteia.**
- excepţie face adjectivul pronominal de identitate care stă numai înaintea substantivului: **aceeaşi** ulicioară – având forme omonime cu pronumele demonstrativ.
- adjectivele pronominale compuse nu-şi schimbă forma indiferent de poziţia faţă de substantiv: copilul **celălalt; celălalt** copil.
- adjectivul de depărtare **aceea** are structură bisilabică înaintea substantivului: **acea casă.**
- particula deictică **a** este înlocuită cu desinenţa **ă**:
  aceasta (pronume) – **această** casă (adjectiv)
- au funcţie sintactică de atribut adjectival:
  Zilele iernii **aceleia** treceau greu.

Observaţii

- confuzia dintre formele: **cel, cea, cei, cele, ăl, a, ăi, ale** ale pronumelui şi adjectivului demonstrativ şi ale articolului adjectival (demonstrativ) se evită ţinând cont că pronumele demonstrativ este urmat de:
  - un substantiv în Ac, cu prepoziţie având funcţia de atribut:
    Cel din clasa noastră este mai bun.
  - un adverb precedat de prepoziţie având funcţia de atribut:
    L-a luat pe **cel** de jos.
  - o subordonată atributivă:
    Cel pe care l-ai văzut este colegul meu.
- adjectivul demonstrativ însoţeşte un substantiv cu care se acordă:
  Să mă las iar în **cea** vale.
- pronumele demonstrative de identitate sunt compuse prin contopirea pronumelui de depărtare şi a particulei invariabile **„şi“ acela + şi, aceea + şi.**
- este element component al unor locuţiuni: **de aceea, pentru aceea, după aceea, afară de aceasta, pe lângă aceasta, cu toate acestea** (adverbiale).
- în construcţii partitive se foloseşte pluralul: o jachetă **dintr–acestea, ca aceea** are valoare superlativă:
  Şi unde nu dă o căldură **ca aceea**...“
- formele de feminin **aceasta, asta** sunt folosite uneori cu valoare neutră (la N. Ac.): **Asta** mă interesează pe mine.

PRONUMELE
ȘI ADJECTIVUL NEHOTĂRÂT

Înlocuiește un substantiv, fără a da indicații precise despre obiectul denumit de acesta: Fiecare să vină cu ce are.

Forme

- simple: **unul, una, altul, alta; cutare; atâția, atâtea.**
- compuse:
  - din pronumele relative și nehotărâte urmate sau precedate de o particulă invariabilă de origine verbală:
    -va, oare-, ori-, fie-, vre-, cineva, ceva, careva; oarecine, oarecare, oarece; cu variantele populare: oareșicine, oareșice, oareșicare; oricine, oricare, orice, oricât(ă) cu variantele populare orișicine, orișicare, orișice, orișicât; fiecine, fiecare, fiece cu variantele populare fieștecine, fieșcine, fieștecare, fieștece, fitecine, fitece; vreunul, vreuna
  - adjectivul nehotărât **alt** + pronumele nehotărâte compuse: altceva, altcineva, altcareva
- își modifică forma după modelul pronumelui relativ interogativ (cele compuse cu acestea); cele compuse cu **ce** rămân invariabile: **fiecare, fiecăruia – fiece.**
- **unul, altul, vreunul** se declină:
  - N. Ac: singular: – **unul, altul;** –**una, alta**; plural: – **unii, alții;** –**unele, altele**
  - G. D.: singular: – **unuia, altuia;** – **uncia, alteia**; plural: – **unora, altora;** – **unora, altora**
- **oricât(ă)**
  - N. Ac: singular: – **oricât, oricâtă**; plural: – **oricâți, oricâte**
  - G. D.: singular: — —; plural: **oricâtor**
- formele **oricine, orice, oricare, oricâtă** pot exprima și relația de subordonare a unei propoziții secundare față de termenul regent:
  - **subiectivă:** Să participe[1]/**oricine** dorește[2]/.
  - **predicativă:** Împlinirile sunt[1]/ale **oricăruia** se străduiește[2]/.
  - **atributivă:** Filmele de groază înfioară inima[1]/**oricui** le vizionează[2]/.
  - **completivă directă:** Ajută[1]/ pe **oricine** îl solicită[2]/.
  - **completivă indirectă:** Mă gândesc[1]/la **oricine** se află în suferință[2]/.
  - **circumstanțială concesivă: Oricine** ai fi[1]/,totuși nu te iert[2]/

Pronumele nehotărât

- Funcții sintactice
  - **subiect:** „**Unii** supraveghează bagajele." (Cezar Petrescu)
  - **nume predicativ:** Norocul este al **altuia.** (G) Toți suntem **ca fiecare.** (Ac) Prietenii noștri sunt **alții.**(N)
  - **atribut**
    - – în G: Întrebările **altora** au rămas fără răspuns.
    - – în D: Succesele **datorită fiecăruia** au fost importante.
    - – în Ac: Sprijinul **de la oricare** dintre ei e mare.
    - – apozițional: M–a vizitat un student, **altul** decât cel așteptat.
  - **complement direct:** A văzut **pe altcineva.**
  - **complement indirect:**
    - – în Ac: Se gândește **la altceva.**
    - – în D: Dă povață **altora.**
    - – în G: Se năpustea **asupra oricăruia** dintre cei mici.
  - **complement de agent:** Eram întrebat **de fiecare.**
  - **complement circumstanțial**
    - – **de loc:** S–a oprit **lângă vreunul** dintre noi? (Ac). Cocorii zburau **pe deasupra altora.** (G).
    - – **de timp:** Isprăvise **înaintea oricui** dintre ai săi (G) Au intrat în clasă **după fiecare** dintre colegii lor. (Ac).
    - – **de mod:** Muncește **ca fiecare.** (Ac). Se comportă conform **fiecăreia** dintre ele (D).
    - – **de cauză:** Fusese pedepsită **pentru fiecare** dintre greșelile sale (Ac). Pierduse timpul **din cauza alteia** dintre colegele sale (G). Se îmbolnăvise **datorită altuia.** (D).
    - – **de scop:** Am venit aici pentru **oricare** dintre voi.
- Observații
  - sunt pronume în exclusivitate: **oricine, fiecine, oarecine, altcineva, altceva.**
  - **mult, puțin, atât(ă)** pot avea valoare de adverbe când determină înțelesul unui verb: Merge **mult (puțin, atâta);** Se frământă **mult (puțin, atâta).**
  - **alde, niscai, fiece** sunt în exclusivitate adjective pronominale.
  - unele nehotărâte invariabile pot fi folosite în construcții cu prepoziția **a** echivalente cu genitivul: Reprezentantul **a orice/ a ceva.**
  - după unii, **tot, toată, mult(ă), puțin(ă)** sunt pronume nehotărâte.

Adjectivul nehotărât

determină substantive, acordându–se cu ele în gen, număr şi caz:

Oricărui om îi trebuie această carte.(D)

Oricărei persoane îi datorez respect.(D)

cele provenite de la pronumele **unul, una, vreunul, vreuna** se deosebesc formal de acestea: **un** copac, **o** floare, **vreun** copil, **vreo** problemă.

la flexiunea lui **atât(a)** particula **a** poate apărea şi la valoarea adjectivală **atâţi/atâţia** oameni, dar numai **atâta grijă, atâtea griji.**

la formele provenite din pronume nehotărâte se adaugă: **niscai, niscaiva, alde** care sunt numai adjective nehotărâte.

se aşază înaintea substantivelor şi pierd particula **-a**, cu excepţia adjectivelor **tot – toată; mult – multă** care pot sta şi înainte şi după substantiv: **toată** lumea; lumea **toată.**

ca şi pronumele nehotărâte, adjectivele nehotărâte pot fi elemente de relaţie subordonatoare: **Oricâte** cărţi aş citi,[1]/ totuşi nu pot[2]/ să mă exprim frumos[3]/.

îndeplineşte în propoziţii funcţia de atribut adjectival:

„...**toată** floarea cea vestită a întregului Apus". (Eminescu)

Locuţiuni cu valoare de pronume nehotărât

- **cine ştie cine = cineva** — **nu ştiu care**
- **cine ştie ce = ceva** — **nu ştiu cine**
- **cine ştie cât = câtva** — **nu ştiu ce**
- **cine ştie câtă = câtăva** — **nu ştiu cât(ă)**
- **cine ştie câţi = câţiva** — **te miri cine**
- **cine ştie câte = câteva** — **te miri ce**
- cu excepţia lui **cine ştie cine** şi **te miri cine** care sunt locuţiuni pronominale, celelalte pot fi şi adjectival-pronominale: Poate veni **cine ştie ce** om;

  În chipul său e–un **nu ştiu ce**. (valoare substantivală)

  Se poate întâmpla **te miri ce.**

  Se temea să spună **cine ştie ce.**

PRONUMELE ŞI ADJECTIVUL NEGATIV

Ţine locul, într–o propoziţie negativă, substantivului din propoziţia pozitivă corespunzătoare, negându–l totodată:

„**Nimeni** nu ştia unde este el şi cine este." (Negruzzi)

Pronumele negativ

nimeni — înlocuieşte un nume de persoană, se opune lui **toţi, lui unul** sau lui **cineva,** se declină, fără să aibă forme deosebite pentru cele două genuri şi numere:

N. A. – **nimeni, nimenea** (variantă populară)

G. D. – **nimănui, nimănuia.**

nimic

înlocuieşte nume de lucruri;

este invariabil;

se opune lui **tot** sau **ceva**: **Nimic** nu–i convine.

împreună cu anumite prepoziţii formează locuţiuni adverbiale şi adjectivale: **pe nimic, întru nimic, de nimic.** Poate fi substantivizat primind sensul de **lucruri fără valoare, fără importanţă:** Şi ce aţi discutat? – **Nimicuri.**

niciunul niciuna

se formează din adverbul **nici** şi din pronumele nehotărât **unul, una.**

în flexiune **nici** e invariabil, iar **unul, una** se declină după modelul componentului care înlocuieşte fiinţe sau lucruri.

niciunul înlocuieşte atât nume de persoane cât şi de lucruri.

N. Ac { singular: ***niciunul; niciuna;*** plural: ***niciunii; niciunele;***

G. D. { singular: ***niciunuia; niciuneia;*** plural: ***niciunora.***

Funcţii sintactice

subiect: Nu se mai ştie **nimic** despre acei copii.

nume predicativ: Speranţa mea nu va fi **niciuna** dintre ele. (N); El nu pare ca **niciunul** dintre amicii săi. (Ac); Fata aceasta se pare că a devenit **a nimănui**. Ea nu este **contra niciuneia** dintre cele bune. (G).

atribut pronominal: Nu este cunoscut ajutorul de la **nici unul** dintre acei copii. (Ac); Nu eşti într–o ţară **a nimănui.** Nu este admisă cedarea în faţa **niciuneia** dintre pretenţiile acestui grup. (G).

complement direct: Nu cunosc pe **niciunul** dintre ei.

complement indirect: Nu lupta contra **niciunuia**. (G); În viaţă să nu contezi **pe nimeni.** (Ac); **Nimănui** dintre ei nu îi convine această ştire. (D).

complement de agent: El nu e apărat **de nimeni** dintre aceia.

complement circumstanţial de loc: Nu alerga către **niciuna** dintre ale sale. (Ac); Fulgerul n–a trecut **pe deasupra niciunuia** dintre cosaşi. (G).

Pronumele negativ

- **Funcții sintactice:**
  - **complement circumstanțial de timp:** N–am plecat înainte **de nimeni** dintre voi. (Ac); Nu m–am trezit înaintea **niciunora** dintre colegii de cameră. (G).
  - **complement circumstanțial de cauză:** N–a fost pedepsit pentru **niciuna** dintre fărădelegile săvârșite. (Ac); Nu părăsise satul **din pricina niciunuia** dintre conflictele avute. (G).
  - **complement circumstanțial de scop:** Ei nu cutreieră lumea **pentru niciuna** dintre plăcerile lor. (Ac).
- **acordul:**
  - pune probleme în ce privește numărul: **nimeni** și **nimic** având forme numai de singular: **Nimeni** nu mișcă!
  - la singular se pun chiar dacă e prezentă ori se subînțelege o determinare de plural: **Nimeni** dintre toți nu s–a clintit s–o ajute; **Nimic** dintre toate acestea nu dovedește vinovăția sa.
  - tot la singular avem o coordonare a subiectelor: **Nimeni și nimic** nu mă oprește să–l chem la ordine.
- **adjectivul pronominal negativ:**
  - stă întotdeauna în fața substantivului: „**Niciun** zgomot, **nicio** mișcare, **nicio** adiere de vânt nu se simte." (Vlahuță).
  - **niciun, nicio** se declină:

N. Ac	singular:	**niciun; nicio;**
	plural:	**niciunii; niciunele;**
G. D.	singular:	**niciunui; niciunei;**
	plural:	**niciunor.**

  - are funcție de atribut adjectival la toate cazurile: N–a spus **niciunui** copil grijile sale.
  - **nimeni** și **nimic** nu pot deveni adjective.
- **Observații:**
  - nu trebuie confundate adjectivele negative **niciun, nicio** cu substantivele articulate nehotărât, precedate de conjuncția **nici:** El nu este **nici un** învingător, **nici un** învins, ci un om ca mulți alții.
  - sau adverb + numeral: Nu am **nici un** caiet, nici două

NUMERALUL

Partea de vorbire flexibilă care exprimă un număr, determinarea numerică a obiectelor sau ordinea lor prin numărare.

Sunt și alte părțe de vorbire care, prin conținutul lor, se apropie de numerale:

- unele pronume, adjective pronominale sau adjective propriu–zise: **mulți, puțini, toți, unii. câțiva;**
- unele substantive sau adjective propriu–zise care exprimă o cantitate: **grup, mulțime, puzderie, numeros** etc;
- adjectivele: **singur, unic** care sunt echivalente, ca sens, cu numeralul **unu.**

Numeralul cardinal

- exprimă un număr sau determinarea numerică a obiectelor.
- **propriu-zis:**
  - **felul:**
    - simple: **unu, doi, zece, sută, mie, milion**
    - compuse: **unsprezece, douăzeci, treizeci și nouă, două sute optzeci și trei.**
  - **genul: unu și doi**, precum și cele compuse cu acestea, au forme diferite: masculin: **unul, doi, doisprezece;** feminin: **una, două, douăsprezece.**
  - **forme cazuale:**
    - valoare substantivală: N. Ac. **unu(l), una**; D. G. **unuia, uneia**
    - valoare adjectivală: N. Ac. **un, o**; D. G. **unui, unei**
- **funcții sintactice:**
  - **subiect:** **Zece** au izbutit.
  - **nume predicativ:** Noi suntem **doi.** (N). Vestea este pentru **trei** dintre ei. (Ac). Cartea este **a celor doi.** (G).
  - **atribut substantival:** Știrile **despre cei doi** uimesc pe oricine. (Ac); Pasiunea **celor doi** a devenit calculatorul. (G); A plecat la ora **opt.** (apoziție).
  - **complement direct:** I-am auzit **pe doi** discutând.
  - **complement indirect:** N-a amintit nimic **de trei** dintre ei.
  - **complement de agent:** Culturile au fost distruse **de două** dintre râuri.
  - **complement circumstanțial de loc:** S-a oprit **în fața celor doi.** S-a ascuns **după cei doi.**
  - **complement circumstanțial de timp:** A ajuns **înaintea celor trei.**
  - **complement circumstanțial de scop:** Se duce **pentru doi** dintre ei.
  - **complement circumstanțial de cauză:** A pierdut **din cauza celor doi.** Era pedepsit **pentru două.**
  - **complement circumstanțial de mod:** Este cel mai bun **dintre cei trei.**
  - **element predicativ suplimentar:** „Plecat-am **nouă** din Vaslui".
  - **numeralul cu valoare adjectivală este atribut adjectival:** „Nu știi că **două** zile mă lasă frigurile?" (M. Preda).

Numeralul cardinal

Obs.:

- când sunt folosite singure, se comportă ca substantivele, fără a se identifica însă cu ele: **Doi** nu s-au mai întors.
- cu excepția lui **unu,** pot primi înainte formele de plural ale articolului demonstrativ: **Cei** cinci au fost premiați.
- în acest caz se declină articolul: G.: (al, a, ai, ale) **celor** doi (două)
  D.: **celor** doi (două)
- se folosesc și construcții cu prepoziții: pentru G, **a** – caietul **a doi** elevi; pentru D, **la** – A spus **la doi** elevi (construcții urmate de acuzativ echivalente pentru G sau D).
- când însoțesc substantivele, se comportă ca adjectivele, fără a se identifica cu ele: Soacra **cu trei** nurori. (Creangă)
- de la doi înainte, numeralele au conținut de plural: **sută, mie, milion;** deși au formă de singular, trebuie considerate plurale: Au venit **o mie.** Ele se comportă ca substantivele.
- de la douăzeci în sus, numeralele se leagă de substantivul nearticulat prin prepoziția **de**: douăzeci **de** caiete (**de** cărți, **de** studenți, **de** persoane, etc.).
- numeralul **0** (zero) se folosește la sg. în construcția **zero grade**
- se spune corect **douăzeci și unu de pixuri; o mie și unu de efecte** când substantivul este neutru. Corect: **doisprezece elevi / douăsprezece eleve.**

colectiv

- exprimă însoțirea: **amândoi** are forme după gen și caz – **amândurora** (GD) și se construiește cu substantive articulate „**amândoi** băieții", putând sta ca și adjectivul demonstrativ fie înaintea, fie în urma substantivului. Sinonimele sale neologice **ambii, ambele**, se declină ca și substantivele; se construiesc cu substantive nearticulate „**ambii** băieți".
- după structură: simple: **ambii, ambele;**
  compuse: **tustrei, câteșipatru, amândoi, amândouă.**
- de la **trei** înainte se formează cu ajutorul numeralelor cardinale precedate de **tus-** sau **câteși-**: **tustrei, câteșipatru.** Nu au forme deosebite nici după gen, nici după caz, cu excepția celui format cu **trei** care-și schimbă forma după gen: **tustrei, tustrele; câteșitrele, câteșitrei.**
- numeralele colective cu valoare substantivală și valoare adjectivală au funcții identice cu numeralele cardinale propriu-zise.
- de la 3 înainte se folosesc ca numerale colective construcții (locuțiunile) alcătuite din **toți** sau **câte** + nr. cardinal **toți cinci, câte treisprezece.**

Notă: duo, duet; trio, terță, terțet, terțină, tripletă, treime, troică; chenzină sunt substantive. **Treime** este și numeral fracționar omonim.

Numeralul cardinal

multiplicativ

- arată în ce proporție crește o cantitate sau o calitate.
- se poate forma de la numeralul cardinal simplu (excepție **unu**) mai frecvent până la opt inclusiv, apoi **zece, sută, mie**, prin derivare cu prefixul **în-** și sufixul **-it.**
- sinonime cu **îndoit, întreit,** sunt neologismele **dublu, triplu.**
- au valori adjectivale și adverbiale: beneficiu **întreit**, bucurii **înzecite** (adjective); se îmbogățește **însutit** (adverb).
- se pot substantiviza cu ajutorul articolului hotărât:
  Îndoitul sumei este 58.

funcții sintactice

- **nume predicativ:** Puterea lui era **întreită.**
- **atribut adjectival:** Are un câștig **îndoit.**
- **complement circumstanțial de mod:** Câștigă **însutit.**

distributiv

- exprimă repartizarea și gruparea numerică a obiectelor. Se formează din numerale cardinale precedate de adverbul **câte: câte unul, câte zece.**
- își schimbă forma ca și numeralele cardinale propriu-zise putând avea valoare **adjectivală** cu funcție de **atribut adjectival:**
  „Ne-a dat **câte trei** mere și **un** covrig" (Delavrancea),
  sau **substantivală**
  „**Câte zece** se scularăsă spuie că bănuiesc ei cam pe unde să fie Pripășel". (Delavrancea) (subiect)
  Dau **câte unuia** o carte (complement)
  Cartea **câte unuia** e nouă (atribut)

adverbial

- arată de câte ori se îndeplinește, se repetă o acțiune sau în ce raport numeric se află calitatea (cantitatea) unui obiect față de aceeași calitate (cantitate) a altui obiect.
- sunt alcătuite din numeralul cardinal precedat de prepoziția **de** + substantivul **ori: de două ori, de nouă ori,** sau din substantivul **dată** precedat de numeralul cardinal **o: o dată.**
- neologism: **bis, ter** exprimă repetiția legată de ordine (**2 bis**) sau repetiția unui pasaj muzical cu sensul „**încă o dată**"
- sunt complemente circumstanțiale de mod: A spus **de două ori.** sau atribute: Spălatul **de două ori** este indicat.

Numeralul ordinal

exprimă ordinea obiectelor prin numărare: **întâiul, întâia, primul, prima, al doilea, al nouălea.**

cu excepția celui corespunzător lui **unu, una** toate celelalte sunt formate din numerale cardinale precedate de articolul posesiv **al**, urmate de articolul hotărât enclitic **le** și particula **a: al patrulea, al zecelea,** la masculin, iar pentru feminin din articolul posesiv **a** + numeral cardinal + articolul enclitic **-a: a doua, a opta.**

apare uneori însoțit de articolul adjectival **cel, cea** și de prepoziția **de: cel de al treilea, cea de a cincea** sau **cel de-al doilea**

forme corespondente lui **unu**

masculin { N. Ac: **întâiul – întâii – întâi**; D. G.: **întâiului – întâilor – întâi**

feminin { N. Ac: **întâia – întâile – întâi**; D. G.: **întâii – întâilor – întâi**

primul – prima (se declină cu articol hotărât).

numeralele de la doi înainte sunt însoțite de articol demonstrativ, care se declină:

masculin { N. Ac: **cel de-al doilea**; D. G.: **celui de-al doilea**

feminin { N. Ac: **cea de-a doua**; D. G.: **celei de-a doua**

poate avea valoare de adjectiv, de substantiv și, când determină verbe, de adverb:

„**A doua** zi, Nică Oșlobanu ca mai ba să deie pe la școală". (Creangă).
Apoi venea **al patrulea.**; „**Al doilea**, să-i spunem prietenului nostru, drumețul, că acest vrednic bărbat..." (Sadoveanu).

e recomandabil a se spune:

- anul, secolul, etajul, întâi, al doilea;
- numele de suverani se folosesc numai cu ordinale: Mihai I (întâi);
- numele de sportivi apar cu numerale cardinale: Dumitru doi (II);
- regimentul 10, paralela 36, kilometrul 5;
- războiul al II-lea, deceniul al II-lea, clasa întâi, clasa a II-a, brigada nr. 5.

numerale ordinale adverbiale sunt compuse:
întâia dată, întâiași dată, prima dată, prima oară.

Numeralul ordinal

funcții sintactice

subiect: Întâiul e mai bun.

nume predicativ: Ea a devenit **a doua.** (N);
Caietul este **al celui de–al doilea.**
Voi ați fost **împotriva primei.** (G);
Banii sunt **pentru a doua.** (Ac).

atribut substantival sau atribut numeral:
Cartea **de la a doua** dintre ele e a mea. (Ac);
Mă bucură reușita **celei de–a doua.** Fata **din dreptul celei de–a doua** este frumoasă foc. (G).
Reușita **mulțumită celei dintâi** e mare. (D).

complement direct: Nu–l cunosc **pe al doilea.**

complement indirect: S–a supărat **pe a doua.**

complement de agent: Steagul a fost înălțat **de al doilea.**

complement circumstanțial de loc:
S–a așezat **pe a doua** dintre bănci.

complement circumstanțial de timp:
A ajuns la linia de sosire **după al doilea.**

complement circumstanțial de mod:
M–am comportat **conform celui de–al doilea.**

complement circumstanțial de cauză:
Accidentul s–a produs **din cauza celui de–al doilea.**

complement circumstanțial de scop:
A venit **pentru a treia** dintre fete.

când are valoare adjectivală are funcție de **atribut adjectival:** Stăm în banca **a doua**.

Numeralul fracționar

se folosește pentru a exprima mărimile fracționare;

este întotdeauna redat printr–un grup de cuvinte (excepție: **jumătate, sfert**): **o doime, trei pătrimi, două zecimi;**

este obligatorie respectarea construcției cu prepoziția **de** lângă cuvântul următor: **un sfert de kilogram, o jumătate de minut, trei zecimi de secundă;**

folosite ca subiecte pun probleme de acord cu predicatul:
Trei pătrimi **au rămas** în stoc (nu **a** rămas...);

acordul este formal și când subiectul are sau presupune determinări de plural: O treime din cantitate **a fost** returnată, cealaltă treime a fost oprită (se subliniază valoarea substantivală);

este admis acordul după înțeles, când după subiect urmează o determinare atributivă de plural: Un sfert dintre ei **s–au împrăștiat.**

Observații

1. Sunt corecte formele numeralului ordinal:
   a) – al patrulea; al cincilea – a cincea; al optulea; al zecelea – a zecea;
   al douăsprezecelea – a douăsprezecea; al douăzecilea;
   b) – al o sutălea, al două sutelea; al o mielea, al două miilea; a o suta, a două suta; a o mia, a două mia.

2. a) La exprimarea datei, limba română a ales pentru 2 și compusele sale (12, 22) forma de feminin – deci este corect **două ianuarie, douăsprezece ianuarie, douăzeci și două ianuarie**, iar pentru compusele lui 1 (11, 21) a ales forma de masculin, **douăzeci și unu ianuarie**.
   b) Pentru prima zi a lunii se folosește numeralul ordinal **întâi**, iar pentru celelalte numeralele cardinale **două martie**.

3. Acordul
   a) Numeralul fracționar: (admite nu numai acordul gramatical (formal), ci și acordul după înțeles sau prin atracție).

O doime din cărți a fost returnată / au fost returnate.

Două cincimi dintre cărți au fost vândute, cealaltă cincime este încă la tipografie (când numeralul are valoare substantivală acordul este gramatical).

Jumătate folosit fără determinanți (numeral) impune forma de plural, dar însoțit de numeralul **o** admite ambele acorduri (formal și după înțeles).

Jumătate au scris

O jumătate (dintre elevi) a / au scris.

Dacă **jumătate** este întrebuințat cu determinanți adjectivali este corect acordul gramatical (după formă).

Această jumătate îmi aparține.

Numeralul cardinal

Cele trei mii de lei au fost primite cu bucurie.

Cei trei mii de lei au fost primiți cu bucurie.

(acordul se face fie cu numeralul, fie cu substantivul).

VERBUL

Partea de vorbire flexibilă care se conjugă și exprimă acțiuni, stări sau existența.

Clasificare

după înțeles:
- **predicative:** au sens lexical de sine stătător și pot forma singure predicatul propoziției: **a scrie, a citi.**
- **nepredicative:**
  - **auxiliare** – instrumente gramaticale care ajută la formarea modurilor, a timpurilor compuse și a diatezei pasive: **a fi, a avea, a vrea.**
  - **copulative** – formează predicatul nominal cu un nume predicativ: **a fi, a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a rămâne, a părea, a însemna.**

după categoria persoanei:
- **personale:** (a alerga) și **unipersonale** (a–i conveni, a ninge)
- **personale** (cu un autor al acțiunii): a recita
- **impersonale** (acțiunea nu poate fi atribuită unei persoane): a se cuveni, a se întâmpla

după criteriul sintactic:
- **tranzitive:** pot primi un complement direct: **a spune, a reda,** dar și unul indirect sau circumstanțial;
- **intranzitive:** nu pot avea un complement direct: **a se gândi, a fugi, a sta, a trăi, a înflori, a se supăra.**

după criteriul morfologic:
- **regulate:** nu-și schimbă rădăcina în timpul conjugării (**a alerga**)
- **neregulate:** prezintă modificări în rădăcină (**a usca**) sau au rădăcini diferite (**a fi, a avea**)

după alcătuire:
- **simple:** a merge
- **compuse:** a binemerita
- **locuțiuni verbale:** grupuri de cuvinte având unitate de sens și comportamentul unui verb: **a duce dorul, a pune la cale.**

expresii verbale:
- **impersonale: e bine, e rău, e de dorit** (predicate nominale): **E înțelept** să te oprești aici.
- **cu aspect unipersonal: mi-e foame, mi-e teamă** (e predicat verbal, iar substantivul = subiect)

după clasele flexionare numite conjugări:

Se are în vedere sufixul infinitivului prezent, devenit caracteristică a conjugării:
- conjugarea I – **a** – a constata
- conjugarea a II–a – **ea**: a plăcea
- conjugarea a III–a – **e**: a rămâne
- conjugarea a IV–a – **i**, – **î**: a stropi, a hotărî

Categorii gramaticale

diateza

Forma verbului pentru a arăta în ce raport se află acțiunea pe care o exprimă, cu autorul acestei acțiuni.

activă: acțiunea este făcută de subiectul gramatical: **citește, lucrez;**

pasivă: subiectul gramatical suferă acțiunea făcută de altcineva:
El **este întrebat** de către tatăl său.

relația dintre complementul de agent și verbul pasiv se realizează cu ajutorul prepozițiilor **de** sau **de către;**

reflexivă: acțiunea se răsfrânge asupra autorului ei:
se gândește, își amintește, se teme.

modul

forma pe care o ia verbul pentru a arăta felul cum vorbitorul consideră acțiunea.

personale

verbele își schimbă forma în timpul conjugării după persoane;

indicativ exprimă o acțiune prezentată de autor ca reală: „**Urmă** o clipă de tăcere". (Sadoveanu);

conjunctiv: exprimă o acțiune posibilă, realizabilă:
„Trebuie **să se hotărască** a plăti biletul"
(Caragiale);

condițional–optativ: exprimă o acțiune a cărei realizare depinde de îndeplinirea unei condiții: Dacă **aș pleca** acum prind trenul. – și o acțiune dorită: L–**aș întreba** ce a făcut toată viața lui;

imperativ: exprimă o acțiune, stare, existență considerate ca poruncă, îndemn, sfat, rugăminte: „**Veniți**, privighetoarea cântă..." (Al. Macedonski)
(– are numai persoana a II-a singular și plural, formă afirmativă și una negativă.)

nepersonale — verbele la modurile nepersonale nu-și schimbă forma după persoane.

Moduri nepersonale

infinitiv

exprimă numele acțiunii: „Dacă poftești, stăpâne, pot **a–ți cânta** și alte cântece frumoase." (Sadoveanu);

apare în structura unor moduri și timpuri compuse
- indicativ viitor: voi **scrie;**
- condițional-optativ prezent: aș **scrie;**
- imperativ negativ: **nu scrie**

Moduri nepersonale

infinitiv

funcții sintactice

subiect: A **învăța** nu e ușor.

nume predicativ: Intenția era **de a învăța.**

atribut verbal:
„Veni vremea **a merge** la război". (Ispirescu)

complement direct: De acolo știau **a merge** spre casă.

complement indirect:
„Sunt gata **a te lua** de bărbat". (Ispirescu)

complement circumstanțial de timp:
Înainte de a ajunge acasă trecea pe la birt.

complement circumstanțial de mod:
Scriu **fără a face** greșeli.

complement circumstanțial de scop:
„Îl ascunde și-l sfătuiește să se ducă voluntar la oaste **spre a i se pierde** urma" (Călinescu)

complement circumstanțial concesiv:
Fără a investi prea mult, a reușit.

complement circumstanțial consecutiv:
Era prea bătrân **pentru a încerca.**

complement circumstanțial opozițional:
În loc de a învăța, s-a distrat.

complement circumstanțial de cauză:
Era supărat **pentru a nu fi reușit.**

participiu

sub formă de adjectiv denumește acțiunea suferită de un obiect:
„Sufrageria e **luminată** de sus..." (Caragiale)

apare în structura modurilor și a timpurilor compuse
- indicativ perfect: am **mers;**
- viitor anterior: voi fi **mers**
- condițional perfect: aș fi **mers**
- conjunctiv perfect: să fi **mers**

în forma acordată în gen și număr îl întâlnim în structura modurilor și a timpurilor diatezei pasive: Este **apreciat** de colegi.

funcții sintactice

nume predicativ: Liliacul este **înflorit.**

atribut adjectival: „...se înalță două piramide de munți cu crestele **încununate** de o veșnică diademă de ninsoare".
(Bălcescu)

element predicativ suplimentar:
Toți ascultau **uimiți** comunicatul de război.

complement circumstanțial de cauză:
A greșit de **plictisită** ce era.

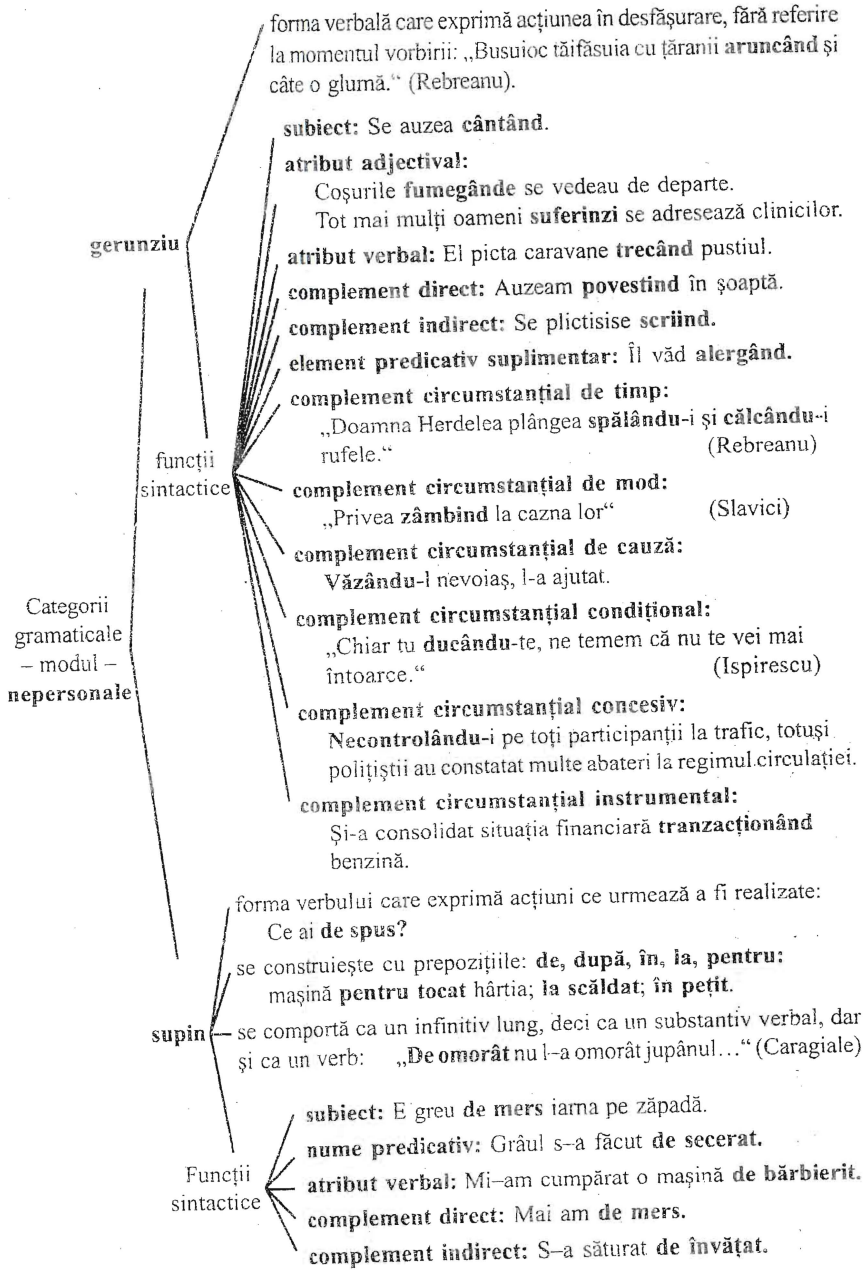
Categorii gramaticale – modul – nepersonale
gerunziu
forma verbală care exprimă acțiunea în desfășurare, fără referire la momentul vorbirii: „Busuioc tăifăsuia cu țăranii aruncând și câte o glumă." (Rebreanu).
funcții sintactice
subiect: Se auzea cântând.
atribut adjectival: Coșurile fumegânde se vedeau de departe. Tot mai mulți oameni suferinzi se adresează clinicilor.
atribut verbal: El picta caravane trecând pustiul.
complement direct: Auzeam povestind în șoaptă.
complement indirect: Se plictisise scriind.
element predicativ suplimentar: Îl văd alergând.
complement circumstanțial de timp: „Doamna Herdelea plângea spălându-i și călcându-i rufele." (Rebreanu)
complement circumstanțial de mod: „Privea zâmbind la cazna lor" (Slavici)
complement circumstanțial de cauză: Văzându-l nevoiaș, l-a ajutat.
complement circumstanțial condițional: „Chiar tu ducându-te, ne temem că nu te vei mai întoarce." (Ispirescu)
complement circumstanțial concesiv: Necontrolându-i pe toți participanții la trafic, totuși polițiștii au constatat multe abateri la regimul circulației.
complement circumstanțial instrumental: Și-a consolidat situația financiară tranzacționând benzină.
supin
forma verbului care exprimă acțiuni ce urmează a fi realizate: Ce ai de spus?
se construiește cu prepozițiile: de, după, în, la, pentru: mașină pentru tocat hârtia; la scăldat; în pețit.
se comportă ca un infinitiv lung, deci ca un substantiv verbal, dar și ca un verb: „De omorât nu l-a omorât jupânul..." (Caragiale)
Funcții sintactice
subiect: E greu de mers iarna pe zăpadă.
nume predicativ: Grâul s-a făcut de secerat.
atribut verbal: Mi-am cumpărat o mașină de bărbierit.
complement direct: Mai am de mers.
complement indirect: S-a săturat de învățat.

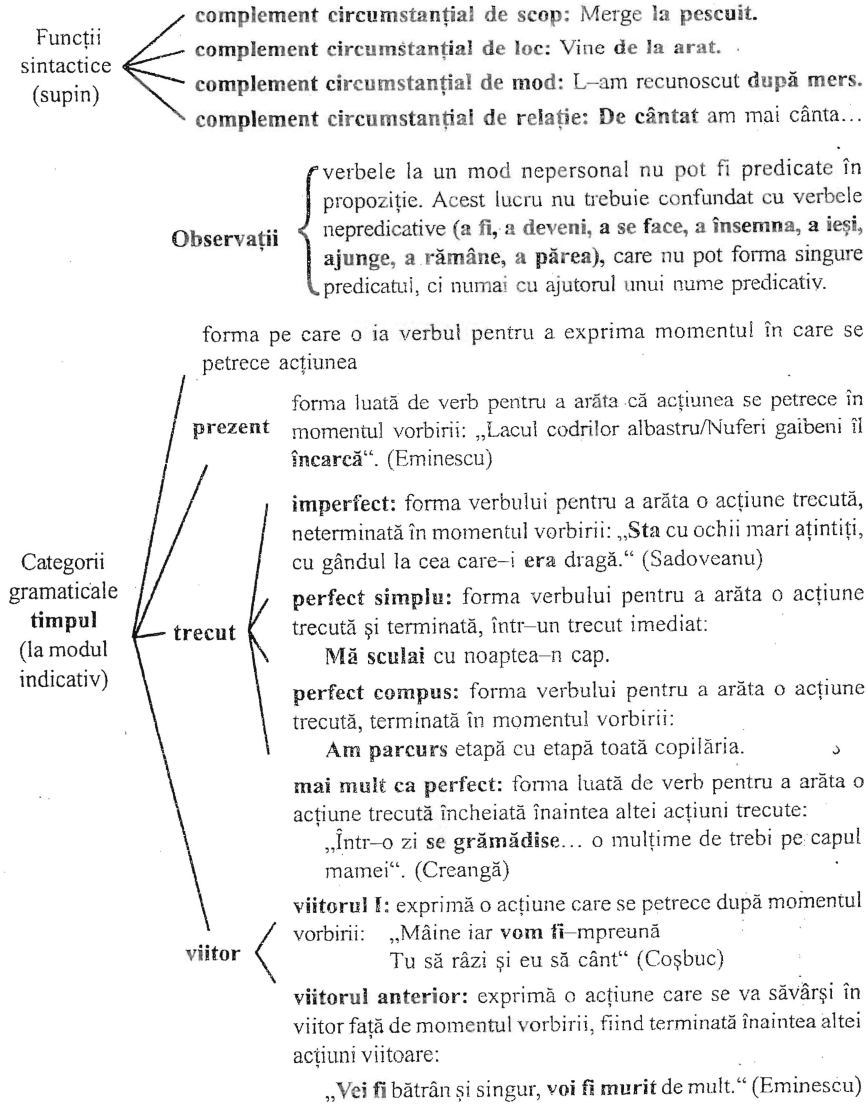
Funcții sintactice (supin)
complement circumstanțial de scop: Merge la pescuit.
complement circumstanțial de loc: Vine de la arat.
complement circumstanțial de mod: L–am recunoscut după mers.
complement circumstanțial de relație: De cântat am mai cânta...
Observații
verbele la un mod nepersonal nu pot fi predicate în propoziție. Acest lucru nu trebuie confundat cu verbele nepredicative (a fi, a deveni, a se face, a însemna, a ieși, ajunge, a rămâne, a părea), care nu pot forma singure predicatul, ci numai cu ajutorul unui nume predicativ.
Categorii gramaticale timpul (la modul indicativ)
forma pe care o ia verbul pentru a exprima momentul în care se petrece acțiunea
prezent
forma luată de verb pentru a arăta că acțiunea se petrece în momentul vorbirii: „Lacul codrilor albastru/Nuferi galbeni îl încarcă". (Eminescu)
trecut
imperfect: forma verbului pentru a arăta o acțiune trecută, neterminată în momentul vorbirii: „Sta cu ochii mari ațintiți, cu gândul la cea care–i era dragă." (Sadoveanu)
perfect simplu: forma verbului pentru a arăta o acțiune trecută și terminată, într–un trecut imediat: Mă sculai cu noaptea–n cap.
perfect compus: forma verbului pentru a arăta o acțiune trecută, terminată în momentul vorbirii: Am parcurs etapă cu etapă toată copilăria.
mai mult ca perfect: forma luată de verb pentru a arăta o acțiune trecută încheiată înaintea altei acțiuni trecute: „Într–o zi se grămădise... o mulțime de trebi pe capul mamei". (Creangă)
viitor
viitorul I: exprimă o acțiune care se petrece după momentul vorbirii: „Mâine iar vom fi–mpreună Tu să râzi și eu să cânt" (Coșbuc)
viitorul anterior: exprimă o acțiune care se va săvârși în viitor față de momentul vorbirii, fiind terminată înaintea altei acțiuni viitoare: „Vei fi bătrân și singur, voi fi murit de mult." (Eminescu)

- **Categorii gramaticale**
  - **timpul**
    - la modul conjunctiv
      - **prezent**
        - nu este delimitat precis nici în raport cu prezentul indicativului, nici cu viitorul acestuia. De aceea, când este întrebuințat ca timp absolut, prezentul conjunctivului poate exprima o acțiune care se petrece într-un moment viitor:
          „Tu **să asmuți** câinii pe mine? (Marin Preda),
        - sau o acțiune situată în timp:
          „Noi **să lucrăm** și ea **să doarmă**?" (Creangă).
        - poate avea valori de imperativ:
          Să mergi unde ți-am spus eu!
        - persoana a III-a se poate folosi și fără **să**:
          Ducă-se unde vrea.
      - **perfect** exprimă o acțiune care ar trebui să aibă loc într-un moment trecut față de momentul vorbirii:
        „Poate **să** le **fi spus** un secret." (Sadoveanu)
    - la modul condițional-optativ
      - **prezent:** exprimă o acțiune realizabilă în prezent sau în viitor:
        „De-**ar muri** ăla, **ați cânta** de bucurie." (M. Preda)
      - **perfect:** exprimă o acțiune care ar trebui să aibă loc înaintea momentului vorbirii:
        „Dacă răzeșul **ar fi lăsat** să omoare pădurea, atunci izvoarele **ar fi secat**." (M. Sadoveanu)
  - **persoana**
    - forma pe care o ia verbul pentru a arăta cine este autorul acțiunii:
      - I – acțiunea săvârșită de cel care vorbește: **scriu, scriem.**
      - II – acțiunea săvârșită de cel căruia i se vorbește: **scrii, scrieți.**
      - III – acțiunea săvârșită de altcineva în afară de cei doi vorbitori: **scrie, scriu.**
    - **Obs.**
      - unele verbe au numai persoana a III-a:
        - fie că nu au subiect: **ninge, fulgeră, plouă;**
        - fie că au subiect o propoziție întreagă sau un substantiv (substitut) care nu este autorul acțiunii:
          Îmi **trebuie** un caiet; **Trebuie** să învăț; **Se cuvine** să fiu recunoscător.
      - aceste verbe sunt unipersonale prin formă și impersonale prin conținut.
      - verbe care în mod obișnuit au toate formele personale, dar care, în anumite situații sunt folosite numai la persoana a III-a singular. Acestea sunt forme impersonale ale unor verbe personale: **se zice, se abuzează, se vede.**
      - forme verbale care au un complement indirect și ca subiect un nume de lucru sau o propoziție subiectivă: **Îmi place** teatrul; **Îmi place** să mă plimb.
      - verbul **a putea** întrebuințat impersonal a devenit adverb:
        Poate nu mai vine.
  - **numărul** forma pe care o ia verbul pentru a arăta că acțiunea este săvârșită de un singur autor sau de mai mulți: singular: **scriu, scrii, scrie;** plural: **scriem, scrieți, scriu;**

PĂRȚILE DE VORBIRE NEFLEXIBILE
ADVERBUL

Partea de vorbire neflexibilă care arată o caracteristică a unei acțiuni, a unei stări sau a unei însușiri

- **Adverbul**
  - poate determina
    - **verbe:** „Un nor uriaș de scântei **răbufni** brusc." (Rebreanu)
    - **adjective:** Era cam **zgârcit.**
    - **adverbe:** Se afla **destul de** aproape de adevăr.
    - **interjecții: Hai** acum!
    - **substantive: Drumul** înainte e mai greu.
    - **pronume:** Au luat doar **ei.**
    - **numerale:** Au ajuns aproape **cinci.**
  - **locuțiuni:** grupuri formate din unirea a două sau a mai multe cuvinte care alcătuiesc un tot unitar sub raport semantic, având valoare de adverb;
    - de loc: **în față, în spate, peste tot, de-a dreapta;**
    - de timp: **la vreme, din vreme în vreme, din când în când, pe înserate;**
    - de mod: **așa și-așa; de voie, de nevoie; vrând-nevrând; cu orice preț ș.a.**
  - după formă
    - simple: **aici, așa, acum, românește**
    - compuse: **ieri-seară, nicicând, odată**
  - Clasificare
    - primare (moștenite sau împrumutate): **abia, apoi, azi, lesne, piano**
    - după origine
      - provenite
        - prin schimbarea valorii gramaticale:
          - a) din adjective (participii): scris corect, scrie **corect**
          - b) din substantive însoțite de articolul hotărât: A venit iarna cea grea. (substantiv) **Iarna** copiii se bucură de zăpadă
        - sau nearticulate: Era slab **scândură.**
          - c) din pronume: Ce bun este!
          - d) din numeral: **Întâi** mă odihnesc.
      - prin derivare cu sufixe
        - a) din substantive: câine + ește = **câinește,** piept + iș = **pieptiș,** prieten + ește = **prietenește;**
        - b) din verbe: a târî + âș = **târâș**

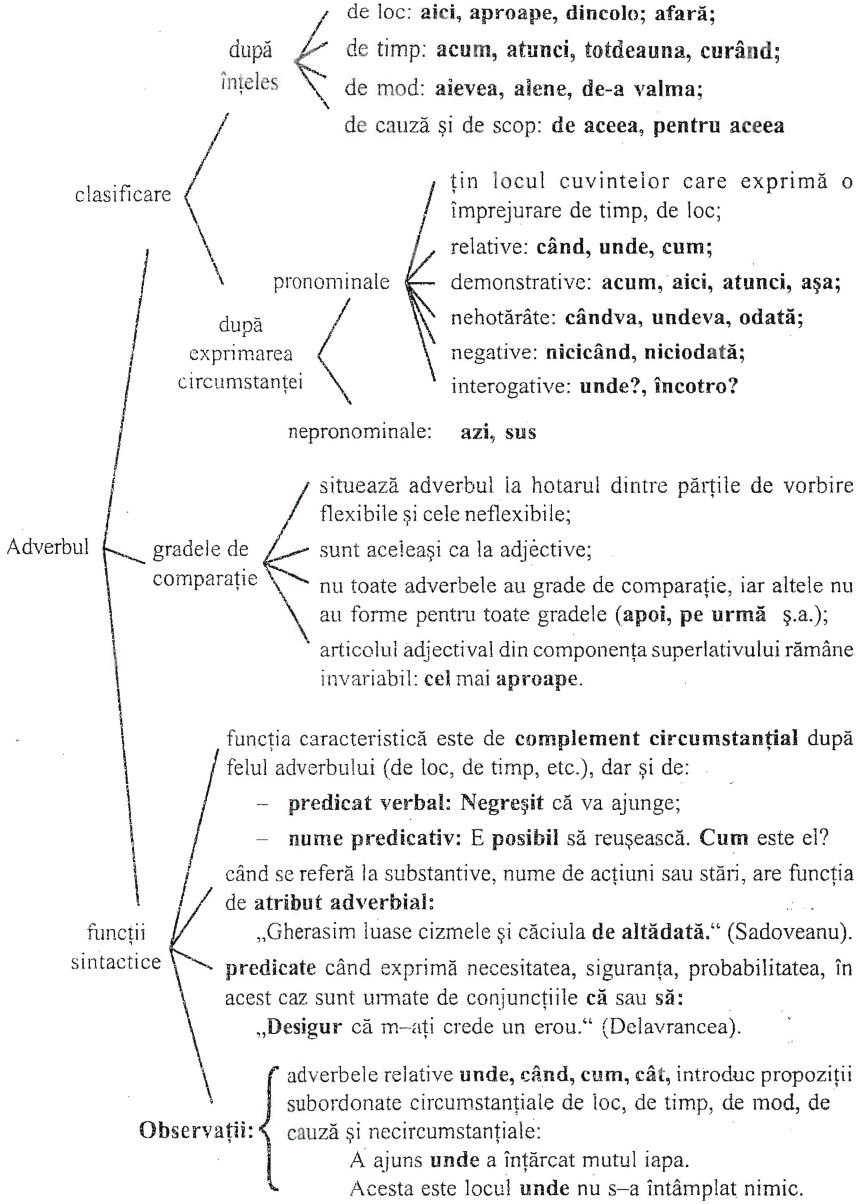
Adverbul
clasificare
după înțeles
de loc: aici, aproape, dincolo; afară;
de timp: acum, atunci, totdeauna, curând;
de mod: aievea, alene, de-a valma;
de cauză și de scop: de aceea, pentru aceea
după exprimarea circumstanței
pronominale
țin locul cuvintelor care exprimă o împrejurare de timp, de loc;
relative: când, unde, cum;
demonstrative: acum, aici, atunci, așa;
nehotărâte: cândva, undeva, odată;
negative: nicicând, niciodată;
interogative: unde?, încotro?
nepronominale: azi, sus
gradele de comparație
situează adverbul la hotarul dintre părțile de vorbire flexibile și cele neflexibile;
sunt aceleași ca la adjective;
nu toate adverbele au grade de comparație, iar altele nu au forme pentru toate gradele (apoi, pe urmă ș.a.);
articolul adjectival din componența superlativului rămâne invariabil: cel mai aproape.
funcții sintactice
funcția caracteristică este de complement circumstanțial după felul adverbului (de loc, de timp, etc.), dar și de:
– predicat verbal: Negreșit că va ajunge;
– nume predicativ: E posibil să reușească. Cum este el?
când se referă la substantive, nume de acțiuni sau stări, are funcția de atribut adverbial:
„Gherasim luase cizmele și căciula de altădată." (Sadoveanu).
predicate când exprimă necesitatea, siguranța, probabilitatea, în acest caz sunt urmate de conjuncțiile că sau să:
„Desigur că m-ați crede un erou." (Delavrancea).
Observații:
adverbele relative unde, când, cum, cât, introduc propoziții subordonate circumstanțiale de loc, de timp, de mod, de cauză și necircumstanțiale:
A ajuns unde a înțărcat mutul iapa.
Acesta este locul unde nu s-a întâmplat nimic.

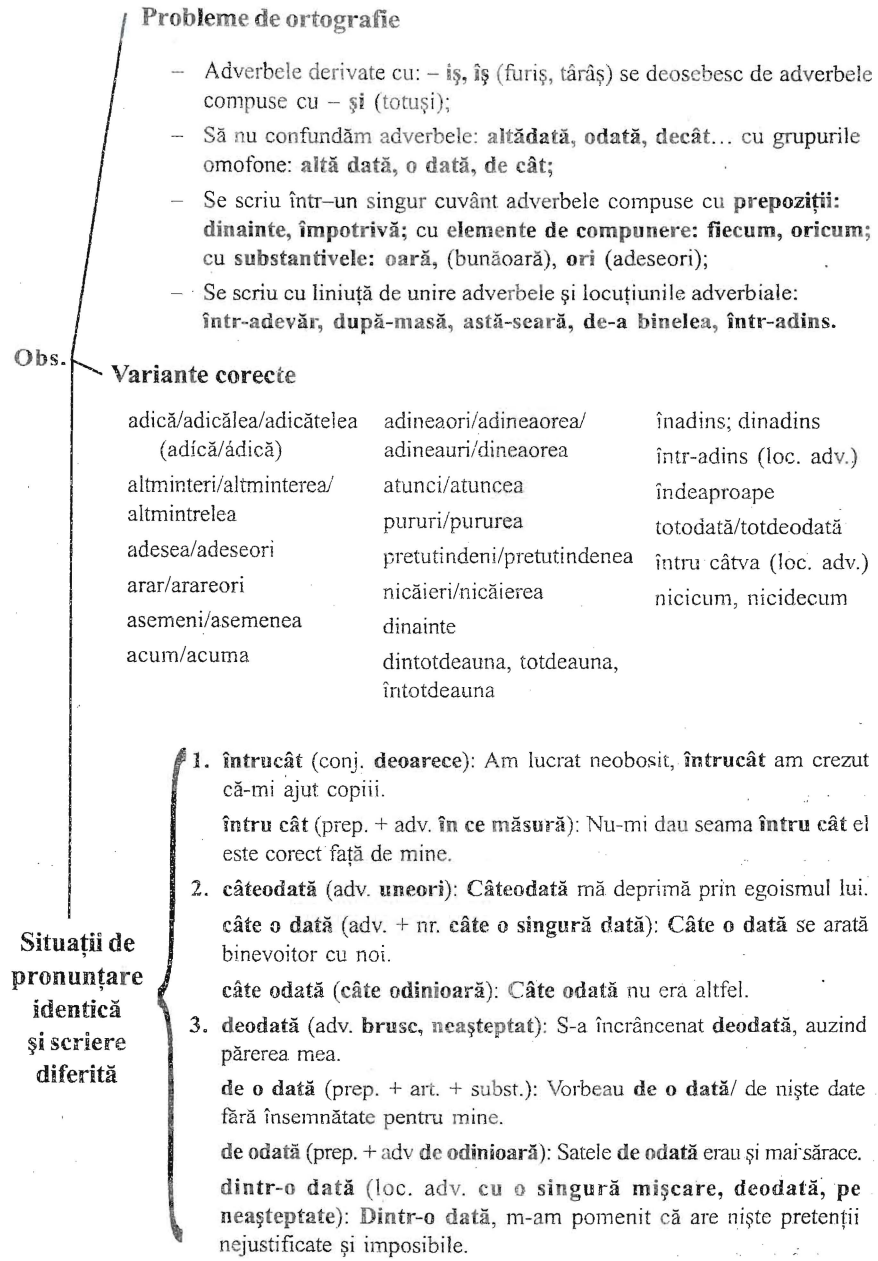
Obs.
Probleme de ortografie
– Adverbele derivate cu: – iș, îș (furiș, târâș) se deosebesc de adverbele compuse cu – și (totuși);
– Să nu confundăm adverbele: altădată, odată, decât... cu grupurile omofone: altă dată, o dată, de cât;
– Se scriu într–un singur cuvânt adverbele compuse cu prepoziții: dinainte, împotrivă; cu elemente de compunere: fiecum, oricum; cu substantivele: oară, (bunăoară), ori (adeseori);
– Se scriu cu liniuță de unire adverbele și locuțiunile adverbiale: într-adevăr, după-masă, astă-seară, de-a binelea, într-adins.
Variante corecte
adică/adicălea/adicătelea (adícă/ádică)
altminteri/altminterea/altmintrelea
adesea/adeseori
arar/arareori
asemeni/asemenea
acum/acuma
adineaori/adineaorea/adineauri/dineaorea
atunci/atuncea
pururi/pururea
pretutindeni/pretutindenea
nicăieri/nicăierea
dinainte
dintotdeauna, totdeauna, întotdeauna
înadins; dinadins
într-adins (loc. adv.)
îndeaproape
totodată/totdeodată
întru câtva (loc. adv.)
nicicum, nicidecum
Situații de pronunțare identică și scriere diferită
1. întrucât (conj. deoarece): Am lucrat neobosit, întrucât am crezut că-mi ajut copiii.
întru cât (prep. + adv. în ce măsură): Nu-mi dau seama întru cât el este corect față de mine.
2. câteodată (adv. uneori): Câteodată mă deprimă prin egoismul lui.
câte o dată (adv. + nr. câte o singură dată): Câte o dată se arată binevoitor cu noi.
câte odată (câte odinioară): Câte odată nu era altfel.
3. deodată (adv. brusc, neașteptat): S-a încrâncenat deodată, auzind părerea mea.
de o dată (prep. + art. + subst.): Vorbeau de o dată/ de niște date fără însemnătate pentru mine.
de odată (prep. + adv de odinioară): Satele de odată erau și mai sărace.
dintr-o dată (loc. adv. cu o singură mișcare, deodată, pe neașteptate): Dintr-o dată, m-am pomenit că are niște pretenții nejustificate și imposibile.

4. **totodată/totdeodată** (adv. **în același timp, simultan**): Cei doi copii au sosit **totodată**.
   tot o dată (adv. **tot** + subst. **o dată**): **Tot o dată** am reținut și eu din cele enumerate.
   tot odată (adv. **tot** și **odinioară, cândva**): **Tot odată** erau și astfel de vietăți.
5. **vasăzică** (conj. **așadar**): Și-a schimbat părerea, **vasăzică**.
   va să zică (**vrea să însemne**): Știe el ce **va să zică munca!**
6. **desigur** (adv. **negreșit, firește**): **Desigur** că va fi cum vrea el.
   de sigur (prep. + adv. **fără risc, convins, precis, hotărât**): **De sigur** ce era în privința judecății sale, devenea crud.
7. **în continuu** (prep. + adv.): Se afla **în continuu** regres.
   încontinuu (adv. **permanent, mereu**): Crede **încontinuu** că totul i se cuvine.
8. **de altfel** (adv. **de altminteri**): **De altfel**, trebuia să-mi înăbuș din nou durerea mea.
   de alt fel (prep. **de** + adj. + subst.): Mă tem **de alt fel** de probleme pe care mi le poate crea.

PREPOZIȚIA

Partea de vorbire neflexibilă care exprimă raporturile sintactice dintre atribut sau complement și părțile de vorbire pe care le determină:

„Harap – Alb, luându-și oamenii săi, încălecă și el și porniră **spre** împărăție."
(Creangă)

Clasificare
- după structură
  - simple: alcătuite dintr–un singur cuvânt: **către, cu, a, contra, în, la, lângă, până, spre, sub,** ș.a.
  - compuse: alcătuite din două sau mai multe prepoziții: **de la, de pe, fără de, de pe la, de pe lângă** ș.a.
- locuțiuni: grupuri formate din unirea a două sau a mai multe cuvinte care prezintă o unitate de sens și au valoare de prepoziție. În alcătuire intră una sau mai multe prepoziții și o altă parte de vorbire:
  - a) **substantiv**
    - articulat, când este ultimul element al locuțiunii: **în fața, în urma, din partea, din pricina, în spatele;**
    - nearticulat, când este urmat de o prepoziție: **față de, în loc de, la un loc cu.**
  - b) **adverb**
    - urmat de prepoziție: **împreună cu, alături de, în afară de;**
    - articulat: **în afara, pe dinăuntrul, pe dinafara.**

Clasificare
- alte părți de vorbire cu valoare de prepoziție
  - **adverbe** cu formă articulată: **deasupra, înaintea, dedesubtul, împotriva** (se folosesc cu cazul genitiv);
  - **substantive: grație** (se folosește cu cazul dativ);
  - tind a deveni prepoziții **unele adverbe: conform, contrar, drept.**
- forme cazuale cerute de unele prepoziții și locuțiuni prepoziționale:
  majoritatea substantivelor însoțite de prepoziții stau în Ac:
  Merg **spre școală.**

Forme cazuale
- în G stau:
  - substantivele sau substitutele însoțite de **contra, asupra:** S–a repezit **asupra victimei.**
  - substantivele precedate de locuțiuni prepoziționale al căror ultim termen este un adverb articulat: **asupra, contra, deasupra, împotriva, dedesubtul: Pe dinafara gardului** se vedeau încă semnele pârjolului.
  - **substantive** însoțite de locuțiuni prepoziționale provenite din adverbe articulate: **înăuntrul, dinăuntrul, dinapoia, înaintea, înapoia, împrejurul, primprejurul: Dinaintea școlii** se strânseseră cu toții.
  - **locuțiuni** formate dintr–o prepoziție și un substantiv articulat: **În spatele școlii** se află terenul de sport.
- în D
  - **substantivele** însoțite de prepozițiile: **mulțumită, grație, datorită: Mulțumită străduințelor** sale a reușit.
  - **substantivele** însoțite de unele adverbe care tind să devină prepoziții: **potrivit, conform, contrar:** A fost condamnat **potrivit legii.**
- Obs.
  - prepozițiile și locuțiunile prepoziționale se analizează împreună cu părțile de propoziție pe care le precedă. Dacă stau în fața adjectivelor (inclusiv pronominale) se analizează tot cu substantivul: Se întorcea **de la** acea minunată **întâlnire.**
  - nu au funcții sintactice în propoziție, dar cer anumite cazuri.
  - unele prepoziții cu genitivul se construiesc în anumite contexte cu dativul, urmate de pronume personale sau reflexive atone în dativ: Și tot alte locuri se înfățișează **înainte–ne;** sau cu acuzativul însoțind adjective posesive: **În fața noastră** s–a oprit un camion; sau substantive: Schimb mașină **contra apartament.**
  - prepoziția **a** este marcă a infinitivului (a scrie); prepozițiile **de, la, pentru, după** sunt mărci ale supinului (de scris, la cules, pentru vânat, după cules).

Forme cazuale

Obs.

– prepoziția **a** se folosește corect în construcții cu valoare de genitiv alcătuite din prepoziția **a** și forma de Ac a substantivului sau de pronume relativ compus: tată **a** trei băieți, curajul **a** diferiți oameni; valoarea **a** ceea ce s–a construit.

– prepoziția **la** se folosește în construcții cu valoare de dativ – complement indirect: S–au dat cărți **la** doi **copii / la** numeroși **copii.**

– omiterea prepoziției înaintea fiecărui termen coordonat este permisă când nu e posibilă nici o confuzie: (**În** gândul și sufletul său bănuia aceasta).

– repetarea este obligatorie la termenii coordonați cu elemente corelative (mergem ori **la** munte, ori **la** mare).

Probleme de ortografie

prepozițiile **dintru, întru** pierd vocala finală când sunt urmate de un cuvânt care începe cu o vocală și se scriu cu liniuță de unire **(într–o, dintr–un, printr–altul);**

prepozițiile și locuțiunile prepoziționale articulate pierd, uneori, articolul dacă sunt urmate de forme atone ale pronumelor personale sau reflexive **(în juru–ți, asupră–mi).**

CONJUNCȚIA

Partea de vorbire neflexibilă care exprimă raporturi de coordonare sau de subordonare între două propoziții, raporturi de coordonare între două părți de propoziție sau între o parte de propoziție și o propoziție.

Conjuncția poate lega

în frază

propoziții coordonate:

principale: „Călărețiі împlu câmpul **și** roiesc după un semn." (Eminescu)

subordonate de același fel care depind de aceeași regentă: „Am auzit bine cum îmi șopteau numele **și** cum râdeau înfundat." (Caragiale)

propoziții subordonate de regenta lor: "Tușă–sa era atât de înăcrită, **încât** îi întoarse spatele..." (M. Preda)

părți de propoziție și propoziții subordonate: „Moșneagul fiind **gură–cască, sau cum îți vrea** să–i ziceți, se uita în coarnele ei." (Creangă)

în propoziție

părți de propoziție de același fel: Ion **și** Vasile sunt elevi.

părți de propoziție diferite având același regent: „Joacă cărți **cu oricine și oriunde.**" (Sadoveanu)

Conjuncția

locuțiuni

– grupuri alcătuite din două sau mai multe cuvinte care se prezintă ca un tot unitar având valoarea unei conjuncții: „**Cu toate că** e timp de iarnă, amicul nostru doarme somnul nestingherit și lin." (Galaction)

– în alcătuirea unei locuțiuni conjuncționale este obligatorie prezența unei conjuncții sau a altei părți de vorbire cu valoare de conjuncție: măcar **că,** pentru **că,** cu toate **că,** de vreme **ce,** numai **ce,** ca și **cum.**

după formă

simple: **că, dacă, dar, iar, însă, ci, și, sau;**

compuse: **ca să, cum că, încât să.**

clasificare

coordonatoare

copulative: **și, nici, precum și; atât... cât și, nu numai..., ci și, dar și;**

adversative: **dar, iar, însă, ci, ba, numai că, or;**

disjunctive: **sau, fie..., fie, ori... ori, ori;**

conclusive: **deci, așadar, prin urmare, în concluzie, în consecință.**

după raportul pe care–l stabilește

subordonatoare

leagă propoziții dependente de regentele lor (sau de elementul regent) față de care stabilesc raporturi de subordonare.

conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale pot introduce mai multe feluri de subordonate cu excepția: **fiindcă, din cauză că, căci** – introduc de obicei cauzale;

deși, cu toate că – introduc numai concesive;

încât – introduce numai consecutive

Observații

– ca și prepozițiile, conjuncțiile nu au sens lexical și nici funcții sintactice;

– unele conjuncții și locuțiuni conjuncționale sunt mai abstractizate (**și, că, de**), altele au un sens relațional pregnant (**deși, cu toate că, din cauză că**).

punctuație

termenii coordonați cu ajutorul conjuncțiilor se despart prin virgulă:

– când sunt legați prin conjuncții adversative și conclusive (E mic, **dar** bun; Am învățat, **deci** știu)

– când conjuncțiile coordonatoare copulative și disjunctive se repetă înaintea fiecărui termen coordonat sau propoziții coordonate: (**Și** el, **și** tu, sunteți vinovați. **Ori** pleci, **ori** rămâi.)

INTERJECȚIA

Partea de vorbire neflexibilă cu valoare exclamativă prin care se exteriorizează senzații, sentimente, manifestări de voință sau care reproduce sunete ori zgomote din natură.

- Clasificare
  - după origine sau mod de formare
    - **propriu-zise/primare:** reproduc strigăte scurte ce reprezintă manifestări exterioare ale senzațiilor, emoțiilor, voinței sau a dorinței vorbitorului: **ah, of, vai.**
    - **provenite** din alte părți de vorbire care nu mai au sensul inițial, ci numai valoarea afectivă: **la dracu !**
    - **cuvinte onomatopeice** prin care se redau sunete ori zgomote din natură: **cucurigu, ham – ham.**
  - după înțeles
    - reproduc senzația
      - – de durere: **ah, vai, of;**
      - – de oboseală: **uf, vai;**
      - – de frig: **Brr, bruh.**
    - redau stări sufletești
      - – durerea: **ah!, vai!;**
      - – teama: **aoleo!, hait!;**
      - – spaima: **Hait!;**
      - – nemulțumirea: **deh!, na!, of!;**
      - – disprețul: **ptiu!, ptii!. halal!;**
      - – plictiseala: **uf!, ei!;**
      - – mâhnirea: **a!, of!;**
      - – deznădejdea: **of!, vai!;**
      - – amenințarea: **auleo!, vai!;**
      - – regretul: **hei!, de!, vai!;**
      - – îndoiala: **de!, hm!;**
      - – mirarea, surpriza: **aa!, bre!;**
      - – satisfacția: **a!, ah!, o!;**
      - – entuziasmul: **Bravo!, Ura!.**
- Interjecția
  - exprimă un act de voință — **cea, hăis, pis-pis, bre.**
  - funcții sintactice în propoziție
    - **subiect:** Se auzea **gealap, gealap.**
    - **predicat:** „Pupăza **zbrr !** pe–o dugheană."
      „**Hai** acasă" (Creangă).
    - **nume predicativ:** E **vai** de noi în aste vremuri.

- Interjecția
  - funcții sintactice
    - în propoziție
      - **complement direct:**
        „Un Novac de–ai lui Mihai
        Ce sărea pe șapte cai
        De striga Stambulul **vai** !" (folclor)
      - **complement circumstanțial:**
        „Vrăbiuțele strigau: **cirip ! cirip !**"
        (I. Al. Brătescu – Voinești)
      - **element predicativ suplimentar:** L-am lăsat **paf!**
      - **atribut:** „Chemarea **piu – piu** îi frângea sufletul."
    - în frază
      poate constitui ea singură o propoziție:
      „– Și fiindcă știai că eu am să caut recruții, ați venit la mine…
      – **Hâhî.**" (Emil Gârleanu)
  - ortografia și punctuația
    - interjecțiile compuse din același element sau din elemente care formează o unitate se scriu cu liniuță de unire: **teleap – teleap, cioc – boc;**
    - după interjecții se pune semnul exclamării sau virgulă marcând intonația: (Pupăza **zbrr** !);
    - dacă interjecțiile **măi, mă, bre** însoțesc un substantiv la vocativ atunci se izolează amândouă: Scoală, mă băiete!;
    - interjecțiile cu sens apropiat de al imperativului urmate de determinante nu se despart prin virgulă: **Na–ți–le** pe toate!
    - interjecția **ia**, folosită înaintea unui verb la imperativ sau conjunctiv nu se desparte de verb: **Ia** să–mi dai tu mie samă.
  - **Observații**
    - există și locuțiuni interjecționale: **ei bine!, nu zău!, ia te uită!, pe naiba!, da de unde!?.**
    - pot fi regentele unor părți de propoziție (**Iată** cocorii!) sau ale unor subordonate (Și noi **tiptil! tiptil!** să nu ne audă.)
  - punctuația
    între unele interjecții cu sens apropiat de–al imperativului sau de adresare și determinantul lor nu se pune virgulă: iată pe tata!; Hai cu mine cine dorește.
  - substantivizarea interjecțiilor prin
    - **articulare:** Are **un of** la suflet; **Oful** lui îl știm cu toții.
    - **desinențe:** Viața are multe **hopuri.**
    - **determinări:** Acest **hop** e de netrecut.

SINTAXA

Este partea gramaticii care cuprinde regulile privitoare la îmbinarea cuvintelor în propoziții și a propozițiilor în fraze.

SINTAXA PROPOZIȚIEI

Propoziția este cea mai mică unitate sintactică prin care se exprimă o comunicare cu un înțeles deplin.

Clasificare

- după scopul comunicării
  - enunțiative
    - **propriu – zise:** vorbitorul comunică ceva în legătură cu un obiect sau fenomen: **Afară plouă.**
    - **optative:** comunică dorința de realizare a unei acțiuni (stări): **S–ar fi prezentat și el.**
  - **imperative:** exprimă o poruncă, un îndemn, un sfat, o rugăminte: **„Oameni buni, aprindeți focul în vatră !"** (Sadoveanu)
  - interogative
    - **directe:** adresează o întrebare: **Când te întorci?**
    - **indirecte:** reproduc o întrebare: Te–am întrebat **când te întorci.**
- după formă
  - **afirmative:** exprimă o acțiune sau o stare pozitivă. Poate fi afirmativă orice fel de propoziție (enunțiativă sau interogativă):
    „A poruncit măria–sa asta?" (Sadoveanu)
  - **negative:** exprimă o acțiune sau o stare neconfirmată, tăgăduită. Poate fi negativă orice fel de propoziție (enunțiativă sau interogativă):
    „Nu învăța nimeni nimic." (Delavrancea)
- după structură
  - **simple:** conțin numai părți principale (subiectul și predicatul) sau numai predicatul:
    Merele și perele sunt dulci și zemoase
  - **dezvoltate:** cuprind pe lângă părțile principale una sau mai multe părți secundare: **Acum ninge.**
- după înțeles
  - **principale:** au înțeles de sine stătător: **„În ziua aceea nu era nici un nor deasupra[1]/și uriașii munți erau acum blajini, tihniți și prididiti de soare[2]/.** (Galaction)
  - **secundare:** nu au înțeles singure și depind de înțelesul altei propoziții numite regentă: Are să urmeze[1]/**cum știm noi**[2]/ (Creangă)

Părțile de propoziție sunt elemente componente ale propoziției care se află într–un anumit raport sintactic îndeplinind o funcție specifică.

clasificare:

- **principale:** reprezintă minimul necesar de existență a unei propoziții: **subiectul, predicatul** – singurele care nu se subordonează altora;
- **secundare: atributul** și **complementul** se subordonează altor cuvinte și aduc compliniri necesare.

SUBIECTUL

Partea principală de propoziție despre care se spune ceva cu ajutorul predicatului: „Al doilea era tăcut și întunecat" (Marin Preda).

Subiectul

se exprimă prin:

- **arată:**
  - cine săvârșește acțiunea exprimată de un predicat verbal – verb la diateza activă: **Ei** scriu.
  - cine suferă acțiunea exprimată de un predicat verbal – verb la diateza pasivă: **Copiii** sunt certați de părinți.
  - cui i se atribuie o caracteristică exprimată de un predicat nominal: Unii **oameni** sunt fericiți.
  - în propozițiile nominale exprimă obiectul a cărui existență e specificată: **Duminică**.
- **substantiv:**
  - **comun: Copilul** se joacă.
  - **propriu: „Alecsandri** era mai chel..."
- **pronume:**
  - **personal: Ei** se dumiriseră târziu.
  - **posesiv: „Ai mei** pierduți sunt, pașă, toți." (Coșbuc)
  - **demonstrativ: Acesta** este sfârșitul.
  - **interogativ: Cine** se scoală de dimineață?
  - **relativ:** „...se zice, ar fi ucis un zmeu în locurile **care** erau pustii." (Gh. Tomozei)
  - **nehotărât:** „Când **unul** trece **altul** vine
    În astă lume a–l urma." (Eminescu)
  - **negativ:** „Nu–i **nimeni** drac și **nimeni** sfânt."
    (Coșbuc)
- **numeral:**
  - **cardinal: Doi** nu s–au mai întors.
  - **distributiv: Câte unul** se ridica și pleca.
  - **ordinal: Al treilea** a câștigat.

Subiectul

se exprimă prin:

- **verb:**
  - **infinitiv:** „E ușor **a scrie** versuri..." (Eminescu)
  - **supin:** E plăcut **de mers** prin grădină, în răcoarea dimineții.
  - **gerunziu:** Se aude **plouând**.
- **părți substantivate:**
  - **adjective: Bogatul** nu crede săracului.
  - **pronume: Eul** său e puternic.
  - **numerale: Doiul** primit l–a întristat.
  - **verbe: Rănitul** e dus la spital.
  - **adverbe: Răul** ne–a cuprins pe toți.
  - **interjecție: Hopul** nu se trece ușor.

existența și lipsa subiectului:

existența subiectului nu trebuie confundată cu exprimarea lui, el putând fi identificat și în situații când nu este exprimat.

- **subiect inclus** în desinența verbală de pers. I și a II–a:
  „Măria–sa vodă întreabă ce **vreți** și ce **cereți?"**
  (voi) (C. Negruzzi)
- **subiect subînțeles** (dintr–o exprimare anterioară):
  „– Băiatul ăla unde e?
  – Păi, e la școală." (M. Preda).
  Se subînțelege **băiatul.**
- **subiect nedeterminat:** când nu se indică precis sau e vorba de o acțiune generală care poate fi atribuită oricărei persoane: Sună la ușă. (**cineva, oricine, oarecine**); Ai carte, ai parte; Citim lumea pe dos.
- **subiect impersonal:** în propozițiile al căror predicat este exprimat printr–un verb impersonal: Afară ninge; „Parcă–i șade mai bine cu beretul!" (Caragiale) (predicatul este exprimat printr–o expresie cu sens impersonal).

subiectul multiplu spre deosebire de predicat, subiectul poate fi multiplu cu elementele coordonate prin joncțiune sau prin juxtapunere: „Dragi îmi erau **tata** și **mama, frații** și **surorile,** și **băieții** satului." (Creangă)

cazul subiectului substantivul și substitutele sale, cu funcție de subiect, se pun în nominativ.

Subiectul

situații când subiectul este în alt caz

(1). aparente excepții

- substantiv sau pronume în genitiv: „Și–**ai lui** întârziau" (Coșbuc) subiect tot în N. Articolul **ai** înlocuiește subiectul **băieții** pe care îl determină atributul **lui.**
- substantiv sau pronume precedate de prepozițiile **din** sau **dintre** în acuzativ. Au mai ieșit **dintre băieți**... subiectul este **unii** (subînțeles) iar **dintre băieți**, atributul lui.
- cuvântul **toți** precedat de prepoziția cu: Au început **cu toții** a râde. Pronumele **ei** cu rol de subiect este omis, pentru că forma verbală exprimă suficient persoana, iar **cu toții** este complement circumstanțial sociativ.

(2). excepții propriu–zise

- pronumele relative care introduc o subordonată în care îndeplinesc funcția de subiect, forma cazuală fiind cerută de cuvântul din regentă:
  Îi dau cartea **cui** îmi cere. (D)
  Meritele sunt **ale cui** se străduiește. (G)
  L–a observat **pe care** a copiat. (Ac)
- substantive cu prepoziția **la** cu valoare afectivă)
  Au plecat **la copii** ! (în sensul: au plecat mulți copii).
- subiecte coordonate prin **cu, și cu, împreună cu** (cazul Ac.)
  Ea și cu prietena mea au plecat acasă.

Observații:

1. Situații cu subiecte ale unor verbe la moduri nepersonale:
   a) **infinitiv:** E greu **a se afla** adevărul despre el.
   b) **gerunziu: Venind** tata, nu am mai plecat eu.
2. Subiect reluat: Vine ea **mama**!
   Maria cunoștea și ea pe toți.
3. Subiect dublat: În vremea asta Maria, când a înțeles totul, ea a început să râdă.

PREDICATUL

Partea principală de propoziție care atribuie subiectului o acțiune, o stare sau o însușire (arată ce face, ce este sau cum este subiectul).

„Cu privirile risipite peste culmile din răsărit, Moș Dănilă **se gândea** departe."
(Galaction)

Clasificare

verbal

- este exprimat printr–un verb predicativ sau locuțiuni la un mod personal: „Huțu **a crescut** mare..." (Slavici); Nici **nu–l băgasem în seamă.** (Sadoveanu)
- prin adverbe și locuțiuni adverbiale predicative: **firește, desigur, pesemne, fără îndoială, cu siguranță, fără doar și poate: „Pesemne** că d–ta ai luat biletul ăsta de mult și ai plecat din București." (Caragiale)
- prin interjecții predicative: „Pupăza **zbrr** pe o dugheană." (Creangă)

nominal

- arată **ce este, cine este, cum este** subiectul.
- este format din unul sau mai multe nume predicative și un verb copulativ la un mod personal: „Și asta–**i o avere**, când **e** omul **sănătos**." (Creangă)

Predicatul nominal
alcătuire

- **verbul copulativ** constituie mijloc de joncțiune ce stabilește raportul dintre numele predicativ și subiect:
  „Văzduhul **era** curat." (Sadoveanu)
- în anumite îmbinări, verbul copulativ nu are subiect (expresii verbale impersonale: **e important, nu e posibil**).
- verbul copulativ cel mai frecvent este **a fi**, complet abstractizat, lipsit de sens lexical de sine stătător.
- alte verbe copulative și–au pierdut numai parțial sensul lexical: **a însemna, a ieși, a deveni, a ajunge, a se face, a rămâne, a părea.** Acestea sunt predicative numai când își păstrează sensul de bază: a se compara: **A rămas acasă** și **A rămas repetent.**
- exprimă o caracteristică arătând: **ce** este, **cum** este, **cine** este subiectul.

Atribuie caracteristici subiectului

Numele predicativ se exprimă prin

substantiv, adjectiv substantivizat, pronume sau numeral în nominativ: „Pupăza era **ceasornicul** satului." (Creangă)
„Și **cine** ești d–ta, mă rog..." (Caragiale)
El e **premiantul** ?
Noi eram **patru.**

substantiv, pronume la Ac. cu prepoziție:
„Masa este, firește, **de brad.**" (Camil Petrescu)
Florile erau **pentru ea.**

substantiv, pronume, numeral în G: Ei erau **contra abuzurilor.**
Casa fusese **a învățătorului.** (a lui)
Caietele corectate sunt **ale celor trei.**

substantiv, pronume, numeral în D cu prepozițiile: conform, contrar, potrivit: Dorința ei e **conform planurilor** făcute.

adjectiv: „Sacul nu e **mare**..." (Caragiale)

participiu adjectival: Trandafirul nu era **înflorit.**

verb la infinitiv sau supin: Problema este **a**–l **transporta.**
Grâul e **de secerat.**

adverbe – de mod: E **imposibil** să explici aceasta.
Ea e **altfel. Cum** este apa?

interjecție: „Și cu străjuirea voastră, era **vai** de pielea noastră." (Creangă)

Acordul cu subiectul

predicatul verbal și verbul copulativ se acordă cu subiectul în persoană și număr:
„Zările **se îmbrăcară** în munți de nouri." (M. Sadoveanu)

la predicatul exprimat prin verb la diateza pasivă, acordul se face în persoană și număr, iar participiul în gen, număr:
Tânăra era **atrasă** ca de un magnet.

când subiectul este exprimat printr–un substantiv colectiv urmat de substantive la plural indicând părțile componente, acordul se face cu primul termen (acord gramatical): **O echipă** de instalatori **a părăsit** șantierul.
O grupă de soldați **a ieșit** la instrucție.

uneori acordul după înțeles se combină cu cel prin atracție, cu al doilea termen: Un număr de cetățeni **au absentat** de la vot.

când subiectul este exprimat prin pronume nehotărâte sau negative la singular urmate de determinări la plural, acordul se realizează cu primul termen: **Oricare** dintre noi **poate** reuși. (nu **putem**...)

dacă subiectul este exprimat prin numeralele sută, mie, milion, o treime etc., predicatul va sta la plural: O sută **au rămas.**

Acordul cu subiectul

la predicatul nominal, numele predicativ se acordă cu partea de vorbire prin care este exprimat subiectul:

– în gen este obligatoriu la adjective și la participii cu valoare adjectivală și la substantiv când este nume de persoană:
El este **fericit;** Ea este **fericită;**
El era **elev;** Ea era **elevă.**

– în număr este obligatoriu pentru adjective și posibil pentru substantive și pronume:
Ei sunt **elevi;** Ele sunt **eleve;** **Copiii** sunt **ai lui.**

acordul la numele de localități (subiecte) se face după numărul indicat de articol: **Ploieștiul este** *un* oraș frumos.

dacă subiectul multiplu e după predicat este tolerat acordul prin atracție cu primul termen: **„Era** odată **un moș și o babă."**

dacă predicatul este impersonal, el rămâne la singular și când este subiect multiplu: E ușor **a scrie și a învăța.**

ATRIBUTUL

Partea secundară a propoziției care determină un substantiv sau un substitut al său: „Bordeiul **moșneagului** se prefăcuse într–un palat." (Creangă)
Răspunde la întrebările: **care?, ce fel de?, (al, a, ai, ale) cui?, câți?, câte?; al câtelea? a câta?**

Clasificare

adjectival este exprimat printr–un adjectiv propriu–zis sau alte părți de vorbire cu valoare de adjectiv (numeral, adjectiv pronominal, verb la participiu sau la gerunziu):
„Harap – Alb vede altă drăcie **și mai mare.**" (Creangă)
„Eram băiat de vreo **treisprezece** ani când am învățat a da cu pușca." (Odobescu)
„Dumneata, Moș Nechifor, ești om **purtat.**" (Creangă)
„Metalica **vibrândă** a clopotelor jale
Vuiește în cadență și sună întristat." (Eminescu)
Deasupra casei **tale** ies
Și azi **aceleași** stele.

substantival este exprimat printr–un substantiv:
O mulțime **de oameni** s–a adunat în Piața Victoriei.

atribut substantival în genitiv:
„Părea că printre nouri s–a fost deschis o poartă
Prin care trece albă regina **nopții** moartă." (Eminescu)
(raportul genitival se exprimă printr-o construcție în acuzativ)
Viața **a** mulți **oameni** este foarte grea.

Clasificare

substantival
- **atribut substantival cu prepoziție (prepozițional):**
  „Dintr–un cotlon **de șură**, Sevastița, nevasta lui domnu Gherasim, slobozise un țipăt **de spaimă**." (Sadoveanu)
  Nucul **din fața casei** umbrea totul.
  Rezolvarea problemei **conform teoremei** a condus la un rezultat corect.
- **atribut substantival în dativ:**
  „preot **deșteptării** noastre".
  Domn **Moldovei** era Ștefan.
  A avut loc conferirea de medalii **olimpicilor**.
- **apoziția:** atributul substantival care reia conținutul lexical al unui substantiv (substitut al său) aducându–i o explicație suplimentară. Este exprimată printr–un substantiv în cazul nominativ sau în același caz cu regentul:
  „Agresorul, **un** fost **deținut**, a reușit să dispară de la locul faptei."
  L-a ajutat pe Ion, **pe vărul său**.
  Lui Ion, **vărului său**, îi place tenisul.
  Doamne **Vlade**, ai venit!
  Cărțile colegei, **ale Anei**, sunt noi.

pronominal – exprimat prin pronume:
- **în genitiv:** „Niculăieș grăia cu oile **lui.**" (Sadoveanu)
- **în dativ:** „Și de crunta–**mi** vijelie, tu te aperi cu–n toiag?" (Eminescu)
- **prepozițional:** „Glas **ca al meu** nu se află în nouă hotare!"

verbal – este exprimat printr–un verb la infinitiv, supin sau gerunziu:
„Nicu Bălcescu avea o mare dorință **de a învăța.**" (I. Ghica)
„Semănau ghindă de creșteau dumbrăvi pentru ca să aibă strănepoții lemne **de ars**." (Negruzzi)
El desenase căruțe **traversând** muntele.

adverbial este exprimat printr–un adverb sau printr–o locuțiune adverbială:
Bătrâna asculta vorba și gălăgia **de afară.**
„Drumul **înainte** era greu." (Sadoveanu).
Se lovise de scaunul **din față.**

interjecțional (în propoziții exclamative): Se auzea strigarea: **hăp-șa!**
Era o casă **pfii!**

Acordul – atributul adjectival se acordă în gen, număr și caz cu substantivul (pronumele) pe care îl determină:
Cărțile **apărute** la „Editura Humanitas" sunt **de mare** interes.

Acordul – atributele adjectivale care determină substantive în genitiv sau dativ sunt trecute de unii vorbitori, în mod nejustificat, la nominativ: În timpul unei conferințe de presă **organizate** (nu organizată) la sediul partidului s–a dat publicității un comunicat.

când atributul substantival și cel pronominal sunt precedate de articolul posesiv, acesta se acordă în gen și număr cu substantivul determinat de atribut:
Acest **moment al** amintirilor era apăsător.
Regional, apare **a** ca formă unică a articolului: Vin băieți cu **a** lor cete.

COMPLEMENTUL

Partea secundară de propoziție care determină un verb, un adjectiv, un adverb sau o interjecție cu funcție de predicat:
„Mergi pe **drumurile** tale. Te încarci **de muncă.**" (T. Vianu)
Se prezentaseră la școală plini **de speranță.**
„Hai și tu **cu noi**, dacă vrei." (Creangă)

Clasificare (necircumstanțiale) direct

partea secundară de propoziție care determină un verb, o locuțiune verbală sau o interjecție cu funcție de predicat arătând obiectul asupra căruia se exercită o acțiune sau care este rezultatul unei acțiuni.

răspunde la întrebările: **pe cine?, ce?**
„Infanteriile (...) străbăteau **câmpii, sate, orașe.**" (E. Camilar)

se exprimă prin
- **substantive** fără prepoziție: „Apucă **bucățica** de zahăr și începe s–o rontăie." (Caragiale)
- precedat de **pe**, marcă a genului personal:
  Îl aștept **pe tata.**
- **pronume** cu sau fără **pe** : „Ia ascultă, dascăle Mogoroge... **Pe cine** faci cârpaci?" (Creangă)
- **numeral** cardinal (ordinal):
  „Da, domnule judecător, **trei** a avut." (Creangă)
- **verb** la infinitiv, gerunziu sau supin:
  „Cu toții au început **a râde.**" (Sadoveanu)
  Am auzit **vorbind.**
  Mai avem **de trăit** aici.

Clasificare (necircumstanțiale)

direct

sunt însoțite de **pe** în construcții în care apar

a) nume proprii de persoane sau de animale:
Îl cunosc **pe Mirel.** Aud **pe Perdy.**

b) nume comune de persoane
Întâlnesc **pe bunicul.**

c) toate formele accentuate ale pronumelor personale și reflexive, pronume posesive, negative, demonstrative și nehotărâte care înlocuiesc nume de persoane și pronume relativ-interogative (mai puțin **ce**):
Băiatul **pe care** l-ai ajutat este din orașul nostru.

complementul direct poate fi precedat și de prepozițiile **la** și **peste:**
Culegea **la flori** domnești; A mâncat **la mere!** A mâncat **peste patru!**

poate fi confundat cu complementul indirect după verbele: **a (se) supăra, a (se) mânia, a (se) bizui** (intranzitive ce nu pot primi un complement direct; anticipat exprimat prin forme neaccentuate ale pronumelui personal ca în cazul: **Îl** văd **pe Dan.**); reluat când formele scurte stau după complement: Pe voi **vă** ajut.

indirect

partea secundară de propoziție care determină un verb, o locuțiune verbală, un adjectiv sau o interjecție indicând, în general, obiectul căruia i se atribuie o însușire sau o caracteristică.

răspunde la întrebările: cui?, cu cine?, cu ce?, de cine?, de ce?, de la cine?, de la ce?, despre cine?, despre ce?, la cine?, la ce?, pentru cine?, pentru ce?, în cine?, în ce?, și chiar pe cine?, pe ce?
I-am adus **băiatului** o minge foarte mare și foarte elastică. (Cargiale)

se exprimă prin substantiv

- în dativ: „Căuta pricină **flăcăului** într-una." (Sadoveanu)
- în genitiv – cu prepoziție: „**Luptă împotriva corupției.**";
- fără prepoziție: Echipa câștigătoare **a competiției** este aceasta.
- în acuzativ cu prepoziție: Vorbește **despre președinte.** Se bizuie **pe părinții** săi.

Clasificare

necircumstanțiale

indirect (se exprimă prin)

pronume: „Halal **de tine**, voinice !" (Alecsandri);
Cu care te-ai întâlnit?;
S-a supărat **pe mine**.

adjectiv însoțit de prepoziție: **Din alb** s-a făcut galben.

verbe la infinitiv, gerunziu, supin:
„Politica grecilor consistă în **a da** bani." (C. Negruzzi);
„Nu ne mai săturam **privindu-l**." (Creangă);
M-am plictisit **de citit** atâta.

de agent

partea secundară de propoziție care arată de cine este făcută acțiunea unui verb pasiv.

determină un verb la diateza pasivă sau reflexivă cu valoare pasivă, un participiu sau supin, un adjectiv cu sufixul **-bil**:
„Am sfârșit toate câte-mi fuseseră poruncite **de către mazâlul** nostru." (Sadoveanu)
„O asemenea cercare s-a făcut de **către d. Timotei Cipariu.**" (Odobescu)
Aveau a trăi pe plaiul dezrobit **de ai noștri.**
E ușor de contestat **de către oricine.**
Romanul e citibil **de acesta.**

se exprimă prin
- substantive (substitutele lor) în Ac. cu prepozițiile **de, de către:**
  Mi-au fost transmise salutări **de către** foștii mei **elevi.**
  N-a fost chemat **de nimeni.**

circumstanțiale

de loc

arată locul unde se petrece o acțiune, punctul de plecare, direcția și limita unei acțiuni sau spațiul străbătut

răspunde la întrebările: **unde?, de unde?, până unde?, încotro?.**
„Podul se clatină cu greu **de la mal.**" (Odobescu)

se exprimă prin
- substantive (substitutele lor) cu și fără prepoziții (locuțiuni):
  „Apoi iar vine **la fereastră,** întinde aripile **în dreptul soarelui,** de întunecă de tot casa boierului." (Creangă)
  „Rareori pătrundea **până la dânsul** câte un țipăt." (Rebreanu)
  „Stai **locului.**" „l-aștepta îndărătul **ușii.**"
  S-a oprit **lângă cei doi.**
  A umblat tot **satul.**
- adverbe de loc cu sau fără prepoziții (locuțiuni):
  „Tocmai **dintr-acolo** venea vânătorul." (I. Al. Brătescu – Voinești)

de timp

arată timpul în care se petrece o acțiune sau în care este atribuită o caracteristică.

Complementul circumstanțial

de timp

răspunde la întrebările: **când?, cât timp?, de când?, până când?, de câte ori?**

„**De atunci** au început zile triste pentru bietul pui."
(Al. Brătescu – Voinești)

se exprimă prin:

- substantive (substitute mai rar):
  „Nu mai vorbesc cu nimeni **câte o săptămână**."
  (Gr. Alexandrescu)
  „Rămasă fără mamă, la vârsta de nouă ani, Ana crescuse **până la 16 ani** în pension..." (Vlahuță)
- adverbe cu sau fără prepoziții și prin locuțiuni adverbiale:
  „Craiul însă, **pe–nserate,** se îmbracă pe ascuns într–o piele de urs." (Creangă)
  Era **odată** un moș și–o babă.
  Nu te voi uita **în veci.**
- verbe la infinitiv precedate de prepozițiile **până, de,** sau **înainte de** (locuțiune):
  „**Înainte de a–și sufleca** mânica (...) se opri ascultând." (Sadoveanu)
- sau la gerunziu:
  „Am de la dânsa șase fii (...) și șase fete pe care le–am măritat **trăind** el." (Bălcescu)

de cauză

arată cauza unei acțiuni, stări sau însușiri;

răspunde la întrebările: **din ce cauză?, din ce pricină?**

„Codrul clocoti **de zgomot** și **de arme** și **de bucium**."
(Eminescu)

se exprimă prin:

- substantive (substitutele lor) precedate de prepoziții sau de locuțiuni prepoziționale:
  „M–am înfiorat **de mulțumire**." (Sadoveanu)
  „Nu l–ar fi durut capul **de asta.**" (Rebreanu)
- adjective (sau participii cu valoare adjectivală) precedate de prepoziția **de:**
  „Fata era vestită **de frumoasă**." (Caragiale)
- verbe la gerunziu: „De la o vreme, mama, **crezând** că–s prin livadă, undeva, iese afară." (Creangă)
  – sau la infinitiv: Era mâhnit **pentru a nu fi ascultat**–o pe mama.

de mod (propriu – zis)

determină verbe, adjective sau adverbe, arătând modul cum se desfășoară sau se înfățișează o acțiune sau o calitate.

răspunde la întrebările: **cum?, în ce fel?, cât?.**

indică direct modul de desfășurare sau de prezentare a unei acțiuni, stări, însușiri

Complementul circumstanțial de mod

propriu – zis

se exprimă prin:

- adverbe sau locuțiuni adverbiale:
  „Mam'mare se ridică **bătrânește** și se duce în coridor." (Caragiale)
  „Trebuia **cu de–a sila** să mă puie la masă."
  (Delavrancea)
- numeral precedat de prepoziție:
  „Piereau oamenii **cu zecile**." (Caragiale)
- substantive (substitutele lor) cu prepoziție sau fără valoare adverbială
  „Bătrânii ceilalți prinseră a râde **cu hohot**."
  (Sadoveanu)
- verbe la infinitiv precedate de prepoziții sau prin verbe la gerunziu:
  „Știu atâta, că ei mergeau, **fără a simți** că merg." (Creangă)
  „Aveam să–i ajutăm noi **împingând** de pe de lături și din urmă." (Sadoveanu)
- interjecție: „Îl trântește **liop !** pe paveaoa Iașilor."
  (Negruzzi)

comparativ

indică felul în care se desfășoară o acțiune sau în care se prezintă o stare, o caracteristică prin comparație cu altele:
„E altul care cântă mai bine **decât mine** ?" (Alecsandri)

se exprimă prin:

substantive, pronume, adjective, verbe la infinitiv sau participiu introduse prin adverbe de comparație sau prin locuțiuni prepoziționale: **ca (și), cât (și), asemenea, față de, spre deosebire de:**
„E tot așa de bun **ca și mama**."
„Era mai ușor **decât al meu**."
Pe lângă el, eu eram un uriaș.
Data este anterioară **momentului** primirii.

de măsură

arată evaluarea cantitativă prin informații referitoare la dimensiune, greutate, capacitate, temperatură, preț.
Temperatura a crescut **până la 39** de grade.

se exprimă:

- prin substantive nume de unități de măsură însoțite de numerale:
  Scara este înaltă **de** 10 **metri.**
- prin numerale determinate de substantive:
  Podul era lung **de 20** de metri.

- **de măsură**
  - se exprimă:
    - prin numerale multiplicative sau adverbiale:
      Muncește **înzecit**.
      I-a plătit **triplu / de trei ori**.
  - **Observații**: Costă (valorează, plătește, cheltuiește) **10 lei** este complement direct, iar **De 100** de lei a cumpărat bomboane, este complement indirect. Construcțiile acestea sunt considerate complemente cantitative de măsură, complemente nesubordonate celui de mod.
  - Proporția
    - substantive în Ac. + prepozițiile și locuțiunile prepoziționale: **după, în raport cu**:
      Pe om îl apreciezi **după faptele** lui, nu **după vorbe**.

- **Complementul circumstanțial**
  - **de scop**: arată scopul unei acțiuni exprimate de un verb;
    răspunde la întrebările: **în ce scop?, cu ce scop?**
    „O pocitanie de om umbla cu arcul **după vânat** paseri." (Creangă)
    - se exprimă prin:
      - substantive precedate de prepoziții sau de locuțiunea prepozițională **în vederea**.
        Rezolvă aceste teste de limbă **în vederea promovării** examenului.
        „Chemă pe țăranul cu hârtia **la cercetare**."(Caragiale)
      - verbe la supin sau la infinitiv cu prepoziție:
        „A doua zi iarăși așa făcu... fără să-și mai aducă aminte că plecase **în pețit**." (Ispirescu)
        „Tuși **spre a**-și **drege** glasul." (Negruzzi)
  - **instrumental**: arată mijlocul, (lucru, ființă, acțiune) care servește drept intermediar, prin care se săvârșește o acțiune:
    „Românii scriseseră **cu sabie** și **cu sânge** pagina cea mai strălucită din analele lor." (N. Bălcescu)
    se exprimă prin substantiv (substitut al său) precedat de prepoziții sau locuțiuni prepoziționale:
    „Pocnind **din bici** pe lângă boi
    În zori de zi el a trecut
    Cu plugul pe la noi." (Coșbuc)
    „**Cu asta** se hrănesc mai mult humuleștenii." (Creangă)
    se construiește cu prepozițiile: **cu, din, dintre, după, în, întru, prin** și alte părți de vorbire cu valoare de prepoziție: **grație, mulțumită, datorită: Datorită părinților** au reușit ei în viață.
  - **sociativ**: indică ființa sau lucrul care însoțește subiectul sau anumite complemente în săvârșirea acțiunii:
    „Victoria nimeri **cu caii** sub cel dintâi adăpost." (Sadoveanu)
    poate însoți:
    - subiectul: „Pe câmpul neted ies românii ***cu***-a lor ***pluguri***." (Alecsandri)
    - complementul direct: „Părintele Trandafir cumpărase casa ***cu loc cu tot***." (Slavici)

- **Complementul circumstanțial**
  - **sociativ**: se exprimă printr-un substantiv (substitut al său) precedat de anumite prepoziții sau locuțiuni prepoziționale:
    „Culege o poală de somnoroasă pe care o fierbe **la un loc cu o vadră** de lapte dulce." (Creangă)
    se construiește cu prepozițiile și locuțiunile prepoziționale: **cu, fără, împreună cu, la un loc cu, cu tot cu**.
  - **de relație**: indică un obiect la care se limitează o acțiune sau o calitate:
    „A știut chiar și **în materie de vânătorie,** să urmeze părinteștile... povețe." (Odobescu)
    - se exprimă prin:
      - substantiv (substitut al său) însoțit de anumite prepoziții sau locuțiuni prepoziționale:
        „Nu fi zgârcit, căci banii strângătorului intră în mâna cheltuitorului... dar nici scump **la tărâțe** și ieftin **la făină**." (Negruzzi)
      - adjectiv precedat de anumite prepoziții:
        „Paraschiv..., e flăcău cuminte, singur la părinți, muncitor, gospodar; **de voinic** și **de frumos,** slavă Domnului." (Vlahuță)
      - adverb: Localitatea noastră depășește **numeric** condițiile de declarare ca municipiu.
      - verbe la supin: Un exemplu ușor **de găsit.**
  - **condițional**: exprimă o ipoteză sau o condiție de a cărei îndeplinire depinde realizarea acțiunii din propoziție:
    „Domnule, **în caz de mobilizare**, vă rugăm a vă prezenta în termen de 48 ore la biroul..." (Cezar Petrescu)
    - se exprimă prin:
      - substantive (caz, condiție, eventualitate, ipoteză) + prepoziția **în** ori **cu** sau substantive însoțite de locuțiunea prepozițională **în caz de**:
        „**În caz de nevoie**, întreg postul va ieși complet înarmat ca să facă impresie mai puternică." (Rebreanu)
        Vin **cu condiția** să mă ajuți.
        În această **situație** sunt de acord.
      - adverbele **altfel** și **altminteri:** „Singura soluție este asta. **Altfel** ar avea în fiece moment controverse ce i-ar paraliza orice mișcare."
      - verb la gerunziu:
        „**Trăind** și **nemurind** ai să vezi cine sunt eu." (Creangă)

Complementul circumstanțial

- **concesiv** – arată o împrejurare sau un obiect care ar fi putut împiedica realizarea acțiunii exprimate de verbul determinat sau existența unei calități: **În ciuda oboselii,** citea până târziu.
  - **se exprimă prin**
    - substantiv (substitut al său) precedat de prepoziții sau locuțiunile prepoziționale **cu (tot), cu (toată), cu (toți), cu (toate), în ciuda, în pofida, împotriva, în contra:**
      „**Împotriva așteptărilor,** nenea Iorgu nu sări de pe canapea, nici nu începu să se plimbe ca de obicei." (Cezar Petrescu)
      Cu toată **bunăvoința** lui, nu l-a putut ajuta.
    - verb la gerunziu precedat uneori de adverbul **chiar** sau la infinitiv cu prepoziția **fără:**
      „**Părând** din veci a răsări
      Din urmă moartea–l paște." (Eminescu)
      Fără a accelera, mașina urcă panta cu ușurință.
- **opozițional** – arată obiectul sau acțiunea care se opune celor exprimate prin subiectul, prin complementul sau predicatul propoziției:
  „Scuturarăm pe cât cu putință, cu mâinile **în loc de perie** colbul de pe noi." (Hogaș)
  - **se exprimă prin**
    - substantiv (substitut al acestuia) precedat de locuțiunile prepoziționale **în loc de** și **în locul:**
      „Și–având **în loc de paloș,** fus,/ Și–**n loc de coif,** năframă,/ Pe pieptul tânăr el și–a pus / Altiță–**n loc de–aramă**." (Coșbuc)
    - verb la infinitiv precedat de locuțiunea prepozițională **în loc de:**
      „Mirosul...**în loc de–a face** bine, ar fi adus amețeala." (Conachi)
- **consecutiv** – arată consecința (rezultatul) unei acțiuni (însușiri).
  - **determină**
    - un verb: Citește **de speriat;**
    - un adjectiv: Nebun **de legat;**
    - un adverb: Muncise destul **pentru a**–și **asigura** bătrânețile.
    - se recunoaște ușor când termenul determinat este însoțit de corelativele: **suficient de, destul de, prea, atât.**
    - este apropiat ca înțeles de complementul circumstanțial de mod, unii autori încadrându–l la acesta: A cheltuit **până la ultimul leu.**

Complementul circumstanțial

- **consecutiv** – **se exprimă prin**
  - substantive (de obicei abstracte) precedate de prepoziții: **la, spre, de, până la:** Muncesc **până la epuizare.**
  - **verbe**
    - la infinitiv însoțite de prepozițiile **pentru, până la, spre:** E destul de pregătit **spre a promova** examenul.
    - la gerunziu: Nu s–au înțeles, **ajungând** la divorț.
    - la supin: A îmbătrânit atât, **de nerecunoscut.**
- **cumulativ** – arată lucrul, ființa sau situația căreia i se adaugă cele exprimate de subiect, de complement sau de predicatul propoziției:
  „**Pe lângă undiță,** poate ar fi bună și o manta de ploaie?" (Sadoveanu)
  - **se exprimă prin** – substantiv (substitut al acestuia) precedat de locuțiunile prepoziționale **în afara, în afară de** sau de prepoziția **pe lângă:**
    „**Pe lângă foame,** simțea apăsând–o străinătatea." (Sadoveanu)
- **de excepție** – exprimă obiectul care constituie o excepție față de subiect, de complement, de atribut sau de nume predicativ:
  „Toți eram încântați, **afară de Gogu**." (Rebreanu)
  - **se exprimă prin**
    - substantive (substitute ale lor) precedate de prepoziții și locuțiunile prepoziționale **(în) afară de, în afara, decât:**
      „N–a fost altceva **decât gura** lumii." (G.M. Zamfirescu)
    - adverbe precedate de locuțiunea prepozițională **(în) afară de:**
      În afară de mâine pot fi găsit în fiecare zi.

ELEMENTUL PREDICATIV SUPLIMENTAR

Partea secundară de propoziție care însoțește un verb, exprimând o caracteristică sau o acțiune simultană cu acțiunea verbului referitoare la nume (sau construcții echivalente) cu diferite funcțiuni pe lângă verb:

„– Măi babă, noi ne ducem, zise el. Să te găsăsec **sănătoasă**."

„– Să vii **sănătos**." (Sadoveanu)

- Elementul predicativ suplimentar
  - se poate referi
    - la subiect: „S–a întors **bolnavă şi plângând**." (Sadoveanu)
    - la complementul direct: „Pe consoarta amicului meu o cheamă din botez **Nastasia**." (Caragiale)
    - la complementul indirect: „De mult toată lumea îi zicem **Graziella**." (Caragiale)
    - la complementul de agent: „Lui nu–i tihnea ţigara decât fumată de el **singur**." (Cezar Petrescu)
  - se exprimă prin
    - substantiv cu sau fără prepoziţie:
      „Măria–sa nu vine **voievod,** din mila necredincioşilor ismailiteni." (Sadoveanu)
      „Şi alese **drept profesor** pe verişorul ei." (Alecsandri)
    - adjective şi participii:
      „Mahalaua înţepenise **îngropată** în troieni." (Delavrancea)
    - pronume cu sau fără prepoziţie:
      „**Drept cine** mă iei ?" (Macedonski)
    - numerale: „Plecat–am **nouă** din Vaslui" (Alecsandri)
    - verbe la infinitiv şi gerunziu: „Tocmai atunci s–auzi **miorlăind** la uşă cotoiul." (Delavrancea)

SINTAXA FRAZEI

Fraza este o unitate sintactică de sine stătătoare alcătuită prin îmbinarea a două sau a mai multe propoziţii legate prin înţeles, din care cel puţin una trebuie să fie principală.

„Fata aşternu o bucată de cergă pe prispă,[1]/ puse un căpătâi[2]/ şi îl apucă pe Niculaie de subsuori.[3]/" (Marin Preda)

- Raporturi sintactice de coordonare între propoziţii
  - raportul dintre două sau mai multe unităţi sintactice ce stau pe acelaşi plan şi nu depind gramatical una de cealaltă.
  - se realizează prin
    - **juxtapunere** (alăturare), propoziţiile despărţindu–se prin virgulă:
      „Dar Stanca n–o lua în seamă[1]/ îşi vedea de treburile ei,[2]/ se învârtea uşor ca o suveică,[3]/ lucra,[4]/ legăna copilul.[5]/" (I. Agârbiceanu)
    - **joncţiune** cu ajutorul conjuncţiilor coordonatoare
      - **copulative:** „Huţu o cunoştea[1]/ **şi** s–a dus la ea.[2]/" (Slavici)
      - **adversative:** „Se aştepta[1]/ ca fiul său să înveţe,[2]/ **însă** el mai mult umbla creanga.[3]; La soare te puteai uita,[1]/ **iar** la dânsa ba.[2]" (Creangă)

- Raporturi sintactice între propoziţii
  - de coordonare
    - **joncţiune** cu ajutorul conjuncţiilor coordonatoare
      - **disjunctive: Ori** te poartă[1]/ cum ţi–e vorba,[2]/ **ori** vorbeşte[3]/ cum ţi–e portul.[4]/
      - **conclusive:** „Atunci măria–sa mă mângâie pe obraz[1]/; **deci** eu înţeleg[2]/ că mă pot duce.[3]/" (Sadoveanu)
    - **Observaţii**
      - raportul de coordonare se stabileşte fie între propoziţii principale din aceeaşi frază, fie între propoziţii secundare de acelaşi fel care depind de acelaşi element regent.
  - de subordonare
    - este raportul sintactic ce se stabileşte între doi termeni dintre care unul depinde, gramatical, de celălalt.
    - există o corespondenţă între părţile de propoziţie şi propoziţiile subordonate, cu menţiunea că în propoziţie subiectul şi predicatul sunt părţi principale, pe când în frază, subiectului îi corespunde o subordonată, iar predicatul nu este reprezentat în întregime, ci numai numele predicativ, echivalent cu o subordonată:
      „Dar[1]/ ce e mai frumos[2]/ e[1]/ **că n–am un sfanţ, monşer.**"[3]/ (Caragiale)
  - propoziţii principale
    - propoziţii care au înţeles de sine stătător (nu depind de altele)
      - independente
        - suficiente pentru a realiza o comunicare având valoare gramaticală autonomă:
          „Graţie ei i–a revenit inspiraţia poetică" (Rebreanu)
        - insuficiente pentru a realiza o comunicare; ele conţin un verb la un mod predicativ sau nepredicativ din contopirea verbelor de declaraţie (asimilate acestora) care marchează vorbirea directă:
          „Da ce–i acolo? **strigă baba înspăimântată.**" (Creangă)
      - coordonate
        - au o independenţă relativă, limitată prin existenţa celeilalte coordonate.
        - după gradul de relativă independenţă, sunt recunoscute după conjuncţia coordonatoare prin care se leagă:
          – copulative şi disjunctive;
          – adversative;
          – conclusive.

PROPOZIȚII SUBORDONATE

Depind de alte propoziții din frază:

„Avea ochii cârpiți de somn,[1]/ **fiindcă,**[2]/ **deși era trecut de amiază,**[3]/ **abia se sculase din pat.**[2]/“ (Fănuș Neagu)

SUBORDONATE NECIRCUMSTANȚIALE

SUBIECTIVA

Subiectiva

- îndeplinește funcția de subiect al predicatelor verbale și nominale fără subiect din propoziția regentă:
  Cine se scoală de dimineață [1]/ departe ajunge.[2]/
- aflarea subiectivei cu întrebarea **ce?** este riscantă întrucât la aceeași întrebare răspunde completiva directă:
  Vede[1]/ **ce–a făcut** [2]/ (CD) Se vede[1]/ **ce–a făcut.**[2]/ (SB)
- la identificare se va ține seama exclusiv de criterii gramaticale: subiectiva urmează după:

Criterii de identificare

- **adverbe** (locuțiuni) **predicative** care exprimă
  a) aprobarea: **bine,, firește, desigur:**
  Desigur[1]/ **că va reuși.**[2]/
  b) confirmarea: **desigur, natural, firește:**
  „Firește[1]/ **că arendașul... umflă realitatea.**“[2] (Sadoveanu)
  c) presupunerea: **pesemne, probabil, poate:**
  „Poate[1]/ **să te faci și popă aici.**“[2]/ (Creangă)
- verbe impersonale: **trebuie, se cuvine, se cade:**
  „Îmi făceam socoteala[1]/ că trebuie[2]/ **să fi făcând parte* din înfricoșatele taine ale școlii.**“ (Sadoveanu)
  (*verbul este la un mod personal: prezumtivul)
- verbe pasive folosite ca impersonale: **este scris, este dat, este hotărât:** Este dat[1]/ **ca fiecare să–și poarte crucea.**[2]/
- expresii verbale impersonale: **e bine, e rău, e adevărat, e de neînțeles, e de datoria, e peste putință:** **Ce ai auzit** [1]/ e adevărat.[2]/
- situații când regenta nu are subiectul nici exprimat, nici inclus, nici subînțeles:
  „Dacă ești deprins cu cartea[1]/ este[2]/ ca și și cum te–ai deprins[3]/ să vezi.[4]/ (Tudor Arghezi)
- unele interjecții cu valoare verbală: **Zău** [1]/ că nu știu! [2]/

Subiectiva

- se introduce prin
  - elementele de relație nu îi sunt specifice și exclusive, ele putând introduce și alte subordonate.
  - pronume sau adjective interogative, relative sau nehotărâte:
    Cine aleargă după doi iepuri[1]/ nu prinde nici unul[2]/;
    Nu–i ajunge[1]/ **cât** a câștigat[2]/; Nu se știe[1]/ **care** elev va obține premiul.[2]/
  - adverbe relative:
    „Și mai de mirare este[1]/ **cum** poate pătrunde gândul omului...[2]/“ (Sadoveanu)
    „**Încotro** vin răzoarele[1]/ e fără însemnătate.[2]/“ (Galaction)
  - conjuncții: **că, să, ca, dacă, de** (echivalent cu **că, să**):
    „Nu știam[1]/ că–i tot aceea[2]// **De** te razimi de o umbră[3]// Sau **de** crezi[4]/ ce–a zis femeia.[5]/“ (Eminescu)
- topica subiectiva poate urma regentei sau, mai frecvent, poate s–o preceadă:
  „Nu–i rău, măi Ștefane,[1]/ **ca să știe și băietul tău o leacă de carte.** [2]/“ (Creangă);
  „**Cel ce în astă lume a dus numai durerea**[1]// Nimic n–are dincolo,[2]/ căci morți sunt cei muriți.[3]/“ (Eminescu)

poate fi confundată cu completiva directă

- când urmează după verbe impersonale precedate de pronume personale, forme neaccentuate:
  în Ac: Te preocupă[1]/ **să găsești răspunsul.** [2]/; Mă deranjează[1]/ **că nu recunoști adevărul.** [2]/
  în D: Îmi vine[1]/ **să râd** [2]/; Îmi place[1]/ **să–l necăjesc.**[2]/
- după verbe impersonale:
  Reiese [1]/ **că este vinovat** [2]/; Merge[1]/ **și cum zici tu.**[2]/
- este cerută de unele verbe tranzitive impersonale:
  Începe[1]/ **să se lumineze.**[2]/
- este cerută de reflexive impersonale:
  Se va afla[1]/ **ce–a făcut.**[2]/; Nu se întâmplă[1]/ **ce am vrea noi.**[2]/

Confuziile pot fi evitate, eliminând întrebarea la identificarea subiectivei și aflarea ei pe baza criteriilor exclusiv gramaticale.

PREDICATIVA

Îndeplineşte funcţia de nume predicativ al unui verb copulativ din propoziţia regentă: „Înălţimea ta eşti[1]/
Oricât de slab poftești.“[2]/ (Gr. Alexandrescu)

Predicativa

- Urmează după
  - verbul copulativ **a fi** când nu are sensul de **a se găsi, a se afla, a împlini, a trece, a valora, a costa, a merge, a se întâmpla:**
    „Porunca mea e[1]/ **să-ţi dau acest paloş**“[2]/. (Sadoveanu)
  - după verbul copulativ **a deveni**, şi după sinonimele sale: **a ajunge, a se face, a ieşi:**
    „Eu, bunicule, aş vrea[1]/ să mă fac[2]/ **ce eşti tu**[3]/“. (Sadoveanu)
  - după **a însemna, a rămâne, a părea:**
    El nu părea[1]/ **cum e.**[2]/
  - **Obs.** verbul **a fi** urmat de un complement circumstanţial de loc, respectiv de o circumstanţială de loc, este predicativ:
    Este **în grădină**;
    Era[1]/ **unde** l–**ai pus**[2]/. (circumstanţială de loc)
    verbul **a deveni** este întotdeauna copulativ. Sinonimele lui sunt predicative când au sensul lor de bază:
    A ajuns acasă – compară cu: **A ajuns** poliţist.
- Se introduce prin elemente de relaţii nespecifice
  - conjuncţiile: **că, să, ca,... să, dacă, de** (echivalent cu **să** sau **că**): Fericirea mea e[1]/ **să fii tu liber.**[2]/
  - pronume (adjective) relative, interogative sau nehotărâte:
    „Banul din negoţ este[1]/ **al oricui** ar voi[2]/ să te-nşele.[3]/“ (Delavrancea)
  - adverbe relative, interogative:
    „Faţa se făcu[1]/ **cum** e varul.[2]/“ (Caragiale)
  - locuţiuni conjuncţionale: **după cum, ca şi când:**
    Norocul omului e[1]/ **după cum** şi-l face.[2]/

Topica
- după regentă: Au rămas **cum a fost.**
- rar, înaintea regentei: **Ce-am fost** nu mai pot fi.

ATRIBUTIVA

Îndeplineşte funcţia de atribut al unui substantiv (substitut al său) din propoziţia regentă:
„Dar eu n-am erete al meu[1]/ **cu care să umblu singur pe câmp.**[2]/“ (Sadoveanu)

Atributiva

regentul poate fi un substantiv sau un substitut al acestuia:
„Îi bătea[1]/ şi nu-i ieşea din gură **nici un cuvânt,**[2]/ care să-l justifice faţă de trupă şi faţă de el însuşi.[3]/“ (M. Preda)
„Îi plăcea[1]/ să bată[2]/ şi nu ştia[3]/ să mai adauge nimic **la asta**[4]/ care să facă cu putinţă convieţuirea cu soldaţii.[5]/“ (M. Preda)

- Se introduce prin elemente de relaţie nespecifice
  - pronume relative: „Dacă am reuşit[1]/ să dau ceva valabil neamului meu[2], apoi[3]/ toate laudele,[4]/ **pe care** le primesc cu recunoştinţă,[5]/ vreau[3]/ să le întorc umiliţilor şi ofensaţilor vieţii.[4]/“ (Sadoveanu)
  - adverbe relative: „Şi aşa aşteptăm cu bucurie vremea[1]/ **când** porneşte gheaţa pârâului[2]/ şi sună şuvoaiele ca o muzică a primăverii.[3]/“ (Sadoveanu)
  - conjuncţii: **că, să, dacă:** „Bulgarii din sat n-au primit cu bucurie vestea[1]/ **că** ne batem cu bulgarii de dincolo de graniţă.[2]/“ (Zaharia Stancu)
- Clasificare
  - neizolată (determinativă): în absenţa ei, regenta nu poate fi suficientă în comunicare şi nu se desparte prin virgulă de ea: Câinele[1]/ **care latră**[2]/ nu muşcă.[1]/
  - izolată (explicativă):
    - **Obs.**
      - contribuie la realizarea unei comunicări complete: „Frusina,[1]/ **care nu prea ştia**[2]/ să scrie,[3]/ îi răspundea mai scurt[1]/“ (propoziţiile 2 – 3 pot lipsi)
      - se despart prin virgulă de regentă
- Propoziţia apozitivă
  - exprimă aceeaşi idee cu cuvântul, grupul de cuvinte sau propoziţia la care se referă: „Tocmai acu se gândi la un lucru[1]/ pe care trebuia[2]/ să-l fi făcut de mult:[3]/ **să dea examen** [4]/ **şi să intre bursier la Sfântul Sava.**[5]/“ (Vlahuţă)
  - sunt întotdeauna izolate de elementul regent, despărţite de obicei, prin virgulă, linie de pauză, două puncte.
  - poate fi juxtapusă: A făcut o eroare: **n-a accentuat corect cuvântul**; sau introdusă prin **ca, să, unde, ce, ceea ce:** Este ştiut un lucru: **că minte**. A citit o carte, **ceea ce a bucurat-o.**

Topica: stă întotdeauna după elementul regent.

COMPLETIVA DIRECTĂ

Determină un verb tranzitiv sau o interjecție cu funcție de predicat din propoziția regentă corespunzând unui complement direct:

„Aș fi dorit[1]/ **ca bisericuța din Răzoare, să-mi iasă înainte mai curând.**[2]/“ (Galaction)

„Iată[1]/ **că numai doi – trei pași o mai despart de el.**[2]/“ (I. Agârbiceanu)

Completiva directă — Se introduce prin elemente de relație nespecifice:

- conjuncțiile **că, să, ca să, ca... să, dacă, de:**
  Nu știam[1]/ **dacă** mai scoate ziarul[2]/
- pronume sau adjective pronominale interogative sau relative:
  Pe cine văzuse [1]/ întreba.[2]/
- adverbe relative sau interogative precedate sau nu de prepoziție:
  „... nu știa[1]/ **unde** l-ar găsi,[2]/ ca să-i mulțumească pentru atâtea binefaceri.[3]/“ (Creangă)

Completiva directă — Topica:

- de regulă stă după regentă: Nu putea[1]/ **să înțeleagă.**[2]/
- când vorbitorul dorește să accentueze ideea din subordonată, o poate așeza înaintea regentei:
  Dacă a luat examenul[1]/ n-am mai aflat.[2]/
- se desparte prin virgulă, dar nu obligatoriu înaintea regentei.

COMPLETIVA INDIRECTĂ

Determină un verb sau un adjectiv, un adverb, o interjecție din propoziția regentă și îndeplinește funcția de complement indirect:

„Tu te lauzi[1]/ **că Apusul înainte ți s-a pus?** [2]/“ (Eminescu)

Completiva indirectă se introduce prin elemente de relație nespecifice:

- pronume și adjective pronominale interogative sau relative sau nehotărâte cu sau fără prepoziție: **cine, ce, care, orice, oricine, fiecare:**
  „Chiar dacă aș fi eu,[1]/ mi-oi primi osânda[2]/ **de la cine** se cuvine.[3]/“ (Sadoveanu)
- conjuncții și locuțiuni conjuncționale: **că, să, ca... să, dacă, de, de (să):**
  „Oamenii de aicea sunt prea doritori[1]/ **să** afle[2]/ cine-s drumeții.[3]“ (Sadoveanu)
  „Ne pune dracul[1]/ **de** urnim o stâncă de la locul ei.[2]/“ (Creangă)
- adverbe relative sau interogative: **când, unde, cum, cât:**
  „Și[1]/ când se gândea[2]/ **cum** s-ar bucura Safta,[3]/ dac-ar afla[4]/ că feciorul ei s-a făcut dascăl,[5]/ ochii i se umpleau de lacrimi[1]/...“ (Creangă)

Completiva indirectă — topica:

- se așază, de obicei, după regentă de care nu se desparte prin virgulă.
- poate sta înaintea regentei căpătând o nuanță afectivă, în care caz se desparte prin virgulă de regenta ei, dar nu obligatoriu: **Cui nu-i trebuie,**[1]/ nu-i da.[2]/

COMPLETIVA DE AGENT

Îndeplinește funcția de complement de agent al unui verb pasiv din propoziția regentă, arătând de cine este făcută acțiunea:

„Examenul a fost trecut[1]/ **de oricine a fost bine pregătit.**[2]/

Se introduce:

- printr-un pronume nehotărât sau relativ însoțit de prepoziția **de** sau **de către:**
  Biblioteca este frecventată [1]/ **de** cine dorește [2]/ să se documenteze.[3]/
- verificarea acestei subordonate se face prin contragere:
  Lupta a fost câștigată[1]/ **de cine a fost mai puternic.**[2]/
  (prin contragere: **de cel mai puternic – tare).**
- punctuația — nu se desparte prin virgulă de regenta ei.

SUBORDONATE CIRCUMSTANȚIALE

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ DE LOC

Îndeplinește funcția de complement circumstanțial de loc pe lângă un verb din propoziția regentă:

„Să știi[1]/ că merg cu tine[2]/ **oriunde mi-i duce.**[3]/" (Creangă)

Circumstanțiala de loc:

- Se introduce prin elemente de relație nespecifice:
  - adverbele relative **unde, încotro,** construite și cu prepoziții: **de unde, pe unde, de pe unde, până unde, dincotro:**
    „Află însă[1]/ că nu se vorbește de foame acolo[2]/ **unde** n-ai ce mânca.[3]/" (Hogaș)
    A luat cartea[1]/ **de unde** o pusese.[2]/
  - compusele nehotărâte ale lui **unde** și **încotro** cu sau fără prepoziții: **oriunde, orideunde, oriîncotro, orișiunde:**
    „**Oriîncotro** te-ai uita[1]/ vezi colori felurite ca un întins curcubeu.[2]/" (Bălcescu)
    „**Oriunde** întâlnea oameni,[1]/ se oprea,[2]/ cerca[3]/ să fie vesel.[4]/" (Sadoveanu)
  - pronume relative sau nehotărâte precedate de prepoziții: **către ce, către oricine, spre ce, spre cine,** ș.a.:
    Pornisem[1]/ **către oricine** ne invitase.[2]/
- uneori adverbului relativ ce introduce circumstanțiala de loc, îi corespunde în regentă adverbul corelativ **acolo**:
  Unde nu gândești[1]/ **acolo** îl găsești.[2]/
- Topica:
  - subordonata circumstanțială de loc poate sta după regentă:
    „Stoicea mergea grăbit[1]/... **încotro** îl mâna vijelia.[2]/" (Galaction)
  - sau înaintea acesteia:
    Unde creșteau trei[1]/ puteau crește și pe al patrulea.[2]/
- Punctuația:
  - postpusă nu se desparte prin virgulă
  - antepusă poate să se despartă prin virgulă sau linie de pauză dacă are corelativ sau nu este esențială

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ DE TIMP

Arată timpul în care se petrece acțiunea din propoziția regentă și este echivalentă cu un complement circumstanțial de timp:

„Când venea acasă noaptea, târziu,[1]/ cădea ca butucul.[2]/" (Eusebiu Camilar)

Circumstanțiala de timp:

- Raportul temporal:
  - **de anterioritate:** acțiunea din regentă se petrece înaintea celei din subordonată:
    „Toți se uită cu mirare[1]/ și nu știu[2]/ de unde vine.[3]/
    Până văd păienjenișul după tufe ca un pod.[4]
    (Eminescu)
  - **de posterioritate:** acțiunea din regentă se petrece după cea din subordonată:
    După ce-i dădu binețe,[1]/ se opri.[2]/
  - **de simultaneitate:** acțiunea din regentă se desfășoară în același timp cu cea din subordonată:
    „De câte ori, iubito, de noi mi-aduc aminte[1]/
    Oceanul cel de gheață ne-apare înainte.[2]/"
    (Eminescu)
- exprimă nuanțe:
  - cauzală: „Așa cred eu[1]/ că ar fi cu cale[2]/ **când e vorba de dreptate.**[3]/" (Creangă)
  - condițională: Nu te simți singur[1]/ **când te știi iubit.**[2]/
  - consecutivă: A muncit,[1]/ **până când a căzut.**[2]/
  - concesivă: Te-ai supărat[1]/ **chiar când venisem**[2]/ să te luăm.[3]/
- Se introduce prin elemente de relație:
  - adverbe relative: **când, cât, oricând:**
    Când ajunse[1]/ îl și luă în primire.[2]/
  - conjuncții și locuțiuni conjuncționale: **până să, până când, o dată ce, imediat ce, ori de câte ori, câtă vreme, de cum, până ce.**
  - pronume și adjective pronominale relative sau nehotărâte: Vin **la ce** oră vrei.
  - **cum** cu valoarea unei conjuncții:
    Cum a venit, cum s-a culcat.

Topica: poate sta înainte sau după regentă.

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ CAUZALĂ

Exprimă cauza pentru care se săvârșește acțiunea din propoziția regentă și este echivalentă cu complementul circumstanțial de cauză:

„Fiindcă zgomotul stăruia,[1]/ Boerescu continuă mai tare.[2]/ (Rebreanu)

Circumstanțiala cauzală

Se introduce prin:

- elemente de relație specifice:
  - conjuncții: **fiindcă, deoarece, întrucât, căci:**
    Nu vine la școală[1]/ **fiindcă** este bolnav.[2]/
  - locuțiuni comjuncționale: **din cauză că, din pricină că, o dată ce, pentru că, de vreme ce, din moment ce:**
    „Madam Popescu,[1]/ **deoarece** a avut imprudența[2]/ să iasă din neutralitate...[3]/ primește în obraz... o puternică lovitură de spadă.[1]/" (Caragiale)
    „Acolo-i mai ușoară viața,[1]/ ș-acolo ar fi dorit ea[2]/ să trăiască,[3]/ numai nu se poate[4]/ **din pricină că** vara-i prea cald.[5]/" (Sadoveanu)
- elemente de relație nespecifice: conjuncții și locuțiuni conjuncționale: **că, cum, dacă, unde, de ce:**
  „**Cum** nu mai erau decât vreo **două sute** de metri până acasă,[1]/ Grigore coborî,[2]/ plăti[3]/ și continuă pe jos.[4]/" (Rebreanu);
  „M-am gândit[1]/ că[2]/ **unde** e aproape cu casa[3]/ și era spre seară,[4]/ vrea[2]/ să se scalde și ea.[5]/" (Marin Preda)
  Dacă te-ai pregătit, de ce nu dai examen?

Poate avea nuanță de timp: **„Când știa**[1]/ că are să deie peste Ivan[2]/ i se tăiau picioarele.[3]/ (Creangă)"

Topica și punctuația:

poate sta înaintea regentei: **„De vreme ce mi-ai dat voie,**[1]/ mă duc[2]/ să-i citesc scrisorile.[3]/" (Caragiale)

sau după regentă: „Stai,[1]/ **că mai ai și cu mine o leacă de treabă.**[2]/" (Creangă)

se desparte de regentă prin virgulă, indiferent de poziția cerută față de ea.

Observații: nu se construiește niciodată cu conjunctivul sau cu imperativul, pentru că arată un fapt real.

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ DE SCOP (FINALĂ)

Exprimă scopul în vederea căruia se îndeplinește acțiunea din regentă și este echivalentă cu un complement circumstanțial de scop:

„Multe și de toate a încercat el în viața lui[1]/ **ca să și-o poată cârpi de azi pe mâine.**[2]/" (Caragiale)

Se introduce prin elemente de relație

specifice:
- conjuncții: **ca să**
- locuțiuni conjuncționale: **pentru ca să:** „Se duce drept la frate-său,[1]/ **ca să**-i aducă bucuria.[2]/" (Creangă)

nespecifice: **să, de:** „Vin la Milcov cu grăbire[1]/
Să–l secăm dintr-o sorbire.[2]/" (Alecsandri)
„Cum au ajuns țăranii la Iași,[1]/ boierii au pus mână de la mână[2]/ **de** i–au ferchezuit frumos.[3]/" (Creangă)

Circumstanțiala finală

finala negativă marcată de **nu cumva să, să nu care cumva, ca nu cumva să:**
A mers repede **ca nu cumva să întârzie.**

se poate introduce și prin locuțiunile **ca doar de, doar de:**
Îl vizita adesea, **ca doar de va primi ceva.**

mai rar pronumele relative pot lega finale:
A plecat în oraș **după ce avea nevoie.**

are un corelativ adverbial **de/pentru aceea, anume, într-adins, înadins.**
Anume am venit, **să te văd.**

Topica și punctuația:

poate sta înaintea regentei: **„Ca să nu pară prea supărător,**[1]/ femeia a dat o nuanță de glumă lucrurilor.[2]/" (Camil Petrescu)

sau după regentă: „Ghiță nefiind acasă, Ana și bătrâna ieșiră[1]/ **să primească pe cei veniți.**[2]/" (Slavici)

când stă înaintea regentei, se desparte de ea prin virgulă:
„Ca să nu rămână repetent și anul acesta,[1]/ mam'mare, mamițica și tanti Mița au promis tânărului Goe[2]/ să-l ducă la București...[3]/" (Caragiale)

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ DE MOD

Arată cum se desfășoară acțiunea din regentă, având rolul unui complement circumstanțial de mod::

„Fără să mai privească în urmă [1]/ Tudor se prăpăstui spre poartă....[2]/" (Sadoveanu)

Modala propriu–zisă arată felul în care se desfășoară acțiunea din regentă:
„Am muncit[1]/**cât am putut.**[2]/" (Marin Preda)

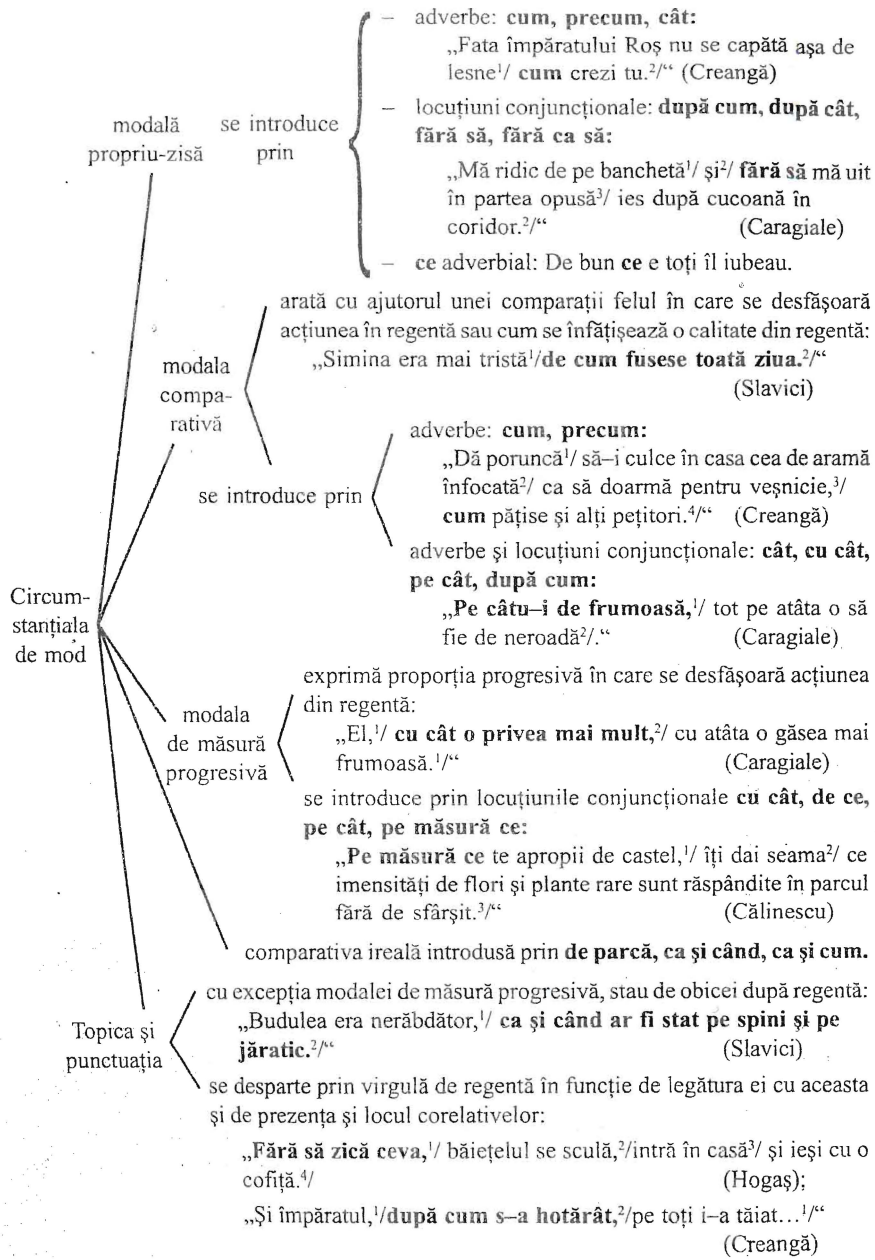

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ CONSECUTIVĂ

Exprimă rezultatul unei acțiuni sau al unei calități despre care s-a vorbit în regentă și are rolul unui complement circumstanțial consecutiv:

„Și unde nu pornește stânca la vale, săltând tot mai sus de un stat de om[1]/... și se duce drept în Bistrița,[2]/ **de clocotea apa.**[3]/“ (Creangă)

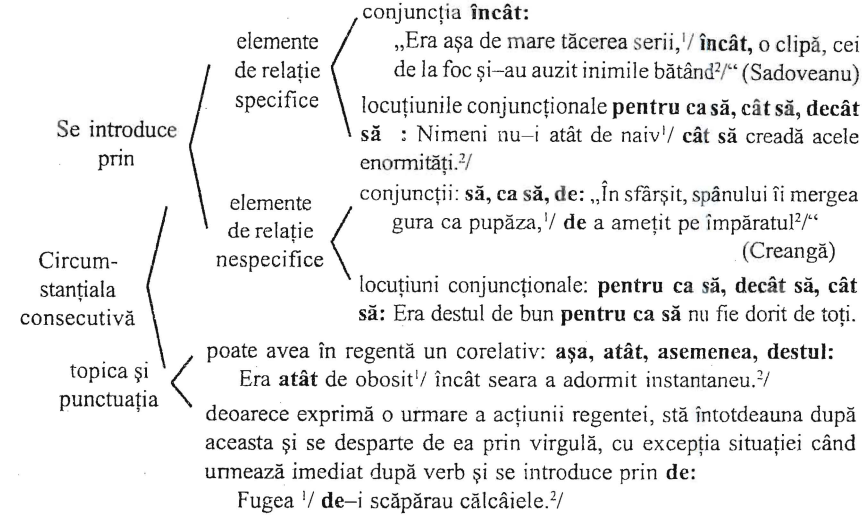

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ INSTRUMENTALĂ

Arată mijlocul prin care se realizează acțiunea exprimată de un verb din regentă și este echivalentă cu un complement circumstanțial instrumental:

„Nu se lasă[1]/ până ce găsește un buștiban putregăios[2]/ îl scobește[3]/ **cu ce poate**[4]/ și-i face urdiniș.[5]/“ (Creangă)

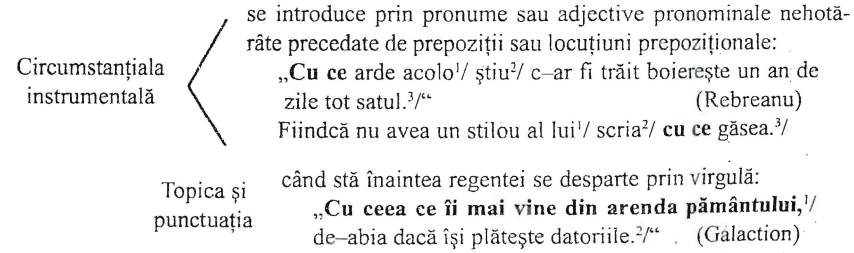

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ SOCIATIVĂ

Arată cine însoțește subiectul sau complementul direct din propoziția regentă în săvârșirea unei acțiuni:

„Du–te dracului[1]/ **cu cine mi te–a trimis** [2]/“ (Rebreanu)

Circumstanțiala sociativă
- este slab reprezentată în vorbire
- se introduce prin pronume sau adjective pronominale relative sau nehotărâte precedate de prepoziția **cu** sau locuțiuni prepoziționale formate cu aceasta: „După aceea soții [1]/ care[2]/ **și cu ce agonisise** [3]/ intrau în pivniță [1]/“ (Galaction)

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ DE RELAȚIE

Indică un obiect sau o acțiune la care se limitează afirmația din regentă și este echivalentă cu un complement circumstanțial de relație:

Dacă e vorba [1]/ **să învăț,**[2]/ nimeni nu mă întrece.[3]/

Circumstanțiala de relație
- se introduce prin
  - conjuncțiile **că, dacă, să: Că** n–a învățat[1]/ n–a învățat.[2]/
  - pronumele relative **ce, ceea ce** precedate de prepoziții: Nu putea da o explicație credibilă [1]/ **despre ceea ce** însemna atitudinea lui din ultimul timp.[2]/

Observații
- construcțiile cu expresia **în ceea ce privește** se analizează (deși **privește** este verb), drept complement circumstanțial de relație și nu o propoziție echivalentă. Expresia este calchiată după franțuzescul **en ce qui concerne.**
  În **ceea ce privește poziția** colegilor,[1]/ nu am nimic de comentat.[2]/
- poate fi identificată ușor, procedând la contragerea subordonatei și înlocuirea elementului de relație existent cu expresia **în ceea ce privește:** Nu mă pot pronunța[1]/ **în ceea ce a săvârșit.**[2]/;
  Nu **mă** pot pronunța **în ceea ce privește fapta.** (săvârșită)

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ CONDIȚIONALĂ

Exprimă o condiție sau o ipoteză de a cărei îndeplinire depinde realizarea acțiunii din regentă:

„**De treci codrii de aramă**,[1]/ de departe vezi albind…[2]/“ (Eminescu)

Se introduce prin
- conjuncțiile **dacă, de, să:**
  „**Dacă vă hotărâți** [1]/ să mergeți,[2]/ mă duc și eu cu voi.[3]/“ (Slavici)
- adverbul relativ **când** cu valoarea unei conjuncții:
  „Ia,[1]/ **când** aș avea eu o slugă ca aceasta,[2]/ nu i–aș trece pe dinainte.[1]/“ (Creangă)

Se introduce prin: locuțiunile conjuncționale **în caz că, de unde, în caz de:**
În caz că nu mă mai întorc,[1]/ deschideți testamentul.[2]/

Poate fi
- juxtapusă: **Ai carte,** ai parte.
- în coordonare cu o concesivă: **Am,** nu am treabă, ies în oraș.

Topica și punctuația
- stă de obicei înaintea regentei (excepție fac cele introduse prin **de, dacă: Dacă** te–ai băgat în joc,[1]/ trebuie[2]/ să joci.[3]/
- indiferent de poziția sa față de regentă, se desparte de ea prin virgulă: **„De–ar ști omul,**[1]/ ce–ar păți [2]/
  Dinainte s–ar păzi.[3]/“ (Creangă)

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ CONCESIVĂ

Arată o împrejurare care ar fi putut împiedica realizarea acțiunii din regentă, dar nu o împiedică:

„Miron Iuga le recomandă sânge rece și energie,[1]/ **deși își dădea seama** [2]/ că recomandarea lui e vorbă în vânt.[3]/“ (Rebreanu)

Circumstanțiala concesivă
- clasificare
  - propriu–zise: acțiunea regentei se îndeplinește în ciuda piedicii exprimate de propoziția concesivă:
    „Cu toate că de câteva zile se pornise o viforniță,[1]/ oamenii stăteau pe picior de plecare.[2]/“ (Camil Petrescu)
  - ipotetice (condiționale): arată că acțiunea din regentă s–ar realiza chiar dacă ar exista piedica din propoziția concesivă:
    „În casa unui prietin eu am să mă așez [1]/ **chiar dacă nu mă poftește nimeni.**[2]/“ (Sadoveanu)
- se introduce prin
  - elemente de relație specifice
    - conjuncția **deși: „Deși mulți au zis–o,**[1]/ eu tot o mai zic.[2]/“ (Gr. Alexandrescu)
    - locuțiuni conjuncționale **cu toate că, chiar dacă, chiar de, măcar să (că): Cu toate că** a fost absent,[1]/ și–a pregătit lecția.[2]/
    - formații recente: **indiferent că/dacă**
  - elemente de relație nespecifice
    - conjuncții: **să, dacă, de, că:**
      Mama,[1]/ **că**–i mamă,[2]/ și tot n–o iert.[1]/
    - locuțiuni conjuncționale **fără ca să:**
      „Căpitanul Dimiu, comandantul batalionului, un soi de flăcău ardelean,[1]/ **fără să fie din Ardeal,**[2]/…aproba fără codire hotărârea juraților.[1]/“ (Camil Petrescu)
    - Pronumele și adjectivele pronominale nehotărâte:
      Orice ar fi, nu te iau cu mine.

topica și punctuația:
- stă de obicei înaintea regentei și se izolează întotdeauna de aceasta prin virgulă:
  „**Oricare–ar fi sfârșitul luptei,**[1]/ Să stai luptând[2]/ căci ești dator.[3]“ (Coșbuc)
- pot fi și juxtapuse: **Fie** ce-o fi, eu mă duc.
  Bate-mă, tot nu merg cu tine.
  Ducă-se toți, eu rămân.

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ OPOZIȚIONALĂ

Se opune sensului regentei prin întregul ei conținut sau numai printr–o parte a lui:

„Moțoc îi sărută mâna asemenea câinelui [1]/ care [2]/ **în loc să muște,**[3]/ linge mâna[2]/ care–l bate.[4]/“ (Negruzzi)

Circumstanțiala opozițională:
- clasificare după conținut:
  - reale: conținutul exprimat de subordonată se realizează în opoziție cu ideea exprimată de regentă:
    Dacă el stătea numai în bibliotecă,[1]/ eu umblam prin cinematografe.[2]/
  - ireale: conținutul exprimat de subordonată nu se realizează:
    În loc să citească [1]/ umbla haihui.[2]/
- se introduce prin:
  - conjuncții și locuțiuni conjuncționale: **dacă, în loc să, fără (ca) să, pentru ca să, în timp ce, în vreme ce:**
    „O turburare imensă putea izbucni [1]/ **fără ca** administrația să aibă destule forțe pentru a o înăbuși.[2]/“ (Caragiale)
  - adverbul relativ **(când)**
- topica și punctuația: poate sta înainte sau după regentă, de care se desparte întotdeauna prin virgulă:
  Când nimeni nu te mai lua în seamă,[1]/ eu, dimpotrivă, ți–am arătat toată atenția.[2]/

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ CUMULATIVĂ

Exprimă ideea de cumul față de propoziția regentă referitoare la un obiect, la o acțiune sau la însușire:

„**Pe lângă că e urâtă** [1]/ o mai cheamă și Irina. [2]/

Se introduce prin locuțiuni conjuncționale: **după ce, după ce că, pe lângă că, afară că, plus că:**

„**Pe lângă că** suntem meșteri lemnari,[1]/ apoi am ajuns la o vreme de căruntețe [2]/ când avem învățătură [3]/ că porunca–i poruncă.[4]/“ (Sadoveanu)

topica și punctuația: stă, de regulă, înaintea regentei față de care exprimă cumulul și se desparte prin virgulă de restul frazei:
„**Pe lângă că era curat,**[1]/ apoi obișnuia[2]/ să se îmbrace foarte elegant.[3]/“ (Caragiale)

PROPOZIȚIA CIRCUMSTANȚIALĂ DE EXCEPȚIE

Exprimă un raport de excepție față de regenta ei:

„Ca să scapi de pedeapsă,[1]/ alt chip nu e,[2]/ **decât să te duci** [3]/ să–mi aduci pe fata lui Verde – împărat.[4]/“ (Ispirescu)

Circumstanțiala de excepție:
- se introduce prin:
  - locuțiunea conjuncțională **în afară că:**
    În afară că merge greu,[1]/ alt semn de bătrânețe nu–l mai trădează.[2]/
  - adverbul **decât:**
    „Boierul e un om[1]/ care toată ziua nu lucră altceva[2]/ **decât** mănâncă,[3]/ bea,[4]/ citește într–o carte,[5]/ se culcă[6]/ și doarme.[7]“ (Sadoveanu)
- în timp ce subordonata de excepție conține un fapt pozitiv, regenta ei este întotdeauna negativă:
  În afară că învață[1]/ altceva nu mai face.[2]/
- **Observații:** poate sta atât înaintea regentei, cât și după aceasta.

topica și punctuația: virgula poate fi întrebuințată și când subordonata urmează regentei și când se află înaintea ei, după cum simte autorul nevoia de a o întrebuința.

PROPOZIȚIA PREDICATIVĂ SUPLIMENTARĂ

Exprimă o acțiune simultană cu cea regentă referitoare la subiectul, complementul direct sau indirect al regentei și corespunde elementului predicativ suplimentar:

„Am luat un soldat [1]/ care știa drumul peste culme [2]/ și am pornit–o [3]/ **așa cum mă găseam.**[4]/“ (Camil Petrescu)

Predicativa suplimentară se referă:
- la subiectul regentei:
  „Se văd parcă **pâlcurile** de oameni[1]/ **cum trec de pe un munte pe altul**...[2]/“ (Geo Bogza)
- la complementul direct din regentă:
  „Astfel **o** păstrează el[1]/ **cum a fost.**[2]/“ (Sadoveanu)
- la complementul indirect din regentă:
  „Mă uitam **la ei** [1]/ **cum erau absorbiți de învățătură.**[2]/“ (Galaction)

se introduce prin

- conjuncțiile **că, să:**
  „Își lasă boul[1]/ **să** le moară [2]/ și casa [3]/ **să** le ardă [4]/ și năvălesc[5]/ unde cade vestea despre ceva.[6]/“ (Sadoveanu)
- pronume și adjective pronominale relativ-interogative sau nehotărâte: **câte, de câte:**
  „Te cunosc eu[1]/ **câte** parale faci.[2]/“ (Sadoveanu)
- adverbe: **(așa) cum, precum, cât, ce** (adverbial)
  „Satul ar face mai bine[1]/ dacă ar lăsa lucrurile [2]/ **cum** sunt.[3]“ (Slavici)

- Dificultatea recunoașterii acestei subordonate poate fi depășită apelând la procedeul contragerii:
  O revăd[1]/ **precum o știu** [2]/ = O revăd **frumoasă (tânără, blândă)**

SEMNELE DE PUNCTUAȚIE ȘI DE ORTOGRAFIE

Punctuația este un sistem de semne convenționale menite a despărți unități sintactice, după cerințele raporturilor stabilite între anumite părți de propoziție, propoziții și fraze, impunând și o anumită intonație în raport de diversitatea tipurilor de comunicare.

Punctul este semnul grafic marcând pauza dintre propoziții independente sau fraze enunțiative.

- se folosește
  - la sfârșitul unei propoziții sau fraze enunțiative:
    „Luna pe cer trece așa sfântă și clară.“ (Eminescu)
  - devine semn ortografic în abrevieri: P.N.L.
- nu se folosește
  - în mod tradițional după titluri
  - după unele abrevieri: kg, m
  - după simbolurile elementelor chimice: K, Na, Si

Semnul întrebării marchează pauza și intonația propozițiilor independente interogative și a frazelor interogative.

- se folosește
  - la sfârșitul unei propoziții interogative directe:
    „Cum te cheamă, măi copile?“ (Eminescu)
  - după propoziții interogative retorice:
    „Nu vă arde uneori ca o otravă concentrată toată seria umilințelor îndurate și nu troznesc în voi toate dorințele de răzbunare, acumulate în sute de ani?“ (Emil Cioran)
  - în cazul propozițiilor interogativ – exclamative se pune semnul întrebării împreună cu semnul exclamării:
    „Ce ! ești copil ?!“ (Caragiale)
- nu se folosește
  - după propoziția interogativă indirectă:
    „Ea a doua zi se miră, cum de firele sunt rupte.“ (Eminescu)
  - după titluri considerate a fi propoziții interogative indirecte:
    „De ce te temi“ (Eminescu)

Semnul exclamării marchează în scris intonația propozițiilor și a frazelor exclamative sau chiar a unor cuvinte (interjecții și vocative):

Așa să ne ajute Dumnezeu!

„Aoleu... M–a omorât! mamă! Aoleu, fraților!“ (Rebreanu)

Semnul exclamării se folosește

- la sfârșitul unei propoziții exclamative:
  „Destul! strigă Lăpușneanu, nu te mai boci ca o muiere!" (Negruzzi)
- la sfârșitul unei fraze în care există o principală exclamativă, dacă nu se pierde tonul exclamativ:
  „Zdrobiți orânduiala cea crudă și nedreaptă
  Ce lumea o împarte în mizeri și bogați !" (Eminescu)
- după unele cuvinte sau propoziții exclamative incidente:
  „Iar Caraiman... – apoi las pe el! –
  Credeai că–i apucat de friguri." (Sadoveanu)
- după interjecții când sunt independente:
  „Ah! girafa pântecoasă doar de sfeșnic mai e bună" (Eminescu)

Virgula delimitează în scris unele părți de propoziție, unele propoziții în cadrul frazei, construcții și cuvinte incidente

se folosește

- între părți de propoziție de același fel, legate prin juxtapunere:
  „Băiatul era frumos, vorbăreț, purtat prin lume." (Sadoveanu)
- pentru a despărți atributele izolate de substantivele pe care le determină:
  „Frusina, cochetă și sentimentală, s–a ascuns în odaia ei..."
  (Galaction)
- desparte complementele circumstanțiale așezate la începutul unei propoziții, când nu sunt elemente esențiale ale comunicării:
  „Pe drum, îl mai apucă ploaia, i se mai îmbolnăvește calul."
  (Vlahuță)
- desparte complementele circumstanțiale după predicat:
  „A murit, **datorită unui atac** de angină pectorală."
  (Camil Petrescu)
- pentru a despărți substantivele în vocativ de restul propoziției:
  „**Domnule,** te–am rugat să fii bun și să nu mai zici vorba asta." (Caragiale)
- pentru a despărți de restul propoziției, cuvintele și construcțiile incidente:
  Vor veni, **poate,** vremuri mai bune.

în propoziție

nu se folosește

- între subiect și predicat: Se întorc cocorii.
- între atributele neizolate și substantivul determinat:
  „Deasupra criptei **negre** a sfântului mormânt
  Se scutură salcâmii de toamnă și de vânt." (Eminescu)
- între complementul direct și cel indirect și verb dacă stau imediat lângă el: „Matei explică **bătrânului** cum se petrecuseră lucrurile." (D. Zamfirescu)

Virgula în frază se folosește

- pentru a despărți propozițiile coordonate juxtapuse:
  „Ofițerii tineri erau foarte ațâțați, necontenit se plecau spre semiplutoanele lor, le zvârleau vorbe repezi cu glasuri înăbușite, apoi își îndreptau piepturile, căutau să pătrundă negura depărtării, își pipăiau revolverele de la coapsă..." (Sadoveanu)
- pentru a despărți coordonatele introduse prin conjuncțiile copulative și adversative **iar, nici, nu numai... ci:**
  „Nu caut vorbe pe–nțeles,/ **Nici** știu cum aș începe." (Eminescu)
- pentru a despărți coordonatele (principale ori secundare) introduse prin conjuncții adversative **dar, iar, însă:**
  „Nu e soare, dar e bine Și pe cer e numai fum." (Coșbuc)
- pentru a despărți coordonate introduse prin conjuncții disjunctive, când conjuncția apare la ambele propoziții:
  „Țările române ori vor fi unite/,Ori vor fi în parte la străini robite."
  (Bolintineanu)
- pentru a despărți de regentă propozițiile subordonate juxtapuse:
  „Urască–l cei fără de lege,/Ce–i pasă lui de ura lor." (Eminescu)
- pentru a despărți propozițiile completive directe și indirecte de regenta lor, când stau înaintea ei:
  „**Ce știu,** nu vreau să țin secret." (Coșbuc)
- desparte de regentă circumstanțialele cauzale, de mod, concesive, consecutive și opoziționale indiferent de poziția avută față de ea:
  „La toată lumea plăcea, **fiindcă era om deștept și blând.**"
  (Caragiale)
- pentru a despărți propozițiile incidente de orice fel:
  „Eu, **zicea Radu,** voi să arăt că acest tânăr, înzestrat de talent, își merita soarta." (Vlahuță)

nu se despart prin virgulă

- propozițiile subordonate subiective și predicative de regentele lor:
  Ce naște din pisică șoareci mănâncă
- propozițiile atributive neizolate:
  „Strânse mai bine chinga **care–i ținea brațul legat de chimir** și nu–i răspunse."
- subordonatele completive directe și indirecte așezate după regentă:
  „Cu durerea asta sunt incapabil **să scriu un rând măcar.**"
  (Caragiale)

Punctul și virgula

- marchează o pauză mai mare decât cea reprezentată prin virgulă și mai mică decât cea redată prin punct;
- este un semn mai mult stilistic decât gramatical și folosirea lui depinde de preferința celui care scrie;
- poate fi înlocuit prin punct, virgulă, mai rar două puncte.

Două puncte

- anunță vorbirea directă sau o enumerare, o explicație, o concluzie;
- apar după cuvântul de declarație:

„Ziceau ei: Acolo se coace ăl mai bun grâu al ciocoiului." (Sadoveanu)

- anunță o enumerare sau o concluzie:

„Și n–am fost slab și nici fricos:
Pe opt ți–i dau grămadă jos." (Coșbuc)

Semnele citării (ghilimelele)

- marchează reproducerea unui citat dintr–o creație științifică sau literară;
- se folosesc la transcrierea titlurilor unor publicații sau ale unor creații literare ori științifice;
- se pun între ghilimele unele cuvinte care sunt întrebuințate cu un anumit sens, altul decât cel obișnuit, conferit de context:

Lumea se teme instinctiv de acei cari sunt sau devin „cazuri"
(Emil Cioran)

Linia de dialog

- linia de dialog indică începutul vorbirii fiecărei persoane;
- are aceeași semnificație cu parantezele:
  - delimitează: construcțiile incidente; intercalările; unele atribute izolate;
  - uneori este însoțită de: virgulă; semnul întrebării; semnul exclamării.

Parantezele

- indică un adaos în interiorul unei propoziții sau fraze;
- cuvintele din paranteză pot fi independente din punct de vedere gramatical sau pot face parte din aceeași propoziție sau frază cu grupul sintactic pe care îl explică, în funcție de semnele de punctuație folosite.

Punctele de suspensie

- arată o pauză mai mare, marcând o întrerupere a șirului vorbirii;
- pot marca și o vorbire incoerentă;
- indică absența dintr–un citat, a unui cuvânt sau grup de cuvinte ori chiar a unor propoziții de la începutul citatului, din interiorul său sau de la sfârșit.

Cratima –

- ca semn de punctuație se folosește în interiorul enunțurilor cu rol delimitativ în situațiile:
  - a) în repetiții imediate între cuvinte formând o unitate:
    - „Oamenii stăteau pâlcuri-pâlcuri."
    - „Treptat-treptat zgomotele s-au stins."
    - „Of-of-of, câte probleme se mai ivesc."
  - b) în aproximația numerică: **vreo două-trei case, cam 5-6 oameni.**

Bara oblică

- se folosește în interiorul enunțurilor între cuvinte sau numerale reprezentate cifric.
- substituie prepoziții sau locuțiuni prepoziționale:
  - **pe**: legea **4/2003**; „Dilema" **nr.5/2000**
  - **spre:** în ziua de **2/3** mai
  - **până la:** în anii 2000/2003
  - **față de:** în alternanțe h/f
- poate substitui conjuncții:
  - **și:** variantă literară/neliterară
  - **sau:** Vine pe 2/3 august.

Linia de pauză (–)

- se înrudește cu virgula pe care n-o poate înlocui oricând:

El – zise bunicul – nu-l mai cunosc.
(separă incidenta)

Am rămas cu speranța – care era să se confirme – că ne va ajuta.
(atributiva explicativă)

- este echivalentă cu două puncte:

Acesta este darul tău – creezi ceva tot timpul.
(raportul apozitiv)

- este echivalentă cu cratima:

În sat erau două – trei blocuri.
(aproximarea numerică)

- se poate folosi în serii enumerative:

„Substantivul se schimbă după:
- gen
- număr
- caz"

SEMNELE DE ORTOGRAFIE

Liniuța de unire (cratima)
- redă în scris
  - rostirea împreună a două cuvinte sau sunete alăturate: **s-a** convins, a **urmărit-o;**
  - contopirea sfârșitului vocalic al unui cuvânt cu începutul vocalic al cuvântului următor: „...care-adânc s-au îngropat.";
  - alipirea unui cuvânt la cuvântul următor ori la cel precedent: **pare-mi**-se
- marchează despărțirea cuvintelor în silabe: **a-tlet;**
- servește la scrierea cuvintelor compuse ai căror termeni sunt ușor de analizat și care își păstrează individualitatea morfologică: **floarea-soarelui. câine-lup;**
- în anumite situații servește la scrierea unor derivate cu prefixe sau sufixe: **ex-ministru, pro-NATO, PNL-ist;**
- poate lega desinența sau articolul hotărât postpus de un cuvânt cu aspect neobișnuit în rostire și în scriere: **show-uri, O.N.U.-ul.**
- marchează omiterea unei secvențe dintr-un cuvânt în abrevieri discontinue: **d-ta** (dumneata)
- se folosește între numerale ordinale transcrise cifric: **clasa a II-a**; între elementele unui cuvânt abreviat: **d-voastră, N–V.**
- unește nume de rudenie + adjectiv posesiv: **soră-ta**

Apostroful marchează
- căderea accidentală în rostire a unor suntete dintr-un cuvânt: **`mneața** = bună dimineața!; **sal`tare** = salutare!;
- absența primelor cifre ale notației unui an: **`97**=1997
- în unele împrumuturi: **five o`clock**

Punctul
- se folosește: la abrevierile care păstrează numai partea inițială a cuvântului: anul curent = a.c.; et caetera = etc.;
- se poate scrie cu sau fără punct între literele abrevierilor compuse **O.N.U./ONU**

nu se folosește
- când abrevierea este formată din începutul unui cuvânt și finala ei vocalică: d–ta = dumneata; cca = circa
- după anumite abrevieri oficiale și simboluri din domeniul tehnico-științific: cm, ca, E = est
- când abrevierile au devenit cuvinte: HIV, SIDA

Bara se folosește
- în abrevierea prefixului **contra:** C/val = contravaloarea.
- în formule distributive Km/oră (pe, la/; kilometri/ oră.

Liniuța de pauză — se folosește la scrierea unor cuvinte compuse formate dintr–un termen simplu și altul compus sau din doi termeni compuși: **nord – nord-est.**

Blancul/ pauza albă
- delimitează grafic cuvintele care nu sunt conjuncte
- spațiul alb e un semn că s-a terminat un cuvânt și urmează altul. Ex. „Punctuația are tangențe cu ortografia."
- compensează absența punctului între inițialele abrevierii: **ONG**

SECȚIUNEA a II–a

TESTE GRILĂ

FONETICĂ. ORTOGRAFIE

1. Limba română are:
   a) 34 de sunete reproduse printr-un alfabet alcătuit din 31 de litere (22 consoane, 7 vocale, 4 semivocale și un [i] scurt asemănător cu o semivocală).
   b) 34 de sunete reproduse printr-un alfabet alcătuit din 34 de litere (22 consoane, 7 vocale, 4 semivocale și o vocală nesilabică)

2. Literele - vocale **a, ă, â, î** notează:
   a. sunete-vocale;
   b. sunete-semivocale;
   c. sunete-vocale sau semivocale.

3. Au valori duble literele vocale sau semivocale:
   a. a, ă, â, î, i;
   b. e, i, o, u, y;

4. Litera **[w]** poate nota:
   a. consoana [v]: wagnerian;
   b. consoana [v]: (watt), (rar) vocala [u] și semivocala [ŭ]: wigwam, water-balast (vat, uíguom, uatărbalast)

5. Litera **[x]** se pronunță:
   a. numai [ks] (Alexe);
   b. numai [gz] (exercițiu);
   c. [ks] (xilofon) și [gz] (exista)

6. **[c și g]** sunt redate printr-o literă urmate de o vocală [e,i] și reprezintă două sunete ce, ci, ge, gi în toată seria de cuvinte:
   a. cerb, arici, fugeam, gioarsă;
   b. Ceahlău, rugăciune, mergea, giuvaier;
   c. ceată, ciob, geamăt, giurgiuvean;
   d. face, cianotic, geolog, iaurgiu

7. Litera **[i]** transcrie o vocală, o semivocală și un [i] șoptit, nesilabic, scurt final în toate cuvintele din grupa:
   a. ghinion, greier, oameni;
   b. glacial, grai, (a) fugi;
   c. gălăgios, gingaș, circ;
   d. ciudat, gingie, taxi.

8. Litera **[e]** redă vocala **[e]**, semivocalele **[e]** și **[i]**, sunetele **[ie]** în întreaga serie de cuvinte:

a. leal, aceea, urecheam, epocă;
b. liceu, leagăn, evoluează, erai;
c. editor, luceafăr, dumneaei, expeditor;
d. erbacee, licean, ea, Elena.

9. **[u]** semivocalic este redat prin literele [u], [o], [w] în toate cuvintele din grupa:

a. noapte, voioasă, wolfram;
b. noastră, ploaie, western
c. nouă, dubioasă, show;
d. aspectuoasă, vioară, waţi.

10. Sunetul **[i]** poate fi transcris:

a. numai prin litera i (cratimă);
b. numai prin litera y (hobby);
c. prin litera i (inițială) și prin y (boy).

11. Succesiunea de sunete **[ii]** reprezintă un diftong alcătuit dintr-o vocală și o semivocală în toate cuvintele:

a. vii, copii, mărfii;
b. fugii, gutuii, cheii;
c. auzii, fiind, lămâii.

12. Conțin diftongi urcători (ascendenți - semivocală + vocală) numai cuvintele din seria:

a. joi, eu, durea, iubi;
b. iulie, eşti, western, iod;
c. jerseu, lei, moi, ochiului;
d. comenzii, iepure, pui, whisky.

13. Nu există diftongi coborâtori (descendenți-vocală + semivocală) decât în cuvintele din seria:

a. represalii, proprii, pietros, iute;
b. voi, vrea, pițigoi, păstaie;
c. releu, piure, doi, ieduț;
d. moşnegii, Eu (în filoz.), făinii, vrei.

14. Alege varianta în care apar vocale în hiat:

a. mei, cernoziom, vinietă, eu;
b. colegial, euforie, beatifica, aurar;
c. augumentativ, beat, hangiii, ghiocel;
d. cerealã, leandru, leal, haiduc.

15. Cuprind triftongi toate cuvintele din seria:

a. României, aiurea, vegheai, întemeiere;
b. treceau, femeie, gutuie, radiouri;
c. i-ai (dat), dumneaei, chiulangioaică, înşeuează;
d. ei, citeai, miorlăiau, nouă, vizitiii.

16. Notează două sunete-consoane (diferite sau identice) care se pronunță ambele, consoanele duble din cuvintele:

a. înnegura, accident, posttraumatice;
b. Lipatti, pizza, prestissimo.

17. Consoana dublă notează un singur sunet cu aceeași valoare ca și consoana simplă sau cu o valoare diferită în cuvintele din seria:

a. vaccin, transsaharian, jazz;
b. planning, loggia, Negruzzi.

18. Găsim litere fără valoare fonetică în seria de cuvinte:

a. geană, Aaron, gheață, charismatic;
b. posttonic, geopolitic, sânnicolean, alee.

19. Accentul e utilizat pentru a marca distincția dintre cuvinte omografe în varianta:

a. sóră/surórі, zeróuri/zéro;
b. alúngă, alungắ, mérgem, vedém;
c. pílotă/pilótă, profésor/profesór;
d. rúgă, rugắ, módul, modúl.

20. Alege varianta în care substantivele proprii sunt accentuate corect în conformitate cu originea și structura lor:

a. Piuáriu, Boiériu, Manolíu, Mesía, Cézar;
b. Piuaríu, Boieríu, Manolíu, Mésia, Cezár.

21. Accentul distinge forme gramaticale în varianta:

a. bátem/bătém, fáceți/făcéți;
b. pegás/pégas, pónei/ponéi;
c. módem/modém, búldog/buldóg;
d. cántă/cântắ, încúie/încuié.

22. Dintre cele două variante de accentuare ale cuvintelor enumerate alege-o pe cea corectă:

a. colíbri, fasúng, gulág, gurú, prérie;
b. colibrí, fásung, gúlag, gúru, preríe.

23. Nu se despart la sfârșit de rând, se scriu integral pe același rând:

a. abrevierile scrise legat (ONG) sau despărțite prin puncte, prin cratimă (ș.a.; d-lui), derivatele de la abrevieri (I.T.B.-ist); numele proprii de persoane, notațiile cu abrevieri

(10 gr.), abrevierile devenite cuvinte (VIP s.n.);

b. toate cuvintele compuse prin contopire ori prin alăturare;

c. toate compusele, cu excepția pronumelor și a numelor de familie, a cuvintelor monosilabice.

24. Indică varianta în care toate cuvintele sunt despărțite corect în silabe:
   a. sfi-i-ciu-ne, pust-ni-ci-e, propm-ter, tro-i-că
   b. si-ha-stru, pia-no, trip-tic, sa-u-nă;
   c. tinc-tu-ră, rec-ti-li-niu, toas-turi, pi-a-nis-tic;
   d. sfi-i-cios, spe-ci-os, ca-fe-gi-u, peh-li-van.

25. Seria în care există un cuvânt despărțit incorect este:
   a. lin-gvist, cap-ta-re, cob-zar, trans-cal-cu-la-re;
   b. port-chei, hand-bal, com-ple-ta, cos-mo-drom;
   c. e-xe-cu-ți-e, ex-tra, fias-co, fi-as-tru;
   d. gră-diș-te, hi-at, în-dră-znea-lă, is-to-ri-si.

26. În următoarele cuvinte: **ghioșare** și **demachia** sunt:
   a. 8 litere și 6 sunete;
   b. 8 litere și 7 sunete;
   c. 8 litere și 8 sunete.

27. Apar în cuvintele: **colegiu** și **măceașă**:
   a. 7 litere și 6 sunete;
   b. 7 litere și 7 sunete.

28. Formele **codri - codrii** au:
   a. un număr diferit de sunete: c+v+c+c+v; c+v+c+c+v+s;
   b. același număr de sunete: c+v+c+c+v.

29. Există dublete lexicale specializate din punctul de vedere al sensului în seria de cuvinte:
   a. detenție, detențiune, depresie, depresiune;
   b. emoție, emoțiune, nație, națiune;
   c. conversie, conversiune, permisie, permisiune.

30. Identifică formele incorecte ale cuvintelor sau îmbinărilor de cuvinte:
   a. mătușă trufașă-mătuși trufașe, monotonei plaje, nuntașe nevoiașe - nevoiașei nuntașe;
   b. jale, șale, tânjală-tânjeli, șină, jidan;
   c. desfășam, aranjam, căptușeam, descoseam;
   d. să descojască, așează, deșeală, declanșază.

31. Nu sunt scrise corect cu **e** sau cu **ie** următoarele cuvinte:
   a. eliminare, erbicid, ierbar, ierarhie;
   b. ieșeam, evaluez, întemeiez, contribuie;
   c. aierobică, eșire, macheze, ieste;
   d. ești, erai, el, eu.

32. Dintre formele navighează, chiag, giacă, maghiarime, Gheorghe, ciasul, gheață, mia, milei sunt corecte:
   a. numai cinci
   b. doar șase
   c. toate
   d. numai trei.

33. Există greșeli în scrierea consoanelor la seria de cuvinte:
   a. văcsui, cocs, laxe, lacs(pește), escroc;
   b. Istanbul, campanie, îmbina, Cambodgia;
   c. dezbina, destabiliza, cizmar, pleonasm;
   d. ecsecutiv, canpion, dizident, zmântână.

Răspunsuri:
1-a; 2-a; 3-b; 4-b; 5-c; 6-d; 7-a; 8-b; 9-c; 10-c; 11-a; 12-b; 13-d; 14-b; 15-c; 16-a; 17-b; 18-a; 19-d; 20-a; 21-d; 22-b; 23-a; 24-c; 25-d; 26-b; 27-a; 28-a; 29-c; 30-d; 31-c; 32-b; 33-d.

VOCABULARUL

1. Identifică seria de cuvinte ce aparțin numai vocabularului fundamental:
   a. cafea, fruct, mamă, legal;
   b. zahăr, fugitiv, munte, melodie;
   c. delincvent, imprimantă, negativ, dincolo;
   d. casă, (a) cheltui, cald, prin, sus, doi.

2. Precizează varianta în care toate cuvintele fac parte din masa vocabularului:
   a. spanac, (a) noroci, (a) auzi, de pe, olimpiadă;
   b. negocia, setos, cătănie, secetă, biet;
   c. palid, prețios, megieș, cinovnic, fotbal, pedală
   d. provocare, shocking, avans, (a) aduce, câine.

3. Seria cu toți termenii arhaici sau învechiți este:
   a. rigă, izvod, agie, aman, descăpățâna, istov;
   b. poznă, perfid, privighetoare, voievod, jalbă;
   c. delicat, lege, filomelă, stolnic, perjă;
   d. sferă, gigant, visterie, armaș, biștari.

4. Perechile de cuvinte: 1. iorgovan-liliac 2. pasărea–muscă–colibri 3. vitriol-acid sulfuric reprezintă:
   a. sinonime (1,2), sinonime lexico-frazeologice (3);
   b. regionalism-neologism (1), substantiv compus - regionalism (2), termen popular-neologism;
   c. regionalism-fondul principal de cuvinte (1), cuvânt compus - neologism (2), sinonime lexico-frazeologice (3).

5. Seriile de cuvinte: 1. teritoriu-olat, 2. asociat-ortac, 3. leneș/trândav-dugliș, 4. peluză-gazon sunt:
   a. cuvânt din vechiul fond - arhaism (1), 2,3,4 sinonime;
   b. neologism - cuvânt învechit (1), neologism - regionalism (2), cuvânt din fondul principal - regionalism (3), neologisme (4);
   c. neologisme (1), cuvinte din masa vocabularului (2,3,4).

6. Spune câte dintre sinonimele **a vedea, a observa, a remarca, a sesiza, a constata** sunt neologisme:
   a. toate; b. patru;
   c. trei; d. două.

7. Cuvintele **program-programă, penal-penar, pară (flacără,văpaie) - pară (fruct), (a) petrece, mic-insuficient, redus, slab, puțin** sunt:
   a. paronime, omografe, omonime, sinonime;
   b. polisemantice, paronime, polisemantic, sinonime;
   c. paronime, paronime, omonime, polisemantic, sinonime.

8. Precizează perechea de cuvinte în care există antonime parțiale:
   a. soră-frate;
   b. casă-căsuță;
   c. neevitabil, inevitabil;
   d. fortuit-previzibil:

9. Cuvintele: **difuz, confuz, echivoc, haotic, indefinit** sunt sinonime:
   a. parțiale; b. totale; c. aproximative.

10. Constituie sinonime afixale numai seriile de cuvinte:
   a. inegalabil-neegalabil, dezacord-neînțelegere;
   b. neadevărat-eronat, desolidariza-înfiera;
   c. discordie-dezbinare, dezalcătui-scinda.

11. Indică varianta care cuprinde numai antonime:
   a. imaginar-real, falimentar-solvabil, solvent-solvabil;
   b. falit-insolvabil, infatuat-modest, (a) modifica-(a) reforma;
   c. exigență-indulgență, privat-public, (a) alcătui-(a) dezalcătui;
   d. faliment-bancrută, deștept-adormit, (a)risipi-(a)aduna.

12. Seria care conține numai cuvinte polisemantice este:
   a. (a) afecta, filtru, delfin, doc, parc;
   b. inimă, dinte, (a) deriva, pânză, mare (adj.);
   c. (a) releva, instrumentar, imund, mobilier, familial;
   d. statuar, bancă, a accepta, cult, scară.

13. Există numai cuvinte cu perechi omonimice totale în varianta:
   a. cupă, disc, marcă, parțial, doc;
   b. cer, roșie, sare, imobil, mobil;
   c. calcul, curent, cămin, cot, colț;
   d. companíe, compánie, tipíc, típic, veselă, véselă.

14. Sinonimele cuvintelor **tuia, indigo, burghez, acid azotic, glaucom, minisculă** sunt în varianta:
   a. arborele vieții, hârtie-carbon, burtă-verde, apă tare, apă-neagră, literă mică;
   b. arbore-de-pâine, hârtie albastră, sărac, apă-grea, cataractă, majusculă;

15. Spune care dintre locuțiunile:

a. cu sânge rece; b. cu sânge iute;
c. la sânge d. a-și face sânge rău

este sinonimă cu **fără stăpânire**

16. Precizează care dintre următoarele cuvinte: **1. scorțișoară, 2. scoruș, 3. polițienesc, 4. patriciu, 5. domnișor, 6. anticomercial, 7. bicicletă** sunt derivate:

a. 4; b. 1,2,3,5,6; c. 1,3,6; d. 7

17. Sunt compuse prin contopire cuvintele: **1. ortografie, 2. consilier, 3. consemna, 4. aragaz, 5. argentifer, 6. anotimp, 7. tercot, 8. codalb**

a. 2,3; b. 1,4,5; c. 1,4,5,6,7,8; d. 1,3,4,8.

18. Cuvintele: **orezar, prințesă, cenușar, măsoi, cărpiniș** sunt derivate cu sufixele:

a. de agent, moțional, instrument, augumentativ, colectiv;
b. abstract, moțional, de agent, augumentativ, substantival;
c. instrument, substantival, diminutival, adverbial.

19. Indică varianta numai cu termeni derivați în limba română cu prefixe:

a. închide, afon, coeducație, dezlega;
b. îngrășare, acronic, coexista, preromantic;
c. înțelege, amoral, coautor, previzibil;
d. întuma, acomercial, coliniar, presezon.

20. Seria ce cuprinde numai derivate parasintetice este:

a. decolora, cuviincios, deznădejde, împărți;
b. dezlănțui, recunoscător, înfrunzi, strălucitor;
c. decoperta, secționabil, îndemn, reciti;
d. redispărea, prezidențial, transmuta, dezola.

21. Există cuvinte formate prin schimbarea valorii gramaticale (conversiune) în toate îmbinările:

a. câmpie verde, măști râzând, (îi era) a scăpare;
b. text de citit, doi (scriu), e bine, pe sine, se;
c. verdele câmpiei, măști râzânde, citirea textului, cititul textului, binele lui, în sinea mea.

22. Cuvintele: **1. acasă, 2. devreme, 3. mutulică, 4. depănușa, 5. mărturie** sunt formate prin:

a. derivare cu prefixe, sufixe, cu prefixe și sufixe;
b. compunere prin contopire, prin conversiune;
c. compunere prin contopire (1 și 2), derivare cu sufixul -ulică (3), derivare cu prefixul *de-/des.* + pană + sufixul - *ușă*, derivare cu sufixul - *ie*(5).

23. Indică formularea în care sensul expresiei nu este adecvat contextului:

a. Slobod la gură cum era, preferam să-l evit.
b. Te-ai angajat în această acțiune cu ochii închiși, iar acum ai de suferit.
c. Realizarea profesională reprezintă sarea pământului pentru mine.
d. Slabă de fire, nimeni nu-i putea influența deciziile.

24. Indică varianta în care paronimele sunt incorect inserate în contexte:

a. Am găsit numerele de telefon într-un anuar vechi. Venitul anual este mic.
b. Diplomatul a prezentat scrisorile de acreditare. Conducerea portului a fost de acord cu solicitarea de creditare a taxelor vamale.
c. Perceperea taxei de locație pentru depășirea termenului este normală. Copiii primesc lunar alocația.
d. Părinții au venit fortuit la școală, fiindcă au fost înștiințați de profesori. Întâlnirea forțată cu prietenii l-a bucurat mult.

25. Sensul sintagmei **„gimnastică aerobică"** este:

a. gimnastică de întreținere executată în aer liber;
b. gimnastică de întreținere executată pe fond muzical.

26. Care dintre seriile sinonimice este corectă:

a. a accentua, a evidenția, a întări, a învedera, a marca;
b. a marca, a delimita, a mărgini, a semna, a sublinia;
c. a ilustra, a însemna, a reprezenta, a semnifica, a releva;
d. a arăta, a indica, a înregistra, a franca, a puncta.

27. Înțelesurile expresiilor **inimă albastră** (1) și **slab de inimă** (2) sunt:

a. din tot sufletul (1); firav, bolnăvicios (2);
b. suflet trist; furie, ciudă, mânie (1); milos, influențabil (2);
c. a rămâne mâhnit (1); fără griji, liniștit (2);
d. suflet rău (1); gingaș, delicat (2).

28. Formează expresii împreună cu verbul **a se juca** următoarele cuvinte:

a. cu mingea și cu coarda; b. cu copiii și bunicii;
c. cu focul, cu sănătatea; d. cu pisica și cățelul.

29. Varianta care conține numai expresii și locuțiuni ce formează perechi de sinonime frazeologice este:

a. fără cap și fără picioare - fără sens; a-și lua plata - a primi salariul;
b. a-i veni o plăcintă - a-i veni o surpriză neplăcută; pod de gheață - pod plutitor;
c. a se simți ca peștele în apă - a-i merge bine; poamă rea - persoană cu deprinderi urâte;
d. a râde în barbă - a râde pe ascuns; fără replică - răspuns prompt.

30. Indică seria ce conține doar cuvinte cu perechi omonimice.
a. scoarță, a ridica, box, subțire, plan;
b. rezervă, local, înflora, crud, rigid;
c. tărie, rețea, înflori, dulce, popular;
d. roman, bob, avar, golf, palat.

31. Marchează grupa cu termeni care pot fi atât în relație de omonimie, cât și de polisemie:
a. corn, pas, mare, masă, post;
b. cot, ciubuc, liliac, bancă, resort;
c. a lua, a ridica, a pomeni, a poseda, a potrivi,
d. limbă, gură, luptă, picior, pozitiv.

32. Sunt polisemantice cuvintele din grupa:
a. palmă, palat, parțial, segment;
b. parte, retrage, pată, pâine, rest;
c. poliță, roabă, rom, scai;
d. bancă, leu, ban, sare.

33. Sensul expresiei **a fi (a sta) în cumpănă** este:
a. a aduce un argument decisiv;
b. a avea importanță mare;
c. a șovăi în luarea unei hotărâri;
d. a pune în încurcătură pe cineva.

34. Care sunt sensurile învechite ale cuvintelor: limbă, a certa, prost, mișel:
a. limbaj; a se ciondăni; naiv; fricos;
b. lama cuțitului; a se supăra; obișnuit; ticălos;
c. organ musculos; a discuta; dăunător; de nimic;
d. vorbă, popor, neam; a pedepsi; neînvățat, neevoluat; nevoiaș, slab, de rând.

35. Nu poate forma familie lexicală nici un cuvânt din seria:
a. teatru, discreție, a fi, meteo;
b. recipient, scorpion, fiolă, rococo;
c. tei, lacom, microbacterie, prin;
d. tranzit, diminutiv, a lăuda, de.

36. S-au format prin derivare regresivă cuvintele din grupa:
a. scoruș, (a) migra, pisicuț, transloca;
b. transla, botez, scorușă, tăicuț;
c. tăicuță, pisicuță, migrație, translocație.

37. Alege varianta în care substantivul **pod** este folosit cu sensul lui principal:
a. Oastea a trecut Dunărea pe un pod de vase.
b. A fost mansardat podul casei.
c. Apele au luat podul de peste râu.
d. Îi studiază podul palmei.

38. Găsește seria alcătuită numai din cuvinte compuse:
a. rozmarin, semivocală, trustmen, niciun;
b. binevoi, treime, tricicletă, poliloghie;
c. mărinimos, submarin, întreit, blugi;
d. buldog, celălalt, însumi, cauțiune.

39. Câte dintre combinațiile lexicale: **eroziune glaciară, persoană justițiară, păcat originar, fapt penal, produs petrolier, surâs glacial, a trăi pe spezele altora, în speță** sunt corecte:
a. nici una; b. toate; c. numai șapte; d. doar cinci

40. Care dintre următoarele construcții constituie erori de exprimare:
a. propria mea autobiografie; dată calendaristică; formă morfologică; a evidenția flagrant;
b. a scris autobiografia; data evenimentului; analiză morfologică; flagrant delict; a evidenția originalitatea cuiva.

41. Nu apar confuzii paronimice în formulările:
a. Concesia serviciilor publice s-a făcut pe zece ani. Profesorii fac multe concesiuni elevilor.
b. De multe ori preferăm insulte persoanelor nedorite. Proferăm să nu vină profesorii la ore.
c. Plantele oficinale; mușețelul și pătlagina, au multe proprietăți terapeutice. Cercurile oficiale au căzut de acord asupra evoluției evenimentelor.

42. Aparțin familiilor lexicale ale cuvintelor: **amorți, martor** următoarele cuvinte:
a. morți, mărturisi;
b. dezmorți, mărturie;

43. Antonimul adjectivului **pitoresc** și înțelesul adverbului **alias** sunt:
a. plastic, către; b. fantastic, adică;
c. evocativ, față de; d. monoton, zis și ...., pe nume și.

44. Varianta în care există antonime create cu ajutorul elementelor savante de compunere este:
a. eufonie, caligrafie; b. neofilie, neofobie;
c. macrocosmos, megalomanie; d. multiform, poliloghie.

45. Structura lexicală cu elemente de compunere omonime:
a. arheologie, paleoclimat; b. bilateral, unilateral;
c. eterogen, omograf; d. democrație, autocrație.

46. Structura lexicală a cuvântului **confrăție** este:
a. prefixul con+rădăcina - frăț - + sufixul - ie;
b. prefixul con - + radicalul - frăț - + sufixul - ie.

47. Sinonimele expresiilor sau ale locuțiunilor: **șoarece de birou; de taină, în stil mare, în credință** sunt toate enumerate corect în seria:
a. bibliotecar, particular, stil nou, statornicie;
b. funcționar, tainic, limbaj, (om) de încredere;
c. birocrat, intim, cu amploare, într-adevăr.

48. Identifică construcțiile care cuprind locuțiuni:
a. om în putere, glume cu piper, lucruri de mare preț;
b. mare putere, piper roșu, preț de livrare;
c. puterea vinului, a sfărâma piperul, preț al pieței;
d. putere de cumpărare, a pune piper, preț mic.

49. Sunt derivate cu sufixele **-er** și **-ar** următoarele cuvinte:
a. greier, temporar; b. bănicer, lăutar;
c. pulover, itinerar; d. petrolifer, literar.

50. Constituie antonime perechile următoare: **1. boală de zahăr - diabet 2. lampă-fulger - blitz 3. primăvara vieții - bătrânețea 4. grădină publică - parc 5. forță publică - poliție 6. rădăcina vieții - ginseng**
a toate; b. numai 3; c. 1,3,4 și 6.

Răspunsuri:
1-d; 2-c; 3-a; 4-c; 5-b; 6-b; 7-c; 8-a; 9-b;10-a; 11-c; 12-b; 13-a; 14-a; 15-b; 16-b;17-c; 18-a; 19-d; 20-b; 21-c; 22-c; 23-d; 24-d; 25-b; 26-a; 27-b; 28-c; 29-c; 30-d; 31-a; 32-b; 33-c; 34-d; 35-b; 36-a; 37-c; 38-a; 39-b; 40-a; 41-c; 42-b; 43-d; 44-b; 45-a; 46-a; 47-c; 48-a; 49-b; 50-b.

Substantivul

1. Seria în care numai primul substantiv are formă incorectă este:
a. strugure, arbore, viezure, purice;
b. greier, graur, mugur, țurțur;
c. ienibahar, ierarhie, erbicid, ierbărie;
d. macrame, ghips, ipsos, metrou.

2. Variante formale fără diferențieri semantice, admise de normele limbii literare se găsesc în seria:
a. monogramă/monogram, șoric/șorici, șoarece/șoarec, bistrou/bistro:
b. plafonier/plafonieră, grup/grupă, rol/rolă, fascicul/fasciculă;
c. colind/colindă, tăicuță/tăicuț, ulcea/ulcică, tăieței/tăiței;
d. randou/rondo, rondel/rondelă, țigaret/țigaretă, sanda/sandal.

3. Variante formale, cu diferențieri semantice, admise de normele în vigoare, alcătuind serii paronimice sunt în totalitate în seria de cuvinte:
a. pantomim/pantomimă; rondou/rondo, avers/aversă;
b. bulgăre/bulgăr, utriculă/utricul, maximum/maxim;
c. cupă/cupar, colin/colină, vaccin/vaccină;
d. galet/galetă, astm/astmă, vagon/vagonet.

4. Aparțin vechiului fond al limbii substantivele următoare:
a. tensiune, argument, mister, plafon;
b. vatră, chezaș, zestre, moș;
c. eroare, fibră, adresă, importanță;
d. hatman, haraci, vornic, voievod;

5. Fac parte din masa vocabularului termenii din seria:
a. agent, pârnaie, autostradă, șic;
b. masă, mamă, om, măr;
c. zgârcenie, gălăgie, viață, leac.

6. Substantive compuse prin contopirea elementelor componente sunt în totalitate:
a. bunătate, câine-lup, bacteriolog, război-fulger;
b. democrație, tercot, aurolac, filantrop;
c. perde-vară, aragaz, bună purtare, libret;
d. ONU, argintărie, iarba-fiarelor, liber schimb.

7. Derivate nume de agent sunt în varianta:
a. reclamagiu, șahist, miner, căruțaș, vânzătoare;
b. zmeuriș, șerpărie, trifoiște, tinerime, nucet;

c. măturoi, șoiman, mândruleană, puiandru;
d. profesoraș, arătură, măsluitor, țărănism.

8. Recunoaște varianta cu forme corecte de N. - A. articulate cu articol hotărât:
a. referendul-referendurile; sofa - sofale, oul-ouălele, canoea-canoile, marțea-marțele, moneda-monezile, cojoaca-cojoacele;
b. referendumul- referendumurile, sofaua-sofalele, oul-ouăle, marțea-marțile, moneda-monedele, canoea-canoele, cojocul-cojoacele.

9. Indică varianta numai cu substantive defective de plural:
a. cofeturi, ghilimele, aplauze, osanale;
b. nume, maree, lupoi, ardei;
c. cinste, capitalism, nord. unt;
d. mass-media, martie, gură-cască, ochelari.

10. Care este seria alcătuită numai din substantive defective de singular?
a. punct și virgulă, blugi, coniac, curaj;
b. polei, miere, Câmpina, miros (simț);
c. Gestapo, jurasic, lene, brânză-n-sticlă;
d. Rusalii, confetti, addenda, blugi;

11. Precizează seria de substantive cu forme multiple de plural, toate corecte pentru același înțeles:
a. protocoale/protocoluri; viruși/virusuri (program de calculator), templuri/temple;
b. dăți/date, segmenți/segmente, resorturi/resoarte;
c. tuneluri/tunele; madrigaluri/madrigale, râpe/râpi;
d. poieni/poiene, virusuri/viruși (agent patogen), vise/visuri.

12. Alege varianta completă cu perechi de substantive - paronime - ale căror forme sunt specializate semantic:
a. spori-sporuri, mărțișori-mărțișoare, tipi-tipuri;
b. curse-cursuri, cartele-carteluri, rondeluri-rondele;
c. jerseuri-jersee, toporași-toporașe, timbre-timbruri;
d. curenți-curente, vremi-vremuri, mantale-mantăi.

13. Substantive cu două forme de plural, ale căror desinențe marchează diferențe semantice, alcătuind omonime parțiale se găsesc în seria de cuvinte:
a. colțișori-colțișoare, clini-clinuri, fildeși-fildeșuri;
b. gâlcevi-gâlcevuri, tutore-tutori, releuri-relee;
c. itemi-itemuri-iteme, grupe-grupuri, stoluri-stole;

14. Recunoaște grupa completă de substantive invariabile după număr cu aceeași formă nearticulată, la singular și la plural:
a. țică, memento, iulie, patinaj;
b. prier, sare, sânge, aur;
c. var, maro, credo, istov;
d. prenume, dulcinee, puști, educatoare.

15. Sunt admise ambele forme ca variante literare libere (pentru același înțeles) următoarele:
a. pasteluri/pastele, cotidiane/cotidiene, maghirane/maghirani;
b. torente/torenți, anteturi/antete, sloganuri/slogane;
c. papion/papioane, furtunuri/furtune, preinfarcte/preinfarcturi.

16. Dintre cele două forme de plural ale substantivelor date, alege-o pe cea corectă:
a. repausuri, refrene, temnițe, sentințe, specule. ambienturi, canale, avize;
b. repause, refrenuri, temniți, sentințe, speculi, ambiente, canaluri, avizuri.

17. Recunoaște seria cu substantive de genul masculin:
a. călăuză, nu-mă-uita, luni, cătană;
b. sânge-rece (calm), presing, var, mai-mult-ca-perfect;
c. picolo, paria, august, muson, sângele-voinicului;
d. opt, auz, punct și virgulă, alizee, acuzativ.

18. Substantivele: 1. mușețel, 2. muștar (condiment), 3. mai-marele, 4. coclauri, 5. sete sunt:
a. 1,2,3 de genul masculin; 1,2,4 defective de număr, 5 feminin;
b. 1,2,5 defective de numărul plural; 3 substantiv compus; 1,4 de genul neutru;
c. 1,3 de genul masculin; 2,4 de genul neutru; 4 defectiv de singular; 1,5 defective de plural.

19. Identifică seria cu substantive de genul neutru:
a. Dacia, Slatina, Marea Neagră, Insula Șerpilor;
b. Logan, Olt, Cluj, Vârful cu Dor;
c. Carpați, Sfarmă-Piatră, București, Muntele Mic.

20. Substantivele: 1. frate-soră, oaie-berbec 2. croitor- croitoreasă, pisicuță-pisicuț, Cezar-Cezarina 3. bâtlan, puma 4. trifoiște, cărpiniș sunt:
a. 1 heteronime, 2 mobile, 3 epicene, 4 colective;
b. 1,2 mobile, 3 epicene, 4 invariabile;
c. 1 cuvinte diferite, 2 mobile, 3 epicene, 4 defective de numărul plural.

21. Substantive cu toate formele articulate cu articol hotărât enclitic la singular și la plural la nominativ și acuzativ există în seria:
a. cordea-cordele, fiu-fii, café-frappé-ul;
b. soteul-soteuri, greierul-greierii, acajuul (arbore);
c. canoea-canoele, caramela-caramelele, corneea-corneele.

22. Sunt corecte formele nearticulate de genitiv și de dativ ale substantivelor din varianta:
a. candoarea, arcăi, arămi, marei, sabii, scânteiei;
b. candori, arce (arcă), arame, maree, săbii, scântei.

23. Forme corecte articulate de genitiv și dativ întâlnim în varianta:
a. sării, fidelei, vrabiei, marjei, corneei, marginii;
b. sarei, fidelii, vrăbii, marjii, corneii, marginei.

24. Recunoaște seria de substantive proprii cu forme incorecte la genitiv și la dativ:
a. Viișoarei, Râmnicu-Vâlcii, Sinăii, Râmnicului Sărat;
b. Cheilor Turzii, Ileanei/Ilenei, Turnului Roșu;
c. Floarei, Sfintei Fecioare, Târgu-Neamțului, Albei Iulia
d. Târgului-Mureș, Satuluilung, Târgului - Ocna, Sighișorii.

25. Substantivele din enunțul „ – *Nu ți se pare, doctore, că aventura lui Dinu aduce oarecum cu „Păcatul" lui Caragiale?*" sunt în cazurile:
a. nominativ, nominativ, genitiv, nominativ, dativ;
b. vocativ, nominativ, genitiv, acuzativ, genitiv.

26. Substantivul propriu din *„Pe sora lui, Ioana Andrei, am întâlnit-o cândva"* este în cazul:
a. acuzativ, complement direct;
b. acuzativ, apoziție;
c. nominativ, apoziție simplă.

27. Există în enunțul „Și apoi mi-ar fi fost tot timpul teamă, să nu fiu văzut de vreun profesor" există:
a. două substantive, nominativ/subiect și acuzativ/complement de agent;
b. trei substantive: acuzativ/complement circumstanțial de timp; nominativ/nume predicativ, acuzativ/complement indirect;
c. trei substantive: acuzativ/complement circumstanțial de timp, nominativ/subiect, acuzativ/complement de agent.

28. Cuvântul subliniat „Vei fi reprezentată de frați, de surori, **de familia** ta" este:
a. substantiv feminin, acuzativ, complement de agent;
b. substantiv feminin, acuzativ, apoziție;
c. substantiv feminin, acuzativ, complement indirect.

29. Există substantive cu funcție de subiect și de complement circumstanțial de timp în enunțurile:
a. Se apropie seara, mâine am lecții grele. Nu am avut deloc noroc seara aceasta.
b. Plimbarea seara prin cartier a devenit primejdioasă. Seara a fost masă mare.
c. În serile de vară hoinăresc pe străzi. Serile pășesc îngândurat spre casă.

30. În enunțul *„Exercițiile în jurul **capitolului** l n-au avut rezultat."* substantivul evidențiat este:
a. în genitiv, atribut substantival genitival;
b. în dativ, complement indirect;
c. în genitiv, atribut substantival prepozițional;
d. în genitiv, complement circumstanțial de loc.

31. Spune la ce caz și cu ce funcție sintactică sunt întrebuințate substantivele evidențiate în construcțiile *„Ar fi interesant de notat toate **măștile** pe care Robert și le-a pus față de mine." „Rivalitatea lor s-a accentuat la **o nuntă**."*
a. nominativ, subiect+acuzativ, complement circumstanțial de loc;
b. acuzativ, complement direct + acuzativ, complement circumstanțial de timp;
c.nominativ + subiect/acuzativ, complement direct + acuzativ, complement circumstanțial de timp.

32. În construcția „... a sfârșit prin a dărui lui Dinu un trandafir de la pieptul rochiei..." substantivul precedat de prepoziție este în cazul:
a. acuzativ, complement circumstanțial de loc;
b. acuzativ, atribut substantival prepozițional.

33. Substantivele marcate grafic
*„În noaptea aceasta eram hotărât să lupt, până la urmă, împotriva unei **discuții** ce amenința să ajungă **spovedanie**."* sunt în:
a. dativ/complement indirect + acuzativ/complement direct;
b. genitiv/complement circumstanțial de mod+acuzativ/complement direct;
c. genitiv/complement indirect+nominativ/nume predicativ.

34. Substantivele din formulările: *„Mă măgulea perspectiva de a se vorbi despre mine." „N-au înțeles niciodată cât de puțin mă interesează sufletele lor."* sunt în cazul:
a. nominativ, subiecte;
b. nominativ, nume predicative;
c. acuzativ, complemente directe.

35. Precizează funcția sintactică a substantivelor în acuzativ precedate de prepoziția **pe** în structurile: *„În bancă se supăra pe vecini" „Dacă toți sar pe bănci, își îndeasă degetele în urechi și citește" „Dacă poate să-l ducă pe profesor, nu se dă în lături." „Eu aveam pe toate trimestrele media insuficient."*
a. complement direct, complement circumstanțial de loc, complement direct, complement circumstanțial de loc;
b. complement indirect, complement circumstanțial de loc, complement direct, complement circumstanțial de timp.

36. Alege pentru formele prepoziționale soluția corectă:

„Nu mi-e rușine de numele și de durerea mea."

„ Am uitat că-mi spărgeam dinții de furie și de invidie."

„ Citeam o nuvelă de Panait Istrati"

a. complemente indirecte;

b. complemente circumstanțiale de cauză + complement indirect;

c. complemente indirecte + complemente cauzale + atribut substantival prepozițional.

37. Substantivele din enunțul *„Dezvăluii noului meu tovarăș toate îndoielile."* se găsesc în:

a. nominativ/nume predicativ+acuzativ/complement direct;

b. genitiv/complement indirect+nominativ/subiect;

c. dativ/complement indirect +acuzativ/complement direct.

38. Stabilește pentru substantivul (un) an cazul și funcția sintactică:

„A trecut anul și eu n-am scris nimic în caietul acesta."

a. acuzativ/complement circumstanțial de timp;

b. acuzativ/complement direct;

c. nominativ/subiect simplu.

39. Compară enunțurile și stabilește pentru cuvântul **pricină** valorile lui gramaticale în contextele: *„Dar astăzi sunt trist. Aceasta e pricina pentru care am scris pagini inutile. Vine scena cu un părinte exasperat. Exasperat din pricina orelor suplimentare." N-a venit din altă pricină. "*

a. substantiv, nominativ, nume predicativ; grupare cvasilocuțională cu genitivul **orelor**, complement circumstanțial de cauză; substantiv, acuzativ, complement circumstanțial de cauză;

b. substantiv, nominativ, subiect; locuțiune prepozițională, substantiv, complement indirect.

40. Prepoziția **pentru** precedă în formulările:

„Nu găseam nici hotărârea de a mă mustra pentru melancolia exaltată în discurs."

„Dacă scria ce nu a învățat din cărți era pentru înlăturarea îndoielilor proprii." substantive în acuzativ corespunzătoare părților de propoziție:

a. circumstanțial de cauză+circumstanțial de scop;

b. complement indirect + nume predicativ;

c. complement cauzal + nume predicativ.

41. La ce caz și cu ce funcție sintactică apare substantivul propriu în enunțurile:

Îi era prieten lui Radu. A ajuns prietenul lui Radu. Acesta e noul nostru coleg, prieten de joacă lui Radu.

a. dativ/complement indirect + genitiv/atribut substantival + dativ/complement indirect;

b. dativ/complement indirect + genitiv/atribut substantival + dativ/atribut substantival;

c. genitiv/atribut substantival + dativ/complemnt indirect.

42. Substantivele evidențiate: *„Am rămas cu un fel de ranchiună împotriva **seducătorului**. Era aproape de **limitele** posibilităților picturii.Ispita de a transforma noroiul în **cunună** de spini e mare."* sunt în propoziție:

a. complement indirect, circumstanțial de loc, element predicativ suplimentar;

b. atrinut genitival, complement indirect, complement indirect.

43. Există în textele: *„Toate stau cufundate într-o visare împietrită" „Opera lui principală o constituie lipsa de măsură."* în ordinea dată:

a. un circumstanțial de loc și două complemente directe;

b. un complement indirect și un nume predicativ;

c. un complement indirect, un complement direct și un subiect.

44. Interpretarea pentru substantivul **locul** în dativ în contextele: *„ ... de-abia te-i mai încălzi mergând la drum, căci nu e bine când stai locului. Stăpânul locului acestuia va fi el. A rămas credincios locului unde a trăit. Repartiția de ajutoare locurilor acestora le va face prospere.*

a. complement indirect;

b.complement indirect, atribut substantival genitival, complement indirect, complement indirect;

c.complement circumstanțial de loc, atribut substantival genitival, complement indirect, atribut substantival dativ.

45. Ce părți de propoziție sunt substantivele subliniate: Politicienii ar trebui să fie pentru **țară**. Furtuna s-a abătut asupra orașului nostru. Asupra **vecinului** s-au abătut multe necazuri. A plecat din sat de **nevoile** vieții.

a. complement indirect, complement circumstanțial de loc, complement circumstanțial de loc, complement circumstanțial de timp;

b. nume predicativ, complement circumstanțial de loc, complement indirect, complement circumstanțial de cauză.

46. Structua subliniată *„De unde nu-i, d-acolo nu se varsă fiilor, însă mai multă **băgare de seamă** nu strică."* este:

a. un substantiv compus la acuzativ, complement direct;

b. o locuțiune substantivală, acuzativ, complement direct;

c. o locuțiune substantivală, nominativ, subiect.

47. Există substantive în genitiv cu funcție de complemente circumstanțiale condiționale și de cele concesive în seria de enunțuri:

a. Nu ți-aș fi răspuns în locul prietenei tale. Împotriva aparențelor, sunt niște oameni răutăcioși.

b. „De-ar fi mulți ca dânsul în domnia mea, puțină lipsă ar duce țara la nevoi. Trebuie să acționeze împotriva voinței lor.

c. În locul zilelor însorite, vor veni unele mohorâte. Pleacă în concediu cu toată familia.

48. Recunoaşte construcţia cu un complement circumstanţial consecutiv exprimat printr-un substantiv în acuzativ:

a. Se aşezase lângă fântână în aşteptarea serii.
b. Cărarea spre fântână era înverzită.
c. Pe om îl apreciezi după fapte, nu după vorbe.
d. Ochii îi fugeau de-atâtea străluciri spre bucuria tuturor.

49. În enunţurile: „1. Numai în cazul acesta te-aş însoţi, altminteri nu. 2. Primeşti toate acestea în caz de schimbarea ordinelor. 3. Viaţa unora este fără speranţă." găsim substantive în acuzativ cu rolul sintactic:

a. numai complemente condiţionale;
b. complemente condiţionale (1,2) şi nume predicativ (3);
c. complement de timp (1,2) complement de mod (3).

50. Precizează cazul şi funcţia sintactică ale substantivelor evidenţiate:

*„Punerea la dispoziţie de bărci **locuitorilor** s-a făcut de către armată."*
*„Clipele aducătoare **ale norocului** sunt rare pentru unii."*
a. genitiv/atribut substantival genitival+genitiv/complement indirect;
b. dativ/complement indirect+genitiv/atribut substantival;
c. dativ/atribut substantival+genitiv/complement indirect.

51. Ce părţi de propoziţie sunt exprimate prin substantivele evidenţiate în contextele:

*Apartamentul a fost modificat după **ideile arhitectului** meu.*
*O ordine **ca la părinţii** mei nu am văzut.*
*E la fel de vinovată ca şi **asociatul** ei.*
*Ei au devenit ca şi **părinţii**.*
a. complement circumstanţial de mod, atribut substantival prepoziţional, complement comparativ, nume predicativ;
b. complement concesiv, complement comparativ, complement indirect, complement comparativ.

52. Substantivele evidenţiate:

*Apa iazului a scăzut **cu 2 metri**.*
*Şedinţa durează **o oră**.*
*Pădurea se întinde **pe dealurile** acelea.* sunt:
a. complemente circumstanţiale de mod;
b. circumstanţial cantitativ de măsură, circumstanţial de timp, circumstanţial de loc.

53. La ce caz şi cu ce funcţie sintactică sunt întrebuinţate substantivele marcate:

*Urări de bine **părinţilor** tăi. Omagiu **mamei**.*
*Cântăm imnul **patriei**.*
*Preşedinte **ţării** o să fie ales tot de el.*
a. atribute substantivale genitivale;

b. complement indirect, complement indirect, atribut substantival genitival, atribut substantival dativ.

54. Substantivele însoţite de prepoziţie îndeplinesc în structurile:

Fără meditaţii şi tot a reuşit la Academie.
A plecat în străinătate la studii.
A învăţat temeinic în speranţa că-şi va croi o altă soartă.
Adâncimea locului era de doi metri.
Cei mai mulţi dintre aceştia sunt cu multă răbdare.
a. circumstanţial concesiv, circumstanţial de scop, circumstanţial de scop, nume predicativ, nume predicativ;
b. circumstanţial condiţional, circumstanţial de mod propriu-zis, circumstanţial cantitativ de măsură, circumstanţial de mod propriu-zis.

55. La ce caz şi cu ce funcţii sintactice sunt întrebuinţate substantivele **Dana** şi **întâmplarea** în construcţiile:

Ea se numeşte Dana.
Ce este eveniment important se cheamă întâmplarea care-mi marchează existenţa.
a. nominativ, subiecte;
b. nominativ, nume predicative;
c. nominativ, nume predicativ şi subiect.

56. Ce părţi de propoziţie sunt exprimate prin substantivele din formulările:

Mă bucur să te ştiu ofiţer. Te îndrum ca prieten ce-ţi sunt.
Te îndrum ca un prieten.
a. element predicativ suplimentar, element predicativ suplimentar, complement circumstanţial de mod;
b. complement direct, complement circumstanţial de mod, complement indirect.

57. Substantivul **studente** este folosit în contextele :

Le-am văzut studente la această facultate. Am văzut studente la această facultate.
a. predicativ suplimentar;
c. complement direct;
c. predicativ suplimentar, complement direct.

58. La ce caz şi cu ce funcţie sintactică este întrebuinţat substantivul **oameni** în enunţul: *„Oameni adevăraţi, oameni care sunt cinstiţi cu ei înşişi."*

a. nominativ/subiect; nominativ/nume predicativ;
b. nominativ/subiecte.

59. Substantivul la acuzativ cu prepoziţie este în construcţiile:

Ea are fusta de mătase.
Ea are fustă de mătase.

a. atribut substantival prepoziţional;
b. predicativ suplimentar şi atribut substantival prepoziţional;
c. predicativ suplimentar.

60. La ce caz şi cu ce funcţie sintactică sunt folosite substantivele:
Dirigintele i-a anunţat pe elevi ***obiectele*** *pentru examen.*
Mergea la fiii ei ***cu scopul obţinerii*** *unor bani.*
În vederea primirii *vizei a susţinut şi acest test.*
a. complement direct, complement circumstanţial de scop + atribut substantival genitival, locuţiune prepoziţională + complement circumstanţial de scop;
b. complement direct, locuţiuni preopziţionale + complement circumstanţial de scop.

Răspunsuri:
1-d; 2-c; 3-a; 4-b; 5-a; 6-b; 7-a; 8-b; 9-c;10-d; 11-c; 12-b; 13-a; 14-d; 15-b; 16-a;17-c; 18-c; 19-b; 20-a; 21-c; 22-b; 23-a; 24-d; 25-b; 26-c; 27-a; 28-b; 29-a; 30-c; 31-c; 32-b; 33-c; 34-a; 35-b; 36-c; 37-c; 38-c; 39-a; 40-a; 41-b; 42-b; 43-c; 44-c; 45-b; 46-c; 47-a; 48-d; 49-b; 50-c; 51-a; 52-b; 53-b; 54-a; 55-c; 56-a; 57-c; 58-a; 59-b; 60-a.

Adjectivul

1. Indică seria de adjective care aparţin numai vechiului fond al limbii:
a. exagerat, mare, autentic, uniform, temător, insipid;
b. ilustru, voluminos, real, egal, curajos, fad;
c. grandios, minuscul, fantastic, inegal, floricol, flagrant;
d. ditamai, coşcogea, sadea, otova, spăimos, lânced.

2. În care variantă întâlnim numai adjective cu două forme flexionare:
a. incert, fix, aspru, albastru, unic;
b. azuriu, mic, hotărâtoare, roşu, firesc;
c. dulce, dibaci, tenace, străveche, moale;
d. bej. uni, forte, vivace, pane.

3. Adjective invariabile sunt în seria:
a. havan, get-beget, atroce, pursânge, princeps;
b. rapace, violaceu, grotesc, instantaneu, fix;
c. roşiatic, văratic, gălbinicios, lax, dulce.

4. Alege dinte cele două variante formale pe cea corectă:
a. discriminator, reprobatoriu, ambulator;
b. discriminatoriu, reprobator, ambulatoriu.

5. Normele limbii literare admit ambele variante ale adjectivelor din seria:
a. expirator/expiratoriu, incriminatoriu/incriminator;
b. eliminatoriu/eliminator, respirator m./respiratorie f.

6. Sunt adjective cu ambele forme corecte, dar cu înţelesuri diferite, în varianta:
a. operativ-operatoriu, respirabil-respirator (aparatul);
b. planetar-planetariu, eliminatoriu-eliminator.

7. Sunt părţi de vorbire diferite, cu diferenţieri lexicale, în raport cu cele două tipuri de formă, ambele corecte, cele din situaţia:
a. pepit, ă - pepită (bucată de aur s.), operator-operatoriu, ie, orator, i - oratoriu, ie - oratoriu, oscilator-oscilatoriu, ie;
b. petiţional - petiţionar, informal - informativ, inhibitiv-inhibitor.

8. Identifică seria în care toate adjectivele feminine, singular au forme corecte:
a. fonfă, snoabă, economă, cotidiană;
b. moratorie, pepită, picarească, omoloagă/omologă;
c. foanfă, informă, snoabă, omofoană;
d. intrinsecă, molcomă, analogă/analoagă.

9. Care serie cuprinde numai forme literare de plural:
   a. măiestre, frageji, mototoi, destuli;
   b. lacşi, sătuli, perfide, sofiote, brezi;
   c. naturişti, discontinue, grobiani, basce;
   d. fantezişti, ursuzi, micşorei, postmeridiani.

10. Sunt corecte toate formele de plural ale adjectivelor compuse din varianta:
   a. nou-nouțe, rău-platnici, singure-singurele, clarivăzători;
   b. răuvoitoare, sus-menționate, liber-schimbişti, alb-albaştri;
   c. albaştri-azurii, albastre-deschis, alb-gălbui, albe-argintii;
   d. bine-cunoscuți, relefăcătoare, francez-români, rozalbi.

11. Au forme cazuale incorecte îmbinările de cuvinte:
   a. grijuliii copii, aceşti grijulii copii, copiii grijulii;
   b. auriile câmpii, câmpiile aurii, auriei câmpii;
   c. auriii gutui, ultimii zile, albe-negre (televizoare);
   d. dragile fete, fetei dragi, băieți dragi.

12. Forme incorecte articulate cu articol hotărât la genitiv şi dativ se găsesc în seria de îmbinări:
   a. marii vini, gingaşei păpuşi, rău-platnicei firme;
   b. crudei sorți, relei deprinderi, ambiguei idei;
   c. pitoreştii obcini, rapacei femei, verzii case;
   d. drăgălaşii fiice, groteştei tirade, gălbiii garoafe.

13. Recunoaşte structurile cu adjective la gradul comparativ de inegalitate:
   a. tot atât de bine, deopotrivă de bun, la fel de bun;
   b. minunat de bun, simplisim, rrrău;
   c. mult mai bun, mult mai puțin bun, tot mai bun;
   d. cel mai rău, bun ca şi tine, rău față de tine.

14. Sunt la gradul superaltiv absolut adjectivele:
   a. extrem de mare, tare bun, arhicunoscut, prea frumoasă;
   b. destul de mare, din ce în ce mai mare, amar ca fierea;
   c. etimologic, întreg, perfect, secundar;
   d. inferior, ulterior infim, proxim.

15. Numai construcții sintactice echivalente cu superlativul absolut sunt:
   a. din cale-afară de bun, lustruite lună, cel mai rău;
   b. atât de important, cât de bună, ce frumoasă (esti);
   c. mult frumoasă (ai fost), bun nevoie mare, şi mai puțin drag.

16. Există numai adjective a căror însuşire nu se poate compara în seria:
   a. modern, simplu, cunoscut, rar;
   b. maxim, optim, umed, ultim;
   c. total, educativ, principal, oral;
   d. amabil, tânăr, darnic, dulce-acrişor.

17. Reprezintă forme de superlativ etimologic adjectivele din seria:
   a. ulterior, posterior, anterior;
   b. ultrademocrat, răspovestit, supraetajat;
   c. rarisim, o nebună de copilă, cât de greu;
   d. minim, ultim, suprem, extrem.

18. Recunoaşte seria de locuțiuni adjectivale dintre structurile:
   a. de folos, de dreapta (partid), de dulce, de efect;
   b. cu drept cuvânt, de fapt, în fond, în mic;
   c. prin dreptul, din fața, în afară de, la urma urmelor;
   d. a face efect, a face fițe, de mult ce, de-a latul.

19. Sunt comparative etimologice toate adjectivele neologice din seria:
   a. mai mic, mai puține, mult anterior;
   b. vesel spre deosebire de el, fericit pe lângă el;
   c. secundar, minoritar, majoritar, umanitar;
   d. ulterior, anterior, superior, inferior.

20. Precizează cazul, gradul de comparație şi funcția sintactică ale adjectivelor din construcția:
   „Dumnezeu o împodobise cu toate darurile cele bune şi frumoase."
   a. acuzativ, pozitiv, atribute adjectivele;
   b. nominativ, superlativ, atribute adjectivale.

21. Adjectivul din enunțul *„Şi văzând Spânul cât de frumoasă e fata împăratului Roş, odată se răpede să o ie în brațe de pe cal."*
   a. variabil cu două forme flexionare, acuzativ, superlativ absolut, atribut adjectival;
   b. variabil cu două forme flexionare, nominativ, pozitiv, nume predicativ;
   c. variabil cu patru forme flexionare şi două terminații, superlativ absolut, nominativ, nume predicativ.

22. Precizează valoarea gramaticală a cuvântului **dragul** în contextul: *„ – Dumnezeu să te înzilească, dragul mamei."*
   a. adjectiv, vocativ, fără funcție sintactică;
   b. substantiv provenit prin conversiune, vocativ, fără funcție sintactică;
   c. adjectiv, vocativ, atribut adjectival.

23. Cuvântul **dragă** este în enunțul: *„Și de aceea Harap-Alb o prăpădea din ochi de dragă ce-i era."*

a. adjectiv calificativ, variabil cu trei forme flexionare, pozitiv, acuzativ, complement circumstanțial de cauză;

b. substantiv acuzativ, complement circumstanțial de cauză.

24. În formularea: *„Isteață, ea a înțeles imediat intențiile tânărului."* adjectivul este în propoziție:

a. complement circumstanțial de mod;

b. nume predicativ;

c. atribut adjectival izolat cu nuanță circumstanțială.

25. Adjectivul este ca parte de propoziție în enunțurile: *„Are copii harnici." „Are copiii harnici."*

a. atribut adjectival;

b. atribut adjectival + complement circumstanțial de mod;

c. atribut adjectival + element predicativ suplimentar.

26. Cuvântul evidențiat *„**Tânărul** Goe poartă un frumos costum de marinar."* este:

a. adjectiv calificativ, articulat cu articol hotărât, nominativ, pozitiv, atribut adjectival;

b. substantiv comun format prin conversiune, articulat cu articol hotărât, nominativ, subiect.

27. Adjective cu rol de complement indirect și de cel comparativ găsim în varianta:

a. De bun, e bun, dar nu știe să se comporte.

b. De bun s-a făcut chiar mai bun și învață ușor.

c. Din veselă devenea, pe neașteptate, tristă.Era mai mult veselă decât tristă.

28. Există în enunțul *„Hainele ei sunt de prost gust."*

a. o locuțiune adjectivală, cazul acuzativ, nume predicativ;

b. o locuțiune adjectivală, nume predicativ;

c. un adjectiv/atribut adjectival + substantiv/nume predicativ.

29. Cu ce funcție sintactică sunt folosite adjectivele în contextele:

De mic este plecat din țară. Nu mănâncă nimic de bolnav ce este. Este un om corect, adică sincer și onest.

a. complement circumstanțial de timp, nume predicativ, atribut adjectival

b. complement circumstanțial de timp, complement circumstanțial de cauză, atribut adjectival + apoziție.

30. Identifică enunțul în care apar greșeli de acord ale adjectivului cu substantivul determinat:

a. Ai mânca para ori piersica cea roșie?

b. Ai mânca para ori piersica cele roșii?

c. Planificarea excursiei stabilită de toți elevii ne-a bucurat.

d. Puținor oameni li se dă ce merită, celor mai mulți li se ia orice șansă.

e. Comportarea unei fete cuminți este apreciată.

31. Există adjective în enunțul:

a. Îl cunosc pe tânărul cu care te-ai întâlnit.

b. S-a îmbrăcat frumos.

c. Copilul îl are frumos

32. Adjectivul poate fi regentul unui complement: 1. direct, 2. indirect, 3. de agent, 4. circumstanțial de mod, 5. de timp, 6. de loc, 7. de cauză, 8. de scop, 9. consecutiv, 10. concesiv.

a. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10;

b. 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

c. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10.

Răspunsuri:

1-d;2-c;3-a;4-b;5-b;6-a;7-a;8-d;9-d;10-b;11-c;12-d;13-c;14-a;15-b;16-c; 17-d;18-a;19-d; 20-a; 21-c; 22-b; 23-a; 24-c; 25-c;26-a; 27-c; 28-b; 29-b; 30-c, 31-c, 32-c.

Pronumele

1. Pronumele personal își schimbă forma:
   a. numai după caz și gen;
   b. după persoană, număr, caz (pers. I, a II-a, a III-a) și gen doar la persoana a III-a;
   c. numai după persoană, număr și caz.

2. Pronumele personal se caracterizează prin forme pentru cazuri astfel:
   a. persoana I și cea de-a II-a: N., A.; D., persoana a II-a și V., persoana a III-a: N., A., D., G.;
   b. pentru toate cazurile.

3. Formele subliniate în versul „De mine mi-e jale." sunt:
   a. pronume personale, persoana I, singular, acuzativ + dativ, complement indirect;
   b. pronume personale, persoana I, singular, acuzativ + dativ, complement indirect + atribut pronominal.

4. Cu ce valori gramaticale apare forma marcată în enunțurile: *„**Lui** Ramses... slavă-n veci nemărginită." „Fruntea **lui** ne-nsufletită/Pare-n raza strălucită."*
   a. articol nehotărât proclitic, masculin, singular, genitiv + pronume personal masculin, singular, genitiv, atribut pronominal;
   b. articol hotărât proclitic, dativ + pronume posesiv, masculin, genitiv, atribut pronominal;
   c. articol hotărât proclitic, masculin, singular, dativ + pronume personal, masculin, singular, genitiv, atribut pronominal.

5. Alege pentru forma omonimă **-i** din contextele: *„Răstriștea zăpezei de-afară dispare... Deasupră-i e aur."*
   „Urgia e mare și-n gându-i ș-afară"
   „Aceasta mi-i singura avere."
   a. pronume personal, genitiv/complement indirect + pronume personal, genitiv/atribut pronominal + verb predicativ personal;
   b. pronume personal, dativ/complement circumstanțial de loc + pronume personal, dativ/atribut pronominal + verb copulativ, formează predicatul nominal cu substantivul avere.
   c. pronume personal, genitiv/complement circumstanțial de loc + pronume personal, dativ, complement indirect + verb copulativ, formează predicatul nominal cu numele predicativ aceasta.

6. Structura **ale lui** este în contextul *„Orașul mic te fură-ncet/Cu ale lui tăcute străde...!"*
   a. pronume posesiv, persoana a III-a, neutru, plural, genitiv/atribut pronominal;
   b. adjectiv posesiv, persoana a III-a, neutru, singular, genitiv/atribut adjectival;

   c. pronume personal însoțit de articolul posesiv, de persoana a III-a, neutru, singular, genitiv, atribut pronominal.

7. Pronumele personale din *„Căci ca tine sunt și culme și abise/Și-ți aduc un corp în zdrențe."* sunt în cazul:
   a. acuzativ/complement circumstanțial de mod comparativ + dativ/complement indirect;
   b. acuzativ/nume predicativ + dativ/atribut pronominal;
   c. acuzativ/nume predicativ + dativ/complement indirect.

8. Cu ce întrebuințare gramaticală apare **o** în contextele:
   „De-atunci nu pot să vestejească/Și viața noastră o tot mint."
   „O vrajă și albă, și-albastră/Din ceruri, spre lume s-avântă"
   „Cu o floare nu se face primăvară."
   a. pronume personal, acuzativ/complement direct+articol nehotărât, nominativ fără rol sintactic + numeral cardinal cu valoare adjectivală, acuzativ/atribut adjectival;
   b. verb auxiliar+adjectiv nehotărât, nominativ/atribut adjectival + articol nehotărât, acuzativ/fără funcție sintactică.

9. Formele neaccentuate de dativ au în contextele:
   „Viața ce este grea pentru mine/Mi se-nveselește...!"
   „Și odată mi ți-l înșfacă cu dinții de cap."
   „Îi cam trage la măsea." au întrebuințările:
   a. dativ/complement indirect+dativul posesiv+dativul etic;
   b. dativ posesiv/atribut pronominal+dativul etic fără rol sintactic+dativul cu valoare neutră, fără rol sintactic.

10. Indică la ce caz și cu ce funcție sintactică sunt folosite pronumele personale în formulările:
   În locu-i aș fi hoinărit pe străzi. Trebuia să descopere calea către mine însămi. Nu se putea plimba de voi.
   a. genitiv/complement circumstanțial apozițional; acuzativ/complement de agent; acuzativ/complement indirect;
   b. dativ/complement circumstanțial condițional; acuzativ/atribut pronominal prepozițional; acuzativ/complement circumstanțial de cauză;
   c. dativ/atribut pronominal; acuzativ/complement circumstanțial de loc; acuzativ/complement indirect.

11. Formele evidențiate *„...cu toată inteligența **dumisale** socotită de profesori obtuză matematicii, cartea lui Spiru Haret i s-a părut delicioasă." Copilăria mea erau **dânșii**. În pofida **dumneavoastră**, am îndrăgit amurgurile tomnatice."*
   a. pronume de politețe (reverență), persoana a III-a, singular, dativ/complement indirect; pronume de politețe, persoana a III-a, masculin, plural, nominativ/nume predicativ; pronume de politețe, persoana a II-a, genitiv/atribut pronominal;

b. pronume de politețe, persoana a III-a, singular, genitiv/atribut pronominal; pronume personal, persoana a III-a, masculin, plural; nominativ/subiect; pronume de politețe, persoana a II-a, genitiv/complement concesiv.

12. Există în enunțul *„Măria Sa a vrut să pună o întrebare Domniei Sale: domnului Ionescu.*

a. două locuțiuni pronominale, una în nominativ/subiect și alta în dativ/complement indirect și două apoziții - substantive în dativ și în nominativ;

b. trei locuțiuni pronominale: nominativ/subiect, dativ/complement indirect, dativ/apoziție și un substantiv în dativ/apoziție.

13. Indică enunțul în care apar greșeli de folosire a pronumelui personal:

a. *Nu ți-e greu să scrii? Nu-ți e rău aici. Nu-i e dor de mare?*

b. *Oanei i-e foame tot timpul. Ia-ți cartea de pe masă. I-ați luat fructe?*

c. *Caietul nu-l am corectat. Nu l-am văzut de mult. Uită-l!.*

d. *Nu ne dor de casă. O va da-o și pe ea la școală. V-o spun că la-ți văzut.*

14. Pronumele reflexiv are forme proprii pentru:

a. toate persoanele;

b. numai pentru persoana a III-a;

c. doar pentru persoana I și cea de-a doua.

15. Formele de dativ și de acuzativ, persoana întâi și cea de-a doua ale pronumelui personal se folosesc cu valoarea pronumelui reflexiv;

a. în prezența unui verb și a unui pronume subiect la aceeași persoană;

b. în prezența unui verb și a unui pronume

c. subiect la persoane diferite de cele ale pronumelui forme neaccentuate.

16. Recunoaște varianta care conține pronume reflexive:

a. *„ceasuri care mă tulbură, mă neliniștesc."*

b. *„...dacă voi regreta mai târziu adolescența pe care mi-am petrecut-o absurd, în marginea vieții? M-am tulburat la gândul că ne despărțim!*

c. *„Lasă-mă să te știu undeva/să te simt..." „oricât de urât mai apoi, mi s-ar face."*

17. Pronumele formă neaccentuată din textul *„Îți bați joc de soarta lui."* este:

a. personal, persoana a II-a, dativ, complement indirect;

b. reflexiv, persoana a II-a, dativ, complement indirect;

c. reflexiv, persoana a II-a, dativ, fără funcție sintactică, marcă a diatezei reflexive.

18. Formele de dativ din textele: *„Nu mi-e teamă că voi seca într-o dimineață și voi cerși de la alții." „Am fost creat să-mi plâng viața..."* sunt:

a. ambele pronume personale cu aceeași funcție sintactică;

b. ambele pronume reflexive cu funcții sintactice diferite;

c. prima este pronume personal/complement indirect, iar a doua reflexiv/atribut pronominal.

19. **„Și"** apare în construcțiile *„Se împrietenesc cu un fecior de moșier ce teroriza localurile de noapte și-și silea prietenii să golească sticle sub amenințări." „Și auzind ce-a făcut e greu, dar să vezi!"* cu următoarele valori gramaticale:

a. conjuncție coordonatoare copulativă + pronume reflexiv, dativ/atribut pronominal + adverb de mod fără rol sintactic.

b. conjuncție coordonatoare copulativă + pronume reflexiv, dativ/complement indirect + adverb de mod fără rol sintactic.

20. Stabilește pentru cuvântul sine din construcțiile *„Unele situații se rezolvă de la sine. În sinea lui o credea. A reușit prin sine."* valoarea morfologică:

a. locuțiune adverbială de mod, substantiv în acuzativ, pronume reflexiv, formă accentuată;

b. pronume reflexiv în toate construcțiile.

21. Pronumele reflexiv din contextele: *Ei se înțeleg bine. „Toivinovici se înroșește." Ei își fac semne în timpul orei. Îngrijește-ți de sănătate!* sunt folosite astfel:

a. fără funcție sintactică, mărci ale diatezei reflexive;

b. complement direct + complement indirect + complement direct;

c. complement direct + fără funcție sintactică, marcă a diatezei reflexive + complement indirect + atribut pronominal.

22. Indică enunțul incorect:

a. *„Ei, băieți, de-acum liniștitu-v-ați?"*

b. *„Amin, neamin, ștergeți-vă pe bot despre purcei."*

c. *„Ei, ei! de-acum drege-ți vocea și descurcă-te, măi Trăsne."*

d. *„Vede-ți-vă de treabă, oameni buni!"*

23. Descoperă contextul în care există un pronume de întărire:

a. *„Eu mi-am închipuit anumite lucruri despre mine însumi."*

c. *„Profesorii înșiși sunt oameni cumsecade."*

c. *„Am hotărât însămi să pătrund în sufletul lui."*

d. *„Pe dumneavoastră însevă v-au cunoscut."*

24. Recunoaște care serie conține un adjectiv pronominal de întărire:

a. *Un coleg al meu însumi se pregătește pentru admitere. Acestora înșeși le place să pescuiască. Nu se recunoaște nici pe sine însăși. Ei înșeși îi dau dreptate.*

b. *Însumi l-am cunoscut. Însuși e atent.*

25. Precizează cazul și funcția sintactică ale adjectivelor de întărire în contextele:

„M-am putut gândi asupra mea însumi"

„Mă bucură responsabilitatea însăşi a părinţilor."
„A evidenţiat originalitatea exprimării înseşi."
a. genitiv+acuzativ+dativ, atribut adjectival;
b. acuzativ+nominativ+genitiv, atribut adjectival.

26. Identifică varianta fără greşeli în folosirea adjectivului de întărire:
a. *Folosirea însuşi a adjectivului acestuia e dificilă.*
b. *Le-am aşteptat pe ele înşile.*
c. *Ţi-ai cumpărat rochia ţie însăţi, nu fetelor înselor.*
d. *Pe tine însuţi te-am considerat corectă.*
e. *Înşişi lor le-au dat detalii despre oferta completă de telefoane şi servicii.*

27. Nu există o construcţie pleonastică în enunţurile:
a. *Cunoaşte-te pe tine însuţi!*
b. *Tocmai ofertele înseşi sunt supuse unor clauze disponibile în magazine.*
c. *Înseşi propriile reduceri ne-au convins să le cumpărăm.*
d. *Chiar ţie însuţi îţi place noul telefon.*

28. Flexiunea pronumelui posesiv se realizează:
a. după persoana şi numărul posesorului şi după genul şi numărul obiectului posedat;
b. numai după persoana şi numărul posesorului;
c. după persoană, genul şi numărul obiectului posedat.

29. Formele evidenţiate în contextele *„Importantă este oferta **alor voştri**. M-am informat despre tarifele valabile pentru apelurile efectuate în reţeaua firmei noi **a lor*** sunt:
a. pronume posesive în genitiv, atribute pronominale;
b. pronume posesiv + pronume personal, genitiv, atribute pronominale;
c. adjective posesive în genitiv, atribute adjectivale.

30. Arată cu ce valori gramaticale e folosită forma al meu în contextele: Împrumutăm o carte colegului celui nou al meu. Nu pune mâna pe al meu, că îl murdăreşti.
a. pronume posesiv, nominativ/apoziţie + pronume posesiv, acuzativ/complement direct;
b. adjectiv posesiv, acuzativ/atribut adjectival + pronume posesiv, acuzativ/complement indirect;
c. adjectiv posesiv, dativ/atribut adjectival + pronume posesiv, acuzativ/complement circumstanţial de loc.

31. Cuvântul evidenţiat din *„fetele căutau să provoace un sfârşit hazliu conferinţei **mele***. are întrebuinţările:
a. adjectiv pronominal posesiv, dativ/atribut adjectival;
b. adjectiv pronominal posesiv, genitiv/atribut adjectival;
c. pronume posesiv, genitiv/atribut pronominal.

32. Adjectivul pronominal posesiv este în contextul *„Este vorba de liceul nostru."* în cazul:
a. nominativ; b. genitiv; c. acuzativ.

33. Forma prepoziţională *„N-am putut a mă gândi asupra **mea** însumi"* este:
a. pronume posesiv în genitiv, complement indirect;
b. adjectiv posesiv în genitiv, complement de loc;
c. adjectiv posesiv în acuzativ, complement indirect.

34. Alege soluţia pentru formele evidenţiate
*Privea nedumerit la maşina din faţa **ta**. Nu înţeleg ce nu este corect în cazul **alor tale**.*
a. pronume posesiv, genitiv/atribut pronominal + pronume posesiv, genitiv/complement circumstanţial condiţional;
b. adjectiv posesiv, acuzativ/atribut adjectival + pronume posesiv, genitiv/atribut pronominal;
c. pronume posesiv, acuzativ/atribut pronominal + pronume posesiv, genitiv/complement circumstanţial condiţional.

35. Pronumele posesive reprezintă următoarele tipuri de complemente în enunţurile:
Paltonul cel gri stă aşa de rău pe a mea.
A scuturat frunzele uscate pe al nostru.
Eu nu dau doi bani pe ai săi.
Nu se poate concentra asupra textului de ai tăi.
Spre deosebire de ai noştri el este un năzdrăvan.
a. de loc, de loc, indirect, de cauză, comparativ;
b. direct, direct, direct, indirect, indirect;

36. Recunoaşte cazul şi funcţia sintactică ale pronumelor posesive în formulările:
Avea o geantă mare cât a ta.
Cumpără cartea cea mai scumpă dintre ale voastre.
Ei par cât ai noştri.
a. acuzativ, complement comparativ, complement partitiv, nume predicativ;
b. acuzativ, complement circumstanţial de mod propriu-zis, complement indirect, nume predicativ.

37. În enunţurile *„Mă bucur de a fi rudă alor tăi." „Mă bucură a fi ruda alor tăi."*, forma pronominală posesivă este:
a. dativ/complement indirect + genitiv/atribut pronominal;
b. dativ/atribut pronominal + genitiv/atribut pronominal.
c. dativ/complement indirect.

38. Pronumele posesive sunt în enunţurile:
„E necesar timp pentru a se face al nostru cum dorim. Alegându-se ai noştri, m-am

bucurat. în cazul:

a. nominativ/nume predicativ + nominativ, subiect;
b. nominativ/subiect + acuzativ/complement indirect;
c. nominativ/subiect.

39. Alege pentru pronumele posesive interpretarea corectă:

1. I-au acceptat pe toți: pe-ai mei, pe-ai tăi!
2. De două păreri n-au ținut cont până acum: de a mea și de a ta.
3. Trăiau printre acești tineri, frați cu ai noștri.

a. pronume posesive în acuzativ/apoziții (1,2), atribut pronominal prepozițional (3);
b. pronume posesive în acuzativ/complemente directe (1) și complemente indirecte (2 și 3);
c. pronume posesive în acuzativ/complemente directe (1), atribute pronominale prepoziționale (2) și apoziție (3).

40. Cuvintele **lui** și **sale** sunt în contextele: *„Strângea brațul prietenei lui temându-se de forța pasiunii sale."*

a. pronume posesiv, singular, masculin, genitiv/atribut pronominal și adjectiv posesiv, singular, genitiv, feminin/atribut genitival;
b. pronume personal, singular, masculin, genitiv/atribut pronominal și adjectiv posesiv, feminin, singular, genitiv/atribut adjectival;
c. adjectiv posesiv, singular, genitiv/atribut pronominal și pronume posesiv, masculin, plural, genitiv/atribut pronominal.

41. Formele **mea** și **mele** sunt în enunțurile:

„De ce plângi, fata mea dragă."
„Ce-i lipsește vieții mele lăuntrice."

a. adjectiv posesiv, nominativ/atribut adjectival + adjectiv posesiv genitiv/atribut adjectival;
b. adjectiv posesiv, vocativ fără funcție sintactică + adjectiv posesiv, dativ/atribut adjectival;
c. adjectiv posesiv, vocativ/atribut adjectival și adjectiv posesiv, dativ/atribut adjectival.

42. Găsim în construcțiile: *Editorialele par a fi de partea voastră. Doream să rămân contra alor tale, pentru că nu înțelegeam ce vor*:

a. pronume posesive în cazul genitiv cu funcție de nume predicativ;
b. adjectiv posesiv, acuzativ/complement circumstanțial de mod + pronume posesiv, genitiv/complement indirect;
c. adjectiv posesiv, acuzativ/nume predicativ + pronume posesiv, genitiv/nume predicativ.

43. **Ale noastre** este în enunțul *„Dar ele sunt ale noastre, nu le-am împrumutat."*

a. pronume posesiv, nominativ, nume predicativ;

b. adjectiv posesiv, genitiv, atribut pronominal;
c. pronume posesiv, genitiv, nume predicativ.

44. Indică poziția în care apare o construcție greșită:

a. *Câțiva elevi ai unei școli a noastre au o atitudine ireverențioasă față de profesori.*
b. *Pe un profesor de-ai mei l-am considerat prietenul elevilor.*
c. *Viața maică-mii și cea a lui taică-meu au fost nespus de grele.*
d. *Mă simt ispitit să cunosc impresiile acestei colege ale tale.*

45. Pronumele demonstrativ:

a. indică apropierea sau depărtarea obiectului înlocuit, identitatea sau asemănarea, diferențierea față de alte obiecte;
b. ține locul substantivelor fără să dea indicații precise;
c. înlocuiește atât numele obiectului posedat, cât și numele posesorului.

46. Există pronume de diferențiere în seria:

a. *acesta, ista, cest, ăsta;*
b. *acela, cel, ăla, aia;*
c. *același, aceeași;*
d. *cestălalt, ăstălalt, celălalt, cellalt.*

47. Formele de genitiv și dativ ale pronumelor demonstrative **aceea** și **celălalt** sunt:

a. aceleea, celălaltui;
b. aceleia, celuilalt.

48. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor marcate grafic în contextele: *„Am amânat mereu lucrul **acesta**." „Ce se va întâmpla dacă **acestea** nu există aievea?"*

a. pronume demonstrativ, nominativ, subiect.
b. adjectiv demonstrativ, acuzativ, atribut adjectival și pronume demonstrativ, nominativ, subiect.

49. La ce caz și cu ce funcție sintactică sunt folosite pronumele demonstrative în:

„Mie mi-e greu să-ți explic motivele și celelalte."
„Acum văd bine că asta nu se mai poate."
„Eu nu-i pun întrebări d-astea..."

a. acuzativ/complement direct + nominativ / subiect + acuzativ/atribut pronominal prepozițional;
b. acuzativ/apoziție + acuzativ/complement direct + acuzativ/complement indirect;

50. **Acestuia** este întrebuințat în *„... se oprea cu compasiune asupra preocupărilor acestuia mărunte." Era preocupat să vadă talentul eternului acestuia omenesc.*

a. pronume demonstrativ de apropiere, genitiv/atribut pronominal + adjectiv demonstrativ de apropiere, genitiv / atribut adjectival;

b. pronume demonstrativ de apropiere, genitiv, atribut pronominal;

c. adjectiv demonstrativ, genitiv / atribut adjectival + pronume demonstrativ, genitiv / atribut pronominal.

51. Alege varianta în care există o soluție corectă în ce privește folosirea cuvântului **aceleia** în *„Privirile neastâmpărate ale fetei aceleia urmăreau ținte diferite."*

a. pronume demonstrativ de depărtare, genitiv, atribut pronominal;

b. adjectiv demonstrativ de depărtare, genitiv, atribut adjectival;

c. pronume demonstrativ de depărtare, genitiv, atribut pronominal, dar poate fi interpretat și ca adjectiv postpus substantivului fetei cu care se acordă în gen, număr și caz;

52. Cuvintele subliniate *„Le zâmbea tuturor **celorlalți**." „Voia să-i cunoască pe **aceștia** toți."*

a. adjectiv demonstrativ de diferențiere , dativ/atribut adjectival; adjectiv demonstrativ de apropiere, acuzativ/atribut adjectival:

b. pronume demonstrativ de diferențiere, dativ/complement indirect; pronume demonstrativ de apropiere, acuzativ/complement direct;

53. Termenul **acestor** este în construcția *„Bucuriile tuturor acestor oameni sunt puține."*

a. adjectiv demonstrativ de apropiere, genitiv/atribut adjectival;

b. pronume demonstrativ de apropiere, genitiv/atribut pronominal;

54. Forma subliniată *„Originalitatea articolelor **acesteia** cucerește cititorii"* este:

a. un pronume demonstrativ în dativ, complement indirect;

b. un adjectiv demonstrativ în genitiv, atribut adjectival;

c. pronominală în genitiv, feminin, singular, atribut pronominal.

55. Recunoaște valoarea gramaticală a cuvintelor **aceasta** și **acesta** în structurile *„Din pricina aceasta nu și-a cumpărat un telefon. Nu l-am primit pe motivul acesta."*

a. pronume demonstrative, genitiv, complemente circumstanțiale de cauză;

b. adjective demonstrative de apropiere, acordate în gen, număr și caz cu substantivele **pricina** și **motivul**, acuzativ, atribute adjectivale .

56. Pronumele demonstrativ din construcția *„Formator de opinie este acela care impresionează prin discursurile sale"* este în cazul:

a. nominativ, nume predicativ; b. nominativ, subiect;

c. acuzativ, complement direct; d. acuzativ, nume predicativ.

57. Care soluție este corectă pentru cuvintele marcate în contextele: *„Nepoate, mai mâncat-ai sălăți **d-acestea** de când ești?"*

*„Viața în afara **acestora** este tristă."*

a. promune demonstrative în acuzativ și, respectiv, în genitiv, atribute pronominale

prepoziționale;

b. pronume demonstrative în acuzativ, atribut prepozițional + pronume demonstrativ în genitiv, atribut pronominal genitival.

58. Recunoaște cazul și funcția sintactică ale pronumelor demonstrative din enunțurile:

„În locul lui și al aceluia aș prefera să citesc."

„Și-a construit casa pe locul celuilalt."

a. genitiv, atribute pronominale;

b. genitiv, atribut pronominal + acuzativ, atribut;

c. genitiv, complement circumstanțial condițional + genitiv, atribut pronominal genitival.

59. Indică enunțul în care există un circumstanțial de loc exprimat printr-un pronume demonstrativ:

a. *A venit cel mai repede dintre aceia.*

b. *Teii din jurul aceleia sunt în floare.*

c. *Să trecem peste acestea, ca să vedem ce ne apropie.*

d. *Se oprise vizavi de celălalt și-l privea nostalgic.*

60. Cu ce valori apar formele **celor** și **cea** în

„toți acei tineri vrednici de a primi în față pumnul meu și al celor aleși"

„celor care cutează să-i înfrunte le promite răzbunarea lui"

„În cea de taină seară i-am încredințat tot ce-mi aparține."

a. articol adjectival + articol adjectival, element component al pronumelui relativ + adjectiv demonstrativ / atribut adjectival;

b. adjectiv demonstrativ, genitiv / atribut adjectival + articol adjectival + adjectiv demonstrativ, acuzativ / atribut adjectival;

c. articol adjectival cu rol de substantivizare a participiului + pronume demonstrativ, dativ / complement indirect + adjectiv demonstrativ, acuzativ / atribut adjectival.

61. Cu ce valoare morfologică este întrebuințată forma **a** în contextele:

„Orice îndoială ce-mi mustea în suflet s-a risipit."

„Oare Grigore a lui Petre de la noi din sat pe la ce școli a învățat de știe a spune atâtea."

„A din raftul al doilea este mai frumoasă."

a. verb auxiliar al perfectului compus, pentru persoana a III-a singular + articol posesiv, feminin, singular, genitiv + prepoziție devenită marcă a infinitivului prezent + substantiv, masculin, nominativ / subiect;

b. verb auxiliar al perfectului compus, pentru persoana a III-a, singular + articol posesiv, întrebuințare regională, feminin, singular, nominativ, însoțește un substantiv în genitiv + pronume demonstrativ, feminin, singular, nominativ / subiect.

62. Formele omonime din contextele:

„... pentru că sunt cel mai mare dintre fraţi; de aceea să-mi dai bani de cheltuială."

„Nu-i acordă atenţie, căci de aceea crede că nu avea nevoie nicicând." sunt:

a. locuţiune adverbială de cauză + pronume demonstrativ, acuzativ, complement indirect;

b. locuţiune conjuncţională + locuţiune adverbială de scop.

63. Alege interpretarea corectă pentru omonimele gramaticale din textele:

„Mititel foc mi se vede / Şi ăl foc nepotolit / De fiecare-i ocolit."

„Atunci feciorul ăl mai mare ie curaj şi-i spune împăratului"

a. articol adjectival;

b. articol demonstrativ + articol adjectival, formant al superlativului relativ;

c. adjectiv demonstrativ, nominativ, atribut adjectival + articol adjectival, formant al superlativului relativ.

64. Dintre cele două serii indic-o pe aceea care cuprinde pronume demonstrative:

a. *„Vasăzică ai ştiut şi cu toate acestea nu m-ai informat şi pe mine." Fiindcă nu cunoaşte oamenii, de asta e prudent în orice face- „Şi-apoi afară de aceasta, omul nostru era ceva de spăriat."*

b. *„Nu te îngriji de asta, mătuşă dragă, că am să te iau cu mine. În pod a găsit hainele vechi şi a coborât cu toate acestea în braţe.*

Afară de aceasta, toate s-au bucurat văzându-mă.

65. Apar greşeli în enunţurile:

1. Ea şi cealălaltă colegă ale lui sunt studente la litere.

2. A lipsit tot acelaşi elev.

3. Aceia citesc revista „Dilema". Aceea nu citeşte nicio revistă.

4. Aceleea nu-i merge afacerea.

5. Câştigurile ălorlaltelor este îndoit.

6. Acel care se pregăteşte, ajunge la timp.

a. 1, 2, 4, 5, 6; b. 3, 1; c. 1, 4, 5.

66. Indică enunţul în care pronumele sau adjectivele demonstrative sunt întrebuinţate incorect:

a. *N-o voi alege pe aceea.*

b. *Aceea s-au salutat.*

c. *Pe aceiaşi îi văd plimbându-se ore în şir.*

d. *Situaţia aceea a fost penibilă.*

67. Identifică varianta care conţine numai pronume interogative:

a. *Cine-o mai fi şi ăsta? Vreo iscoadă. Şi ce vrei de la mine?"*

b. *Ce m-am bucurat! Dar pe ce ton!"*

c. *Ce-apucă ăştia e bun apucat."*

d. *Ce palate! Ce, a venit ora prânzului?"*

68. Există adjective interogative în varianta:

a. *„Uf, ce greu mai cântăreşte şi părul ăsta.."*

b. *„Atunci..., de ce nu acum? Ce vor spune cronicarii?"*

c. *„Tot ce trece peste dăunează caracterului."*

d. *„Ce veşti?" ce trupe... au mai intrat în bazin?"*

e. *„Ce mari eforturi pentru o nimica toată"*

69. Formele pronominale sunt în contextele:

„Pe cine sapă? A cui pernă s-o apuce?"

„Ce înseamnă lipsa asta de indisciplină?"

a. pronume interogative: acuzativ/ complement indirect, genitiv/atribut pronominal; acuzativ / complement direct;

b. pronume interogative acuzativ / complement direct; genitiv/ atribut pronominal; nominativ/nume predicativ;

c. pronume interogative; acuzativ / complement de loc; dativ / complement indirect; nominativ / subiect.

70. În ce cazuri şi cu ce funcţii sintactice apar pronumele în formulările:

„Ce te-a apucat de-ai plecat de-acasă"

M-a derutat felul în care mi-ai vorbit.

Mi-amintesc clipa în care te-am zărit.

Din ce-ai fost nu mai este nimic acum.

a. acuzativ; complement direct, complement circumstanţial de mod, complement circumstanţial de timp, complement indirect;

b. nominativ: subiect; acuzativ: complement circumstanţial de mod, complement circumstanţial de timp, nume predicativ.

71. Cu ce valori gramaticale apare forma **ce** în construcţiile:

„Ce albastră e bolta pe la noi!" „Ce planuri ai de viitor?" „Ce te face să crezi asta?" „De ce mergeau înainte, de ce lui Harap-Alb i se tulburau minţile." „De ce te temi tu?"

a. adverb de mod/complement de mod, adjectiv interogativ/atribut adjectival, pronume relativ / nume predicativ, pronume interogativ / complement de cauză, locuţiune adverbială / complement de cauză, pronume interogativ / complement de cauză;

b. adverb de mod exclamativ / complement circumstanţial de mod, adjectiv interogativ / atribut adjectival, pronume interogativ / subiect, locuţiune conjuncţională introduce o circumstanţială de mod, locuţiune adverbială corelativă, pronume interogativ / complement indirect.

72. Structura subliniată *„**Ce fel de** om e Ţepeş de ştie să-şi formeze astfel de ostaşi devotaţi!"* este:

a. locuţiune adjectivală interogativă / atribut adjectival;

b. locuţiune pronominală interogativă / atribut pronominal;

c. locuţiune adjectivală acordată cu substantivul **om** / atribut adjectival.

73. Pronumele interogative din *„Pe ce este creată această teorie? Ce te costă să rezumi dificultățile de a scrie? Argumentația căreia dintre lucrări este întreținută de lecturi din clasici?"* sunt întrebuințate în cazurile:

a. acuzativ / complement direct; nominativ / subiect; genitiv / atribut pronominal;

b. acuzativ / complement indirect, acuzativ / complement direct, dativ / complement indirect;

c. acuzativ / complement indirect, acuzativ / complement direct, genitiv / atribut pronominal.

74. În construcțiile: *„De cine sunt contestate consecințele incidentelor de ieri? Pentru ce au ripostat insurgenții? Pentru care ați venit la noi?"* găsim un complement:

a. indirect, de cauză, de scop;

b. de agent, de cauză, de scop;

c. indirect, de scop, indirect.

75. Pronumele interogativ din: *Ce este greu de realizat de investitorii aceştia?* are funcția sintactică de:

a. complement direct;

b. subiect;

c. ambele funcții sintactice.

76. Deosebirile gramaticale dintre formele evidențiate *„**A cărei** neîmplinire îi provoacă o acută suferință?" „Suferința **cărei** neîmpliniri devenise acută?"* sunt exprimate corect în varianta:

a. pronume interogativ, genitiv, atribut pronominal + adjectiv interogativ, genitiv, atribut adjectival;

b. adjectiv interogativ, genitiv, atribut adjectival în ambele situații;

c. pronume interogativ, genitiv, atribut pronominal în ambele poziții.

77. Cu ce valori gramaticale apare **ce** în contextele:

„Ce zbucium, ce chin să ții pasul cu Bobby!"

„Pentru că, creier de găină ce eşti, nu pricepi o iotă din ce citeşti în ziare."

a, adverb de mod, complement de mod + pronume relativ, nominativ, subiect + pronume relativ, acuzativ, complement indirect;

b. adjectiv interogativ, atribut adjectival + pronume relativ, nominativ, nume predicativ + pronume relativ, acuzativ, complement direct.

78. Forma **ce** este în enunțurile:

„Ce lume doamne! Ce mai zarvă!" „Ce de globulețe!" „Avea un ce talent pentru demersuri de felul acesta."

a. adjectiv interogativ + adjectiv interogativ + adverb + substantiv;

b. adjectiv nehotărât + adverb + adjectiv interogativ + adjectiv nehotărât;

c. adjectiv interogativ + adverb + adjectiv cu sens cantitativ + adjectiv nehotărât.

79. Cuvântul **cât** este întrebuințat în contextele:

„Bea cât i se dă." „Cât o să țină şi tinerețea asta?" „Şi totuşi ştiu cât sunt de atrăgătoare, continuă ea."

a. pronume relativ, nominativ, subiect + pronume interogativ, acuzativ, complement de mod + pronume interogativ, nominativ, nume predicativ;

b. adverb de mod relativ, complement circumstanțial de mod de măsură + pronume interogativ, acuzativ, complement circumstanțial de timp + adverb de mod, complement circumstanțial de mod.

80. În textele *„De ce ne împiedicăm noi? De niște garduri de nuiele, în loc de creneluri..." – De ce l-ai ignorat? – De-aia, fiindcă mă enervează mereu!"* structura **de ce** este:

a. pronume interogativ, acuzativ, complement indirect - locuțiune adverbială, complement cauzal;

b. pronume interogativ, acuzativ, complement circumstanțial de loc + locuțiune adverbială, complement circumstanțial de scop;

c. pronume interogativ, acuzativ, complement circumstanțial de cauză, în ambele poziții.

81. Structurile subliniate *„Aceasta **a câta** este? Cu **al câtelea** te-ai pomenit râzând?"* sunt:

a. numeral ordinal, feminin, nominativ, subiect + numeral ordinal, masculin, acuzativ, complement indirect;

b. pronume interogativ, feminin, genitiv, nume predicativ + pronume interogativ, genitiv, complement indirect;

c. pronume interogativ, feminin, nominativ, nume predicativ + pronume interogativ, masculin acuzativ, complement indirect.

82. Forma **ce** este în enunțurile:

Ce mai este de reținut despre aceste complemente?

Ce mari greşeli au făcut ei?

„Băieții pornesc ca mici dorobanți ce sunt."

a. pronume interogativ, nominativ, subiect; adjectiv interogativ, acuzativ, atribut adjectival; adverb de mod relativ, nume predicativ;

b. pronume interogativ, nominativ, subiect; adverb de mod exclamativ, ajută la exprimarea superlativului absolut; pronume relativ, nominativ, nume predicativ;

c. pronume interogativ, acuzativ, complement direct; adverb de mod exclamativ, ajută la exprimarea superlativului absolut; pronume relativ, nominativ, nume predicativ.

83. Identifică formulările în care există greşeli de exprimare:

a. *De ce te-ai temut cel mai mult?*

b. *– Cine te-a sfătuit astfel? – Noi!*

c. *Ce-i cu pretențiile acestea?*

d. *Ce ai ajuns așa târziu? Cine te-au sfătuit? Ce-s cu pretențiile acestea?*

84. Cărei părți de vorbire îi aparține cuvântul evidențiat: *Întrebarea a fost al **cărui** început s-a construit pe drama neputinței de sine.*"

a. pronume relativ, genitiv, atribut pronominal;
b. pronume interogativ relativ, genitiv, atribut pronominal;
c. pronume interogativ, genitiv, atribut pronominal;
d. adjectiv relativ, genitiv, atribut adjectival.

85. Fraza care conține pronume relativ este:

a. „*Cine știe cât de greu o fi și pentru ei.*"
b. „*Dar despre ce lupte să scriu?*"
c. „*Ce rost are să te bați!*"
d. „ *Explicând ce era de explicat, să lăsăm și spectacolului partea sa de mister.*"

86. Indică textul în care se află adjective relative:

a. „*... adevărul unui punct de istorie e mișcat în direcția care-i e proprie.*"
b. „*Au dispărut multe popoare ale căror nume au rămas ca țipătul aburind zarea.*"
c. „*Trebuie menționat ale căror actori sunt aceste roluri stereotipe.*"
d. *Am recitit lucrarea din filele căreia înveți istoria acestor locuri.*

87. Cazul și funcția pronumelor relative din fraza: „*Dar dacă istoria își are teatrul, care uneori o înțelege, alteori ba, și textul își are istoria sa ce trebuie să se termine cu punct.*"

a. nominativ / subiect + nominativ / subiect al ultimei propoziții;
b. acuzativ / complement direct + nominativ / subiect al verbului impersonal **trebuie**.

88. Cuvântul **ce** este în contextul: „*Eu știu ce-o să se întâmple în țara ta, după ce va veni în atingere prea mare cu noi.*" *De buni ce-au fost i-au aruncat pe toți.*

a. pronume relativ în acuzativ / complement direct + element constitutiv al locuțiunii conjuncționale + adverb relativ de mod / complement circumstanțial de mod;
b. pronume relativ, nominativ, subiect + pronume, element constitutiv al locuțiunii conjuncționale + adverb de mod relativ / nume predicativ;

89. Pronumele relativ îndeplinește în contextul: „*Ce e mai grav e că e sincer și pasionat în tot ce spune.*" următoarele funcții sintactice:

a. nume predicativ + subiect;
b. subiect + subiect;
c. subiect + complement direct;
d. nume predicativ + complement direct.

90. Pronumele **cine** din contextele „*Când să mă întorc să-i spun ... cu cine să mai vorbești?*" „*S-a întâmplat să se intereseze de ale cui idei diplomatice e bine să se țină seama.*" este în cazul:

a. acuzativ / complement indirect + genitiv / complement indirect;
b. acuzativ / complement sociativ + genitiv / atribut pronominal;
c. acuzativ / complement indirect + genitiv / atribut pronominal.

91. Indică valorile gramaticale pentru forma **care** în frazele: „*Mi-au plăcut oamenii a căror inițiativă e greu de oprit.*"

„*E important de reținut ale căror oameni sunt firmele acestea.*"

a. pronume relativ / atribut pronominal în ambele contexte;
b. pronume relativ / atribut pronominal + adjectiv relativ / atribut adjectival;
c. pronume interogativ / atribut pronominal + adjectiv interogativ / atribut adjectival.

92. În enunțurile „*Băiatul pentru care ai fost văzută prost întotdeauna s-a făcut subofițer. Vom afla pentru ce s-au dus inspectorii la acea școală.*" există două pronume relative în cazul:

a. acuzativ, complement circumstanțial de cauză + complement circumstanțial de scop;
b. acuzativ, complement indirect + complement indirect;
c. acuzativ, complement indirect + complement circumstanțial de loc.

93. Relativul **cine** aparține în contextele: „*A fost învățat față de cine să fie binevoitor.*" „*Mă mir față de cine e mai bun el.*" părților de propoziție:

a. complement circumstanțial de mod;
b. complement indirect + nume predicativ;
c. complement indirect + complement comparativ de inegalitate;
d. complemente indirecte.

94. Alege pentru pronumele relative din contextele: „*Grija cui are copii este să-i educe corect. Discutăm despre ce va fi după plecarea ei. Îi acordăm șanse cui le merită. Nimic din ce spun nu-i convine*" soluția corectă:

a. genitiv / atribut pronominal, acuzativ / nume predicativ, dativ / subiect, acuzativ / atribut pronominal;
b. genitiv / subiect, acuzativ / subiect, dativ / subiect, acuzativ / complement direct.

95. Există în enunțurile: „*Dacă se îmbulzeau toți / Au trecut peste capul meu. Care mai de care îmi dădea bacșiș să-l las să-l vedeți la față.*" „*Să se apropie de el care cum poate.* " „*e bine de știut căror suporteri li se va permite intrarea la meciul de azi.*" și următoarele unități morfologice:

a. un pronume relativ repetat + un pronume relativ + un adjectiv relativ;
b. o grupare pronominală / subiect + un pronume nehotărât + un adjectiv relativ;
c. o locuțiune + un pronume relativ + un adjectiv relativ.

96. Forma **câte** apare în contextele:

„*și câte greșeli va face, să i le însemne cu cărbune pe ceva.*"
„*i-am dat câte o singură dată sume mari de bani, nu de mai multe ori.*"
„*–Și câte a mâncat el de toate? – Cinci bucăți.*"
cu valorile morfologice:
a. adjectiv interogativ + adverb + pronume interogativ;
b. adjectiv relativ + pronume relativ + pronume interogativ;
c. adjectiv relativ + adverb + pronume interogativ.

97. Cuvântul **cât** este în contextele:

„Cât o fi omul de învățat, când e pus față în față cu mizeria umană, se duce caracterul..."

„–Cât să mai aștept? –Numai 10 zile!"

„Cine știe cât de bine îi este lui."

„Mă bucură cât entuziasm are."

a. conjuncție subordonatoare + pronume interogativ + adverb relativ + adjectiv relativ;

b. pronume relativ + adverb interogativ + pronume relativ + adjectiv interogativ;

c. adverb relativ + pronume interogativ + adverb relativ + adjectiv relativ.

98. Cu ce sensuri sunt folosite pronumele **cine** și **ce** în formulările:

Cine este descoperit că a eludat legea este cercetat. Să spună ce-o dori ea, nu mă mai privește pe mine.

a. sensul pronumelor nehotărâte (oricine, orice);

b. sensul unor adjective calificative.

99. În frazele: *„Se tot gândea ce erau vorbele rostite în treacăt. Cunoștea din graba cu care-și arunca privirile că o frământă ceva. Ceea ce e mai ciudat e că tocmai el ne sfătuia împotriva cui să fim când observăm punctele slabe ale altora."* pronumele relative sunt folosite cu următoarele funcții sintactice:

a. subiect + complement indirect + nume predicativ + nume predicativ;

b. nume predicativ + complement circumstanțial de mod + subiect + complement circumstanțial de mod;

c. nume predicativ + complement circumstanțial de mod + subiect + nume predicativ.

100. Există un pronume relativ în varianta:

a. *Facem din pământ un gard de să iasă ca zidul.*

b. *Facem din pământ un gard așa de înalt, de să pară zid.*

c. *Când am de făcut o treabă ca asta, ajunez."*

d. *Am ajuns de nu putem aprecia valorile.*

101. Indică enunțul fără greșeli în întrebuințarea pronumelor relative:

a. *Cunoaștem tot mai mulți tineri de ale căror reușite ne bucurăm.*

b. *Era bun, fapt care s-a convins și el.*

c. *Avantajele care ți-am vorbit sunt multe.*

d. *Fă bine cine ți-a făcut rău.*

102. Sunt numai adjective pronominale nehotărâte cele din seria de cuvinte:

a. *altul, unul, atât(a), cutare, oarecine;*

b. *fiecare, fiece, oricare, oricine, orice, altcineva;*

c. *careva, ceva, cineva, oarecare, vreunul, niscaiva;*

d. *niște, alde, niscai, niscaiva.*

103. Se întrebuințează numai ca pronume formele din seria:

a. *una, alta, atât (a), câteva;*

b. *orice, oricât (ă), vreuna, orișicare;*

c. *careva, altceva, altcineva, oricine, fiecine.*

104. Cuvintele subliniate în enunțul: *„Nici n-ai terminat bine cu **un** prânz că trebuie să te îngrijești de **altul**."* sunt:

a. numeral cardinal simplu, acuzativ/atribut adjectival + pronume nehotărât, neutru, acuzativ / complement indirect;

b. adjectiv nehotărât, neutru, acuzativ / atribut adjectival + pronume nehotărât, neutru, acuzativ / complement indirect;

c. articol nehotărât, neutru + pronume nehotărât, neutru, complement de cauză.

105. Alege soluția corectă pentru formele evidențiate: *„Eu nu admit chestia asta. Eu **unul** n-o admit. Altul să facă precum crede. Încep a căuta pricină **altora** pentru faptele mele."*

a. pronume nehotărât, nominativ / apoziție + pronume nehotărât, dativ/ complement indirect;

b. pronume nehotărât, acuzativ + atribut pronominal + pronume nehotărât, genitiv, atribut genitival.

106.Pronumele nehotărâte din enunțurile:

„Ce-aș face dacă m-aș afla în preajma vreunuia dintre aceștia." „Dintre oricare, era cea mai bucuroasă de plenitudinea clipei. Și-a oprit privirea asupra fiecăruia dintre copacii înverziți." sunt în:

a. genitiv / complement circumstanțial de loc + acuzativ / complement comparativ partitiv + genitiv, complement circumstanțial de loc;

b. genitiv / atribut pronominal + acuzativ / complement indirect + genitiv / complement indirect.

107. Forma **altcineva** este în contextul: *„O astfel de reclamă nu poate fi creată de altcineva, cu excepția ta."* este:

a. un pronume nehotărât, compus, acuzativ, complement de agent;

b. un pronume nehotărât, compus, acuzativ, complement indirect.

108. Compară cele două structuri subliniate și stabilește deosebirile gramaticale: *„În lumea **oricăror** reclame oamenii sunt optimiști și sentimentali. Există reclame cu fraze frumos ticluite ca în paginile **oricăreia** dintre cărțile copilăriei."*

a. pronume nehotărât, compus, genitiv, atribut pronominal în ambele poziții;

b. adjectiv nehotărât, compus, genitiv, atribut adjectival + pronume nehotărât, compus, genitiv, atribut pronominal genitival.

109. Stabilește valoarea gramaticală a formelor evidențiate:

*„**Idealismul fiecăruia** s-a stins odată cu stingerea acelei generații." „N-am scris nici **un** rând despre visurile lor, nici mai multe." „Nu e un radical, și nici **un** spirit*

*moderat." Nu promovează nici **unul**, nici **altul** dintre principiile absolute."*

a. pronume şi adjective nehotărâte;

b. adjectiv nehotărât + numeral cardinal + adjectiv nehotărât element constitutiv al adjectivului negativ + pronume negativ;

c. pronume nehotărât + numeral cardinal + articol nehotărât + pronume nehotărât.

110. Alege interpretarea corectă pentru pronumele nehotărât din enunţul:

„Sacrificiile de energie şi timp sunt ale oricui a construit instituţii viabile care au promovat idei valoroase în spaţiul public."

a. singular, genitiv, nume predicativ în propoziţia predicativă;

b. singular, genitiv, subiect al predicatului **a construit**.

111. Indică enunţul în care apar indici prin care se individualizează formele adjectivale nehotărâte:

a. *„Dialogul îl concep ca pe-un joc de ping-pong. O şmecherie era să tai mingea."*

b. *Acţiona conform unui principiu moral absolut sau altor provocări cu care se confrunta?*

c. *Nu mai cumpăr nici o revistă şi nici un ziar, cumpăr două cărţi.*

112. Cuvântul **nişte** are în enunţurile: *„Îmi atrag atenţia nişte clădiri ruinate ce domină împrejurimile. Îmi trebuie nişte cafea decofeinizată."* următoarele valori morfologice:

a. articol nehotărât;

b. adjectiv nehotărât;

c. articol nehotărât + adjectiv nehotărât.

113. Stabileşte valoarea morfologică a cuvântului **toate** în contextele: *„Străzile, uliţele şi potecile erau, toate, pustii." „În toate aceste zile, oamenii satului erau la câmp."*

a. pronume nehotărât + adjectiv pronominal nehotărât;

b. pronume nehotărât în ambele structuri;

c. substantiv + pronume nehotărât.

114. Structurile subliniate *„Se bucura pentru **te miri ce** şi se interesa de existenţa unui proiect" „Avea un proiect pentru a crea **cine ştie ce** legături sociale care să ne ţină unite."* sunt:

a. locuţiune pronominală nehotărâtă, acuzativ / complement indirect + locuţiune adjectivală nehotărâtă, atribut adjectival;

b. locuţiune verbală / predicat verbal + pronume relative şi un verb predicativ.

115. Indică varianta cu grafii incorecte:

a. *Adresează-te oricăruia dintre profesori ori căruia îţi convine.*

b. *Citeşte nuvela aceasta ori ce-ţi place.*

c. *Oarecare dintre elevi vine cu drag la şcoală?*

d. *Citeşte orice carte.*

e. *Are vreun rost şcoala azi?*

116. În enunţurile de mai jos:

„Prostul poate să meargă şi-n cap, că tot nu-i intră nimic în el... Doar mărăcini..."

„Nu se mişcă nicio frunză. Pretutindeni e stagnare şi-o moţăială..." există:

a. un pronume negativ, invariabil, acuzativ / complement direct şi un adverb de mod negativ;

b. pronume negativ, invariabil, nominativ / subiect + adjectiv pronominal negativ, feminin, singular, nominativ / atribut adjectival;

c. substantiv, neutru + conjuncţia coordonatoare.

117. Cuvintele evidenţiate în contextele:

*„N-a venit să ia dreptul **nimănui**! Nu sunt rudă **niciunuia** dintre voi."*

*„Câtă vreme nu ne organizăm noi, cei dinăuntru, n-o să ne organizeze **nimeni**."* sunt:

a. pronume negativ, genitiv / atribut pronominal + pronume negativ, dativ / atribut pronominal + pronume negativ, nominativ / subiect;

b. pronume negativ, dativ / complement indirect, pronume negativ, genitiv / complement indirect + pronume negativ, nominativ / subiect.

118. Apare un pronume negativ cu funcţie de nume predicativ în varianta:

a. *Am înţeles că fără niciuna dintre voi viaţa mea ar fi mai tristă.*

b. *Dorul faţă de nimeni nu-i atât de mare, ca acel de mamă.*

c. *Poruncile aspre nu par a fi pentru nimeni dintre cei neinstruiţi.*

d. *N-a fost rău pentru niciunii.*

119. Indică varianta cu pronume negativ

a. *Aduna numai lucruri de nimic.*

b. *A luat totul pe nimic, deşi ce i se cuvenea era o nimica toată.*

c. *Îi spune ore întregi dulci nimicuri.*

d. *Nu mă pot supăra pe nimic din ce spun copiii mici.*

120. Recunoaşte contextele în care apar abateri de la regulile acordului:

a. *Nimeni şi nimic nu l-au determinat să renunţe.*

b. *Nimeni şi nimic nu-mi place.*

c. *Niciuna nu s-a dezis de mine.*

d. *Nu i-au lăudat niciunii.*

121. Precizează valoarea morfologică a formelor evidenţiate în enunţurile:

***Nici unul**, nici altul dintre selecţioneri nu au surprins prin forţa ofensivă.*

*Ori **niciunul**, ori toţi vor merita să joace finala.*

***Nici un** antrenor, **nici o** echipă şi nici mai mulţi suporteri nu au comentat acţiunile de atac ale italienilor.*

*Nu au fost **niciun** contraatac tăios şi **nicio** ofensivă mai insistentă.*

a. adverb + pronume nehotărât + pronume negativ + adverb + numerale cardinale + adjective negative.

b. adverb + numeral cardinal + pronume negativ + adjective negative + adjective nehotărâte.

c. conjuncție + pronume nehotărât, pronume negativ, adverb + numerale cardinale, adjective negative.

Răspunsuri:

1-b; 2-a; 3-a; 4-c; 5-b; 6-c; 7-c; 8-a; 9-b; 10-b; 11-b; 12-a; 13-d; 14-b; 15-a; 16-b; 17-c; 18-c; 19-a; 20-a; 21-c; 22-d; 23-c; 24-a; 25-b; 26-e; 27-a; 28-a; 29-b; 30-c; 31-a; 32-c; 33-c; 34-b; 35-a; 36-a; 37-b; 38-c; 39-a; 40-b; 41-c; 42-c; 43-a; 44-d; 45-a; 46-d; 47-b; 48-b; 49-a; 50-a; 51-c; 52-b; 53-a; 54-c; 55-b; 56-b; 57-a; 58-c; 59-d; 60-c; 61-b; 62-a; 63-c; 64-b; 65-a; 66-b; 67-a; 68-d; 69-b; 70-b; 71-b; 72-a; 73-c; 74-b; 75-b; 76-a; 77-b; 78-c; 79-b; 80-a; 81-c; 82-c; 83-d; 84-a; 85-d; 86-c; 87-a; 88-b; 89-c; 90-c; 91-b; 92-a; 93-c; 94-b; 95-b; 96-c; 97-c; 98-a; 99-c; 100-a; 101-a; 102-d; 103-c; 104-b; 105-a; 106-a; 107-a; 108-b; 109-c; 110-b; 111-b; 112-c; 113-a; 114-a; 115-c; 116-b; 117-a; 118-c; 119-d; 120-a; 121-c.

Numeralul

1. În enunțurile *„călătorul străin şi-a luat ziua bună de la cei doi..." „– Ai avut două pâini, doi lei ți se cuvin"* există următoarele numerale:

a. cardinal, simplu, masculin complement indirect + cardinal simplu, feminin, acuzativ, atribut adjectival + cardinal simplu, masculin, nominativ/atribut adjectival;

b. cardinal simplu, masculin, acuzativ, complement circumstanțial de loc + cardinal simplu, feminin, acuzativ/complement direct + cardinal simplu, masculin, nominativ, subiect.

2. Indică valoarea morfologică a cuvântului **unul** în contextele: *„unul avea în traista sa trei pâini, iar celălalt două pâini." „Unde-i unul nu-i putere/Unde-s doi puterea creşte."*

a. numeral cardinal în ambele contexte;

b. pronume nehotărât în ambele poziții;

c. pronume nehotărât + numeral cardinal.

3. Câte numerale cu valoare adjectivală există în textul: *„Acum o bucată de pâne rămasă de la dumneata şi patru bucăți de la istalat fac la un loc cinci bucăți?"*

a. două; b. trei; c. unul.

4. La ce caz şi cu ce funcție sintactică sunt folosite numeralele din propozițiile:

„Temperatura a scăzut până la 20 de grade."

„Cartea valorează 20 de lei."

„Camera are 20 de metri."

a. acuzativ, complement circumstanțial de loc, complement circumstanțial de mod;

b. acuzativ; complement circumstanțial de mod, complement direct, complment indirect.

c. acuzativ; circumstanțiale cantitative.

5. Numeralele din enunțurile: *„Aici am pus pachete a 20 de cărți. Sunt prietenul amândurora. Anul 2006 a fost important pentru el."* au funcțiile sintactice:

a. atribut substantival prepozițional + atribut substantival genitival + apoziție;

b. atribut substantival genitival + atribut adjectival + atribut adjectival.

6. Exprimarea cazului genitiv al numeralelor fără flexiune se face:

a. numai cu ajutorul articolului adjectival (celor trei);

b. numai cu prepoziția a (casa a doi dintre ei);

c. cu ajutorul articolului adjectival (celor trei), sau cu cel al prepoziției a + acuzativul, construcție echivalentă cu un genitiv (casa a doi).

7. Există în contextele: *Distribuirea de materiale de construcție numai uneia dintre cele două familii a provocat nemulțumiri. Câştigul comercianților este de zece ori mai mare*

spre deosebire de cel al producătorilor. V-am căutat de două ori şi nu v-am găsit.

a. un numeral cardinal, genitiv, atribut substantival genitival + două numerale adverbiale, complemente circumstanţiale de timp.

b. un numeral cardinal, feminin, dativ, atribut substantival dativ + un numeral adverbial, complement circumstanţial de măsură + un numeral adverbial, complement circumstanţial de timp.

8. Structurile evidenţiate: *„Ei veneau* ***câte doi. Câte trei*** *băieţii muncesc la această firmă."* aparţin clasei morfologice a :

a. numeralului distributiv, complement de mod şi subiect;

b. numeralului distributiv, element predicativ suplimentar şi numeralului colectiv (toţi trei), atribut adjectival;

c. numeral colectiv, complement circumstanţial de mod şi, respectiv, atribut adjectival.

9. Numeralul cardinal utilizat ca substantiv şi cel fracţionar: *1. trei ori doi înseamnă şase; 2. o cincime cu două cincimi fac trei cincimi*; constituie structura:

a. subiect (dezvoltat) + predicat nominal şi subiect (dezvoltat) + predicat verbal;

b. subiect (dezvoltat) + predicat nominal.

10. Cuvintele marcate grafic *„Te voi răsplăti cu sume* ***întreite****. Am mers* ***douăzeci de*** *paşi, apoi m-am oprit."* sunt:

a. adjectiv / atribut adjectival + numeral cardinal / complement direct;

b. numeral multiplicativ cu valoare adjectivală, feminin, plural, acuzativ / atribut adjectival + numeral cardinal compus, acuzativ, complement circumstanţial de loc.

11. Cu ce valori morfologice sunt întrebuinţate cele trei numerale în contextele: *„Elevii plecau din şcoală câte doi. Apariţia de-a doua oară pe scenă a fost întâmpinată cu îndelungi aplauze. A pierdut întreit procedând astfel."*

a. adverbială, adverbială, adjectivală;

b. adverbailă, adjectivală, adverbială;

c. substantivală; adverbială; adverbială.

12. Nu pot avea întrebuinţare substantivală numeralele:

a. distributiv şi cel adverbial (de repetiţie);

b. multiplicativ şi cel adverbial;

c. adverbial.

13. Numeralele din enunţurile: *„Zece dintre elevi au cumpărat manuale noi. Ni s-au adus câte două dintre manualele solicitate. Manualul meu este de trei ori mai scump spre deosebire de cel vechi."* sunt:

a. cardinal, atribut adjectival + distributiv / complement circumstanţial de mod + adverbial / nume predicativ;

b. cardinal, nominativ / subiect + distributiv, nominativ / subiect + adverbial / complement circumstanţial cantitativ de măsură;

c. cardinal, nominativ / atribut adjectival + distributiv, acuzativ / complement direct + adverbial / complement circumstanţial de mod.

14. Indică seria care cuprinde forme incorecte ale numeralelor:

a. *şaptesprezece, optsprezece, nouăsprezece, paisprezece;*

b. *al două sutelea, a doua suta, al două miilea, a două mia, al cincilea, al zecelea;*

c. *clasa întâi, clasa a doua, întâii clase, întâii elevi;*

d. *amândoi copii, tustrele cărţii, ambii băieţii, odată nu de două ori.*

15. Există în enunţurile *„N-am lucrat nici pe sfert faţă de ieri." „Trei sferturi dintre elevi au luat note mari, celălalt n-a promovat."*

a. locuţiune adverbială (pe sfert) şi numeralul fracţionar (trei sferturi);

b. numeralele fracţionare (pe sfert, trei sferturi).

16. Cu ce valoare morfologică sunt folosite cuvintele evidenţiate în construcţiile:

„Termometrul indică zero grade."

„Adaug un zero sau patru zerouri?"

a. numeral cardinal, numeral cardinal, substantiv;

b. numeral cardinal, substantiv, substantiv.

17. Cu ce funcţii sintactice sunt întrebuinţate numeralele în contextele:

Au pierderi de 20 de milioane? Va fi a şasea finală pentru această ţară. E vinovat faţă de doi dintre ei. Ne-a vizitat de două ori. N-ai să mori din două dintre lovituri. Au primit toţi câte o doime.

a. atribut adjectival, nume predicativ, complement de mod, complement indirect, complement cantitativ;

b. atribut substantival prepoziţional, atribut adjectival, complement indirect, complement circumstanţial de timp, complement circumstanţial de cauză, complement direct.

18. Indică enunţul în care nu apar greşeli de folosire a numeralelor:

a. *Au adus coşuri a câte cinci kilograme de portocale.*

b. *Coşurile sunt fiecare de câte cinci kilograme.*

c. *A adus un kilogram jumate de zahăr.*

d. *A promovat un procent de 20%.*

e. *Zahărul e în saci a douăzeci de kilograme.*

19. Este corectă exprimarea datei în varianta:

a. *întâi februarie, două martie, douăzeci şi unu august;*

b. *unu februarie, doi martie, douăzeci şi una august.*

20. Există abateri de la regulile de acord în varianta:

a. *o sută şi unu de efecte, douăzeci şi una de luni, (nivel) între doisprezece şi douăzeci de centimetri;*

b. *o sută şi una de efecte, douăzeci şi unu de luni, (nivel) între douăsprezece şi douăzeci de centimetri.*

21. Alege enunțul în care acordul în gen este incorect:

a. *Cele două mii de lei au fost primiți de la bunici.*

b. *Cei două mii de lei au fost primiți de la bunici.*

c. *Cele două mii de lei au fost primite de la bunici.*

Răspunsuri:

1-a; 2-c; 3-b; 4-c; 5-a; 6-c; 7-b; 8-b; 9-a; 10-b; 11-c; 12-b; 13-b; 14-d; 15-a; 16-b;17-b; 18-c; 19-a; 20-b; 21-a.

Verbul

1. Identifică seria de cuvinte care reprezintă seria verbelor impersonale:

a. *a scrie, a cere, a realiza, a apărea;*

b. *a ninge, a se însera, a se cuveni, a trebui;*

c. *a se desfăşura, a se îngălbeni, a se odihni.*

2. Sunt intranzitive verbele din seria:

a. *a fi, a se ruga, a pleca, a fugi;*

b. *a se îmbrăca, a se saluta, a se spăla, a-şi aminti;*

c. *a reda, a caracteriza, a schimba, a reprezenta.*

3. Indică seria cu verbe dublu tranzitive:

a. *a (se) întreba, a asculta, a ruga, a examina;*

b. *a scrie, a da, a construi, a remarca;*

c. *a alerga, a constitui, a dispărea, a-şi închipui.*

4. Dintre verbele folosite cu pronume reflexive sunt totdeauna pronominale sau reflexive cele din seria:

a. *a se spăla, a-şi aminti, a se îngălbeni, a se bate;*

b. *a-şi lua, a se saluta, a se şti, a se descuraja;*

c. *a se întâmpla, a se dumiri, a se teme, a-şi închipui.*

5. Seria ce cuprinde verbe care întotdeauna sunt nepronominale sau nereflexive este:

a. *a fi, a deveni, a ninge;*

b. *a petrece, a auzi, a trece;*

6. Verbe active pronominale sunt cele din seria:

a. *a-şi închipui, a se căi, a se întâmpla, a se cuveni;*

b. *a se saluta, a-şi aminti, a-şi scrie, a se dezbrăca;*

c. *a se referi, a se coace, a se imagina, a-şi da.*

7. Indică enunțul în care există un verb la diateza pasivă:

a. *Fireşte că sensul acestor neologisme nu ar fi cunoscut de unii candidați.*

b. *Dacă te-aş fi acceptat astfel, nu mi-ai fi iertat îngăduința.*

c. *De-ar fi plecat!*

d. *El s-ar fi autocitat, dacă l-ar fi ascultat cineva.*

8. *Verbe reflexiv - pasive se află în varianta:*

a. *S-a căit că s-a dus la acea întrunire.*

b. *În această metropolă se călătorește cu metroul.*

c. *Data desfăşurării examenelor se propune de fiecare instituţie şi se aprobă de MEC.*
d. *Se mai opreşte, din când în când, în faţa şcolii unde a fost dascăl.*

9. Verbele impersonale se pot construi:
a. cu un subiect sau cu o subordonată subiectivă;
b. cu un complement direct sau o completivă directă;
c. cu un nume predicativ ori o propoziţie corespunzătoare acestuia;
d. numai cu complemente şi propoziţii circumstanţiale.

10. Indică seria de verbe care au variante de conjugări/clase flexionare pentru acelaşi înţeles, una fiind socotită învechită:
a. *a despărţi/a desparte; a ajuna/a ajuni, a complăcea/a complace;*
b. *a datora/a datori, a aresta/a arestui, a apreta/a apretui;*
c. *a dezbătea/a dezbate, a înghiţi/a înghite, a accede/a acceda.*

11. Identifică seria de verbe la care apartenenţa la o conjugare este în strânsă relaţie cu sensul:
a. *aiura/a aiuri, a recita/a reciti, a tuşi/a tuşa, a amuţa/a amuţi;*
b. *a înstruna/a înstruni, a curăţa/a curăţi, a încârdoşa/a încârdui.*

12. Descoperă grupa de verbe care la indicativ prezent au variante, ambele literare, fără diferenţe de sens:
a. *tânguieşte/tânguie, afundă/afundează, instigă/instighează, vămuieşte/vămuie, glăsuieşte/glăsuie;*
b. *(se) îngâmfează/(se) îngâmfă, schioapătă/şchiopătează, dăngăneşte/dăngăne, înstrună/înstrunează, ţăcăneşte/ţăcăne.*

13. Există perechi de verbe a căror formă este asociată cu un anumit înţeles în seria:
a. *reacordă/reacordează, îndoaie/îndoieşte, returnează/ retoarnă, repoartă/repurtează, înseamnă/insemnează;*
b. *absolvă/absolveşte, mântuieşte/mântuie (a izbăvi, a vindeca), angajează/angajază, adapă/adaptează, dezbină/dezbinează.*

14. Alege dintre cele două variante pe aceea care cuprinde forme literare la indicativ prezent:
a. *animă, derogă, derochează, se dezagregă, dilată, extorchează, instigă, consemnează, relevă, revelează;*
b. *animează, derogă, derocă, dezagreghează, dilatează, extorcă, instighează, conseamnă, relevează, revelă.*

15. Care serie completă de verbe are la indicativ prezent persoana I forma corectă cu - esc.
a. *a târgui, a dirigui, a îngădui, a se înflori;*
b. *a glăsui, a tăinui, a undui, a învinui;*
c. *a ghemui, a sfătui, a destitui, a învălui.*

16. Nu au forme pentru participiu, supin şi gerunziu şi pentru toate formele trecutului toate verbele (defective)
a. *a radiofica, a purcede, a descoase;*
b. *a fulgui, a ploua, a se însera;*
c. *a decerna, a deferi, a diviza;*
d. *a concede, a diverge, a divide.*

17. Verbul **a fi** apare în versurile:
„Pământul amorţise în câteva clipe.
Ce-o fi? Sfârşitul pământului?
Ne-ar fi spus ei... m-am gândit, ne-ar fi spus, ca să
Încetăm construcţia socialismului."
cu valorile:
a. copulativ şi auxiliar;
b. predicativ şi copulativ;
c. auxiliar şi copulativ;
d. predicativ şi auxiliar.

18. Câte verbe copulative găsim în versurile:
„Îmbătrânind n-a mai putut rămâne iarna în sat/ Că era singură. „–Bărbate, altă dată să vii pe jos. –Păi, că aşa o să fac. În trei zile ajung."
a. patru; b. trei; c. două; d. unul.

19. Cu ce valori este folosit a fi în contextele:
„Când e să se întâmple, se întâmplă."
„–Păi, ce e azi? Vineri..."
a. predicativ impersonal intranzitiv + predicativ, unipersonal, intranzitiv;
b. predicativ, personal, intranzitiv + copulativ, personal, intranzitiv;
c. auxiliar morfologic + copulativ impersonal intranzitiv.

20. În textele: *Echipa de handbal a fost învimsă cu greu. El nu este încă învins, munca îi va reda optimismul*, verbul **a fi** este:
a. auxiliar sintactic (ajută la formarea unei categorii sintactice -predicat nominal);
b. auxiliar morfologic (ajută la formarea diatezei pasive);
c. auxiliar morfologic + auxiliar sintactic.

21. Spune ce forme de indicativ viitor se găsesc în textele:
„Şi de-a fi să mor."
„Aşa ceva nu s-o mai fi pomenit..."
„O să fie mai greu/Până s-o obişnui cu apa"
„Au să le înţepe..."

a. formă regională, variantă a viitorului cu **a vrea** căderea lui v de la auxiliar şi forme din limba vorbită alcătuite din auxiliarul invariabil **o** sau din indicativul prezent al lui **a avea** + conjunctivul prezent.

b. forme literare alcătuite din verbul auxiliar **a vrea**.

22. Primul verb din contextele:

„Deschideţi cărţile să citim noul text! Voi deschideţi cărţile când vă îndeamnă profesorul." se află la modul.

a. indicativ;
b. imperativ + indicativ;
c. imperativ;
d. indicativ + imperativ.

23. Forme corecte de persoana a II-a singular ale imperativului se găsesc în varianta

a. *îndoieşte!, îndoaie!, ascute!, sughiţă!, suferă!, miroase!, manifestă!, manifestează!, contrasemnează!;*

b. *îndoaie!, ascuţă!, sughite!, suferi!, miroasă!, manifestă!, contrasemnează!*

24. Care dintre formele de imperativ sunt corecte:

a. *nu te desparte!, nu împarte!, nu scade!;*
b. *nu condu!, nu te prefă!, nu te dezi!;*
c. *nu prevedea!, nu înnoi!, nu rămâne!.*

25. Varianta cu forme corecte de indicativ prezent este:

a. *demarchează/demarcă, deleagă/delegă, denotă/denotează, demară/demarează, exceptă/exceptează, afumă/afumează, contemplă/contemplează;*

b. *demarchează/demarcă, deleagă, denotă, demarează, exceptează, afumă, contemplă.*

26. Formele de indicativ prezent sunt asociate corect cu înţelesul în varianta:

a. *înseamnă (reprezintă) + însemnează (notează); raportează / a da raportul, a pune în legătură / - raportează / raportă (a aduce venit); repoartă / a-şi îndrepta privirile spre trecut / - repurtează (a obţine succes), curează/cură (a curăţa ştiuleţi) - curează (a trata un bolnav), contractă/a micşora, a strânge/ - contractează (a încheia un contract, a se molipsi);*

b. sunt corecte ambele forme fără diferenţieri semantice.

27. Verbul **a feri** este în contextele:

„Ferească Dumnezeu şi Maica Precista."
„Fereşte din calea mea!" sunt la modul:
a. imperativ;
b. indicativ;
c. conjunctiv şi imperativ.

28. Există în textele *„Trebuie să formăm la copii un simţ al obligaţiilor, să le inculcăm ideea de a plăti societăţii pentru tot ce se bucură şi ce consumă."*

„A învăţa să trăieşti e ca şi cum ai învăţa a patina."

verbe la modul nepersonal şi nepredicativ:

a. infinitiv cu funcţiile sintactice de atribut verbal, subiect şi complement direct;
b. infinitiv, atribut adjectival, nume predicativ, complement direct;
c. infinitiv, atribut verbal, complement direct, complement direct.

29. Verbul evidenţiat în contextul: *„O bună melodramă e mult mai greu* ***de scris*** *decât toate comediile astea mult prea inteligente..."* se află la modul:

a. supin, subiect al expresiei verbale impersonale;
b. supin, nume predicativ, formează predicatul nominal cu verbul copulativ personal **e**.
c. participiu, subiect al expresiei verbale e mult mai greu.

30. Structura subliniată: *„Nu este dificil* ***de orientat convingerile*** *oamenilor atunci când i-ai convins o dată că le doreşti binele..."* este corect interpretată în varianta:

a. verb la supin, subiect + substantiv, nominativ, subiect;
b. verb la supin, subiect + substantiv, acuzativ, complement direct;
c. verb la supin/subiect, iar substantivul admite ambele interpretări de mai sus.

31. Verbele **este, concepe, creând** din *„Pot spune că mintea mea este astfel alcătuită că, dacă aş putea concepe un zeu creând în mod deliberat ceva ce este mai puţin decât el însuşi... l-aş clasifica drept o canalie..."* sunt în ordinea de apariţie:

a. predicative: indicativ prezent/predicat verbal; infinitiv, prezent, complement direct; gerunziu, diateza activă, complement circumstanţial de mod;

b. copulativ, indicativ, prezent; predicativ, infinitiv, prezent, complement direct; predicativ, gerunziu, diateza activă, predicativ suplimentar.

32. În enunţul *„Toate aceste articole se vor publica în ziarele de mâine"*, există un verb la diateza:

a. reflexivă; b. reflexiv-pasivă; c. pasivă.

33. Verbul la modul supin apare întrebuinţat în enunţurile: *„Cel ce nu are de afirmat, nu are stil. Ce mai este de afirmat! Acestea nu sunt de afirmat în public!"* cu funcţiile sintactice:

a. complement direct, subiect, nume predicativ;
b. complement direct, nume predicativ, nume predicativ;
c. complement direct, nume predicativ, subiect.

34. Cu ce valori gramaticale sunt folosite verbele la modul infinitiv în textele: *„Secretul de a fi nefericit constă în a avea răgazul pentru a te gândi dacă eşti sau nefericit."*

a. verbe predicative, atribut verbal şi, respectiv, complement indirect;

b. verb copulativ + nume predicativ / atribut verbal, verb predicativ / complement indirect, verb predicativ / atribut verbal;

c. verb copulativ, formează predicatul nominal cu numele predicativ **nefericit**, verb nepredicativ, complement indirect, verb nepredicativ, complement circumstanțial de scop.

35. Compară structurile subliniate și alege interpretarea corectă: *„**Se poate veni** aici?" „El **se poate crede** genial." „**Nu se poate transpune** în viață orice **vis**."*

a. verb reflexiv impersonal + verb activ personal, infinitiv, prezent, subiect; verb activ personal + verb activ, pronominal, infinitiv, complement direct; verb reflexiv impersonal + verb reflexiv infinitiv, subiect + substantiv, nominativ, subiect al verbului la infinitiv;

b. verb reflexiv impersonal + verb activ personal, infinitiv, complement direct; verb reflexiv impersonal + verb reflexiv, subiect, verb reflexiv impersonal + verb activ personal, subiect + substantiv, acuzativ, complement direct.

36. În enunțurile *„E dovedit că nu este o economie adevărată să cumperi articolele cele mai ieftine. Rămâne de dovedit că luptăm pentru a ne autodepăși."* există construcțiile următoare.

a. verb la diateza pasivă impersonal, predicat verbal în ambele poziții;

b. verb copulativ + nume predicativ, predicat nominal;

c. verb impersonal, diateza pasivă (verb auxiliar + participiu) / predicat verbal și verb predicativ impersonal/predicat verbal + verb la supin/ subiect.

37. Verbele subliniate *„**De urat**, am mai ura..."*

***De încărcat** ce era, carul s-a rupt în două."* sunt la modul:

a. supin;

b. participiu;

c. participiu și supin;

d. supin și participiu.

38. Verbele la modurile nepersonale și nepredicative din enunțurile: *„Nu poți crede în onoare până a n-o dobândi. Crezând că fiii tăi fac totul greșești. Zburând pe deasupra admira priveliștile."* sunt complemente:

a. direct, consecutiv, cauzal, de timp;

b. direct, circumstanțial de timp, circumstanțial condițional, circumstanțial de timp;

39. Verbul **a te abține** este în construcția: *„A te abține de la viciu nu e posibil a fi o virtute, ci să nu-l râvnești."*

a. subiect al expresiei verbale impersonale **nu e posibil**;

b. subiect al construcției alcătuite din verbul copulativ **a fi** și numele predicativ **o virtute**;

c. complement direct al verbului copulativ **a fi.**

40. Alege pentru cuvântul subliniat interpretarea corectă *„Orice vis poate fi transpus în viață de cei care sunt destul de puternici pentru **a crede** în el."*

a. verb predicativ, personal, diateza activă, infinitiv prezent, complement circumstanțial consecutiv;

b. verb nepredicativ, nepersonal, diateza activă infinitiv prezent, complement circumstanțial de scop.

41. Există în formularea *„Fiind câștigați de el banii, nu poate fi generos."* un verb:

a. nepredicativ la modul gerunziu, diateza activă, nume predicativ acordat cu subiectul banii;

b. predicativ personal, tranzitiv, conjugarea I, modul gerunziu, diateza pasivă, nume predicativ;

c. predicativ, personal, intranzitiv, conjugarea I, diateza pasivă, modul gerunziu, complement circumstanțial de cauză, verbul **a fi** este auxiliar al diatezei pasive.

42. Ultimul verb din versurile:

„Ș-atunci vântul o să bată/Prin frunza de tei uscată,/Scuturând-o, risipind-o / de ți s-o urî privind-o." este la modul;

a. gerunziu, complement circumstanțial de mod;

b. gerunziu, element predicativ suplimentar;

c. gerunziu, complement indirect.

43. Ce sunt ca părți de propoziție verbele aflate la modurile nepersonale:

„Și la urmă n-o să stai încremenit"

„Să-l văd venind/Aș mai trăi o viață"

„Nu-l știam de aruncat"

a. complement circumstanțial de mod;

b. elemente predicative suplimentare;

c. complement de mod, complement direct, complement indirect.

44. Verbele la supin sunt folosite în contextele:

„Am o poezie greu de memorat.

Poeziile moderne sunt greu de memorat.

Este greu de memorat această poezie." ca:

a. atribut verbal, nume predicativ, subiect;

b. complement de relație, complement indirect, complement direct.

45. Gerunziile din contextele:

„Se vede luminând. Văd luminând în zare. O văd zâmbind și pe mama. Alergau învârtindu-se." au valorile sintactice:

a. complement de mod, complement direct, complement de mod;

b. subiect, complement direct, complement de mod, complement de mod;

c. subiect, complement direct, element predicativ suplimentar, complement de mod.

46. Alege pentru verbele la supin soluția corectă:

Mă ajută la făcut temele. Exagera uneori, de neexplicat. Adesea veneau pentru făcut cumpărături. Au adus mașina de la reparat.

a. complement direct, complement de mod, complement de scop, atribut verbal;

b. complement indirect, complement consecutiv, complement de scop, atribut verbal;

c. complement indirect, complement consecutiv, complement de scop, complement de loc.

47. La ce mod și cu ce întrebuințări sintactice apar formele verbale evidențiate:

***Contestați** de multi, n-au vrut să demisioneze.*

*Acești oameni bine **instruiți** au reușit în viață.*

*Era mare agitație. Oameni **așteptând** sărbătorile.*

*„Mulțimi **frământânde** au aruncat bâtele, le-au aliniat jos." Era cuprinsă de o bucurie **de neexplicat**.*

a. participiu/complement concesiv, participiu/atribut adjectival, gerunziu/atribut verbal, gerunziu/atribut verbal, supin/atribut adjectival;

b. participiu/atribut adjectival izolat, participiu/atribut adjectival, gerunziu/atribut verbal, gerunziu/atribut adjectival, supin/atribut verbal.

48. Cuvintele evidențiate în formulările:

***Coborând** în stradă își dă seama cât de singur era.*

*Nici dându-ți seama cât de singur ești, n-ai să te simți **depărtat** de tine însuți.*

*Starea lui n-a ajuns **de invidiat**.* verbele la modurile personale sunt în propoziție:

a. complement circumstanțial de timp, element predicativ suplimentar, nume predicativ;

b. complement circumstanțial de cauză, complement circumstanțial de mod, subiect.

49. Cuvântul **năruit** este în enunțul *„Și sufletul meu este cu adevărat năruit."*

a. verb la participiu cu valoare adjectivală, singular, nominativ, complement circumstanțial de mod;

b. verb la participiu cu valoare adjectivală, nominativ, singular, neutru, nume predicativ;

c. verb la participiu, cu valoare adverbială, complement circumstanțial de mod.

50. Structurile *„Îi plăcea **a fi lăsat în pace** de ai casei. Părerea lui de rău era de **a nu-i fi fost luată în seamă** compoziția cea nouă."* sunt:

a. locuțiune verbală, predicativă personală, conjugarea I, diateza pasivă, infinitiv, prezent, subiect + locuțiune verbală, predicativă, personală, diateza pasivă, infinitiv perfect, nume predicativ;

b. locuțiune verbală, predicativă, diateza activă, infinitiv perfect, complement direct + locuțiune verbală predicativă, diateza pasivă, infinitiv, prezent, atribut verbal.

51. Verbul poate fi regentul:

a. complementelor circumstanțiale și al celor necircumstanțiale;

b. numai al complementelor circumstanțiale.

52. Precizează valorile gramaticale ale cuvintelor marcate: *„Dospea și în sufletul meu atâta josnicie, încât să aștept cu nerăbdare **publicarea** unei traduceri..."*

*„**Fumatul** în școală este interzis!"*

*Vine cu informații **fumate**.*

*Nu mai pune la socoteală **pe cele fumate**.*

a. substantiv provenit dintr-un infinitiv lung/complement direct; substantiv provenit dintr-un supin/subiect; adjectiv provenit dintr-un participiu/atribut adjectival; substantiv rezultat dintr-un participiu/ complement direct;

b. substantiv rezultat dintr-un infinitiv lung/subiect; substantiv provenit dintr-un participiu/subiect; adjectiv participial/atribut adjectival; substantiv format dintr-un supin/ complement direct.

53. Structura morfematică a verbului **a reintra** la mai mult ca perfect, persoana I, singular este:

a. rădăcină + sufix gramatical + desinență;

b. rădăcină + sufixe lexicale + desinență;

c. radical + sufix gramatical + sufix gramatical + desinență.

54. Un verb poate avea singur sau cu un nume predicativ sau mai multe rol sintactic de predicat dacă este:

a. tranzitiv sau intranzitiv;

b. predicativ sau copulativ la un mod personal și predicativ;

c. predicativ sau auxiliar la toate modurile;

d. predicativ sau copulativ atât la modurile personale, cât și la cele nepersonale.

55. Pot fi nepredicative verbele:

a. copulative;

b. formele impersonale ale unor verbe personale;

c. copulative și cele auxiliare;

d. toate verbele impersonale nereflexive sau reflexive.

56. Un verb predicativ nu poate să fie predicat în propoziție când se află:

a. la un mod personal și predicativ;

b. la un mod nepersonal și nepredicativ;

c. atât la modurile personale și predicative, cât și la modurile nepersonale și nepredicative.

Răspunsuri:

1-b; 2-a; 3-a; 4-c; 5-a; 6-b; 7-a; 8-c; 9-a; 10-b; 11-a; 12-b; 13-a; 14-a; 15-b; 16-d; 17-d; 18-d; 19-a; 20-c; 21-a; 22-b; 23-a; 24-c; 25-b; 26-a; 27-c; 28-a; 29-b; 30-c; 31-b; 32-b; 33-a; 34-b; 35-a; 36-c; 37-d, 38-b; 39-b; 40-a; 41-c; 42-c; 43-b; 44-a, 45-c; 46-c; 47-b; 48-a; 49-b; 50-a; 51-a; 52-a; 53-c; 54-b; 55-c; 56b.

Adverbul

1. Indică seria de adverbe moştenite (primare)
   a. *atunci, abia, chiar, încă, pururi;*
   b. *pitiş, omeneşte, chiorâş, actualmente;*
   c. *bineînţeles, ieri-seară, astă-primăvară;*
   d. *aidoma, prea, musai, taman.*

2. Alege seria care cuprinde adverbe formate în interiorul limbii prin drivare şi compunere:
   a. *ba, da, măcar, razna;*
   b. *jos, atât, unde, cam;*
   c. *morţiş, scriitoriceşte, astăzi, îndeobşte.*

3. După structura morfematică (formă) adverbele pot fi:
   a. simple (*foarte*) şi compuse (*altfel*);
   b. concrete (*agale*) şi abstracte (*aşa*);
   c. moştenite (*aici*), împrumutate (*lesne*) şi formate în interiorul limbii (*odată, frăţeşte*).

4. După înţeles adverbele se clasifică astfel:
   a. moştenite;
   b. de loc, de timp, de mod.

5. Recunoaşte seria de adverbe care au variante formale toate admise de normele în vigoare:
   a. *adică/adicălea* (pop.)*/adicătelea* (pop.)*; arar/arareori, darămite /darmite;*
   b. *acuş/acuşi/acuşa; totuş/totuşi, încontinuu/în continuu/incontinuu;*
   c. *dedesubt/dedesupt; pasămite/pasă-mi-te, aievea/aevea.*

6. Identifică enunţurile în care există adverbe formate prin conversiune:
   1. „Faţa-i era roşie sfeclă. Băutul cafelei dimineaţa este o plăcere."
   2. „Am venit ulterior. Nici nu ştii ce mă dor ochii."
   3. „Faţa era roşie ca sfecla. Am scris toată dimineaţa."
   4. „Termenul era ulterior celui de azi. „Ştiu ce crede Robert despre mine."
   a. 2,4; b. 3,4; c. 1,2.

7. Cu ce valoare gramaticală apare folosit guvântul **greu** în formularea: *Atitudinea familiei faţă de el e greu acceptată.*
   a. adverb de mod, gradul pozitiv/nume predicativ;
   b. adverb de mod, gradul pozitiv/complement circumstanţial de mod;
   c. adjectiv variabil cu două terminaţii, 4 forme flexionare, gradul pozitiv, nominativ/ nume predicativ;

   d. adjectiv variabil, cu 4 forme flexionare, pozitiv, acuzativ/complement circumstanţial de mod.

8. Forma **unde** apare în textele:
   „Unde sunt vrerile şi temerile, şi lacrimile mele?"
   „Unde sunt obosit şi trist mă copleşesc amintirile."
   „Ei, apoi! unde-o plesneşte mama şi unde crapă!"
   a. adverb interogativ/complement circumstanţial de loc + adverb relativ/complement circumstanţial de loc;
   b. adverb interogativ de loc/ complement circumstanţial de loc + conjuncţie subordonatoare, fără funcţie + adverb nehotărât / complement circumstanţial de loc.

9. Alege pentru cuvântul evidenţiat soluţia corectă:
   *„Vanciu, **fireşte**, mă va lăsa corigent..."*
   *„adolescentul dintr-un roman trebuie să fie numaidecât cel din Liceul „Spiru Haret"? **Fireşte** că nu."*
   a. adverb incident la nivelul propoziţiei cu funcţie de modalizator într-o propoziţie neanalizabilă/ circumstanţial de modalitate + adverb de mod predicativ/predicat verbal sau adverbial;
   b. adverb de mod predicat verbal sau adverbial;
   c. adverb de mod/complement circumstanţial de mod + adverb de mod predicativ/ predicat verbal sau adverbial.

10. Cuvântul **(de) rău** este în enunţul *„De rău ce-a trăit cu el a plecat de acasă."*
   a. adjectiv variabil, cu două terminaţii, cu patru forme flexionare, masculin, acuzativ, complement circumstanţial de cauză;
   b. substantiv, neutru, acuzativ, complement circumstanţial de mod;
   c. adverb de mod, complement circumstanţial de cauză;
   d. adverb de mod, acuzativ, complement circumstanţial de cauză.

11. Există în enunţurile:
   „E cu neputinţă să aperi istoria"
   Numai o minte de crăpături ca un zid vechi poate avea deschideri către lumea bună de dincolo.
   Omul este câştigător adesea.
   a. o locuţiune adverbială de mod/nume predicativ + un adverb de mod de restricţie fără funcţie sintactică + un adverb de loc/atribut adverbial + un adverb de timp/complement circumstanţial de timp.
   b. un adverb de mod de restricţie fără funcţie sintactică + o locuţiune adjectivală/ atribut adjectival + un adverb de mod/complement circumstanţial de mod.

12. Precizează valorile morfologice ale adverbelor în contextele:
   1. Ceea ce preţuiam mai înainte privesc acum cu nepăsare.Se vor reîntoarce aproape dimineaţa.

2. *„Sunt ceasurile petrecute privind înainte pe ferestruica mansardei" Şcoala nu e aproape.*

3. *„Ceasuri care mă tulbură ticăind înainte. Cupletul era aproape învăţat."*

a. de loc 1,2,3,

b. de timp 1.2.3;

c. de timp (1), de loc (2), de mod (3)

13. **Aici** şi **abia** sunt în exemplele:

„Aici mă voi stabili. 2. Abia se apucase de citit că a şi sunat prietena lui. Aci pierde, aci câştigă la bursă. 3 Abia am sosit acasă de obosită.

a. adverbe de loc (1), de mod (2 şi 3):

b. de loc (1) + de timp (2) + de mod (3);

14. Cu ce valori morfologice apar formele **şi, tot** în contextele:

„Ar fi un nou fel de a-şi păstra prestigiul..."

„... tot ceea ce mi-a plăcut sau am iubit, mi-a stârnit totodată ura."

„În afara materiei, totul e muzică"

„Voiam să-l cunosc bine, bine de tot."

Am şi plâns. Aş tot lucra. Tot omul munceşte pentru el.

a. pronume reflexiv + pronume nehotărât + substantiv + adverb + conjuncţie + substantiv + adjectiv.

b. pronume reflexiv + pronume nehotărât + substantiv + locuţiune adverbială + adverb + adverb + adjectiv.

15. În contextele *„**Desigur** că era ispitit şi să se dăstăinuiască."*

*„**Imposibil** să nu rămân corigent."* cuvintele evidenţiate sunt:

a. adverb de mod predicativ/predicat verbal + adverb de mod/nume predicativ al predicatului nominal în ocurenţă cu verbul **a fi**;

b. adverbe de mod predicative/predicate verbale

16. Cuvintele **trebuie (că)** şi **poate** sunt în contextele:

1. „Trebuie că e, într-adevăr, foarte interesantă trigonometria."

2. „Trebuie să izbândeşti sau să fii înfrânt, singur."

3. „Poate să fie o simplă criză."

4. „Robert s-a convins poate că nu voi mai scrie niciodată un roman în care el să fie zugrăvit ridicol"

5. „Robert, poate, se crede altul."

a. verb predicativ, impersonal (1,2), adverb de mod predicativ (2,3), adverb de mod/complement de mod;

b. adverb de mod echivalent cu poate (1) + verb predicativ impersonal (2) + adverb de mod predicativ/predicat verbal + adverb de mod/complement de mod + adverb incident cu funcţie de modalizator/ circumstanţial de modalitate.

17. Cuvântul **româneşte** este în enunţurile:

1. El scrie romneşte.

2. L-am întâmpinat româneşte.

3. Aici se vorbeşte româneşte

a. adverbe de mod, complemente circumstanţiale de mod;

b. adverb de mod ce se substituie unui substantiv/substantiv (Dumitru Nica + Teoria părţilor de vorbire); complement direct (1) şi subiect (3); adverb de mod, complement circumstanţial de mod (2).

18. Cu ce valori gramaticale apare forma **cum** în:

„Cum am fost aşa rămânem."

„Şi cum n-oi suferi/De-atuncea-nainte/Cu flori m-or troieni/Aduceri aminte."

„Cum s-a maturizat! Îndată ce a venit, cum a intrat în clasă."

a. adverb de mod relativ, nume predicativ; conjuncţie subordonatoare, fără funcţie sintactică; adverb de mod exclamativ, complement de mod; adverb de timp, complement de timp;

b. adverb de mod relativ, complement de mod; adverb de timp, complement de timp; adverb de mod, complement de mod; conjuncţie subordonatoare, fără funcţie sintactică.

19. Cuvântul **oricât** este în contextele:

Scriu oricât. Mă plimb oricât se impune.

a. pronume nehotărât/complement direct şi respectiv, subiect;

b. adverb nehotărât/complement direct şi subiect;

c. adverb nehotărât + adverb nehotărât cu valoare relativă/complement circumstanţial de măsură.

20. Ce sunt formele **ce** şi **cât** în enunţurile:

Ce frumoasă fată va fi ea!

Cât m-am trudit eu să-mi smulg din suflet slăbiciunea aceasta! Munceşte cât poate. Cât zahăr cumperi?

a. adjectiv relativ, nominativ/atribut adjectival; pronume relativ, acuzativ/complement de mod; conjuncţie subordonatoare; adjectiv interogativ/atribut adjectival;

b. adverb exclamativ, marcă pentru exprimarea superlativului absolut; complement de mod, adverb de mod interogativ/complement circumstanţial cantitativ; adverb de mod relativ/complement cantitativ; adjectiv interogativ/atribut adjectival.

21. Adverbele din enunţurile: *Au muncit în afara ţării mai bine de un an. A câştigat tot aşa de bine ca şi tine. Voi înapoia cartea în cel puţin două zile.* sunt la gradele de comparaţie:

a. comparativ de superioritate, comparativ de egalitate, superlativ relativ;

b. comparativ de superioritate, comparativ de egalitate, pozitiv.

22. Nu au grade de comparație adverbele din seria:

a.- *departe, aproape, înainte, sus;*

b. *bine, devreme, târziu, frumos,*

c. *înadins, mai, afară, azi.*

23. Structurile subliniate:

*Pare **ciudat** ce se întâmplă azi. Are în curte atâtea vechituri aduse de pe **te miri unde**.* sunt:

a. adverb de mod, pozitiv, nume predicativ; locuțiune adverbială de loc, complement circumstanțial de loc;

b. adjectiv variabil, cu 4 forme flexionare, acuzativ, nume predicativ, verb, prezent + adverb de loc, complement circumstanțial de loc.

24. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate:

*1. Cu el m-am comportat **astfel**.*

*2. Vino, **altfel** mă supăr.*

*3. Într-un **astfel** de oraș mi-ar plăcea să locuiesc.*

*4. Am **fel de fel de** probleme.*

a. adverb de mod/complement circumstanțial de mod (1,2) adjective/atribute adjectivale (3,4)

b. adverb de mod/complement circumstanțial de măsură (1), adverb de mod/ complement circumstanțial condițional (4), locuțiuni adverbiale/atribute adverbiale (3,4);

c. adverb de mod/complement circumstanțial de mod (1) adverb de mod, complement circumstanțial condițional (2), locuțiuni adjectivale/atribute adjectivale (3,4).

25. Adverbele și locuțiunile adverbiale îndeplinesc în contextele:

„Nu mă încântă mersul împreună la țară."

„Nu ne cunoaștem așa. De aceea te-am ajutat, ca să fii mulțumit. A venit aproape dimineața."

a. atribut adverbial, element predicativ suplimentar, complement circumstanțial de scop, complement circumstanțial de timp.

b. atribut adverbial, complement circumstanțial de mod, complement circumstanțial de cauză, complement circumstanțial de mod.

26. Ce sunt ca părți de vorbire cuvintele marcate grafic:

***Așa** părinți nu mi-aș dori. Câinele dormea **covrig** lângă ușă.*

***Unde** aud cucul cântând/Nu mă știu om pe pământ.*

*Ce s-a petrecut cu el **mai departe**?*

a. adverb de mod, adverb de mod, adverb de loc, adverb de loc;

b. adjectiv invariabil, substantiv, conjuncție, adverb de loc;

c. adjectiv invariabil, adverb de mod, adverb de timp, adverb de timp.

27. Structurile evidențiate în enunțurile:

*Ai ajuns **foc de frumoasă**. Era o fată **frumoasă foc**.* formează:

a. o singură unitate sintactică întrebuințată ca modalitate de exprimare a superlativului absolut alcătuită din adverb+ prepoziție+ adjectiv și adjectiv + adverb analizabile ca nume predicativ și atribut adjectival;

b. substantiv + prepoziție + adjectiv analizate ca nume predicativ și complement circumstanțial de mod; adjectiv + substantiv cu funcțiile de atribut adjectival + complement circumstanțial de mod.

28. Alege varianta corectă pentru interpretarea cuvântului **nu** în contextele:

– Sperați ca a doua zi să vă cheme și pe voi ori nu?

– N-are datorii?

– Nu?

a. adverb de mod de negație semn al unui predicat negativ subînțeles într-o propoziție coordonată + adverb de mod de negație ce formează o propoziție neanalizabilă fără verb-predicat subînțeles;

b. adverb de mod de negație care formează singur propoziții neanalizabile fără verb-predicat subînțeles.

29. Forma subliniată apare în contextul: *„–Măi Chirică, ești și tu **nu știu cum**!"* cu următoarele valori gramaticale:

a. verb predicativ, predicat verbal + adverb de mod exclamativ, complement circumstanțial de mod;

b. locuțiune adverbială de mod, nume predicativ;

c. locuțiune adverbială de mod, complement de mod.

30. Cu ce valori gramaticale sunt întrebuințate cuvintele subliniate: *Binele se răsplătește cu bine. Elevii proaspăt absolvenți au fost repartizați. Aproapele nostru ne sapă adesea.*

a. substantiv + adverb + adjectiv + substantiv;

b. substantiv + substantiv + adverb + substantiv;

31. Forma **contra** aparține părților de vorbire în fiecare din contextele:

M-am prezentat contra. Sunt contra oricărei schimbări. Contra antrenează echipa din Ștefan cel Mare. Am alergat contra cronometru. Nu-l pot contra.

a. adverb, prepoziție cu genitivul, substantiv propriu, prepoziție ce impune acuzativul, verb tranzitiv;

b. adverb, adverb, substantiv, prepoziție, adverb.

32. Numește clasa morfologică a structurilor evidențiate:

*N-am gândit **niciodată** că ar putea fi mai bine azi decât mâine.*

***Nici odată** nu te-am înțeles, dar mai ales acum. N-a venit în iarna aceasta acasă **nici o dată**, nici de mai multe ori.*

a. adverb de timp, conjuncție + adverb de timp, conjuncție + numeral adverbial.

b. adverb de timp, adverb de mod + adverb de timp, adverb + substantiv însoțit de numeral cardinal.

33. Identifică enunțul în care apar adverbe, locuțiuni sau grupuri de cuvinte cu structură asemănătoare scrise incorect:

a. *Odată credeam că numai o dată în viață te întâlnești cu șansa. Odată terminată lucrarea, m-am liniștit. Mai termină odată!*

b. *De altfel grădina este săracă, e necesar să te interesezi de alt fel de arbuști.*

c. *Vii la școală, altfel mă supăr rău.*

d. *Desigur că aș dori o altfel de școală.*

e. *Am acționat alt fel.*

34. Recunoaște enunțul în care nu apar greșeli în folosirea adverbului:

a. *Am cerut numai o carte.*

b. *Mai a lipsit și el.*

c. *Am cumpărat decât o carte.*

d. *Cam se îndepărtează de noi.*

35. Identifică enunțul în care adverbul apare cu forme flexionare din cauza confuziei sale cu adjectivul, din hipercorectitudine:

a. *Oameni serioși sunt cât mai puțini.*

b. *Mi se par ușor ciudate aceste jucării.*

c. *Suntem cu toții ridicoli de'prudenți și de timizi.*

d. *Unele gesturi sunt de copii prost-crescuți.*

36. Adverbul și locuțiunile adverbiale non-predicative pot fi în propoziție regentele:

a. atributului și complementelor;

b. complementului de agent, condițional și concesiv;

c. complementului indirect și celui circumstanțial de mod, consecutiv;

d. tuturor complementelor circumstanțiale.

37. Adverbele și locuțiunile adverbiale predicative sunt în frază regentele următoarelor subordonate:

a. subiectivă, completivă directă;

b. subiectivă;

c. circumstanțiale;

d. de agent.

38. Adverbele sau locuțiunile adverbiale nepredicative pot fi în frază regentele:

a. completivei indirecte, circumstanțialei de mod;

b. subiectivei;

c. predicativei.

39. Alege soluția corectă pentru adverbele sau locuțiunile adverbiale din contextele:

Oricum i-ai explica, tot nu ar înțelege.

Oricum, voi tot nu învățați.

Hainele erau ude leoarcă

Era stăpânit de dorința de a se extinde cât mai mult.

a. complemente circumstanțiale de mod;

b. circumstanțial de mod, circumstanțial concesiv, circumstanțial cantitativ, circumstanțial cantitativ;

40. Adverbul și locuțiunea adverbială îndeplinesc în contextele:

Cinstit, nu te iubesc.

Merge mereu acolo.

E din ce în ce mai simpatic

următoarele funcții:

a. circumstanțial de mod, circumstanțial de timp, circumstanțial cantitativ;

b. nume predicativ, circumstanțial de mod

Răspunsuri:

1-a; 2-c; 3-a; 4-b; 5-a; 6-c; 7-b; 8-b; 9-a; 10-c; 11-a; 12-c; 13-b;14-b; 15-a; 16-b; 17-b; 18-a; 19-c; 20-b; 21-a; 22-c; 23-a; 24-c; 25-a; 26-c; 27-a; 28-a; 29-b; 30-b; 31-a; 32-a; 33-e; 34-a; 35-c; 36-c; 37-b; 38-a; 39-b; 40-a.

Prepoziția

1. Identifică seria de prepoziții formate prin compunere, având în vedere originea/criteriul etimologic:

a. *a, asupra, către, fără, pentru;*
b. *deasupra, dintru, prin, de peste, de pe la;*
c. *contra, pro, via, başca, supra.*

2. Prepoziții compuse după aspectul structurii lor, adică după formă se găsesc în seria:

a. *contra, dintre, dinaintea, împotriva;*
b. *per, pro, versus, via;*
c. *de-a, de lângă, fără de, de pe sub;*
d. *datorită, împrejurul, printre, de pe sub.*

3. Recunoaşte prepoziţiile şi locuţiunile prepoziţionale care se construiesc cu cazul genitiv:

a. *asupra, contra, împotriva, în afara, prin faţa;*
b. *după, pe la, de din, in afară de, cât despre;*
c. *contrar, datorită, mulţumită, graţie.*

4. Se construiesc numai cu dativul prepoziţiile:

a. *împrejurul, înaintea, dedesubtul, asupra;*
b. *de prin, pe sub, întru, dintre;*
c. *datorită, graţie, contrar, potrivit.*

5. Prepoziţiile şi locuţiunile prepoziţionale având regim cazual de genitiv pot să se construiască:

a. şi cu dativul când însoţesc forme neaccentuate ale pronumelui personal sau ale celui reflexiv sau cu acuzativul precedând adjective posesive forme de singular;
b. numai cu genitivul însoţind substantive sau substitute ale acestuia.

6. Prepoziția **contra** se poate folosi cu următoarele cazuri:

a. numai cu genitivul;
b. cu dativul (contra-mi), cu acuzativul (contra mea, contra cronometru, trei contra trei);
c. numai cu dativul.

7. Prepoziții cu regim de acuzativ morfeme ale infinitivului şi supinului sau care însoţesc forme verbale nepredicative sunt în seria:

a. *pe, de la, datorită, cu, prin;*
b. *de, după, la, pentru, a, fără, spre, până, din, în;*
c. *fără, pe lângă, din, între, sub.*

8. Prepoziția **a** impune cazul:

a. acuzativ, în construcţie echivalentă cu genitivul (împotriva a doi elevi, onoarea a doi oameni) sau exprimă un raport de asemănare sau de comparaţie (miroase a busuioc), poate avea sensul de **în semn** de (fluieră a pagubă);
b. genitivul propriu-zis şi dativul.

9. Prepoziția neologică **a** precedă:

a. substantive în acuzativ (trage a popă);
b. numerale şi are sens distributiv (cărţi a 100 de lei bucata).

10. Cu ce valori gramaticale apar formele **ca, decât, cât** în contextele:

1. „Ca vinul e cântarea" E mai bun decât tine. Nucul a crescut cât casa.
2. Au plecat ca la 100 de oameni. Nu am decât cărţi. Cât de bine-mi pare că te văd!
3. Lucrează mai mult decât crezi tu.
4. Ştiu cât de greu îi va fi.
5. Cât amor de drept... adusese el cu sine!

a. 1 - adverbe cu valoarea unei prepoziţii; 2-adverbe de mod; 3 - conjuncţie subordonatoare; 4 - adverb relativ; 5-adjectiv interogativ;
b. 1- prepoziţii cu acuzativul; 2-adverbe de mod; 3-adverb relativ; 4-conjuncţie subordonatoare; 5- adjectiv relativ.

11. Cuvintele **deasupra** şi **aidoma** sunt în contextele:

„Deasupra casei tale ies/Şi azi aceleaşi stele."
Am devenit aidoma părinţilor.
Deasupra era un cer de stele .
Gândim aidoma după o viaţă împreună.
a. prepoziţii cu genitivul;
b. prepoziţii cu dativul;
c. prepoziţie cu genitivul, prepoziţie cu dativul, adverb de loc, adverb de mod.

12. Prepoziția **pentru** în contextele următoare:

Scrie pentru bani. A cumpărat ceaiuri pentru reumatism, exprimă:
a. un raport final: cu scopul, contra, împotriva;
b. un raport cauzal: din pricina; cu direcţia.

13. În enunţurile:

„Iar la cea măicuţă/Să nu-i spui drăguţă!
*Bea la bere, de speriat! Se aflau în clasă la 10 elevi. cuvântul **la** este:*

a. prepoziţie cu acuzativul însoţind părţi de propoziţie diferite - complement indirect, complement direct, subiect;
b. morfem al unei construcţii echivalente cu dativul în limba populară + complement indirect, valoare cantitativă de adjectiv nehotărât (atâta) + complement direct; valoare adverbială, (cam, circa), exprimând aproximaţia numerică + subiect.

14. Cuvintele evidențiate în enunțurile:

*Șase **supra** doi.*

*X **versus** y.*

*Trenul va merge la Bacău **via** Mărășești.*

aparțin următoarei părți de vorbire:

a. adverb;

b. adverb, substantiv, substantiv;

c. prepoziție (pe), prepoziție (înspre, către), prepoziție (pe drumul, în direcția, trecând, prin...)

15. Recunoaște enunțul în care apar construcțiile incorecte:

a. *Coșul era plin de fructe.*

b. *El a relevat relațiile dintre profesori și elevi.*

c. *S-a restabilit legătura între orașele din sud.*

d. *Se interesează de dosarele pierdute.*

16. Nu sunt corecte construcțiile din enunțul:

a. *Ei par împotriva mea și a ta.*

b. *În afara mamei și a fetei sale nu mai vine nimeni.*

c. *Ca și prieten m-a ajutat.*

d. *Raporturile dintre complement și cuvântul regent se realizează prin joncțiune sau juxtapunere.*

e. *A venit la școală ca părinte.*

17. Stabilește valorile morfologice ale structurii **ca și** în contextele:

Ca și tatăl tău, el este un om deosebit.

Trandafirul ca și garoafa înfloresc primăvara.

Îți scriu ție ca și ei.

a. locuțiune conjuncțională;

b. locuțiune prepozițională, locuțiune conjuncțională, locuțiune adverbială;

c. locuțiune prepozițională și locuțiune conjuncțională.

18. Prepoziția **versus** se folosește:

a. pentru a exprima opoziția dintre două elemente care se explică unul prin altul (egal vs inegal); către, înspre (x vs y) sau dintre

b. pentru a exprima ideile contrare.

19. **Ca** și **decât** au în contextele:

1. A plecat de la mine ca de la tine.

2. Cartea îmi trebuie mai mult mie decât lui Dan.

3. L-a luat ca martor

comportament:

a. numai prepozițional;

b. de adverb relațional (1,2) de prepoziție (3);

c. numai adverbial.

20. Îmbinările: **cu privire la, în decursul, în raport cu, față de, cât pentru** sunt:

a. locuțiuni prepoziționale;

b. asocieri libere de cuvinte.

Răspunsuri:

1-b; 2-c; 3-a; 4-c; 5-a; 6-b; 7-b; 8-a; 9-b; 10-a;11-c; 12-a; 13-b; 14-c; 15-a; 16-c; 17-b; 18-a; 19-b; 20-a.

Conjuncția

1. Cuprinde conjuncții compuse după structura lor seria:
   a. *și, nici, că, dacă;*
   b. *așadar, încât, fiindcă, deoarece;*
   c. *ca să, încât să, ci și, dar și.*

2. Conjuncția stabilește tipurile de relație:
   a. de coordonare și de subordonare;
   b. numai de coordonare;
   c. numai de subordonare.

3. Indică varianta care cuprinde numai conjuncții și locuțiuni conjuncționale coordonatoare:
   a. *după ce, fără să, chiar dacă, încât;*
   b. *or, cât și, precum și, carevasăzică;*
   c. *prin urmare, ca atare, numai că, în afară că.*

4. Câte conjuncții și locuțiuni conjuncționale există în textele:
„Vorbele ca și gesturile sale trădează emoțiile." „Nu vin chiar dacă mă rogi." „Ce ziceam dar? la 1864, vine, mă-nțelegi, ocaziunea să se pronunțe poporul printr-un plebiscit" „Când ar fi după corbi, toți caii ar fi morți." „Alerga de frică să nu ajungă târziu acasă."
   a. două conjuncții și trei locuțiuni conjuncționale;
   b. patru conjuncții și două locuțiuni conjuncționale;
   c. patru conjuncții și nici o locuțiune conjuncțională.

5. **Că** apare în textele:
   „El la cal că-mi alerga..." Că rău ai mai ajuns, omule!
   „Și se tot gândea/Că tot ce căta, /El tot nu afla."
   a. cu valoare adverbială având întrebuințare narativă și exclamativă în propoziții principale și conjuncție subordonatoare;
   b. cu valoare conjuncțională în structura unor propoziții subordonate.

6. Cuvântul **și** are în contextele:
   E foarte ordonată și în plus și învață bine.
   Asculta tânguielile lui și nu le deslușea cauza. valorile morfologice:
   a. conjuncție coordonatoare copulativă;
   b. conjuncție coordonatoare copulativă, adverb;
   c. conjuncție coordonatoare copulativă, adverb, conjuncție coordonatoare adversativă.

7. Există în textele:
   1. El și cu tine sunteți copii buni.
   2. Atât eu, cât și ea îl respectăm pe fratele nostru.
   3. Vara cum și iarna sunt frumoase.
   4. Călătoresc cu trenul și cu autobuzul.
   a. conjuncția și + prepoziția cu (1,4), locuțiunile conjuncționale cât și, cum și;
   b. locuțiuni conjuncționale

8. Cuvintele subliniate în contextele:
   *1. „Aș fi ferice **de**-aș fi încă o dată/În patria-mi iubită..."*
   *2. Și cu ochiul plin **de** lacrimi..."*
   *3. „Au murit nemții **până** au/Rămas în picioare, rezimați unul de altul!"*
   4. Nu pot alerga până acolo.
   sunt în funcție de relațiile exprimate la nivelul propoziției și al frazei:
   a. conjuncții (1,3), prepoziții (2,4);
   b. prepoziții întrucât nu există diferențe de formă;
   c. conjuncții fiindcă sunt instrumente de relație.

9. Indică seria de conjuncții și locuțiuni conjuncționale specializate pentru un anumit raport de subordonare la nivelul frazei.
   a. *dacă, de, că, să, ca și cum;*
   b. *fiindcă, deoarece, întrucât, din cauză că;*
   c. *deși, cu toate că, în loc să, de parcă, încât.*

10. Conjuncțiile în fraza:
„Există o vulgaritate ce ne face să admitem orice în această lume, dar care nu e îndeajuns de puternică pentru a ne sili să admitem această lume însăși." exprimă:
   a. numai relații de subordonare;
   b. două relații de subordonare (să) și una de coordonare adversativă (dar);
   c. patru relații de subordonare (ce, să, care) și una de coordonare adversativă.

11. **Decât** funcționează în textele:
N-am venit decât eu. Nu a citit textul mai bine decât tine. Nu a explicat mai bine decât ai explicat tu. E mai scump cu mașina decât dacă ar călători cu trenul.
   a. ca element de relație, fiind conjuncție;
   b. ca element de relație în propoziție, având valoarea unei prepoziții;
   c. ca adverb de mod restrictiv, prepoziție cu acuzativul, conjuncție subordonatoare, introduce o subordonată comparativă, adverb de comparație.

12. Indică valoarea formelor evidențiate în contextele:
   *„L-**or** fi pus să tragă?"*
   *„Nu putem insista îndeajuns asupra consecințelor istorice ale anumitor aproximări lăuntrice, **or**, nostalgia este una dintre ele;"*

*„Tot zarzavat vindea/**Ori** poate peşte, **ori** şi de-aia, şi de-aia."*

a. auxiliar morfologic + conjuncţii coordonatoare disjunctive;

b. auxiliar predicativ + conjuncţie coordonatoare adversativă + conjuncţie coordonatoare disjunctivă;

c. auxiliar morfologic + conjuncţie coordonatoare adversativă + conjuncţii coordonatoare disjunctive/alternative.

13. Precizează rolul conjuncţiei **ci** în contextele:

Mi-a sugerat să nu-i spun când am fost la ţară, ci când plec din nou. L-a ajutat nu din obligaţie, ci din bunătate.

a. coordonează adversativ o subordonată completivă directă subînţeleasă (ci să spun) + coordonează adversativ două complemente circumstanţiale de cauză:

b. coordonează adversativ două subordonate completive directe care au regentă propoziţia „să nu-i spun" + coordonează adversativ două complemente circumstanţiale de mod.

14. Alege încadrarea morfologică a cuvântului **fie** în formulările:

„Natura se opune, tovarăşi, la înnoiri/Fie când e vorba de agricultură, fie când e vorba/De industrializare."

„Fie pâinea cât de rea/Tot mai bună-i în ţara mea."

a. conjuncţie coordonatoare disjunctivă;

b. conjuncţie coordonatoare disjunctivă pereche + verb copulativ, intranzitiv, modul conjunctiv, timpul prezent.

15. Indică frazele în care apar conjuncţii subordonatoare:

1. „Intraseră în fermentaţie cum intraseră toate după război/ Şi cum o să intre şi cărţile astea comuniste/ Când le-o fi lor." 2. „Când va înceta lumina să-şi reverse razele funeste amintirii unei limbi nocturne care a precedat tot ce-a fost?" 3. „Când te percepi existând, de ce te simţi mirat?" 4. „Cum doar respectul faţă de aparenţe ne desparte de leşuri, a contempla adâncul lucrurilor înseamnă a pieri."

a. în toate frazele; b. numai frazele 3 şi 4; c. numai fraza 3.

16. În fraza *„Fie că învaţă, fie că nu, el primeşte totul."* raportul de subordonare şi cel de coordonare sunt exprimate:

a. prin locuţiune conjuncţională fie că - cel de subordonare şi prin juxtapunere - cel de coordonare;

b. cel de subordonare prin conjuncţia subordonată că, iar cel de coordonare prin perechea disjunctivă fie...fie.

17. Conjuncţia coordonatoare adversativă **ci** coordonează în fraza: *„A fost chemat aici nu după cum se înţelesese cu el, ci ca să-i comunice hotărârea lui."*

a. două propoziţii principale;

b. două propoziţii secundare de acelaşi fel;

c. două propoziţii secundare diferite.

18. Constituie locuţiuni conjuncţionale seria de îmbinări:

a. *în ideea că, în cazul că, în scopul să;*

b. *în ciuda faptului că, sub pretextul că, cu gândul să;*

c. *înainte să, de câte ori, în afară că;*

d. *dat fiind că, prin faptul că, cu dorinţa să.*

19. Recunoaşte textul în care nu apar greşeli în folosirea conjuncţiei:

a. *E important ca să ai studii.*

b. *Problema e ca tu să accepţi propunerea lui.*

c. *Mă bucur căci ai venit la noi.*

d. *M-a întrebat că unde lucrez acum.*

20. Structurile evidenţiate în contextele:

Aş pleca la munte, numai că n-am concediu.

A zis numai că aici este foarte cald. aparţin părţilor de vorbire:

a. locuţiune conjuncţională coordonatoare având sensul lui **dar**; adverb de mod restrictiv + conjuncţia **că**;

b. locuţiune adverbială + locuţiune conjuncţională.

21. Alege încadrarea morfologică pentru îmbinarea **numai ce** din enunţurile:

a. „ - Când ai venit?"

„– Numai ce-am intrat în clasă."

„Numai ce-a coborât de pe munte, şi îndată s-a întunecat."

„Citeşte numai ce trebuie."

a. locuţiune adverbială;

b. locuţiune conjuncţională;

c. locuţiune adverbială; locuţiune conjuncţională; adverb de mod + pronume relativ.

22. Cuvintele evidenţiate *„**De ce** învăţa, **de ce** ştia mai bine. **Dacă** aş reuşi să dorm! De-abia **dacă** mai vorbeşte. **După ce** a spus ceva, a ieşit din clasă.* sunt în ordine:

a. locuţiune conjuncţională, locuţiune adverbială, conjuncţie cu valoare modală într-o propoziţie principală optativă, conjuncţie cu valoare modală, locuţiune conjuncţională;

b. pronume relativ, pronume relativ, conjuncţie într-o propoziţie secundară, pronume relativ.

23. Precizează valorile morfologice ale cuvintelor marcate:

***Nici** tu, **nici** eu nu lucrăm.*

***Când** plânge, **când** râde.*

a. adverbe corelative;

b. conjuncţii cu sens cumulativ + conjuncţii.

Răspunsuri:

1-c; 2-a; 3-b; 4-b; 5-a; 6-c; 7-a; 8-a; 9-b; 10-b; 11-c; 12-c; 13-a; 14-b; 15-b; 16-b; 17-c; 18-c; 19-b; 20-a; 21-c; 22-a; 23-b.

Interjecția

1. Interjecții formate în interiorul limbii române există în seria:
   a. *bogdaproste, ia, alo, bravo;*
   b. *ah!, clap!, de!, hopa!, zvârr!;*
   c. *mersi, pa, stop, salve;*

2. Sunt împrumutate din alte limbi interjecțiile din seria:
   a. *ura, adio, amin, halal, parol;*
   b. *pis!, haida-de!, tii!, măi!;*
   c. *hei!, au!, huța!, nea.*

3. Există interjecții compuse (alcătuite din două sau mai multe unități diferite) în seria de cuvinte
   a. *ah!, pa!, of!, iaca;*
   b. *zău, ha!, oho!, sst!;*
   c. *ei aș, cioc-boc!, tic-tac!, haida-de!.*

4. Interjecții care exprimă senzații sau stări sufletești se găsesc în grupa:
   a. *bravo!, oh!, sâc!, brr!, ehe!;*
   b. *alo!, iată!, măi!, nani!;*
   c. *hapciu!, paf!, țâști!, uite!.*

5. Exprimă stări voliționale (acte de voință) interjecțiile cu sens de vocative (adresare) sau de imperative (îndemn) interjecțiile următoare:
   a. *ah!, uf!, cucu!, tac, tac!;*
   b. *măre!, vivat!, de!, pfii!;*
   c. *măi!, ia!, marș!, uite!.*

6. Interjecția din enunțurile:
   „–Ehe, să vedeți voi ce ne-așteaptă!" „Măi frate! Bravo, sunteți bune!" sunt:
   a. neizolate având rol sintactic;
   b. izolate, cu valoarea unor propoziții independente, neanalizabile;
   c. integrate în propoziții principale.

7. Interjecții integrate în propoziții se găsesc în enunțul:
   a. *„De! bobocule, să zic și eu cum zici."*
   b. *„Hai să ne culcăm: noapte bună, Mițule."*
   c. *„Aș, vorbă să fie!"*
   d. *„Hehei! unul e Galibardi."*

8. Cu ce funcții sintactice sunt folosite interjecțiile în contextele:
   „Vivat Principatele Unite!" „Ș-apoi huștiuluc! și eu în știoalnă!"
   „Bravos ziar, domnule!" „L-a făcut scârța-scârța"
   a. predicat interjecțional, complement de mod, atribut interjecțional, element predicativ suplimentar;
   b. predicat interjecțional, predicat interjecțional, atribut interjecțional, complement circumstanțial de mod;
   c. predicat interjecțional, predicat interjecțional, atribut interjecțional, element predicativ suplimentar.

9. Interjecțiile din enunțurile:
   „ E vai de odihna noastră"
   „Poc! Poc! se auzea pe coastă."
   „În sărbători auzim poc! peste tot."
   a. nume predicativ, subiect, complement direct;
   b. subiect, complement direct, complement de mod;

10. Alege pentru interjecțiile din contextele interpretarea corectă:
   „Împăratul avea o fată phii!"
   „Și plecă hontâc! hontâc tot spre bătălie?"
   a. interjecție care exprimă stări sufletești, atribut interjecțional; onomatopee, complement circumstanțial de mod;
   b. interjecție care exprimă îndemnul, atribut interjecțional, onomatopee, predicat verbal.

11. Interjecțiile predicative pot fi regentele:
   a. complementului direct și ale celui indirect;
   b. complementului direct și ale celui circumstanțial;
   c. complementului direct, indirect, circumstanțial de loc și ale celui de mod și elementului predicativ suplimentar.

12. În frază interjecțiile predicative pot fi determinate de subordonatele:
   a. subiectivă, completivă (directă și indirectă), circumstanțială, predicativă suplimentară;
   b. numai circumstanțiale;
   c. completiva de agent și atributivă.

13. Interjecția **iată** în fraza:
   „Să câștige fără muncă iată singura dorință a multora."
   a. este predicativă cu funcție de predicat verbal;
   b. substituie verbul copulativ și formează predicatul nominal împreună cu substantivul **dorința**.

14. Cuvintele **haidem** şi **hai** în contextele:

„Haidem, tătucă, să mă vadă împăratul!"

„Hai cu tata, băiete, s-aducem noră mâne-ta" sunt:

a. interjecţii predicative, predicate verbale;

b. interjecţie echivalentă cu un verb la conjunctiv, predicat verbal + interjecţie predicativă, predicat verbal.

15. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor evidenţiate:

*„–**Păi**, nefericitul ăsta al lui.../Se tot căzneşte să execute un dovleac."*

*„**Uite**, nici acum n-**aş** semna..." „**Aş!** nu se poate; ţi s-a părut!"*

*„**Uită-te** la mine!"*

a. interjecţie, interjecţie, verb auxiliar, interjecţie, verb predicativ;

b. adverb de timp, verb predicativ, verb auxiliar, verb predicativ.

16. Nu este alcătuită din interjecţii sau locuţiuni interjecţionale seria de cuvinte cu întrebuinţare exclamativă sau cu valoare de adresare:

a. *amin, halt, ptiu, aport, haram;*

b. *pe naiba, Doamne fereşte, auzi colo;*

c. *Afară!, Drepţi!, Valea!, Linişte!, Aiurea!!, Foc!.*

17. Descoperă varianta în care există interjecţii în structura unor locuţiuni verbale sau a unora adverbiale:

a. *striga vai, haideţi măi!, iată-mă;*

b. *uite cum, ferit-a Sfântul, hăt departe;*

c. *a da cu sâc, a face ţuşti, cu chiu cu vai.*

18. Indică enunţul în care apar greşeli de punctuaţie:

a. *„Ia scuteşte-mă cu mofturile dumitale!"*

b. *„Ei lăsaţi-mă toţi în pace! Ei bravos vrei să miros a gaz?"*

c. *„Păi bine, mă Enache, nu ţi-e frig noaptea?"*

d. *„Halal să-ţi fie!"*

Răspunsuri:

1-b; 2-a; 3-c; 4-a; 5-c; 6-b; 7-b; 8-c; 9-a; 10-a; 11-c; 12-a;13-b; 14-b; 15-a; 16-c; 17-c; 18-b.

Subiectul

1. În enunţurile:

„E, da cine-i mai ţine minte pe ăi de demult?

Rămâne o dorinţă de necrezut a fi acolo.

„– Ţi-ai bătut joc de mine..."

există în următoarele tipuri de subiecte:

a. exprimat prin pronume interogativ şi prin verbul predicativ personal intranzitiv la infinitiv + subiect inclus;

b. exprimat prin pronume interogativ şi prin verbul la supin + subiect nedeterminat;

c. exprimat prin pronumele relativ şi prin substantiv la nominativ + subiect nedeterimnat.

2. Cuvintele evidenţiate: ***Primăvară**. Totul este verde. E mare **agitaţie** peste tot.* sunt ca părţi de propoziţie:

a. subiect, nume predicativ;

b. substantiv fără rol sintactic + nume predicativ;

c. subiect într-o propoziţie nominală + subiect simplu.

3. Indică felul subiectelor din textul:

De frumuseţea primăverii se bucură toţi copiii şi părinţii care, adesea, devin copii, intră în jocul lor.

a. subiect multiplu + subiect simplu;

b. subiect multiplu + subiect subînţeles;

c. trei subiecte simple;

d. subiect multiplu + subiect simplu + subiect subînţeles.

4. Subiectul ultimei propoziţii din fraza:

„Noi strigăm, boierii urlă, noi apărăm, călugării osândesc - toţi suntem jos." este:

a. exprimat prin pronumele nehotărât toti;

b. inclus, adică exprimat prin forma verbului **suntem**;

c. nedeterminat.

5. Propoziţia *„Toate bune şi frumoase"* are un subiect:

a. exprimat prin pronume nehotărât şi un predicat nominal cu nume predicativ multiplu;

b. exprimat prin adjectiv substantivizat, unul subînţeles + două predicate nominale;

c. exprimat printr-o propoziţie nominală.

6. În enunțurile *„Părțile sunt la fiecare om ele nu sar în ochi mai întâi." „Doamna Maria a intervenit și aceasta, îndurerată."* există:

a. două subiecte multiple;

b. subiectele **Părțile** și **Doamna** reluate prin pronumele personal de persoana a III-a și cel demonstrativ;

c. două subiecte **Părțile** și **Doamna Maria**, iar ele și aceasta sunt apoziții simple.

d. părțile, ele, Doamna dublat prin demonstrativul **aceasta**.

7. Subiecte nedeterminate găsim în variantele de răspuns:

1. „Sunt un ratat amărât. Nu știu ce să fac cu condeiul."

2. „Am luat acest produs pentru că voiam să fii realmente sigur că mi-am distrus măruntaiele."

3. „Urmează-ți metoda în mod logic și până la capăt. Vei descoperi că ești un artificier în politică,"

4. „Conștiința că trăim public, poate aduce o mare îmbunătățire a moravurilor.

5. „Nu se poate combina goana după bani cu căutarea artistică."

6. „Dormi bine? Ai vise liniștite? Vei îngroșa rândurile mulțimii anonime"

a. 1,2,5; b. 2,3,4,6; c. 2,3,4,5,6; d. 3,4,6.

8. Recunoaște unitățile sintactice cu funcție de subiect:

1. „să abandonezi totul fără să știi ce reprezintă acest tot."

2. „Lașitate se numește ce te face să dai înapoi în fața problemelor ivite."

3. Teamă înseamnă neputința de a imagina mersul firesc al lucrurilor.

a. substantivul tot (1); pentru propoziția 1 subiectul se realizează sub forma propoziției subiective **ce te face**, pronumele relativ **ce** (2); substantivul **teamă**;

b. pronumele relativ **ce** (1); substantivul **lașitate**, pronumele relativ **ce** (2); substantivul **neputința** (3).

9. În enunțurile: *„A-ți trăda veacul sau a-l iubi cu fervoare exprimă [...] același act de participare. În depărtare, se vede albind „Nu e imposibil de revenit la credință."*

a. multiplu realizat prin verbe predicative personale tranzitive la infinitiv, prezent, diateza activă; simplu exprimat prin verb predicativ personal, gerunziu, diateza activă; simplu exprimat prin verb predicativ intranzitiv, supin;

b. multiplu, simplu, simplu exprimat prin verbe nepredicative nepersonale aflate la moduri nepredicative și nepersonale.

10. Subiectul propoziției: *N-are cine înțelege aluziile lui subtile.* este:

a. subînțeles;

b. nedeterminat;

c. dezvoltat exprimat prin construcția infinitivală relativă **cine înțelege**; alcătuită dintr-un infinitiv și un pronume relativ, subiect al verbului **înțelege**.

11. În versurile:

„Și plouă, și ninge
Și ninge, și plouă"
Ninsoarea de-o ninge
Pe el mi l-o unge/
Ploi când or ploua
Pe el l-or scălda.

există:

a. propoziții fără subiect întrucât verbele sunt impersonale

b. patru propoziții fără subiecte fiindcă predicatele sunt verbe impersonale și două subiecte interne exprimate prin substantive din același câmp semantic cu verbul - predicat.

12. Cuvintele subliniate în contextele:

*Dovezile prieteniei noastre sunteți **voi**.*

***Teoriile** lui sunt, fără îndoială, o construcție fără lacune.*

*Opera acestuia sunt **scrierile** despre psihicul uman.* sunt ca părți de propoziție:

a. nume predicative;

b. subiect simplu + subiect simplu + nume predicativ;

c. subiecte simple.

13. În *„**Medicamentul** acesta este sănătatea mea. **Sănătatea** mea este acest medicament."* substantivele evidențiate îndeplinesc următoarele funcții sintactice:

a. subiecte;

b. nume predicativ și subiect;

c. subiect și nume predicativ;

d. nume predicative.

14. Găsim în enunțurile:

„Aprofundându-se o idee o vătămăni."

Trebuie a se cunoaște legile.

E greu de înțeles de către mulți comportamentul lui.

a. subiecte ale unor verbe la moduri nepredicative și nepersonale (o idee, legile, comportamentul), un subiect subînțeles, **a se cunoaște** și de **înțeles** subiecte ce intră în relație cu predicatele propozițiilor.

b. numai un subiect inclus și două subiecte aflate în relație de interdependență cu predicatele propozițiilor.

15. Alege pentru cuvintele evidențiate interpretarea corectă:

*Fiind restituite toate **proprietățile**, s-a făcut dreptate.*

*De menționat **atitudinea** unor profesori față de reforma în învățământ.*

a. substantive cu funcție de complemente directe;

b. substantive cu funcție de subiect;

c. complement direct și complement circumstanțial de mod.

16. În construcțiile:

Ne oprim și cântăm colinde pe la casele cărora ne primesc. Nu e atent la ce se desfășoară în jurul lui. Spune-i aceasta cui vrea să audă.

apar subiecte exprimate prin pronume relative în cazurile:

a. nominativ;

b. genitiv, acuzativ și dativ;

c. dativ, acuzativ și genitiv.

17. Subiectele din propozițiile următoare:

Toți patru știu precis ce vor.

Ne ajung douăzeci și unu de manuale. sunt:

a. toți patru = numeral colectiv și douăzeci și unu= numeral cardinal;

b. patru = numeral cardinal și manuale = substantiv;

c. toți = pronume nehotărât și douăzeci și unu = numeral cardinal.

18. Structurile subliniate:

***Participanții** la miting, **profesori, elevi și studenți**, nu cer reforma sistemului.* reprezintă din punct de vedere sintactic:

a. un subiect multiplu;

b. un subiect dezvoltat;

c. un subiect simplu (participanții) și o apoziție exprimată prin substantive în cazul nominativ.

19. Subiectele propozițiilor următoare sunt:

„Au venit ai lui și l-au dus acasă"

„Ne țineam toți de mână, ne învârteam în cerc/Și cântam asta."

Se găsesc printre noi de acelea care se cred geniale.

a. ai lui, toți, de acelea;

b. ai lui, nedeterminat;

c. **ai** - articol posesiv în nominativ înlocuiește în context substantivul **copiii**, iar **lui** - atribut pronominal genitival; subiect inclus, subiect subînțeles (femei, unele), iar **de acelea** (atribut pronominal).

20. Indică subiectele și felul lor în fiecare dintre propozițiile *„–Ce zici, doctore? E vreo speranță!"*

a. subiecte exprimate prin substantivele **doctore** și speranță;

b. subiect inclus și subiect exprimat prin substantivul **speranță**;

c. subiectul **doctore** și subiect subînțeles.

21. Subiectele din fraza:

„Se improvizează o targă și rântiul fu cărat la vapor" sunt:

a. exprimate printr-un substantiv în nominativ (o targă) și unul exprimat printr-un substantiv provenit dintr-un participiu, masculin, singular, nominativ;

b. nexprimat în prima propoziție (o targă = complement direct) și altul exprimat printr-un substantiv provenit din supin, neutru, nominativ.

22. Alege pentru cuvintele subliniate răspunsul corect:

*„Ce-i pentru aceşti ostaşi/**O țară** largă de trei paşi?"*

*„Tot mai mândru este-**al nostru**, / Şi mai sfânt că-i românesc."*

a. nume predicativ/substantiv, nominativ + nume predicativ, pronume posesiv, genitiv;

b. subiect/substantiv, nominativ + subiect, pronume posesiv, nominativ:

c. nume predicativ / substantiv, nominativ + subiect / pronume posesiv, nominativ.

23. Substantivul **Înflorirea** din contextul: *„Înflorirea ființei noastre e greu să se vadă"* este ca parte de propoziție:

a. subiect al predicatului nominal **e greu**;

b.complement direct al verbului predicativ **să se vadă**.

c. subiect al propoziției „Înflorirea ființei noastre să se vadă."

24. În enunțul *„Se cunoaște el strigoiul care a mâncat smântâna, de pe limbă..."* există:

a. un subiect multiplu (el strigoiul);

b. subiectul **strigoiul**, anticipat/reluat prin pronumele personal - **el-**;

c. subiectul **el** și apoziția **strigoiul**.

25. Găsim în formularea *„Tudor asista și el la astfel de scene."*

a. subiectul **Tudor** și apoziția **el**;

b. subiectul **el** și apoziția **Tudor**;

c. subiectul **Tudor** dublat de pronumele personal **el** precedat de **și** adverbial.

26. În enunțul: *„Oamenii trebuie a-și găsi mereu rostul existenței"* avem subiectele:

a. infinitivul a-**(și) găsi** al verbului impersonal **trebuie** și **oamenii** al verbului a-și găsi;

b. **oamenii** al verbului **trebuie**;

27. Există în fraza: *„A te pedepsi pentru greșeli inerente nu trebuie să devină un obstacol în acțiunile tale."*

a. subiect exprimat prin verbul la modul infinitiv **a** (te) **pedepsi**;

b. un subiect neexprimat (tu) al verbului la modul infinitiv, și subiectul **a (te) pedepsi** exprimat prin verb la infinitiv, al predicatului nominal **să devină un obstacol**.

Răspunsuri:

1-a; 2-c; 3-c; 4-b; 5-a; 6-d; 7-d; 8-a; 9-a; 10-c; 11-b; 12-c; 13-c; 14-a; 15-b; 16-b; 17-a; 18-c; 19-c; 20-b; 21-a; 22-b; 23-c; 24-b; 25-c; 26-a; 27-b.

Predicatul

1. Câte predicate verbale şi câte nominale există în textul: *„E la fel de nesăbuit să acorzi mai mult interes discuţiilor în jurul democraţiei şi formelor ei decât celor ce-au avut loc în Evul Mediu; nu poţi evita să fii contemporan cu o credinţă... ca să scapi ar trebui să fii rece precum e un zeu al dispreţului."*

a. cinci predicate verbale şi patru predicate nominale;
b. şase predicate verbale şi patru din cele nominale.

2. Există în enunţul *„Vremurile de azi sunt bune, dar numai pentru unii."*

a. două predicate nominale: **sunt bune**, şi unul subînţeles în propoziţia a II-a, iar **pentru unii** - complement indirect;
b. un singur predicat nominal **sunt bune**.

3. Predicatele din enunţurile:

„Multe adevăruri au fost crude şi greu uitate de oameni."
„bolţile sunt îndurerate" sunt:

a. au fost crude şi uitate (nominal), sunt îndurerate (nominal);
b. au fost crude (nominal), (au fost) uitate - auxiliar subînţeles (verbal), sunt îndurerate (nominal);
c. au fost crude, (au fost) uitate - copulativ subînţeles, sunt îndurerate = predicate nominale.

4. În propoziţiile: *Este ca piatra de tare. A cui voinţă sunt?* recunoaştem predicatele nominale:

a. este ca piatra, a cui sunt;
b. este (de) tare, a cui sunt;
c. este ca piatra, voinţă sunt.

5. Predicatele nominale existente în propoziţiile:

„Textul acesta este cel mai greu de interpretat." „Ar fi totuşi greu de precizat cantitatea acestei vulgarităţi."

a. este de interpretat, ar fi greu;
b. e greu, ar fi de precizat;
c. este de interpretat, ar fi de precizat.

6. Indică situaţia cu predicat exprimat prin adverb predicativ regentul unei subiective:

a. *Bineînţeles, am învins toate incertitudinile.*
b. *Bineînţeles că am comunicat această ştire. Noroc că nu ne-a prins ploaia.*
c. *Poate s-a săturat de-atâta fanfaronadă.*
d. *Să fiu bineînţeles, nu te găsesc vinovată.*

7. Recunoaşte construcţiile cu elipsa verbului copulativ component al predicatului nominal:

a. *„Perişorul lui!/ Pana corbului."*
b. *Drepţi!*
c. *Bravo actorilor de frunte!*
d. *„În cazul că nu voi eu, altminteri cine să se ducă acolo?"*

8. Propoziţia *„Una, două, fuga în podul casei."*

a. nu are predicat, este nominală;
b. are un predicat verbal cu verbul din cadrul locuţiunii verbale omis (dau fuga);
c. are un predicat adverbial.

9. Predicatele din enunţurile:

Este ceva de făcut în ce priveşte situaţia creată?
„Neputând să te ajungă, crezi c-ar vrea să te admire?"
„ Am să întreb: Ce-a rămas, Doamne, din puterea ta?"
sunt corect identificate şi numite în varianta:

a. predicate nominal: este de făcut, Ce-a rămas; predicat verbal să ajungă;
b. predicate nominale: este ceva, să te ajungă, ce-a rămas;
c. predicate verbale: este (vb, impers. se cuvine, trebuie) să ajungă (să egaleze), a rămas (dăinuie);

10. Recunoaşte calitatea sintactică a structurilor subliniate în *„Meritele cinismului **au fost întunecate şi călcate în picioare** de o religie duşmană voinţei.."*

a. predicat nominal cu nume predicativ multiplu;
b. două predicate verbale coordonate exprimate prin verb / locuţiune verbală la indicativ perfect compus, diateza pasivă cu auxiliarul celui de-al doilea verb nerepetat.
c. două predicate nominale alcătuite din verbul copulativ **a fi** şi nume predicativ - adjectiv participial, verbul copulativ al celui de-al doilea fiind subînţeles.

11. Compară cele două construcţii subliniate în contextele:

*„Nimeni **nu a fost mai deschis**; Caz-limită de sinceritate şi luciditate." „Noul dicţionar **a fost deschis** cu nerăbdare spre a-l studia."* şi stabileşte soluţia corectă:

a. predicat nominal şi predicat verbal (verb la diateza pasivă)
b. două predicate verbale;
c. două predicate nominale.

12. Alege pentru primul predicat din fiecare enunţ, răspunsul corect:

„A ajuns de plâns din cauză că n-a fost mai chibzuit."
„Jaluzeaua a rămas trasă după ce a plecat."

a. predicate verbale exprimate prin locuţiuni verbale;
b. predicat verbal + predicat nominal;
c. predicate nominale alcătuite dintr-un verb copulativ şi un nume predicativ la

supin și, respectiv, la participiu.

13. Predicatele primelor propoziții din fiecare text:

„–Ale cui sunt merele?

–Ale păgubașului"

„Mi-e a pleca din școală când o văd." sunt:

a. nominal/nume predicativ - pronume interogativ în genitiv + verbul copulativ **sunt**; verbal/verbul predicativ impersonal cu sensul **îmi vine**;

b. nominal / nume predicativ **merele** + sunt; nominal/ numele predicativ verbul la infinitiv.

14. Indică varianta în care predicatul este realizat printr-o interjecție predicativă:

a. *„Uite că asta nu mi-ar fi dat prin cap, că sunt un imitator! mormăi Val."*

b. *„Ia te uită în grădină!"*

c. *„Păi-asta e... c-o să te iubesc și atunci, și toată viața."*

d. *„Auu! țipă femeia."*

15. Identifică poziția cu predicat nominal realizat dintr-un verb copulativ și un nume predicativ exprimat prin numeral cardinal:

a. *Doi ori doi fac patru, spuse el.*

b. *Unu plus unu este egal (cu) doi.*

c. *Cu voi ne facem zece.*

d. *Am rămas într-a doua dintre străzi.*

16. Alege textul în care verbul la modul infinitiv cu valoare de imperativ are rol sintactic de predicat verbal:

a. *„adeseori am visat un prieten al poeților care să-i fi cunoscut pe toți din deznădejdea de a nu fi de-al lor."*

b. *A nu se fuma în acest vagon!*

c. *„A te teme înseamnă a te gândi întruna la tine și a nu-ți putea imagina un curs obiectiv al lucrurilor."*

17. Stabilește pentru structurile subliniate tipul de predicat în enunțurile:

*„Orgoliul meu nu-i nesecat: puterile-i sunt **limitate**"*

*„O capodoperă **a făcut-o nemuritoare**."*

*„în cea a romantismului **ar fi alcătuit** o **Summa** de reverii."*

a. predicat verbal (verb la diateza pasivă) + predicat nominal + predicat verbal;

b. predicat nominal + predicat verbal + element predicativ suplimentar + predicat verbal + complement direct;

c. predicate nominale.

18. Primul predicat din fraza *„Faptul demn de apreciat este să crezi mereu în tine."* este:

a. este demn;

b. este de apreciat;

c. faptul este;

d. este - predicat nominal incomplet + numele predicativ realizat propozițional.

19. Descoperă construcția în care apare greșeală de acord a predicatului cu subiectul:

a. *Se vor anunța modificările din programa școlară.*

b. *Niciunul dintre ei nu știe adevărul despre tine.*

c. *Fiecare dintre voi respinge lașitatea.*

d. *Unul dintre profesorii care i-a pregătit pe absolvenți, a refuzat lauda.*

20. Alege enunțul în care acordul prin atracție nu este corect și este deci neacceptabil în limba literară:

a. *Oricare dintre cele două colege se îmbracă decent.*

b. *Firmele pe care le are sunt bunăstarea familiei lui.*

c. *Puterea sunt ei, bogații zilelelor noastre.*

d. *Se știu ce probleme vor apărea la aplicarea legii.*

21. Recunoaște enunțul în care acordul logic sau după înțeles (numit și semantic) nu este corect realizat:

a. *Majoritatea a înțeles intenția lui.*

b. *Stolul de rațe a iernat în Delta Dunării.*

c. *Majoritatea elevilor sunt promovați.*

d. *Numărul mașinilor străine au crescut cu fiecare an.*

22. Nu este corect acordul din enunțul:

a. *Șaptelei a devenit polițist.*

b. *București au devenit un oraș modern.*

c. *Nu tustrele, ci numai colega mea a reușit.*

d. *Tatăl sau băiatul a exagerat?*

23. Când verbul este impersonal și subiectul multiplu este exprimat prin verbe la supin și la infinitiv verbul se folosește:

a. la numărul singular: E important a promova și a te clasifica printre primii.

b. la numărul plural: Sunt greu de înțeles și de redat ce-a scris el.

c. la ambele numere.

24. Este corect acordul la singular când elementele subiectului multiplu sunt exprimate prin substantive:

a. articulate: *Cafeaua și ceaiul negru se vinde pretutindeni.*

b. nearticulate: *Cafea și ceai negru se vinde în toate magazinele.*

25. Acordul numelui predicativ exprimat prin adjectiv sau participiu nu este corect realizat în varianta:

a. *Profesorul de limba română şi eleva aceasta sunt bucuroşi de rezultatele lor.*
b. *Ionescu este absent. Ionescu este absentă.*
c. *Teiul şi salcia sunt înfloriţi.*
d. *Smochinele şi strugurii sunt aşezaţi în fructieră.*

26. Predicatul propoziţiei principale din fraza:
Pare un obiectiv de neatins ce-şi doreşte ea. este alcătuit dintr-un verb:
a. copulativ intranzitiv + nume predicativ - substantiv, în nominativ;
b. predicativ impersonal intranzitiv;
c. copulativ impersonal intranzitiv + nume predicativ - verb la supin;
d. verb personal intranzitiv.

27. Prima propoziţie *„Evitându-mă înseamnă că este supărat pe mine."* este alcătuită din părţile de propoziţie:
a. subiect / verb la gerunziu - predicat nominal incomplet cu nume predicativ realizat sub forma propoziţiei predicative;
b. complement circumstanţial condiţional/ verb, gerunziu + predicat verbal / verb predicativ.

28. Indică structura corectă a propoziţiilor:
„Vinovatul tot fratele rămâne."
„Ea tot croitoreasă a rămas."
a. subiect + verb copulativ + nume predicativ/predicat nominal;
b. nume predicativ + subiect + verb copulativ; subiect + nume predicativ + verb copulativ/predicat nominal.

29. A doua propoziţie din fraza *„Adu-ţi aminte unde era băiatul poliţist."* are următoarea alcătuire:
a. complement + verb copulativ + subiect + nume predicativ;
b. verb copulativ + nume predicativ + subiect;

30. Verbul **a se face/a-şi face** admite un nume predicativ în situaţia:
a. *Ce se face el după absolvirea şcolii?*
b. *El s-a făcut pe sine doctor.*
c. *Tu ţi-ai făcut copiii poliţişti.*
d. *El se face că nu pricepe.*

Răspunsuri:
1-a; 2-a; 3-b; 4-c; 5-a; 6-b; 7-a; 8-b; 9-c; 10-b; 11-a; 12-c; 13-a; 14-a; 15-c; 16-b; 17-b; 18-d; 19-d; 20-d; 21-d; 22-b; 23-a; 24-b; 25-c; 26-a; 27-a; 28-b; 29-a; 30-a.

Atributul

1. Cuvintele evidenţiate în enunţul *„Tudor asista şi el **la astfel** de scene, însoţindu-l pe Burculeţ."* reprezintă:
a. un complement indirect / adjectiv demonstrativ;
b. atribut adjectival / locuţiune adjectivală, acuzativ;
c. atribut adverbial / locuţiune adverbială;
d. atribut adjectival / locuţiune adjectivală.

2. Identifică tipurile de atribute precizând felul unităţii morfologice prin care sunt realizate:
„Ce terapeutică să folosim împotriva unei boli ale cărei urmări muşcă din viaţa noastră?"
Nu-ţi poţi închipui ale cărui spirit sunt minunile?
a. atribut adjectival/adjectiv interogativ în acuzativ, atribut pronominal, pronume relativ, genitiv; atribut adjectival/ adjectiv posesiv, acuzativ; atribut adjectival / adjectiv relativ, genitiv;
b. atribut adjectival / adjectiv calificativ, nominativ; atribut pronominal / pronume interogativ, genitiv; atribut adjectival/ adjectiv posesiv, genitiv; atribut pronominal/pronume relativ, genitiv.

3. Stabileşte felul atributelor existente în:
„Ecou-i răspunde cu vocea vuindă."
„Vise gonind după vise trec prin mine şi în inimi pustiite seamănă gânduri."
a. atribut pronominal / pronume personal genitiv; atribut verbal/ verb, gerunziu; atribut verbal / verb, gerunziu neacordat; atribut adjectival / adjectiv propriu - zis, acuzativ;
b. atribut pronominal / pronume personal în dativ; atribut adjectival / adjectiv provenit prin conversiune, acuzativ; atribut verbal/ verb, gerunziu, nominativ; atribut verbal/verb la participiu, acuzativ;
c. atribut adjectival / adjectiv provenit din gerunziu acordat, acuzativ; atribut verbal / verb, gerunziu neacordat; atribut adjectival / adjectiv participial, acuzativ.

4. Atributele din versurile: *„O să-ţi ţie o oglindă / Să te vezi pe tine însăţi / Visătoare, surâzândă."* sunt:
a. însăţi (adjectival - adjectiv de întărire), visătoare (adjectival - adjectiv calificativ); surâzândă (adjectival - adjectiv provenit).
b. însăţi (adjectival - adjectiv de întărire);
c. visătoare (adjectival - adjectiv calificativ) şi surâzândă (adjectival - verb la gerunziu acordat).

5. Există în contextele:

„–Unde-i sara/alor noastre vise"

„Din lărgirea domeniului moralei, decurge avantajul tării asupra alor noştri."

atributele:

a. atribut adjectival / adjectiv posesiv, genitiv + atribut pronominal prepoziţional / pronume posesiv, genitiv;

b. atribute pronominale / pronume posesive, genitiv;

c. atribute adjectivale / adjective posesive, genitiv.

6. Cuvintele evidenţiate:

„Iordăchiţ-a Lupului.

Fala ***căimăcamului,***

Verişor ***Dudesculuii"*** sunt:

a. atribute substantivale genitivale/substantive în genitiv;

b. atribut substantival genitival/substantiv, genitiv + atribut substantival dativ al/ substantiv, dativ;

c. atribut substantival genitival/substantiv, genitiv + complement indirect/substantiv, dativ.

7. Formele subliniate:

*„**Bravos** ziar, domnule! Ăsta ştiu că combate bine."*

*„Pomule, **copacule**, / Ai inimi cu miile."* sunt:

a. atribut interjecţional/interjecţie simplă + apoziţie simplă/substantiv în vocativ;

b. predicat-verbal/interjecţie simplă + substantiv în vocativ, fără funcţie sintactică.

8. Indică poziţia în care există atribut exprimat printr-un numeral adverbial şi altul fracţionar:

a. *E necesară corectarea de două ori a preţurilor, ca să ajungem la o creştere cu două treimi a câştigului.*

b. *„Când am ajuns şi eu nu mai erau pe tavă decât vreo cinci nuci şi o smochină."*

c. *Am citit şi al optulea capitol al lucrării.*

d. *Două cincimi din terenurile agricole au fost inundate.*

9. Structura marcată grafic

*„Căci acestea **din urmă** nu încetează să reprezinte ce-i aparţine omului."*

*Escaladarea piscurilor **vara** ne face să ne purtăm visele peste prăpastii.*

*Dobândirea **în cele din urmă** a dreptului său l-a transformat.*

a. atribut substantival/substantiv precedat de prepoziţie; atribut substantival/substantiv în acuzativ; atribut adjectival/locuţiune adjectivală;

b. atribut adjectival/locuţiune adjectivală; atribut adverbial/ adverb de timp provenit prin conversiune; atribut adverbial /locuţiune adverbială;

c. atribut substantival/locuţiune adjectivală + complement circumstanţial de timp/ substantiv, atribut adjectival/locuţiune adjectivală.

10. În fraza: *„...nimic nu ar putea fi mai rău decât să încerci să fii altceva decât ceea ce eşti, pornind de la reflecţie, căci e o contradicţie imediată a voinţei cu sine însăşi."* există următoarele feluri de atribute (în ordinea din text):

a. atribut adjectival + atribut substantival + atribut pronominal;

b. atribut adjectival + atribut substantival genitival + atribut pronominal prepoziţional + atribut adjectival.

11. Identifică poziţia cu un atribut substantival prepoziţional:

a. *„Morocănos este cel care, având aceleaşi surse pro şi contra lui, nu se bucură când situaţia îi e favorabilă."*

b. *„Ceea ce există dincolo de acest orizont nu are nici un efect asupra sa."*

c. *„Judecata noastră asupra faptelor care sunt salutare sau dezavantajoase pentru noi este extrem de înşelătoare."*

12. Ce fel de atribute sunt cuvintele evidenţiate:

*„Nu poate fi pusă la îndoială sinceritatea **a doi** dintre ei.*

*Atribuirea de merite celor doi **studenţi** nu le-a modificat caracterul."*

*„Nu există consolare eficace pentru noi în afara certitudinii depline a **necesităţii** imuabile."*

a. atribute substantivale genitivale exprimate prin numeral, substantiv şi substantiv, toate în cazul genitiv;

b. atribut substantival genitival / exprimat printr-o construcţie cu valoare de genitiv, alcătuită din prepoziţia a şi numeralul în acuzativ + atribut substantival dativ al/substantiv în dativ + atribut substantival genitival/substantiv în genitiv, însoţit de articolul posesiv **a**.

13. Cuvintele **nişte** şi **o** sunt în construcţiile:

„Dintre cele două am memorat o poezie." *„Aş fi vrut să cumpăr nişte ceai verde."*

a. articole nehotărâte în acuzativ, fără rol sintactic;

b. atribut adjectival/numeral cardinal, acuzativ + atribut adjectival / adjectiv pronominal nehotărât, acuzativ;

c. atribute adjectivale / adjective pronominale nehotărâte în acuzativ.

14. Atributele izolate *„Durerea, **nouă şi de neînchipuit**, apăru sub forma unor griji mărunte."* *„**Înconjurată** de luciul rămas... sfera îşi lua de la mine bun rămas."* sunt:

a. descriptive şi circumstanţiale;

b. numai descriptive;

c. numai circumstanţiale.

15. Cuvintele **neplăcut** şi **emise** din contextele:

„Când se întâmplă ceva neplăcut, să nu ne mai permitem gândul că putea fi altfel."

„Emise de simbolurile fundamentale, mesajele revelează o lume plină de semnificaţii." reprezintă un:

a. atribut adjectival / adjectiv cu 4 forme flexionare, nominativ + atribut adjectival izolat/ adjectiv participial, nominativ;

b. atribut adjectival/adjectiv propriu-zis, acuzativ + nume predicativ/adjectiv participial, nominativ;

c. complement de mod/ adjectiv + complement circumstanțial de cauză/adjectiv participial acuzativ.

16. În enunțurile: *„A cui voință sunt, cine vrea în mine?"*

„Loc de treceri, mai iuți, mai încete, pentru ochiul meu" recunoaștem:

a. un atribut pronominal / pronume interogativ, genitiv și două atribute adjectivale, izolate / adjective propriu-zise, gradul compa-rativ de superioritate;

b. un atribut pronominal/pronume relativ, genitiv și un nume predicativ multiplu / adjective, nominativ;

c. un nume predicativ / pronume interogativ, genitiv + două atribute adjectivale / adjective propriu-zise.

17. Interpretarea corectă a secvențelor subliniate în contextele:

„O, prietene, cum este ***albastrul tău.*** *" „ Și culoarea* ***albastră****/ are o capitală a ei / unde-și mișună* ***ai albastrului*** *viețuitori."*

a. subiect/substantiv, nominativ + atribut adjectival/adjectiv posesiv, genitiv + atribut apoziție / substantiv, nominativ + atribut substantival/substantiv, genitiv;

b. nume predicativ / substantiv, nominativ + atribut adjectival / adjectiv posesiv , nominativ + atribut adjrectival / adjectiv în cazurile acuzativ și genitiv;

c. subiect / substantiv, neutru, nominativ + atribut adjectival/ adjectiv posesiv, nominativ, atribut adjectival/ adjectiv propriu-zis, feminin, nominativ; atribut substantival/ substantiv, neutru, genitiv.

18. Cuvântul **bună-credință** este în contextul:

„Ce om de bună-credință poate alege între epoca de piatră și cea a uneltelor moderne?"

a. un atribut substantival exprimat printr-un substantiv compus, feminin, acuzativ;

b. un atribut adjectival exprimat printr-o locuțiune adjectivală;

c. un atribut substantival exprimat printr-o locuțiune adjectivală.

19. Există în enunțurile: *„Amintiri nu are decât clipa de-acum" „Visez o clipă de aur."*

a. un atribut adverbial exprimat prin adverb de timp și unul adjectival exprimat prin adjectiv;

b. un atribut adverbial exprimat prin adverb de timp și unul substantival prepozițional exprimat prin substantiv neutru, acuzativ.

20. Alege soluția corectă pentru cuvintele evidențiate: *„Voința de* ***a dăinui****, dusă atât de departe, mă înspăimântă." „Cu sprijinul* ***căruia*** *ai fost ales primar?"*

a. atribut verbal/ verb nepredicativ, infinitiv prezent + complement circumstanțial de mod/ pronume interogativ, genitiv;

b. atribut verbal/verb, infinitiv, prezent + atribut adjectival/ adjectiv interogativ, genitiv;

c. atribut verbal/ verb, infinitiv, prezent + atribut pronominal genitival/ pronume interogativ, genitiv.

21. Interpretarea corectă a formelor evidențiate în versurile:

„...prezent la carul de triumf/ ***al oricărui****/, la atâtea care de triumf/ încât numele lui/ a devenit cu mult mai vestit decât al* ***oricărui*** *învingător de-al lui."*

a. atribute pronominale/ pronume nehotărâte, compuse, singular, genitiv;

b. atribut pronominal/ pronume nehotărât, genitiv + atribut adjectival/ adjectiv nehotărât, masculin, genitiv;

c. atribute adjectivale (adjective nehotărâte, genitiv).

22. Recunoaște varianta în care felul atributelor este menționat corect:

„Treci tu, cuvântule, dacă ai umbră/ și lasă pata ta de neînțeles/ pe sufletul meu de azi."

a. apoziție, atribut adjectival, verbal, adjectival, adverbial;

b. atribut adjectival, verbal, adjectival, adverbial;

c. atribut adjectival, substantival, adjectival.

23. Atributele din textele: *„Când vă încearcă ispitirea Binelui duceți-vă la piață..." „Mă bucură succesul celui mai de treabă dintre voi."* sunt:

a. toate substantivale;

b. substantival/substantiv provenit din adverb + substantival/ locuțiune adjectivală substantivizată + pronominal/ pronume personal;

c. adverbial, adjectival, pronominal.

24. Precizează tipul atributelor subliniate și al părților de vorbire prin care se realizează:

„Nu mă deranjează orgoliul ***nici al unuia****, nici al altuia."*

„Nu mă privește discuția despre ***nici unul*** *și nici despre mai mulți dintre ei."*

Nu am ***nici o*** *casă, nici mai multe.*

N-a avut ***nicio*** *nedumerire în privința cazului prezentat.*

a. atribut pronominal/conjuncție + pronume nehotărât + atribut substantival/ conjuncție + numeral cardinal + atribut adjectival / conjuncție + numeral cardinal cu valoare adjectivală + atribut adjectival/ adjectiv negativ;

b. atribut pronominal/ adverb + pronume nehotărât + atribut pronominal/ pronume negativ + atribut adjectival/ + adjectiv nehotărât + atribut adjectival/ numeral cardinal cu valoare adjectivală.

25. Alege pentru forma **sărmana** în:

„Însă mama, sărmana, nu știa de asta nici cu spatele." „Sărmana de mama îl credea acasă." „Sărmana fată s-a bucurat când și-a reîntâlnit mama."

a. apoziție/ adjectiv substantivizat; subiect/ substantiv provenit dintr-un adjectiv; atribut adjectival/adjectiv calificativ;

b. atribut adjectival/ adjectiv propriu-zis; subiect/ adjectiv substantivizat; atribut adjectival/ adjectiv propriu-zis.

26. Există în propozițiile: *„Ne-am trezit la ora opt. Am învățat despre cazul nominativ." „Fumează țigări Kent." „Aici, sărut mâna, coane Zaharie."* următoarele tipuri de atribute:

a. substantivale genitivale exprimate prin numeral și substantive numai în nominativ;

b. adjectival/numeral cardinal și apoziții exprimate prin substantive în nominativ și acuzativ;

c. apoziții exprimate prin numeral cardinal, nominativ și prin substantive în nominativ și vocativ.

27. Construcția subliniată *„Avea o fată **foc de frumoasă** și de aceea se pregătea să o introducă în lumea modei."* este:

a. complement de mod + atribut adjectival;

b. complement de mod + complement de relație;

c. atribut adjectival/ adjectiv la gradul superlativ absolut.

28. Formele pronominale din contextele:

„– Sărăcuțul de mine! zise cel mic..." „Eu, unul, mă duc să deschid." sunt:

a. complement indirect/ pronume personal formă accentuată, acuzativ; subiect/ pronume nehotărât, nominativ;

b. atribut pronominal/ pronume personal, acuzativ; apoziție pronominală/ pronume nehotărât, nominativ;

c. atribut pronominal/ pronume personal, acuzativ; apoziție substantivală/ numeral cardinal, acuzativ.

29. Substantivul propriu este în contextul:

„Stăi, măi porcane, că te căptușește ea, Mărioara, acuș!"

a. subiect reluat prin pronume personal;

b. fără funcție sintactică, fiindcă e un vocativ;

c. apoziție de identificare.

30. Identificarea corectă a structurilor evidențiate: *„Am o afacere **de registrat**." „Analizând-o la nesfârșit, el ajunge la imposibilitatea **de a compune**..." „Am **de cumpărat** un cal."*

a. complement direct/ verb supin + complement indirect/ verb, infinitiv + complement direct/ verb supin;

b. atribut verbal/ verb, supin + atribut verbal/verb, infinitiv + complement direct/ verb supin.

31. Există greșeli de acord în construcția:

a. *Mergem prin codrul și poienile tăcute.*

b. *Băietul și fata, bucuroși de venirea mea, au alergat spre mine.*

c. *Se avânta în codrul ale cărui desișuri îl speriau.*

d. *Datorită atracției resimțită față de priveliștile copilăriei de demult, plină de haz, a început să scrie.*

Răspunsuri:

1-d; 2-a; 3-c; 4-b; 5-a; 6-b; 7-a; 8-a; 9-b; 10-b; 11-c; 12-b; 13-b; 14-a; 15-a; 16-a; 17-c; 18-b; 19-b; 20-c; 21-b; 22-a; 23-b; 24-a; 25-a; 26-c; 27-c; 28-b;29-c; 30-b; 31-d.

Complementul

1. Indică varianta corectă pentru încadrarea complementelor subliniate:

*„Feri **din cale**! strigă Făt Frumos **către balaur**."*

*„Multe se petrec în lume și **dintre toate** multe bune, multe rele."*

*„Feriți frunzele mele de **rănirea** unui cuțit."*

a. circumstanțial de loc, indirect, circumstanțial de mod, circumstanțial de cauză;

b. circumstanțial de loc, indirect, indirect, indirect;

c. indirect, circumstanțial de loc, indirect, circumstanțial de cauză.

2. Ce fel de complemente sunt substantivele în contextele:

„Se mișcă a străin." Cine o poartă scapă de soartă. „Făt-Frumos porni către moșia scorpiei."

a. circumstanțial de mod, indirect, circumstanțial de loc;

b. indirect, circumstanțial de cauză, indirect;

c. element predicativ suplimentar, circumstanțial de cauză, de agent.

3. În enunțurile: *„Merse Făt-Frumos, merse și iar merse cale lungă și mai lungă." „Umblă împărăția toată." „Părea că acolo l-ar fi pironit lumea locului."* există tipurile de complemente:

a. direct, indirect;

b. direct, direct, indirect;

c. circumstanțiale de loc.

4. Încadrarea morfosintactică a cuvintelor marcate în: *„El ține copilul lipit de-al său **piept**." „Veghează **asupra-i** cu ochiul deștept." „Copilul **de spaimă**-i murise la sân"* este în varianta:

a. substantiv, acuzativ/complement circumstanțial de loc, pronume personal, substantiv, dativ/complement circumstanțial de loc, substantiv, acuzativ/complement circumstanțial de cauză;

b. substantiv, acuzativ/complement indirect; pronume personal, dativ/complement indirect, complement circumstanțial de cauză/substantiv, acuzativ.

5. Găsim în textele:

„-Copile, e ceața purtată de vânt."

„A trăit viață albă, a văzut zile bune."

tipurile de complemente:

a. indirect + direct + direct;

b. de agent + direct + direct;

c. de cauză + de mod + direct.

6. Cuvintele subliniate:

„Aici venise Dryop, necunoscătoare ***a destinelor.*** *"*

„Abia acum în urmă, nişte păstori ne-au povestit că nimfa Lotis îşi schimbase chipul ***în floare****, păstrându-şi numele." „Luaţi mâinile* ***de la ochii mei.*** *"* sunt din punct de vedere sintactic:

a. atribut substantival genitival, nume predicativ, circumstanţial de loc;

b. complement indirect, element predicativ suplimentar, complement indirect;

c. complement indirect, complement indirect, circumstanţial de loc.

7. Substantivele însoţite de prepoziţia **spre** din textele: *„Nu-mi este îngăduit să mă aplec spre voi." „Şi-a îndreptat toată îngrijirea spre tovarăşii săi." „Se deteră spre odihnă." „Spre ziuă luna dispare."* sunt complemente:

a. indirect + de loc + consecutiv + de timp;

b. de loc + indirect + de scop + de timp;

c. indirect + de loc + de mod + de loc.

8. Precizează felul complementelor exprimate prin verbe la modul gerunziu:

„Toamna vezi plecând avioane întregi/ Ce priveghetori..."

„Printre filozofi/ Îmi regăsesc echilibrul/ Şi trec făcând tumbe/ Printre silogisme."

„De milioane de ani/ Îl tot vedea muncindu-se."

„Şi aşteptând să-şi facă efectul/ Urmăresc cu degetul/ Imperiul..."

„Corectând cu atenţie, ai descoperi greşelile, altminteri nu."

a. de mod, element predicativ suplimentar, de mod, de mod, de cauză;

b. direct, de mod, de timp, de mod, de cauză;

c. direct, de mod, element predicativ suplimentar, circumstanţial de timp, condiţional.

9. Formele subliniate:

„Să lupte ***cu vrăjmaşul****. Destin îngemănat."*

„că-şi omorâse mândreţea lui de şoim ***de dragul*** *unei femei."*

sunt din punct de vedere morfosintactic:

a. substantiv, acuzativ, complement indirect, substantiv provenit prin conversiune, dintr-un adjectiv, defectiv de plural, acuzativ, complement circumstanţial de cauză;

b. substantiv propriu, acuzativ, complement circumstanţial de mod; adjectiv, articulat cu articol hotărât, element predicativ suplimentar;

c. substantiv, propriu, acuzativ, complement instrumental, substantiv, neutru, acuzativ, complement de mod.

10. Alege pentru cuvintele evidenţiate interpretarea corectă: *„Se duce la butonul soneriei* ***pe care*** *îl apasă cu nerăbdare." „****Pe care*** *dintre pedale apasă piciorul?" „Să mai pui altă dată temeiu* ***pe vorbele*** *oamenilor!"*

a. complement direct/ pronume relativ, neutru, acuzativ; complement circumstanţial de loc/ pronume interogativ, feminin, acuzativ; complement indirect/ substantiv feminin, acuzativ;

b. complement direct/ pronume relativ, neutru, acuzativ; complement direct/pronume interogativ, feminin, acuzativ; complement direct/ substantiv, acuzativ.

11. În ce caz şi cu ce funcţii sintactice sunt folosite substantivele scrise cu aldine. *„Şezi băiete* ***locului****/ C-acum te-arunc focului." „Imn* ***muncii****!." „Oamenii* ***locului*** *îl cunosc bine."*

a. dativ, complement direct; dativ, complement indirect; genitiv, atribut substantival;

b. dativul locativ, complement circumstanţial de loc; dativ, complement indirect; genitiv, atribut substantival;

c. dativ, complement indirect; dativ, atribut substantival; genitiv, atribut substantival.

12. Există în contextele:

„...fiindcă ne trăgeam din acel glorios neam."

„...urgia voastră/ De ce n-o sloboziţi asupra mea."

„Ca să-l urmez m-am bizuit pe dialectica indolenţei."

„E de-ajuns să priveşti omul ca să te desprinzi de el."

a. complemente indirecte exprimate prin: substantiv în acuzativ, adjectiv posesiv în acuzativ, substantiv în acuzativ, pronume personal în acuzativ;

b. complemente circumstanţiale de loc exprimate prin părţile de vorbire menţionate anterior;

c. complement corcumstanţial de loc, substantiv, acuzativ, complement indirect, pronume posesiv, genitiv; complement direct, substantiv, acuzativ; complement de loc, pronume personal, acuzativ.

13. Verbele la modul gerunziu şi la participiu sunt în contextele:

„...nu băgase de seamă, că alergând după iepure, trecuse în Valea Plângerii."

„De indignată ce era, se retrage de pe scenă."

„Nemaisuferind... conştiinţa îl uită pe omul care-o îndură."

„Chiar mai având încă unele speranţe, mi-am pierdut pentru totdeauna facultatea de a spera."

complemente circumstanţiale

a. de cauză, de timp, de mod, concesiv;

b. de mod, de cauză, de timp, de mod;

c. de timp, de cauză, de cauză, concesiv.

14. Recunoaşte felul complementelor subliniate, precizând prin ce sunt exprimate:

„Atunci ***pe cine*** *să-ţi reverşi ura?"*

„Nu l-ai simţit că este părtaş ***la jalea*** *noastră?"*

„L-am privit cu gândul ***larg*** *deschis."*

a. complement circumstanţial de loc/ pronume interogativ acuzativ; complement indirect/ substantiv, acuzativ; complement circumstanţial de timp/ adverb de mod;

b. complement indirect/ pronume interogativ, acuzativ; complement indirect/ substantiv, acuzativ; complement circumstanţial de mod/ adverb de mod.

15. Cuvintele precedate de prepoziția **peste** în contextele: *„A avut orgoliul [...] să nu fie mai mare peste nimeni." „Cele dintâi raze cădeau peste noi." „Lucrează și peste noapte."* sunt complemente:

a. circumstanțiale de loc și de timp;
b. indirect + circumstanțial de loc + circumstanțial de timp;
c. indirect + circumstanțial de mod.

16. Locuțiunile adverbiale îndeplinesc în propoziția: *„Când o să vă treziți mai goi încă pe dinăuntru decât pe dinafară. Niște zdrențe."* funcția sintactică de complemente circumstanțiale:

a. de loc, comparativ;
b. de mod comparativ,
c. de loc, de loc.

17. Indică răspunsul corect pentru cuvintele **compozitorii** și **principiile** din enunțurile:

A fost cel mai de seamă dintre compozitorii de azi. Dintre principiile ce controlează favorurile aș menționa numai pe acesta.

a. complemente indirecte exprimate prin substantive în acuzativ;

b. complemente circumstanțiale de mod comparativ având regente o locuțiune adjectivală de gradul superlativ și un verb;

c. complemente comparativ partitiv, determină o locuțiune adjectivală la superlativ relativ și complement indirect (construcție partitivă).

18. Complement circumstanțial de loc identificăm doar în varianta:

a. *Rămâi mai departe cufundat în mizeria minciunii.*
b. *Ne-am cunoscut și împrietenit mai bine la examen.*
c. *Brațul li-i biruitor pe pământul lor.*
d. *Împrăștie singur pe câți îi adună/ Cutreieră câmpul.*

19. Indică varianta cu două complemente directe necoordonate determinante ale unui verb dublu tranzitiv:

a. Pădurea a traversat-o cu spaimă.
b. Fetele îl rugară de a locui de-aici înainte cu dânsele.
c. Viața lui întemeiată pe convenții, pe hazard îmi displăcea.
d. L-am înștiințat pe el, pe fratele tău.

20. Alege pentru cuvintele evidențiate interpretarea corectă.

*„**În juru-mi** ceața crește rânduri-rânduri."*

*„Atunci își alese un grup, în mijlocul **căruia** boirea un rățoi smălțat cu albastru și trase."*

a. pronume personal, dativ, complement circumstanțial de loc; pronume relativ, neutru, genitiv, complement circumstanțial de loc;

b. complement indirect, pronume personal, genitiv, complement circumstanțial de loc, pronume relativ, genitiv.

21. În formulările: *Depinde de noi să nu confundăm numele predicativ cu subiectul. Ce-ai intenționat alcătuind în acest fel enunțul? S-a adresat cu blândețe. Iată satul meu!* există următoarele complemente:

a. trei directe, patru circumstanțiale de mod;
b. patru directe, două indirecte, două circumstanțiale de mod;
c. cinci directe, unul indirect, trei circumstanțiale de mod.

22. Stabilește tipul complementului circumstanțial din formulările: *„V-ați dus pe copce cu toată șmecheria voastră." „Viața lui devenise grea de neînchipuit." „L-a bătut până în ultima picătură de viață."*

a. concesiv, consecutiv, consecutiv;
b. de mod, de mod, de timp;
c. concesiv, de mod, de timp.

23. Indică felul complementelor evidențiate arătând prin ce se exprimă:

„...îi căuta să judeci lucrurile de-a fir a păr."
„Și părintele Isaia în loc să umble morțiș după cerșitorit.."
„Toți umblă după fata vecinului..."
„... împăratul când a venit în astă-seară de la vânat."

a. de mod/ locuțiune adverbială de mod; de scop/ verb la supin; indirect/ substantiv; de loc/ verb la supin;

b. de mod/ locuțiune adverbială; indirect/ substantiv; de mod/ substantiv; de loc/ substantiv.

24. Câte complemente circumstanțiale și câte necircumstanțiale există în contextele:

Este știut de oricare că s-a speriat de moarte.
Era dat afară pe afirmațiile colegei.
„După ce au mântuit de mâncat..."
La școală învățăm de toate.
„... Fac din noapte zi."
„Povestea din amintiri."

a. două circumstanțiale (de mod), cinci necircumstanțiale (indirect și direct);

b. patru circumstanțiale (mod, cauză, loc(și cinci necircumstanțiale (directe și indirecte).

c. patru circumstanțiale (consecutiv, cazual, de loc, de mod) și cinci necircumstanțiale (de agent, direct, direct, indirect, direct).

25. Verbele la modul infinitiv sunt în construcțiile:

Se căia pentru a nu-i fi spus ce gândea.
„Sufletul ei era prea complicat pentru a încerca să-l înțelegi."
„Greu te poți sustrage farmecului ei."
Fără a citi romanul, tot au emis păreri.
A plecat din garnizoană fără a fi învoit.

complemente:

a. de cauză, de mod, direct, dc mod, de mod;

b. indirect, consecutiv, direct, de mod, concesiv;

c. indirect, consecutiv, direct, concesiv, de mod.

26. Ce fel de complement circumstanțial este cel exprimat prin interjecție: *„Hai tiptil-tiptil! pentru a nu o trezi pe bunica."*

a. de loc; b. de mod; c. de scop.

27. Indică tipul complementelor din enunțurile:

Îl striga din mersul trenului. Siropul era extras din muşeţel şi pătlagină. Nu-l puteai face să se răzgândească din deciziile luate. Plângea din obişnuinţă.

a. de timp, indirect, indirect, de cauză;

b. de loc, instrumental, de cauză, de mod.

28. Complementele din enunțurile:

Îl înapoiezi căruia îl numesc eu.

Mă bucur de ce ştii tu. sunt:

a. directe + pronumele relativ în dativ şi în acuzativ;

b. indirecte + pronumele relativ în dativ şi în acuzativ.

29. Indică poziția în care complementele au regente verbe la moduri nepredicative şi nepersonale:

a. *„Simțind în el bucuria, începe a-i vorbi tare.*

b. *Părându-i-se a şti, n-a mai repetat,*

c. *Trăind singură se înstrăinase de lume.*

30. Care dintre părțile de vorbire pot fi regentele unui complement:

a. un verb la un mod predicativ sau nepredicativ, un adjectiv, un adverb, o interjecție predicativă;

b. un substantiv, un pronume, un numeral;

c. numai verbele la modurile personale şi predicative precum şi locuțiunile verbale.

Răspunsuri:

1-b; 2-a; 3-c; 4-b; 5-b; 6-c; 7-b; 8-c; 9-a; 10-a; 11-b; 12-a; 13-c; 14-b; 15-b; 16-a; 17-c; 18-c; 19-b; 20-a; 21-b; 22-a; 23-a; 24-c; 25-c; 26-b; 27-a; 28-a;29-a; 30-a.

Fraza

1. Stabileşte tipul raporturilor sintactice între propozițiile frazei: *„...lasă-mă să te iubesc cu trupul meu pe care mi l-am fost cioplit din pietre, ori din al treilea cântat mereu cel de cocoş pe care-l plânse Petre."*

a. numai de coordonare;

b. numai de subordonare prin juxtapunere;

c. de subordonare prin joncțiune;

d. de coordonare disjunctivă şi de subordonare prin joncțiune.

2. În textul: *„–Ce-ți poartă cioarele picioarele, vântul părul, orbii ochii, de te-ai abătut pe la casa mea?"* există:

a. trei propoziții principale coordonate juxtapuse şi una subordonată prin joncțiune.

b. o propoziție principală şi una subordonată prin joncțiune;

c. două propoziții principale coordonate juxtapuse şi două subordonate prin joncțiune.

3. Există în textul: *„Neagră-ți fie lumina, şi calea încurcată"* găsim:

a. două propoziții principale coordonate copulative;

b. o singură propoziție principală;

c. două propoziții principale coordonate adversative.

4. Fraza:

„–Cum să nu ne clătinăm
Şi să nu ne legănăm,
Când vin meşteri de la țară
Cu securi şi cu topoară.
Ca pe noi să ne doboară."

are următoarea alcătuire:

a. propoziție princiaplă + propoziție principală + circumstanțială de timp + circumstanțială de scop;

b. propoziție principală + propoziție principală + circumstanțială de cauză + circumstanțială de scop;

c. circumstanțială de mod + principală + circumstanțială de cauză + completivă indirectă.

5. Există în fraza: *„Îi era totuna în clipa aceea cine se afla lângă el şi ce spunea despre el; era doar bucuros că se apropiaseră de el oameni şi nu dorea decât ca aceşti oameni să-l ajute."*

a. trei subiective, o cauzală şi două principale;

b. două subiective, o completivă indirectă şi o completivă directă;

c. două predicative, o cauzală şi o completivă directă.

6. Subordonatele din frazele:
„–Ce-ai făcut de te-ai schimbat?
Ți-ai cumpărat cojoc nou?"
Ce este cu tine, că te văd neliniștit?
a. cauzale;
b. consecutive;
c. consecutivă + cauzală;
d. subiectivă + completivă indirectă;

7. Fraza: *„Ce-am trăit eu prea mult / este, așa încât ți-ajunge și ție să ai de dat /în stânga și în dreapta."*
este alcătuită din propozițiile:
a. subiectivă + principală + consecutivă + finală;
b. predicativă + principală + principală + subiectivă;
c. subiectivă + principală + principală + finală;
d. subiectivă + principală + consecutivă + subiectivă.

8. Există în fraza *„– Ce cub perfect ar fi acesta,/ de n-ar fi avut un colț sfărâmat!"* o subordonată:
a. subiectivă; b. predicativă;
c. condițională; d. cauzală.

9. Subordonatele din fraza: *„E prea târziu ca umanitatea să scape de iluzia actului, și este mai ales prea târziu ca ea să să înalțe la sfințenia trândăviei."* sunt:
a. de scop; b. subiective;
c. predicative; d. consecutive.

10. Avem în textele: *„La ce bun să știi că natura ființei constă în „voința de a trăi"..."*
„Ceea ce este refuză îmbrățișarea verbului."
a. două principale, două subiective, o completivă directă;
b. două principale, nici o subiectivă și trei completive directe;
c. o principală, o condițională, o completivă și o subiectivă.

11. Fraza: *„Cine, într-o lume unde poate dispune de orice, nu a fost cuprins de un fel de ciudată amorțeală?"* are:
a. o principală și o circumstanțială de loc;
b. o principală și o atributivă;
c. două principale.

12. Propoziția a doua *„Există oare lucru mai abject decât să spui „da" lumii."* este o:
a. atributivă; c. subordonată comparativă;
b. subiectivă; d. circumstanțială de excepție.

13. Prima propoziție *„Dar, dacă-l vei lovi o vei face doar dintr-o inutilă iubire de tine însuți."* este:
a. condițională; b. temporală;
c. apozitivă; d. completivă directă.

14. Subordonata care intră în relație cu verbul **costă** în: *„Nu-l costă nimic să creadă în Adevăr."* corespunde:
a. complementului circumstanțial condițional;
b. complementului circumstanțial de excepție;
c. subiectului;
d. complementului circumstanțial de mod.

15. Structura frazei: *„Dacă problemele au sau nu o rezolvare e preocuparea unei minorități"* este următoarea:
a. subiectivă + principală;
b. condițională + condițională + principală;
c. predicativă + predicativă + principală;
d. subiectivă + subiectivă + principală.

16. Recunoaștem în frazele:
„Nu este o economie adevărată să cumperi articolele cele mai ieftine."
„Oh! dacă oamenii ar fi destul de modești să creadă în ei înșiși!"
a. o subiectivă, o condițională, o indirectă;
b. o completivă directă, o principală, o consecutivă;
c. o subiectivă, și o consecutivă;
d. o subiectivă, o condițională, o consecutivă.

17. Stabilește tipul subordonatelor al căror regent este un adjectiv:
„Să te omenesc cu bucate mai scumpe decât ce obișnuit se dau mesenilor la masă."
„Și era atâta de frumoasă/ Cum numa-n vis se poate arăta."
„Prevăzătoare când stă de vorbă cu oamenii, nu e posibil să o cunoști cu adevărat."
a. circumstanțială comparativă, consecutivă, temporală;
b. apozițională, modală, finală;
c. modală comparativă, consecutivă, finală.

18. În frazele: *„Ce-ar fi să lăsăm totul în întuneric!"*
Pustietate era cât cuprindeai cu privirea.
Ce ciudat că în lună/ Nu miroase a transpirație!"
a. numai subiective;
b. numai predicative;
c. trei completive directe și nici o subiectivă sau predicativă;
d. două subiective și o circumstanțială de loc.

19. Fraza: *„Nu vă pierdeți optimismul, oameni/ Nici de-ați crăpa."*

a. principale coordonate copulative;
b. prima principală, iar a doua concesivă;
c. o principală și o condițională;
d. o principală și o apozițională.

20. Compară cele două fraze și stabilește tipul propozițiilor secundare:

1. Ceea ce mi se pare prețios în aceste etimolgii sacre este să descoperi semnificațiile metafizice înapoia formelor."

2. Ceea ce ne-a îndemnat a le studia este ca să vedem sensul lucrurilor din viața celor vechi.

a. subiectivă, predicativă (1,2);
b. predicativă, subiectivă (1,2);
c. subiectivă, predicativă (1), subiectivă, finală (2).

21. Alcătuirea frazelor:

„Că m-ai trădat tot timpul nu-ți socotesc o vină.
Păcatul e că astfel pe tine te trădezi.

a. completivă directă + principală + principală + predicativă;
b. subiectivă + principală + principală + atributivă;
c. predicativă suplimentară + principală + principală + predicativă.

22. Compară structura și stabilește deosebirile:

„Trebuie să ne respectăm ca oameni ***ce*** *suntem."*
„De antipatică ***ce-i era*** *nu voia s-o întâlnească."*

a. circumstanțială de cauză + atributivă;
b. atributivă + circumstanțială de mod;
c. circumstanțială de cauză;
d. circumstanțială de mod.

23. Numește felul primelor propoziții și al raportului sintactic în fraza: *„De-ți convine, deși nu-ți convine, tot ai să rămâi aici."*

a. principale, coordonare prin juxtapunere;
b. condiționale, coordonare prin juxtapunere;
c. condițională + concesivă, subordonare prin joncțiune.

24. În textele: *„Fie ce-ți place să fie în viața ta." „Fie cum cereți voi. La arme!"* verbul **a fi** este regentul subordonatelor:

a. subiective;
b. predicative,
c. subiectivă + predicativă;
d. completivă directă + circumstanțială de mod.

25. În construcțiile:

„... îl întâlnește părintele Arbore și-l întreabă:
–De unde vii, părinte Isaie? există:

a. trei propoziții principale;
b. două principale și o completivă directă în vorbirea directă;
c. două texte independente cu două propoziții principale coordonate copulative, iar ultima o principală interogativă necoordonată cu cele anterioare.

26. Subordonatele din frazele: *Orașul a devenit mai curat de cum era. Orașul a devenit atât de curat că ne mirăm cu toții. Avem un oraș cum nu ne-am imaginat.* sunt:

a. circumstanțială comparativă de inegalitate + circumstanțială consecutivă + atributivă;
b. predicativă + consecutivă + circumstanțială de mod.

27. Verbul **a se face** este în construcțiile: *Averile se fac din ce agonisești prin ani. Cum se face că nu mă ajuți niciodată! S-a făcut ce-au fost și ai săi*, regentul subordonatelor:

a. completivă indirectă + subiectivă + completivă directă;
b. completivă indirectă + subiectivă + predicativă;
c. predicativă + predicativă + completivă directă.

28. Expresiile verbale impersonale se construiesc în frazele:

„E foarte bine că mergem în Lună, dar cum ne vom înapoia."
Bine o fi când nu-ți lipsește nimic!
E bine de cine este pregătit pentru viața dură.

cu subordonatele:

a. subiective;
b. completivă directă, temporală, subiectivă;
c. subiectivă, temporală, completivă indirectă.

29. În fraza: *Adevărul era că nu avea nici un ban.* există:

a. o subiectivă cu regentul verb personal predicativ;
b. atributivă regentului **adevărul**;
c. predicativă având regent verb copulativ personal;
d. subiectivă având regent expresie verbală impersonală.

30. Alege pentru construcția identică din frazele:

Autorii furtului au fost descoperiți de cine a cercetat cu profesionalism.
Descoperirea infractorilor de cine a cercetat cu profesionalism dovedește buna pregătire a polițiștilor.
Suntem mândri de cine a cercetat cu profesionalism.

interpretarea corectă:

a. completivă de agent, atributivă, completivă indirectă;
b. completivă indirectă, completivă de agent + completivă indirectă.

31. Structurile subliniate în frazele: *Târziu **cum sosește** acasă, nu găsește nicicând fetița trează. Binevoitor **cum este**, toți îi cerem ajutor.*

a. circumstanțiale de cauză;
b. circumstanțială de cauză + circumstanțială de mod;
c. circumstanțială de mod;
d. completivă indirectă, atributivă.

32. Propoziția evidențiată: *„El, **ce-i drept**, n-a văzut până acum înaltul acesta al cerului"* reprezintă:

a. o apozitivă;
b. o atributivă;
c. o propoziție incidentă.

33. Propoziția subordonată din fraza: *„Asta-i ca și când ai accepta totul."*

a. predicativă; b. subiectivă; c. completivă directă.

34. Ce fel de subordonate introduce adjectivul nehotărât în propozițiile:

„Orice probleme s-ar ivi, tot le-ar depăși."
„Orice probleme aș avea, cu toate acestea nu m-aș descurca."

a. concesive;
b. subiectivă + concesivă;
c. completivă directă + concesivă.

35. Stabilește felul propozițiilor din construcțiile:

*„**Nu m-asculți pe mine**, apoi Dumnezeu cu tine."*
*„**Muncim mult**, și cu toate acestea nu câștigăm cât să trăim modest."*

a. temporală + principală;
b. condițională + concesivă, subordonate prin juxtapunere;
c. principale juxtapuse.

36. Din ce fel de propoziții este alcătuită fraza:

Avem o mare problemă: nu dorim, din păcate, schimbarea.

a. ambele sunt principale;
b. prima este principală, iar a doua atributivă juxtapusă;
c. prima este principală, iar a doua apozitivă aflată în rapot de subordonare prin alăturare.

37. Compară cele două subordonate și alege interpretarea corectă:

„Era, într-adevăr, vremea ca în București să descindă un dascăl..."
„O să-l ducă să-l vândă pentru un an, doi și mai mult."

a. atributivă, circumstanțială de scop;
b. consecutivă, circumstanțială de loc;
c. predicativă, completivă indirectă.

38. Expresia verbală impersonală este în frazele: *„Unde m-a dat mi-i bine." „Culmea era că un val de spaimă i se strecură în suflet." „E rău când copiii nu te ascultă."* regenta subordonatelor:

a. circumstanțială de loc + subiectivă + temporală;
b. subiective;
c. circumstanțiale de loc + circumstanțială temporală.

39. Prima propoziție din frazele:

„Câtu-i codru de frumos/ Tot îi cade frunza jos."
„Cumu-i frunza cea pribeagă/ E viața mea întreagă."
„Cât ai clipi, te duci să-ți mai vezi ginerii și surorile."

a. circumstanțială de mod + subiectivă + circumstanțială de timp;
b. concesivă + predicativă + temporală;
c. circumstanțială de mod + circumstanțială de mod + temporală.

40. Conjuncțiile subordonatoare introduc în frazele:

Îmi pare bine că ne vedem iarăși. Era cât pe ce să nu te cunosc.
Cum se poate să nu știi? următoarele subordonate:

a. subiectivă, predicativă, completivă directă;
b. completivă directă, completivă directă, subiectivă;
c. completivă indirectă, subiectivă, subiectivă.

41. Prima propoziție din frazele:

Când ar ști omul ce-ar păți dinainte s-ar feri. Tânărul/ Unde-și auzea/ Din curteni ieșea/ Domnului vorbea. este o subordonată:

a. temporală și cauzală;
b. temporală și circumstanțială de loc;
c. condițională și temporală.

42. Subordonatele:

„Problema ar fi să putem rămâne tineri..."
Iar, dacă-ar fi numai asta, atunci n-ar fi nimica." sunt:

a. predicativă, regent verbul copulativ personal **a fi** și condițională, regent verbul predicativ impersonal **a fi**;
b. atributivă, regent substantivul **problema**, circumstanțială de timp, regent verbul predicativ impersonal **a fi**.

43. Conjuncția **dacă** introduce în frazele subordonate:

„Sfântul soare, dacă-i soare, Și tot după tine moare." „ Ce face dacă ne găsește eroi?" „La ce-mi vorbești de ei, dacă nu-ți place."

a. condițională, temporală, indirectă;
b. concesivă, condițională, cauzală;
c. concesivă, temporală, concesivă.

44. Propoziția a II-a din frazele:

„Îi era teamă de un singur lucru la această întâlnire: să nu se împrietenească, domnule, cu individul..." „Dacă este să schimbe pe cineva, pe cutare, îl menajează..."

a. apozitivă, subiectivă;
b. atributivă circumstanțială, predicativă;
c. principală, completivă directă;
d. completivă indirectă, circumstanțială de scop.

45. Stabilește felul subordonatelor:

„Îi era necaz că n-o mai vede."
„Se bucură când vreun țânțar/ De moțu-i aurit se prinde."
a. subiectivă + completivă indirectă;
b. completivă indirectă + circumstanțială indirectă;
c. completivă indirectă + circumstanțială de timp.

46. Ultima propoziție *„În ce crezi că era să mă duc de-a dura." „Era nevoie să merg la școală. Era nevoie de acesta unde nu gândeai."*
a. predicativă, subiectivă, circumstanțială de loc;
b. subiectivă, completivă indirectă, circumstanțială de loc.

47. Prima propoziție din frazele: *„Dintre câte au venit la mine nici una n-a avut noroc de un om ca ăsta." „Dintre câte au venit, ea este cea mai bună.*
a. completive indirecte;
b. circumstanțială de mod;
c. completivă indirectă + circumstanțială comparativă.

48. Există în textele: *„În cazul când vei renunța la tot, o să fie pregătit. În caz că vei renunța, mă duc eu. Am gândul să-i prezint lucrarea."* propozițiile secundare:
a. atributivă, condițională, atributivă;
b. condițională și completivă directă, condițională;
c. temporală, completivă indirectă, condițională.

49. Propozițiile introduse prin conjuncția **că** în fraza: *„Și cât de mult îmi pare rău/ Că nu mai sufăr încă!" Îmi vine a crede că toate-s nimică."* sunt:
a. completivă indirectă + completivă directă;
b. subiectivă;
c. cauzală + completivă directă.

50. Propozițiile din fraza:
„Ce folos câtă fericire am avut un an, dacă într-o zi mi-am plâns-o toată! sunt:
a. principală + condițională;
b. principală + subiectivă + cauzală;
c. principală + subiectivă + condițională.

51. Subordonata din *„Trăiește mai bine acum decât când era la părinții săi."* este:
a. circumstanțială de timp;
b. circumstanțială comparativă.

52. Subordonata din fraza: *„Viața o avea cum și-a visat-o"* este:
a. o consecutivă;
b. modală propriu-zisă;
c. predicativă suplimentară.

53. Conjuncția **dacă** este conectorul următoarelor subordonate în frazele:
„Dacă nu te-a ajutat, a făcut-o ca să te străduiești tu însuți.
E preocupat dacă va câștiga mai mulți bani.
Dacă înveți serios, atunci ești sigur că vei fi admis."
a. completivă directă, completivă indirectă, condițională;
b. condițională, cauzală, temporală.

54. Identifică tipul subordonatelor din frazele similare: *Îl știam un avocat bun cum nu-ți vine a crede. Îl știam un avocat cum nu-ți vine a crede.*
a. comparativă - atributivă;
b. circumstanțiale de mod;
c. atributive.

55. Găsim în textele: *Ce-ai găsit acolo de nu mi-ai spus nimic. Ce-ai găsit acolo, că nu mi-ai spus nimic.*
a. subordonate numai cauzale;
b. numai consecutive;
c. o consecutivă și o cauzală.

56. Subordonatele din construcțiile: *Fii mai prudent, nesocotitule ce ești. A râs fără să fie de râs. A râs fără să trăiască vreun sentiment de jenă.*
a. atributivă, consecutivă, concesivă;
b. atributivă, concesivă, modală.

Răspunsuri:

1-c; 2-a; 3-c; 4-b; 5-b; 6-c; 7-a; 8-c; 9-d; 10-a; 11-b; 12-c; 13-d; 14-c; 15-d; 16-c; 17-a; 18-d; 19-b; 20-c; 21-a; 22-b; 23-c; 24-c; 25-c; 26-a; 27-b; 28-c; 29-c; 30-a; 31-b; 32-c; 33-a; 34-c; 35-b; 36-c; 37-a; 38-a; 39-b; 40-c; 41-c; 42-a; 43-b; 44-a; 45-c; 46-b; 47-c; 48-a; 49-a; 50-b; 51-b; 52-c; 53-a; 54-a; 55-c; 56-b.

TESTE GENERALE

TESTUL nr. 1

A. Marchează varianta corectă a structurii frazelor (Numerotarea propozițiilor este în ordinea predicatelor):

1. *Şi dacă Scriptura vorbeşte despre îngerii Greciei şi ai Persiei, cum să credem că tutela îngerească e refuzată necreştinilor. Dacă e să mă pronunț, voi spune că, ideea unei distribuții preferențiale a îngerilor păzitori [...], mi se pare copilăroasă, deşi are susținători...*

a. condițională + principală + completivă directă; condițională + predicativă + principală + completivă directă + concesivă;
b. cauzală + principală + completivă directă; condițională + subiectivă + principală + completivă directă + concesivă.
c. principală + modală + completivă directă; cauzală + subiectivă + principală + completivă directă + concesivă.
d. altă interpretare.

2. *E peste puterile mele să contemplu portretul vrăjmaşului meu. Dar dacă mă pot raporta la îngerul lui, la dublul lui ceresc, pe care el îl contrariază mereu, cum şi eu îl contrariez pe al meu, mă liniştesc.*

a. principală + subiectivă; condițională + atributivă + circumstanțială de mod + principală;
b. principală + completivă directă; cauzală + atributivă + modală + principală;
c. principală + predicativă; temporală + atributivă + incidentă + principală.

3. *Ceea ce umanitatea noastră desparte, angelicitatea noastră apropie. Ar mai fi de văzut în ce măsură poate omul cu adevărat să gândească.*

a. subiectivă + principală; principală + subiectivă;
b. subiectivă + principală; principală + completivă directă + subiectivă;
c. completivă directă + principală; principală + subiectivă + subiectivă;
d. altă interpretare.

4. *Din moment ce singura soluție care îi rămânea era moartea, ce rost avea să picteze un chip hotărât să moară în clipa următoare.*

a. atributivă + cauzală + principală + completivă directă + completivă directă;
b. atributivă + temporală + principală + subiectivă + completivă indirectă;
c. atributivă + cauzală + principală + subiectivă + completivă directă.
d. altă interpretare.

5. *Poate că întrebarea care ar trebui pusă e dacă harul de a preface totul în autoportret nu seamănă uneori cu al lui Midas, devenind o pedeapsă; să te ciocnești mereu de tine, fără să ai o şansă de scăpare, nu e tocmai confortabil...*

a. principală + atributivă + subiectivă + atributivă + subiectivă + concesivă + principală;
b. principală + atributivă + completivă directă + predicativă + subiectivă + modală + principală;
c. principală + subiectivă + predicativă + completivă directă + condițională + principală;
d. principală + atributivă + subiectivă + predicativă; subiectivă + modală + principală.

6. *Nu mă înduram să mă culc, bănuiam că n-aveam să mai revin niciodată în acest oraş la care am visat prea mult ca să-mi fie dat să-l văd în tihnă.*

a. principală + completivă directă + principală + completivă directă + atributivă + consecutivă + completivă directă;
b. principală + completivă indirectă + principală + completivă directă + completivă directă + atributivă + consecutivă + subiectivă;
c. principală + completivă indirectă + principală + completivă directă + atributivă + consecutivă + subiectivă;
d. altă interpretare.

B. Marchează varianta corectă de analiză gramaticală a cuvintelor evidențiate din formulările de mai jos:

7. *Fără **duhuri** ale răutății nu există rele trupeşti.*

a. substantiv, narticulat, acuzativ/complement circumstanțial condițional;
b. substantiv, nearticulat, acuzativ/complement circumstanțial de mod;
c. substantiv, nearticulat, acuzativ/complement circumstanțial de cauză.

8. *Cum e să nu ai corp şi ce consecințe ar avea o **asemenea** situație...*

a. adverb de mod/ atribut adverbial;
b. adjectiv invariabil, acuzativ, atribut adjectival;
c. adverb de mod, acuzativ/atribut adverbial.

9. *„**Cât de** reală e o presimțire"*

a. pronume interogativ, acuzativ/complement de mod;
b. locuțiune adverbială, acuzativ/complement circumstanțial de mod;
c. adverb cantitativ legat de adjectiv prin prepoziția **de** / circumstanțial cantitativ.

10. *Simt **acumulându-se** ... nedumerirea mustrătoare a ortodoxului cinstit.*

a. verb predicativ, reflexiv, gerunziu/complement circumstanțial de mod;
b. verb predicativ, activ pronominal, gerunziu/complement direct;
c. verb nepredicativ, reflexiv, gerunziu/complement direct;
d. altă interpretare .

11. ***Cum*** *doctorul îi adresa vorbe încurajatoare, el mormăi cu o tristeţe flegmatică:*
a. adverb interogativ de cauză/complement circumstanţial de cauză;
b. conjuncţie subordonatoare, conectiv al unei cauzale, fără funcţie sintactică;
c. adverb relativ de cauză/ complement circumstanţial de cauză;
d. adverb relativ de mod/complement de cauză.

12. *Pentru că numai dacă va fi nicăieri, el va fi pretutindeni.* ***Altfel****, ce vom face...?*
a. adverb, complement circumstanţial condiţional;
b. adverb, complement circumstanţial de mod.

13. *„Bucură-te de ziua de azi şi nu te încrede în* ***cea*** *de mâine" suna îndemnul pentru Leuconoe..."*
a. articol demonstrativ, feminin, fără funcţie sintactică.
b. adjectiv demonstrativ, feminin, acuzativ/atribut adjectival;
c. pronume demonstrativ, feminin, acuzativ/complement indirect.

14. *„Încetineala* ***cu care*** *lucra era un defect."*
a. pronume relativ, feminin, acuzativ/complement comparativ;
b. pronume relativ, acuzativ/complement circumstanţial de mod;
c. adjectiv relativ, acuzativ/atribut adjectival;
d. pronume interogativ, feminin, acuzativ/complement circumstanţial instrumental.

15. *„E oare o simplă* ***coincidenţă*** *că a fost şi el condamnat?"*
a. substantiv, acuzativ/ complement direct;
b. substantiv, nominativ/ subiect;
c. substantiv, nominativ/nume predicativ;
d. altă interpretare.

16. *Lăsându-te* ***de pictat****, viaţa îţi va fi de nesuportat.*
a. verb predicativ, supin/ element predicativ suplimentar.
b. substantiv, neutru, acuzativ/ complement circumstanţial de mod;
c. verb predicativ, supin/ complement direct;
d. verb predicativ, supin/ complement indirect.

17. *„****Noaptea*** *turmele de stele tot le mână împrejur."*
a.substantiv, articulat, nominativ/ subiect;
b. adverb de timp/ complement cirscumstanţial de timp;
c. substantiv, acuzativ, complement direct;
d. substantiv, articulat, acuzativ/ complement circumstanţial de timp.

18. ***Ce*** *rămâne din dragoste... din labirintele primei copilării?*
a. pronume relativ, invariabil, acuzativ/ complement direct;
b. pronume interogativ, invariabil, nominativ/ subiect;

c. pronume interogativ, invariabil, nominativ/ nume predicativ;
d. pronume relativ, invariabil, nominativ/ nume predicativ.

C. Alege răspunsul corect:

19. Verbele evidenţiate în enunţurile:
Se face *mâncare aici! E scumpă această mobilă, dar* ***face****! Ce* ***ne facem*** *dacă ne vede profesorul copiind! Supărarea l-****a făcut*** *să-şi iasă din minţi! Înainte-i* ***se face*** *o vale. Se făcea că zboară, atât era de uşoară! are următoarele valori morfologice:*
a. verb copulativ personal;
b. verb predicativ personal şi impersonal;
c. verb predicativ personal;
d. verb predicativ, cu excepţia ultimului enunţ.

20. În textele: *a. Mă tot evită. 2. „aşa cum este culoarea ochilor, statura şi tot ce alcătuieşte identitatea noastră particulară." 3. I-au descoperit tot atâtea semnificaţii câte serii sinonimice are. 4. Cerul era tot senin. 5. Tot trecutul lui este cunoscut.* cuvântul **tot** apare:
a. cu aceeaşi valoare morfologică - adverb;
b. cu aceeaşi valoare morfologică - pronume nehotărât;
c. cu valori morfologice diferite: adverb în (1,3 şi 4), pronume nehotărât în (2), adjectiv în (5).

21. Cuvintele însoţite de prepoziţia **pe** în contextele:
„Că mi-am pus şaua pe cal/ Şi-am să fac cale de-un an.
Nimic nu mai arată frumos pe mine.
Fulgii de nea îi cădeau pe faţa-i roşie.
Apasă degetele pe clapele pianului.
au toate aceeaşi funcţie sintactică de complement:
a. direct;
b. indirect;
c. circumstanţial de loc;
d. alt tip de complement în afara celor enumerate.

22. Se dau enunţurile: *1. Cum vor fi fost evaluate aceste lucrări? 2. Oricum ai părea, eu te voi iubi, mamă! 3. „ Pare ridicol să învinuieşti un copil de frivolitate" 4. Voi aţi rămas împreună, deşi nu aveţi nimic în comun. 5. Aşa o fi , ce spui tu?. 6. Clipa aceea devenise dureros de grea pentru mine. 7 Cum le-ai prefera florile.?*
Găsim adverbe folosite sintactic ca nume predicative în enunţurile:
a. al doilea, al treilea, al patrulea şi al cincilea;
b. primul, al şaselea şi al şaptelea;
c. toate sunt nume predicative;
d. al doilea şi al cincilea.

23. Cuvintele evidențiate în contextele:

1. *„Oricât de **prudenți**, Părinții pot evita acest gând..." 2. Corpul e **prea limitat** pentru a fi pe măsura infinitei sale generozități." 3.Creatura e **limitată** de Creator. 4. El s-a făcut **mare**. 5. Clovnul s-a făcut **negru** pe față.*

sunt din punct de vedere gramatical:

a. adjective cu rol sintactic de nume predicativ;

b. adjective propriu-zise și de cele participiale cu rol sintactic de nume predicativ;

c. adjectiv propriu-zis/ nume predicativ în (1,4), adjectiv participial/ nume predicativ în (2), verb predicativ, participiu în structura diatezei pasive, formează predicatul verbal cu verbul auxiliar e (3), adjectiv/ element predicativ suplimentar în (5).

d. adjectiv propriu-zis/ complement circumstanțial concesiv, adjectiv propriu-zis/ nume predicativ în (4) și (5); adjectiv participial/ nume predicativ în (2) și (3).

24. Cuvântul **și** este întrebuințat în enunțurile:

Muncim mult, și trebuie să avem un trai prosper.

Și-a zis, probabil, doar că viața e crudă cu cei care au ghinionul să piardă."

„Nimeni nu și-a pictat de atâtea ori chipul."

Abia a terminat acest test, că a și început a alcătui altul .

Am văzut mobila cea nouă, și nu mi-a plăcut.

cu următoarele valori gramaticale:

a. conjuncție coordonatoare copulativă + pronume reflexiv, dativ, marcă a diatezei reflexive + pronume reflexiv/ atribut pronominal + conjuncție coordonatoare narativă +conjuncție coordonatoare copulativă;

. b. conjuncție coordonatoare concluzivă + pronume reflexiv. dativ/ complement indirect + pronume reflexiv, dativ/ atribut pronominal + adverb corelativ unei temporale conjuncționale situat în subordonată + conjuncție coordonatoare adversativă;

c. conjuncție coordonatoare copulativă + pronume reflexiv și dativ/ fără funcție sintactică + pronume reflexiv, dativ/ complement indirect + adverb de timp/ complement circumstanțial de timp + conjuncție coordonatoare adversativă.

25. Varianta corectă de interpretare a unității morfologice **nici** din contextele:

„Nici odinioară, nici în viitor, ci acum..."

Nu-mi trebuie nici una, nici alta dintre gențile vechi.

Nu a fost talentat și nu a fost nici un pictor însetat de absolut.

Nu e bine cum ai scris tu, nici cum am crezut eu.

Nu-mi povestește nici de cum a fost întâmpinat de colegii de serviciu.

este următoarea:

a. adverb + conjuncție + conjuncție + adverb + adverb;

b. adverb în toate pozițiile;

c. conjuncție coordonatoare copulativă + conjuncție coordonatoare copulativă + adverb de mod + conjuncție coordonatoare copulativă + adverb de mod;

d. conjuncție coordonatoare copulativă.

D. Marchează varianta corectă de răspuns:

26. În care variantă cuvintele date sunt corect despărțite în silabe:

a. *dis-count, e-bra-i-că, fio-ri-tu-ră, fi-ord, mais-tru, pas-teu-ri-za;*

b. *di-scount, e-brai-că, fi-o-ri-tu-ră, fiord, ma-is-tru, pa-steu-ri-za.*

27. Câte greșeli conțin enunțurile: *Nu-ți e dor să revezi hazlii-mi fiii? D-apoi lui-i era să-i vadă de grabă și s-apropie cu sfială de cuminții fii ai mei.*

a. trei greșeli;

b. cinci greșeli;

c. mai multe de cinci;

d. nu sunt greșeli de ortografie, ci de punctuație.

28. Sensul cuvântului **epifanie** este:

a. repetarea aceluiași cuvânt la sfârșitul mai multor versuri.

b. arătare a lui Hristos oamenilor; revelație a unei realități sacre;

c. studiu filozofic al procesului cunoașterii științifice.

29. Se dau următoarele perechi: *1. vot/votum, 2. dubios/dubitativ, 3. factice/ factitiv , 4. obsecvent/ obsecvios, 5. cinefil/ cinofil, 6. perempțiune/ preempțiune*

Avem paronime:

a. numai în 2, 1, 5 și 6;

b. în niciuna

c. în toate;

d. în 1, 2, 3

30. Sunt corecte ambele variante formale pentru același înțeles ale următoarelor perechi: *1. atriu/ atrium, 2. scovergă/ scovardă, 3. viorea/viorică, 4. caro/ carou, 5. bolero/ bolerou (vestă), 6. deviz/ deviză, 7. ax/axă (tehn. anat.) 8. alică/ alice, 9. cvintă/chintă (figură de scrimă, acces de tuse).*

a. numai cele din a patra și a șasea pereche;

b. toate formele;

c. numai cele din perechea a șaptea și cea de-a opta;

d. toate cu excepția celei de-a patra și a celei de-a șasea.

31. Se dau următoarele îmbinări de cuvinte: *1. vetust și desuet, 2. uvertură introductivă, 3. scurt toast, 4. terifiant abominabil, 5. suspans tensionat, 6. puncte de vedere elucubrante, 7. a-și face procese de conștiință, 8. mustrări de conștiință, 9. păcat originar/ strămoșesc.* Câte dintre acestea sunt considerate greșeli de exprimare:

a. toate;

b. numai a șasea, a șaptea, a opta și a noua;

c. a șaptea, a opta și a noua;

d. prima, a doua, a treia, a patra, a cincea.

32. Sinonimele adjectivului **infailibil** sunt:
a. *imperfect, cu defecte, incomplet;*
b. *desăvârşit, fără cusur, perfect;*
c. *copilăresc, pueril, infantil;*
d. *realizat, săvârşit, terminat.*

33. Sensul locuţiunii adverbiale/ adjectivale **in extremis** este:
a. silit de împrejurări, în ultimă instanţă, pe patul de moarte, în ultimul moment al vieţii;
b. a trece de la o atitudine la alta;
lc. până la ultima limită, peste măsură, exagerat.

34. Identificăm numai forme corecte de genitiv-dativ în seria de substantive:
a. *boneţelei, lui miss, murei, panicii, învăţătoarei, privighetorii, lipsei;*
b. *boneţicii, miss-ei, murii, panicei, învăţătorii, privighetoarei, lipsii;*
c. *boneţicăi, missu-lui, murii, panicăi, învăţătoarei, privighetoarei, lipsei.*

35. Care dintre variante conţine numai forme literare ale cuvintelor enumerate:
a. *prooroc, preempţiune, expresso, sciziune, elucubraţie;*
b. *proroc, preempţiune, espresso, sciziune, elucrubaţie;*
c. *proroc, preempţiune, espresso, sciziune, elucubraţie.*

36. În enunţul: *Ochii-i râd când îi vede pe propriii-i copii cuviincioşi şi i-i bine veghind asupra lor.*
a. există patru greşeli;
b. nu există greşeli;
c. există trei greşeli;
d. există cinci greşeli.

37. Antonimele adjectivului **aleatoriu** sunt în varianta de răspuns:
a. *accidental, ocazional, incindental, sporadic;*
b. *deliberat, intenţionat, liber-consimţit, voit;*
c. *consecvent, neschimbat, stabil, statornic;*
d. *permanent, cert, sigur, neîndoielnic*

38. Care dintre perechile de cuvinte se află în raport de omonimie: *1. diligenţă (sârguinţă, promptitudine) - diligenţă (trăsură, poştalion); 2. milă (compătimire) - milă (unitate de măsură); 3. mod (cale, metodă) - modă (obicei, deprindere colectivă specifică unui mediu); 4. novelă (dispoziţie suplimentară ce se adaugă la o lege) - nuvelă (specie literară); 5. ionic (stil arhitectonic) - ionic (referitor la atomi); 6. culant - generos, filotim, galanton:*
a. numai prima, a doua şi a cincea;
b. doar a treia şi a patra;
c. numai a şasea;
d. nici una din cele cinci perechi.

39. Indică seria de cuvinte formate prin derivare:
a. *frag, înot, greş, pisic, leagăn, prăpăd;*
b. *fragă, înota, greşi, pisică, legăna, prăpădi.*

40. Înţelesul termenului juridic **dol (doluri)** este:
a. cerere, plângere expusă în scris sau oral;
b. suferinţă fizică sau morală, durere, dor;
c. acţiune făcută cu rea-credinţă pentru a determina pe cineva să încheie un contract nefavorabil sau să admită o clauză favorabilă a unui contract;

41. Sunt corecte ambele forme de plural ale substantivelor din seria de cuvinte:
a. monologuri/ monoloage, infarcte/ infarcturi, balsame/ balsamuri, cantine/ cantini, fiefe/ fiefuri;
b. maratonuri/ maratoane, amalgame/ amalgamuri, anteturi/ antete, crucifixe/ crucifixuri, hamacuri/ hamace;
c. răţuşte/ răţuşti, debuturi/ debute, debite/ debituri, enigme/ enigmi, fântâne/ fântâni.

42. Cuvântul **medelniţă** reprezintă:
a. un arhaism lexical;
b. un arhaism semantic;
c. un cuvânt din fondul principal;
d. un regionalism.

43. Litera **[e]** notează semivocala **[i]** în toate cuvintele din seria:
a. *femeie, feeric, seară;*
b. *fugea, gheată, a mea;*
c. *parchează, podgorean, seamă;*
d. *ea, aceeaşi, efectuează.*

44. Care dintre seriile de cuvinte cuprinde substantive epicene?
a. *amiral, soldat, matcă, soprană;*
b. *buftea, nătăfleaţă, mutulică, încurcă-lume;*
c. *părinte, rudă, star, lin, balenă, jder, rector;*
d. *băiat, fată, bou, vacă, frate, soră.*

45. Care dintre cele două variante conţine forme verbale literare de indicativ prezent:
a. *adoptează, afundează, demaschează, demarcă, animă/ animează, demachem, explicitează;*
b. *adoptă, afundă, demască, demarchează/ demarcă, animă, demachiem, explică.*

46. Sinonimele verbului **exige** sunt:
a. *a necesita, a cere imperios;*
b. *a se retrage, a se izola;*

c. *a ispăşi o vină, a sucomba;*
d. *a lămuri, a se justifica.*

47. Dintre următoarele substantive: **1. vlădică, 2. mămică, 3. gâscă, 4. bădică, 5. tată,** au forme triple de genitiv-dativ articulate cu articol hotărât:
a. toate;
b. numai primul (vlădicii/ vlădicăi/ vlădichii) şi al doilea (mămicăi/ mămicii/ mămichii);
c. primul, al doilea şi al patrulea;
d. toate în afara celui de-al doilea.

48. Dintre sinonimele cuvântului **competenţă**: *calitate, autoritate, cădere, îndreptare, drept* sunt neologisme:
a. toate;
b. primul, al doilea şi ultimul;
c. niciunul dintre sinonime;
d. primul şi al doilea.

49. Care dintre explicaţiile date aparţin cuvântului **contumacie**:
a. prezenţa la judecată a inculpatului;
b. a lua în custodie;
c. absenţă de la judecată a unui inculpat.

50. Adjective care au forme numai pentru un singur gen sunt în seria de cuvinte:
a. *epicen, bengal, bisect, poliandră;*
b. *locvace, bantu, uni, pane;*
c. *rău-platnic, codalb, dulce-acrişor, crem;*
d. *creol, disco, gata, O.K./OK.*

51. Substantive compuse cu elemente tematice se găsesc în seria următoare:
a. *cuvânt-cheie, dreptunghi, zgârie-nori, botgros, plafar;*
b. *autoconducere, aeromecanică, aurolac, anotimp, politolog;*
c. *HIV, SIDA, ORL/O.R.L., ONU.*

Răspunsuri:
A. 1-b; 2-a; 3-d; 4-d, 5-d; 6-c; **B.** 7-a; 8-b; 9-c; 10-d; 11-b; 12-a; 13-c; 14-b; 15-c; 16-d; 17-a; 18-b; **C.** 19-b; 20-c; 21-c; 22-a; 23-c; 24-b; 25-c; **D.** 26-a; 27-b; 28-b; 29-c; 30-d; 31-d; 32-b; 33-a; 34-a; 35-c; 36-b; 37-b; 38-a; 39-a; 40-c; 41-b; 42-a; 43-d; 44-c; 45-b; 46-a; 47-b; 48-d; 49-c; 50-a; 51-b.

TESTUL nr. 2

A. Care dintre interpretările frazelor următoare este corectă?

1. *„Ca să ia fiinţă , o idee, trebuie să capete corp, adică să treacă în opusul ei."*
a. circumstanţială de scop + principală + o completivă directă + completivă directă;
b. cauzală + principală + subiectivă + apozitivă;
c. circumstanţială de scop + principală + subiectivă + apozitivă;
d. altă interpretare.

2. *Fiind cunoscut că e o deosebire esenţială să fii promovat, dar să poţi spune că ai ajuns ce eşti acum prin competenţa ta, foloseşte-te totuşi de ce ţi se întâmplă frumos.*
a. principală + atributivă + atributivă + completivă directă + predicativă + principală +cauzală.
b. subiectivă + subiectivă + subiectivă + completivă directă + predicativă + principală + completivă indirectă;
c. completivă directă + completivă indirectă + completivă indirectă + completivă directă + predicativă + principală + completivă indirectă;
d. altă interpretare.

3. *Unde există tipografii şi cărţi tipărite nu înseamnă că există o literatură mare:*
a. subiectivă + principală + predicativă;
b. circumstanţială de loc + principală + predicativă;
c. subiectivă + principală + completivă directă;
d. circumstanţială de loc + principală + subiectivă.

4. *„Dacă ar fi existat telefonul, suspiciunea era lichidată, căci părintele lui Moş Nichifor s-ar fi interesat în prealabil dacă amfitrionul este sau nu acasă, şi n-ar fi venit direct în casa din strada Mercur..."*
a. condiţională + principală + cauzală + completivă directă + cauzală;
b. temporală + principală + cauzală + completivă indirectă + completivă indirectă + principală;
c. condiţională + principală + cauzală + completivă indirectă + completivă indirectă + incidentă.
d. altă interpretare.

5. *Nu ştim când şi în ce situaţie anume a refuzat Maiorescu să-l primească pe Creangă.*
a. principală + completivă directă + completivă directă + completivă directă;
b. principală + completivă directă + completivă directă;
c. principală temporală + modală + completivă directă.

6. *Şi, ceea ce e interesant e că discursul lui, atât de criticist, e comic printr-o suită de contradicţii care ni-l arată mai prost decât Farfuridi, ceea ce nu este exact.*

a. predicativă + principală + subiectivă + atributivă + apozitivă;
b. subiectivă + principală + predicativă + atributivă + apozitivă;
c. subiectivă + principală + predicativă + atributivă + atributivă;

7. *Deşi adolescenţi, eroii nu sunt urmăriţi de prozator în evoluţia lor erotică, pentru că el nu este un liric, ci un epic absolut.*

a. principală + cauzală;
b. concesivă + principală + cauzală;
c. concesivă + principală + cauzală + cauzală;
d. principală + cauzală + cauzală.

8. *Ai fost de parcă ai pictat doar pentru cine s-a identificat cu cine l-ai considerat că e conştient de ce înseamnă să devii ce implică riscuri.*

a. principală +circumstanţială de mod + completivă indirectă + completivă indirectă + circumstanţială de mod + subiectivă + predicativă + predicativă;
b. principală + predicativă + completivă indirectă + completivă indirectă + completivă directă + predicativă + predicativă;
c. principală + predicativă + completivă indirectă + completivă indirectă + predicativă suplimentară + completivă indirectă + subiectivă + predicativă;
d. altă interpretare.

9. *Prietenii adevăraţi, oriunde ar trăi, tot prieteni rămân, în cazul că ţi-e dat să ai nevoie de ei.*

a. circumstanţială de loc + principală + condiţională + completivă directă;
b. circumstanţială concesivă + principală + atributivă + subiectivă;
c. circumstanţială concesivă + principală + condiţională + subiectivă;
d. altă interpretare.

10. *„O scăpare din Iaşi, spune el, mi-ar fi cât e posibil de plăcută..."*

a. principală incidentă + principală + predicativă;
b. principală + principală + subiectivă;
c. principală incidentă + principală + circumstanţială de mod;
d. altă interpretare

B. Indică răspunsul corect:

11. Precizează valoarea gramaticală a structurilor subliniate:

1. Mi-a raportat **numai că** nu are uniformă potrivită. 2. Citesc, **numai că** nu reţin nimic. 3. La ce ai revenit **odată ce** plecaseşi. 4. **Odată şi odată** am să revin asupra hotărârii mele. 5. **Odată** sfârşit ce avea de spus, a plecat. 6. **O dată** om!

a. locuţiune conjuncţională (1 şi 2), locuţiune conjuncţională (3), expresie (4), adverb

şi construcţie participială (5), adverb de timp (6).

b. adverb + conjuncţie (1), locuţiune conjuncţională adversativă - dar (2), locuţiune conjuncţională subordonatoare (3), locuţiune adverbială de timp (4), adverb de timp (5), numeral adverbial folosit adjectival (6).

c. adverb + conjuncţie subordonatoare (1), locuţiune conjuncţională subordonatoare (2,3), adverb de timp (4,5,6).

12. Se dau enunţurile: *1. De ce taci când fermecată/ inima-mi spre tine-ntorn? 2. „Când s-a produs o nenorocire ireparabilă abia atunci înţelegem că n-am făcut destul..." 3. „Când ai să pleci? Când ai să vii?" 4. Când o supăram eu, când mă supăra ea pe mine.* cuvântul **când** este:

a. adverb relativ de timp/ complement circumstanţial de timp (1,2), adverb interogativ/ complement circumstanţial de timp (3,4);

b. conjuncţie subordonatoare cauzală/ fără rol sintactic, adverb de timp/ complement circumstanţial de timp (2,3,4);

c. conjuncţie subordonatoare conectiv al cauzalei (1); adverb relativ de timp/ complement circumstanţial de timp (3), adverb cu valoarea unei conjuncţii coordonatoare în construcţii corelative.

13. Se dau enunţurile: *1. Pare ciudat acest om. 2. E ciudat ce se întâmplă cu ei. 3. Îl cred ciudat. 4. Rămâi un ciudat pentru mine.*

a. adjectiv; nominativ/ pozitiv în (1,2,4)/ nume predicativ, adjectiv, acuzativ/ complement circumstanţial de mod (3);

b. adverb de mod/ nume predicativ în (1), adjectiv în (2,3)/ nume predicativ + complement circumstanţial de mod (3), substantiv, nominativ/ nume predicativ (4);

c. adjectiv calificativ, nominativ/ nume predicativ (1) adverb de mod/ nume predicativ (2), adjectiv calificativ/ predicativ suplimentar (3), substantiv, nominativ/ nume predicativ (4).

14. Cuvintele precedate de prepoziţia **pe** în contextele: *S-a pornit pe ceartă, fără un anume motiv. Lasă pe mine, că rezolv eu. Are ură pe fiecare dintre ei. Mobila a fost schimbată pe una modernă. Argumentele noi se fondează pe cercetarea dosarului. Se va observa că basmele şi schiţele se vor întemeia pe făpturi cu casă... Ei au pus stăpânire pe acest teren. Pedeapsa a căzut pe el. „Să nu dăm cinstea pe ruşine..."* au:

a. toate aceeaşi funcţie sintactică de complement direct;
b. toate aceeaşi funcţie sintactică de complement indirect;
c. funcţii sintactice diferite: complement direct, complement indirect şi circumstanţial;
d. toate funcţia de circumstanţial de loc.

C. Indică varianta corectă de analiză gramaticală a cuvintelor evidenţiate în enunţurile următoare:

15. *„Crăcănel se duce voluntar în război din **disperare**"*

a. substantiv, acuzativ, complement circumstanţial de mod;

b. substantiv, acuzativ, complement indirect;
c. substantiv, acuzativ, complement circumstanțial de cauză;
d. altă interpretare.

16. „Caragiale n-a mai descoperit nimic **esențial** de spus despre ea."
a. adverb de mod, atribut adverbial;
b. adjectiv calificativ, acuzativ, atribut adjectival;
c. adverb de mod, complement circumstanțial de mod;
d. adjectiv calificativ, acuzativ, apoziție.

17. „Nu vitejia, virtutea bazată **pe forță**, ci întemeierea **pe virtuți** care dau frumusețea caracterului."
a. substantive, acuzativ, complement indirect + atribut substantival prepozițional;
b. substantive, acuzativ, complemente indirecte;
c. substantive, acuzativ, complement direct + atribut substantival prepozițional;
d. substantive, acuzativ, complement circumstanțial de mod + complement indirect.

18. „Țăranul **făcând** comerț la târg - iată o cale pe care Creangă nu o vedea rezolvând problemele satului."
a, verb predicativ, gerunziu, complement circumstanțial de mod;
b. verb nepredicativ, gerunziu , predicativ suplimentar;
c. verb predicativ, gerunziu, atribut verbal;
d. verb predicativ, gerunziu, atribut adjectival.

19. **Oricât** ar fi cantitatea de date... el nu se poate dispensa de ficțiune.
a. adverb relativ de mod, complement circumstanțial de mod;
b. pronume nehotărât, nominativ, nume predicativ;
c. adverb relativ nehotărât, nume predicativ;
d. altă interpretare.

20. Cartea **a doi** din clasă a fost nouă.
a. numeral cardinal, genitiv, atribut;
b. numeral cardinal, acuzativ în construcție echivalentă cu un genitiv, atribut genitival;
c. substantiv, genitiv, atribut genitival.

21. **Fiind îngenuncheată** în meciul de ieri, echipa suferă cumplit.
a. verb predicativ, conjugarea I, diateza pasivă, gerunziu, complement circumstanțial de cauză;
b. verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza pasivă, gerunziu, complement circumstanțial de cauză;
c. verb copulativ, diateza activă, gerunziu + adjectiv participial/ nume predicativ;
d. altă interpretare.

22. Tricoul era din bumbac **sută la sută**.
a. numeral fracționar, acuzativ, atribut substantival;
b. numeral fracționar, acuzativ, atribut adjectival;
c. locuțiune adjectivală, atribut adjectival;
d. altă interpretare.

23. Se cuvine cu laude de la profesor **zecele** de azi.
a. numeral cardinal simplu, acuzativ, complement direct
b. substantiv, singular, acuzativ, complement direct
c. numeral cardinal simplu, nominativ, subiect;
d. substantiv, singular, nominativ, subiect simplu.

24. **Atâta** e suficient ca să știi:
a. adverb cantitativ, complement circumstanțial cantitativ;
b. pronume nehotărât, nominativ, subiect;
c. adverb cantitativ, subiect;
d. altă interpretare.

25. **Harnic** omul acesta!
a. adjectiv calificativ, pozitiv, acuzativ, complement circumstanțial de mod;
b. adjectiv calificativ, pozitiv, nominativ, atribut adjectival;
c. adjectiv calificativ, pozitiv, nominativ, nume predicativ;
d. adjectiv calificativ, pozitiv, vocativ, atribut adjectival.

26. Vă înțelegeți voi **câteșitrele** cum să faceți.
a. numeral colectiv, feminin, nominativ, apoziție;
b. numeral colectiv, feminin, nominativ, atribut adjectival;
c. numeral colectiv, feminin, acuzativ, complement circumstanțial de mod.

27. Popor **al meu**, unde îți este maturitatea?
a. pronume posesiv, genitiv, atribut pronominal;
b. adjectiv pronominal posesiv, genitiv, atribut adjectival,
c. adjectiv pronominal posesiv, vocativ, atribut adjecival;
d. adjectiv pronominal posesiv, vocativ, fără funcție sintactică.

28. „Se întoarseră și plecară **după iasma** cea cu coasă/ Pre subt luna uriașă..."
a. substantiv, acuzativ, complement indirect;
b. substantiv, acuzativ, complement circumstanțial de loc;
c. substantiv, acuzativ, complement circumstanțial de mod;
d. substantiv, acuzativ, complement circumstanțial de scop.

29. Nu-i **cui cere** ceva în această pustietate.
a. construcție infinitivală relativă cu funcție de subiect alcătuită din verb la modul

infinitiv/ subiect + pronume relativ, dativ/ complement indirect al infinitivului;

b. construcție infinitivală relativă cu funcție de complement direct alcătuită din verb la infinitiv/ complement direct + pronume relativ, dativ/ complement indirect.

30. A mai adus la noi **din hainele** vechi.

a. substantiv, acuzativ/ complement indirect;
b. substantiv, acuzativ/ atribut substantival al lui **unele** (subînțeles);
c. substantiv, acuzativ/ complement partitiv.

D. 31. Care din următoarele serii conține numai paronime

a. *a manca / a mânca, doping/ dumping, interpolare/ interpelare;*
b. *a fușera/ a fușeri, cicero/ cicerone, conciliabil/ conciliabul;*
c. *intolerabil/ intolerant, echitate/ echitație, factic/ faptic;*
d. *toate seriile enumerate*

32. Câte greșeli (de orice natură) apar în enunțul?

Lui maică-sa nu i-era teamă pentru acești doi copiii ale căror manifestări caracteristici insolenților și ale ignoranților impunea obligator consiliere.

a. cinci greșeli; b. șase greșeli;
c. șapte greșeli; d. patru greșeli.

33. Sensul adjectivului **extinctiv** și cel al îmbinării **parte civilă** sunt corect indicate în:

a. care duce la înlăturarea efectelor uni act juridic; persoană care într-un proces penal formulează pretenții pentru daunele suferite prin săvârșirea infracțiunii;

b. care are proprietatea de a stinge un incendiu; drepturi de care se bucură o persoană fizică;

c. a face să se ocupe un spațiu mai mare decât cel inițial; persoană îmbrăcată în haine obișnuite.

34. Indică varianta cu forme literare conforme normelor în vigoare ale cuvintelor:

a. *lodcă, aşişderea, svaiter, şveter, răsvrăti, aizberg, desbina, dedesupt;*
b. *lotcă, aşijderea, şvaiter, sveter, răzvrătit, aisberg, dezbina, dedesubt.*

35. În care variantă există numai cuvinte corect despărțite în silabe:

a. *scua-ruri, simp-to-ma-tic, trun-chi-e-re, i-oa-nit, zi-ua-tic;*
b. *scu-a-ruri, sim-pto-ma-tic, trun-chie-re, i-o-a-nit, ziua-tic;*
c. *ambele variante.*

36. Sinonimele adjectivului **cufuistic** se găsesc în seria de cuvinte:

a. *prețios, pompos, bombastic;*
b. *euforizant, euforic;*
c. *armonios, euritmic.*

37. Câte dintre substantivele: *primei-doamne, primadonei, prim-solistei, florii-regine, Floarei, Babei-Cloanța, apei-grele, bunăvoinței, Bunei-Vestiri* au forme corecte pentru genitiv-dativ:

a. doar cele comune; b. doar cele proprii;
c. toate; d. toate cu excepția celui simplu.

38. Se dau următoarele perechi de cuvinte: **apocalips/apocalipsă, barou/ baro, grangur/ grangure, tutoare/ tutoră,** care dintre aceste variante formale sunt literare:

a. toate;
b. ambele variante ale primei perechi și cea dintâi a celorlalte trei;
c. numai prima variantă a fiecărei perechi;
d. a doua variantă a fiecărei perechi.

39. Se dau adjectivele: **1. liliput, 2. locvace, 3. maxi, 4. motrice, 5. rapace, 6. rece.** Câte dintre acestea au forme flexionare:

a. toate; b. numai ultimul;
c. numai primul, al treilea și al cincilea; d. doar al cincilea și al șaselea.

40. Care dintre combinațiile lexicale: **1. panaceu universal; 2. tandem de două persoane; 3. truism banal; 4. risipi peste tot; 5. toast scurt, 6. a comemora pe bunica, 7. aniversăm încheierea căsătoriei**, reprezintă exprimări pleonastice:

a. primele cinci b. numai a șasea și a șaptea;
c. toate; d. nici una din cele șapte.

41. Cuvintele **filtru, leonin, mozaic, ostie**

a. au serii omonimice; b. sunt polisemantice;
c. au serii antonimice; d. au perechi paronimice.

42. Sensul substantivului **ubicuitate** este:

a. atitudine umană lipsită de demnitate față de cel care depinde sau pe care îl slujește;
b. însușire atribuită cuiva de a putea fi prezent pretutindeni în același timp;
c. atitudine de falsă obiectivitate, de renunțare la orice luare de poziție;
d. nici una din cele trei explicații nu e corectă.

43. Care dintre seria de cuvinte cuprinde numai forme verbale corecte de prezent pentru același înțeles:

a. *înseamnă/ însemnează, acordă/ acordează, repoartă/ repurtează;*
b. *manifestă/ manifestează, contractă/ contractează, reflectă/ reflectează;*
c. *cheltuiește/ cheltuie, bocănesc/ bocăn, înveșmântează/ înveșmântă,*
d. *învăluiește/ învăluie, înviază/ învie, învinuiește/ învinuie.*

44. Câte greșeli conține enunțul: *Mă sfii să creiez situații ambigui, trunchind înseși pleduaria.*

a. șase greșeli; b. cinci greșeli;
c. patru greșeli; d. nu sunt greșeli.

45. Avem numai forme corecte de plural în seria de substantive:
a. *eclere, furtune, ghişeuri, grije, idioame, impacte, lincşi, deşerte;*
b. *ecleruri, furtunuri, ghişee, griji, idiomuri, impacturi, lincşi, deşerturi.*

46. Sinonimele substantivului **celeritate** sunt:
a. prestigiu, faimă, glorie, reputaţie; b. orbire;
c. cauţiune, garanţie, gaj, asigurare; d. rapiditate, iuţeală, repeziciune, viteză.

47. Termenul juridic **daune interese** semnifică:
a. despăgubire bănească pentru repararea unui prejudiciu;
b. orientare activă şi durabilă de a cunoaşte şi a înţelege pe cineva sau ceva;
c. râvnă depusă într-o acţiune pentru satisfacerea anumitor nevoi.

48. Care dintre perechile de cuvinte reprezintă cuvinte-sinonime.
1. cocaină-praf alb; 2. aisberg-ghețar plutitor; 3. hematie-globulă roşie, 4. index-degetul arătător, 5. fontanelă-moalele capului.
a. numai pentru perechi; b. trei perechi;
c. toate; d. nici o pereche din cele cinci.

49. Antonim al cuvântului **caduc** este în poziţia:
a. *desuet;* b. *perimat;* c. *inedit;* d. *modern.*

50. Care dintre combinaţiile lexicale este incorectă:
a. a face lobby pe lângă membrii parlamentului; b. flagrant delict;
c. prânz frugal; d. fragranţă parfumată.

51. Sunt corecte formele de genitiv-dativ ale adjectivelor antepuse substantivului din seria:
a. *pustiei case, fierbintei cafele, mititelei fete, moii pâini, dulcii vorbe, deşartei vieţi, groteştii apariţii;*
b. *pustiii case, fierbinţii cafele, mititelii fete, moalei pâini, dulcei vorbe, deşertei vieţi, groteştei apariţii.*

52. Sintagma **devoluţiune succesorală** are sensul:
a. documente de credit şi de plată emise în valută;
b. transmitere a unei averi la moştenitori
c. evaluarea bunurilor moştenite;
d. prevedere testamentară, diată.

Răspunsuri:
A: 1-c; 2-b; 3-a; 4-d; 5-a; 6-b; 7-c; 8-c; 9-b; 10-a; B. 11-b; 12-c; 13-c; 14-b; C. 15-c; 16-b: 17-a; 18-c; 19-c; 20-b; 21-a; 22-c; 23-d; 24-b; 25-c; 26-a; 27-c; 28-a; 29-a; 30-b; D. 31-d; 32-c; 33-a; 34-b; 35-a; 36-a; 37-c; 38-b; 39-d; 40-a; 41-a; 42-b; 43-c; 44-a; 45-b; 46-d; 47-a; 48-c; 49-d; 50-d; 51-a; 52-b.

TESTUL nr. 3

A. Marchează interpretarea corectă a frazelor de mai jos:

1. *Cine-mi spune că puica vine/ Are-un galbăn de la mine. Când aş şti că ai veni/ Cărăruşa ţi-aş plivi/ Şi de iarbă şi de nalbă/ Ca să fii bădiţii dragă.*
a. subiectivă + completivă directă + principală + temporală + completivă directă + principală + completivă indirectă;
b. principală + completivă directă + principală + cauzală + principală + finală;
c. subiectivă + completivă directă + principală + condiţională + completivă directă + principală + circumstanţială de scop;
d. altă interpretare.

2. *Este lucru de mirare/ Eu atât să te iubesc/ Şi inima spre-ndurare/ Să nu pot să ţi-o pornesc. Legea firii porunceşte/ Câţi ne iubesc, să-i iubim/ Eu cât te iubesc pe tine/ E de prisos să-ţi mai spui, / Când cu ochii vezi prea bine/ Că din pricină-ţi răpui?*
a. principală + subiectivă + subiectivă + completivă directă + principală + completivă directă + completivă directă + completivă directă + principală + subiectivă + cauzală + completivă directă;
b. principală + completivă directă + completivă directă + completivă directă + principală + completivă directă + completivă directă + completivă directă + principală + subiectivă + temporală + completivă directă;
c. principală + predicativă + predicativă + completivă directă + principală + completivă indirectă + subiectivă + principală + completivă directă + condiţională + completivă directă.

3. *Rămâne de spus părinţilor că urmează să plecăm din această localitate şi că vom ajunge peste două ore la hotelul unde vom înnopta.*
a. principală + subiectivă + subiectivă + subiectivă + atributivă;
b. principală + completivă directă + subiectivă + completivă directă + atributivă;
c. principală + completivă directă + subiectivă + completivă directă + circumstanţială de loc;
d. altă interpretare.

4. *Este el real sau îl imaginam pe măsură ce scriam despre el? Pe măsură ce eram mulţumit să-i descifrez înţelesul, cu atât devenea din ce în ce mai inexplicabil.*
a. principală + principală + temporală; modală + completivă indirectă + principală;
b. principală + principală + modală; temporală + cauzală + principală;
c. principală + principală + modală; modală + cauzală + principală;
d. altă interpretare.

5. 1.„ *Ce a păcătuit Desdemona de este așa de crunt lovită?" 2. Tot așa fără sens este să căutăm emisiunile de pe lista preferințelor criticului.3. Ce sens are ... să așezăm pe două coloane judecățile criticului..."*

a. principală + completivă indirectă (1); principală + predicativă (2,3);
b. principală + cauzală (1); principală + completivă directă (2,3)
c. principală + consecutivă (1); principală + subiectivă (2,3);
d. altă interpretare.

6. *Aproape cum locuiește, își vizitează zilnic părinții. Cinstit cum este, toți îl iubesc. Se aude cum bate vântul.*

a. principală + circumstanțială de cauză; principală + completivă directă;
c. principală + circumstanțială de cauză; principală + circumstanțială de mod; principală + subiectivă;
d. principală + circumstanțială de mod; principală + circumstanțială de cauză; principală + completivă directă.

7. *„Unde e necesitate trebuie să fie o posibilitate. Tot ce e folositor poate fi și stricăcios; este deci numai chestie de măsură. De altminteri, dacă n-ar putea fi stricăcios, n-ar putea fi mai folositor."*

a. completivă directă + principală + subiectică; subiectivă + principală + principală + cauzală + principală;
b. circumstanțială de loc + principală + subiectivă; atributivă + principală; condițională + principală.
c. subiectivă + principală + subiectivă; subiectivă + principală + principală; temporală + principală.

8. *„Ți-aduci aminte cât de bine/ Era în oul de pe ape/ Unde eram zidiți de-a pururi/ Făptură singură, deplină..."*

a. principală + completivă indirectă + atributivă;
b. principală + completivă directă +atributivă;
c. principală + completivă indirectă + circumstanțială de loc.

B. Marchează răspunsul corect:

9. Se dau enunțurile: *„1. În dimineața de după moarte/ Va fi* ***răcoare****. 2. Mi-e* ***somn*** *așa cum li-e somn fructelor toamna." 3. „Se face dimineață." 4. Este* ***de discutat****! 5. N-are cine-mi* ***spune*** *de unde vin. 6. Mi-e* ***frică*** *de somn. 7. Mi se reproșau* ***știute*** *și* ***neștiute****. 8. Când mă voi trezi va fi* ***zăpada****.*

Substantivele, verbele la supin, cele la participiu și la infinitiv evidențiate sunt întrebuințate sintactic ca:

a. subiecte numai 1, 2, 6, 8.
b. nume predicative în toate pozițiile;
c. subiecte în toate enunțurile;
d. subiecte 1,2,6,8, nume predicative în 3,4 predicativ suplimentar în 7, complement direct în 6.

10. Cuvântul **o** apare folosit în enunțurile: *1. „O, mare, trupul meu poate să-și nască urmași." 2. Ninsoarea se-așterne și suie ca o câmpie dospită." 3. Orice răsărit are o singură/ adormitoare zi. 4. Am să mă sui azi într-o salcie, mâine în cealaltă. 5. Și-o să mă rog să mai dorm."* cu următoarele valori morfologice:

a. interjecție în 1, articol nehotărât în 2,3,4, verb auxiliar în 5;
b. interjecție în 1, articol nehotărât în 2, numeral cardinal în 3, adjectiv nehotărât în 4, verb auxiliar în 5.

11. Există în enunțurile:

1. „Mai necunoscută decât luna/ Trecând din oglindă-n oglindă."
2. O țară e făcută și din păsări/ Din V-urile mari căzând spre sud..."
3. Venea alergând.
4. Văd tălpi goale călcând în lumina de lună.
5. Îl surprind râzând fără motiv.

verbe la modul gerunziu care sunt:

a. toate complemente circumstanțiale de mod;
b. toate atribute verbale;
c. toate cu aceeași funcție sintactică;
d. atribute verbale în (1) , (2), (4), complement circumstanțial de mod în (3), predicativ suplimentar în (5).

12. Cu ce caracteristici apare verbul **a ajunge** în construcțiile:

1. „Să nu mă-ntrebi/ Când o să ajung la tine/ Ce arbori și ce flori/ Am întâlnit 2. „Părul îmi ajungea până la pământ." 3. „În țara părinților / Se ajunge întodeauna târziu." 4. Îți ajunge ce ai acumulat prin ani. 5. Ea n-a mai ajuns ziua de mâine. 6. E greu de ajuns poliț ist.

a. predicativ, intranzitiv personal (1), predicativ, intranzitiv, personal (2), predicativ impersonal intranzitiv (3) predicativ, impersonal intranzitiv (4), predicativ, tranzitiv personal (5), copulativ personal intranzitiv (6).
b. predicativ, intranzitiv, personal (1), predicativ intranzitiv, impersonal (2), predicativ, intranzitiv, personal (39, copulativ intranzitiv personal (4), predicativ, intranzitiv personal (5), predicativ, impersonal, tranzitiv.

13. Se dau construcțiile: *1. Mie mi-e frică de-atâta lumină". 2. Ești în stare a te salva singur. 3. Au făcut reduceri la îmbrăcămintea de vară.*

Ce tipuri de subiecte există?

a. exprimat în toate enunțurile;
b. exprimat (1), inclus (2), nedeterminat (3);
c. neexprimat în toate enunțurile;
d. exprimat (1), nedeterminat (2. 3).

C. Marchează varianta corectă de analiză gramaticală a cuvintelor evidențiate în contextele:

14. Aud curgând **un pârâu**.
    a. subiect/ substantiv, nominativ;
    b. complement direct/ substantiv, acuzativ;
    c. complement circumstanțial de mod/ substantiv, acuzativ;
    d. predicativ suplimentar/ substantiv, acuzativ.

15. Am văzut **strălucind** în depărtare.
    a. predicativ suplimentar/ verb predicativ, gerunziu, diateza activă;
    b. complement circumstanțial de mod/ verb predicativ, gerunziu, diateza activă;
    c. complement direct/ verb predicativ, gerunziu, diateza activă;
    d. complement direct/ verb nepredicativ nepersonal, gerunziu, diateza activă.

16. Privighetoarea o aud **cântând**.
    a. complement direct/ verb predicativ, tranzitiv, diateza activă;
    b. complement circumstanțial de mod/ verb predicativ, tranzitiv, diateza activă;
    c. predicativ suplimentar/ verb predicativ, diateza activă;
    d. predicativ suplimentar/ verb nepredicativ, nepersonal, gerunziu, persoana a III-a.

17. „Am hotărât/ Să ies **din glasul** meu."
    a. complement indirect/ substantiv, articulat, acuzativ;
    b. complement circumstanțial de loc/ substantiv articulat, acuzativ;
    c. complement circumstanțial de mod/ substantiv, articulat, acuzativ;
    d. altă interpretare.

18. „De la început **ai fost adusă** de vânt/ Ca o sămânță."
    a. predicat nominal/ verb copulativ, diateza activă, perfect compus + nume predicativ/ adjectiv participial, nominativ;
    b. predicat verbal/ verb predicativ, personal, intranzitiv, diateza pasivă, indicativ, perfect compus;
    c. predicat nominal/ verb copulativ, diateza activă, indicativ perfect compus + nume predicativ, adjectiv calificativ, nominativ, feminin, singular, gradul pozitiv;
    d. altă interpretare.

19. „Înainte de-a spune/ Unde e clopotul, / **Al cui** și de ce/ Începuse să bată..."
    a. pronume interogativ, genitiv/ atribut pronominal;
    b. pronume relativ, genitiv/ atribut pronominal;
    c. pronume relativ, genitiv/ nume predicativ;
    d. pronume interogativ, genitiv/ nume predicativ.

20. Sus, **pe munte**, cabana apare și dispare printre nori.
    a. substantiv, masculin, acuzativ/ apoziție;
    b. substantiv, masculin, acuzativ/ complement circumstanțial de loc;
    c. substantiv, masculin, acuzativ/ complement direct;
    d. substantiv, masculin, acuzativ/ complement indirect.

21. **Ascultă**-ți inima!
    a. varb predicativ, personal, tranzitiv, diateza activă, indicativ prezent, persoana a III-a singulat/ predicat verbal;
    b. verb predicativ, personal, tranzitiv, diateza activă, conjunctiv, prezent, persoana a II-a;
    c. verb predicativ, personal, tranzitiv, diateza reflexivă, imperativ, prezent, persoana a II-a singular/ predicat verbal;
    d. verb predicativ, personal, tranzitiv, diateza activă, imperativ, aspect afirmativ/ predicat verbal.

22. El **își** rezervă timp pentru odihnă.
    a. pronume reflexiv, formă neaccentuată, persoana a III-a, dativ, marcă a diatezei reflexive, fără rol sintactic;
    b. pronume reflexiv, formă neaccentuată, persoana a III-a, dativ/ complement indirect;
    c. pronume reflexiv, forme neaccentuate, persoana a III-a, dativ/ atribut pronominal;
    d. nici una dintre cele trei interpretări nu e corectă.

23. Infracțiunea **este de cercetat** de cine are această competență.
    a. verb predicativ, intranzitiv, diateza pasivă/ predicat verbal;
    b. verb auxiliar, indicativ prezent + verb la modul supin, diateza pasivă/ predicat verbal;
    c. verb copulativ, intranzitiv, personal, diateza activă + nume predicativ/ verb predicativ, personal, diateza activă, supin;
    d. verb copulativ + nume predicativ/ verb, supin, diateza pasivă.

24. **De ce** se-nchid albinele în stup/ Când toamna e atât de bună!
    a. pronume interogativ, invariabil, acuzativ + prepoziție/ complement indirect;
    b. pronume relativ, invariabil, acuzativ/ complement circumstanțial de cauză;
    c. locuțiune adverbială, acuzativ/ complement indirect;
    d. locuțiune adverbială, corelativă unei cauzale/ complement circumstanțial de cauză.

25. Unde subliniez **e** și **de revăzut**
    a. predicat verbal/ verb impersonal + subiect/ verb supin;
    b. predicat nominal impersonal/ verb copulativ + nume predicativ, verb la supin;
    c. predicat verbal/ verb personal + complement direct/ verb la supin;
    d. altă interpretare.

26. Este de explicat de el noua **teoremă**
a. substantiv, comun, acuzativ/ complement direct;
b. substantiv, comun, nominativ/ subiect;
c. ambele interpretări sunt posibile;
d. altă interpretare.

27. Ți-aduci aminte despărțirea/ Celulelor de **ele** înseși.
a. complement indirect/ pronume personal, formă accentuată, feminin, plural, acuzativ;
b. atribut pronominal prepozițional/ pronume personal, formă accentuată, feminin, plural, acuzativ;
c. complement de agent/ pronume personal, formă accentuată, feminin, plural, acuzativ;

28. **Târziu** cum se culcă, nu se trezește la timp pentru a merge la școală
a. complement circumstanțial de mod/ adverb de mod;
b. complement circumstanțial de cauză/ adverb de timp;
c. complement circumstanțial de timp/ adverb de timp;
d. complement circumstanțial de cauză/ adjectiv calificativ.

29. **Orgolios** cum este, nu recunoaște niciodată că a greșit.
a. nume predicativ/ adjectiv calificativ, nominativ;
b. nume predicativ/ adverb de mod;
c. complement circumstanțial de mod/ adjectiv calificativ;
d. complement circumstanțial de cauză/ adjectiv calificativ.

30. „ La **un** capăt și la altul al somnului/ Mă simt în pericol."
a. articol nehotărât, neutru, singular, acuzativ, fără funcție sintactică;
b. numeral cardinal, neutru, acuzativ/ atribut adjectival;
c. adjectiv nehotărât simplu, neutru, acuzativ, singular/ atribut adjectival.

31. „**De boala** care sufăr/ Nu se moare/ Ci se trăiește."
a. substantiv, acuzativ/ complement circumstanțial de cauză;
b. substantiv, acuzativ/ complement indirect;
c. substantiv, acuzativ/ complement circumstanțial de mod;
d. altă interpretare.

32. „Triumfătoare legi **de care**-s inapt."
a. pronume relativ, acuzativ/ nume predicativ;
b. pronume relativ, acuzativ/ complement indirect;
c. pronume interogativ, acuzativ/ nume predicativ;
d. pronume relativ, acuzativ/ complement circumstanțial de cauză.

33. **Parcă** te-am mai întâlnit azi.
a. adverb de mod fără funcție sintactică;
b. adverb de mod predicativ, predicat verbal;
c. adverb de mod, complement de măsură.

D. Marchează varianta corectă de răspuns:

34. Enunțul *„Hazlii membrii ai grupului humoristic s-ar de ciudă că sar acorda atenție unei persoane socotite de ei talentate."* conține:
a. două greșeli; b. patru greșeli;
c. șase greșeli; d. cinci greșeli.

35. Câte greșeli există în enunțul:
Delimitat ce era nu pricepea că terenul de limitat de expert îmi aparține, nu i-era clar că petecul de pământ nu l-am de la el, ci-l am primit ca și moștenire de la bunici.
a. cinci greșeli; b. șase greșeli; c. opt greșeli; d. șapte greșeli.

36. În strofa: *„M-ai obseda oare și dacă ai fi,*
Fericit? Dac-ai fi în stare,
Să asupreşti, să semeni ură
O Doamne al Istoriei dezlegăi,
Viitorul cu aspra de măsură!"
există:
a. două greșeli de ortografie și patru de punctuație;
b. o greșeală de ortografie și trei de punctuație;
c. o greșeală de ortografie și patru de punctuație;
d. o greșeală de ortografie și cinci de punctuație.

37. Au grafii literare cuvintele din seria:
a. *escrocherie, escapadă, escortă, exod, excedent;*
b. *excrocherie, excapadă, excortă, egzod, ecscedent.*

38. Normele limbii literare admit ambele variante ale cuvintelor din seria:
a. *pasaj/pasagiu, loial/ loaial, filologă/ filoloagă, acolo/acoloșa, a înstruna/ a înstruni;*
b. *colind/ colindă, întâia dată/ întâiaşi dată, Maiestate/ Majestate, a îngreuia/ a îngreuna, aconț/ aconto;*
c. *vanituoasă/ vanitoasă, recviem/ regviem, mizantrop/ misantrop, dezgheța/ dejgheța, cismă/ cizmă;*

39.În cuvintele **1. hangioaică (inv.), 2. juriu, 3. mausoleu, 4. cafegiu, 5. caisă, 6. chiciură, 7. cauper;** succesiunile de litere vocale sau semivocale constituie.
a. semn grafic + triftong (1), diftong (2), doi diftongi (3), diftong (4), hiat (5), semn grafic + vocală; semn grafic + vocală (6), diftong (7);

b. doi diftongi (1), hiat (2), hiat + diftong (3), semn grafic + vocală (4), diftong (5), diftongi (6), hiat (7)

40. Avem numai forme corecte de plural în seria de substantive:

a. *hipermarketuri, incunabule, mame-mari, Cd-playere, expozeuri, hipocondre, extracte, tastaturi;*

b. *hipermarkete, incunabuli, mame-mari, CD-playere, expozee, hipocondri, extracturi, tastature.*

41. Care perechi de verbe au forme duble la infinitiv, fără diferențieri lexicale:

a. *a înfurca - a înfurci; a înflora - a înflori;*

b. *a încâina - a încâini; a încăpuşa - a încăpuşi;*

c. *a îndesa - a îndesi; a împătura - a împături;*

d. *a rezolva - a rezolvi; a recita - a reciti.*

42. Care dintre serii conține numai formele verbale literare

a. *întemeiază, întortochiază, (eu, tu) întârziez, recreem, demachează, să demacheze, descojam, înfăşuream, înfloră, copserăm;*

b. *întemeiază, întortochează, întârzii, recreăm, descojeam, înfăşuram, demachiază, să demachieze, înflorează, coapserăm.*

43. Sensul cuvântului **acquis** este:

a. *drepturile şi obligațiile tuturor statelor;*

b. *drepturile şi obligațiile Statelor Unite ale Americii;*

c. *drepturile şi obligațiile statelor Uniunii Europene;*

d. *gradul de inteligență a unui individ.*

44. Care dintre îmbinările lexicale sunt corecte:

1. ascendența muntelui, 2. ascensiunea cu dirijabilul, 3. ascensiunea unor tineri, 4. ascendența asupra familiei, 5. tânăr prezumțios şi lăudăros, 6. întâmplare prezumțioasă, 7. vinovăție prezumată.

a. toate;
b. toate cu excepția primei şi a şasei;
c. numai prima şi a şasea;
d. a doua, a şasea şi a şaptea

45. Sintagma **daune moratorii** şi substantivul **interlocuțiune** semnifică:

a. despăgubiri care se acordă creditorului în caz de întârziere de plată a unei obligații şi care se calculează din momentul trimiterii somației; hotărâre judecătorească înaintea unei sentințe finale a unui proces;

b. amânare pe o anumită perioadă a plății datoriei unui debitor acordată de o instanță judecătorească; hotărâre judecătorească după stabilirea sentinței finale a unui proces.

46. Cuvântul **obscurantism** este în raport de antonimie cu:

a. neştiință; b. erudiție; c. mediocritate; d. cunoaştere.

47. Se dau perechile de cuvinte: **1. alogen/ halogen, 2. suveranitate/ suzeranitate, 3. speculant/ speculativ, 4. special/ specios, 5. sesizabil/ sesizant, 6. rezonabil/ rezonant, 7. prezumtiv/ prezumțios, 8. portofel/ portofoliu.** Se află în raport de paronimie cuvintele din perechile:

a.prima, a treia şi a şaptea;
b. numai din a cincea;
c. toate perechile;
d. toate cu excepția celei de-a şasea şi de-a opta.

48. Aparțin aceleiaşi familii lexicale cuvintele din seria:

a. *poliție, polițienesc, polițism, polițist, polițmaistru;*

b. *poliție, polițienesc, polițist;*

c. *poliție, polițienesc, polițism.*

49. Expresia **a face poliție** înseamnă:

a. a fi polițist;

b. a studia la o şcoală de poliție;

c. a menține ordinea într-un mod sever şi autoritar; pază, supraveghere, control (al ordinii şi al disciplinei).

50. Sensul adjectivului **problematic** este:

a. dificultate care trebuie rezolvată pentru a obține un anumit rezultat, greutate, impas;

b. îndoielnic, nesigur, ipotetic, care constituie o problemă, o enigmă;

c. a face din orice lucru o problemă.

Răspunsuri:

A. 1-c; 2-a; 3-b; 4-a; 5-c; 6-c; 7-b; 8-a; 9-c; B. 10-b; 11-d; 12-a; 13-b; C. 14-a; 15-c; 16-c; 17-b; 18-b; 19-c; 20-a; 21-d; 22-b; 23-c; 24-d, 25-a; 26-b; 27-b; 28-c; 29-d; 30-c; 31-a; 32-b; 33-c; D. 34-c; 35-d; 36-d; 37-a; 38-b; 39-a; 40-a; 41-b; 42-b; 43-c; 44-b; 45-a; 46-b; 47-c; 48-c; 49-c; 50-b.

TESTUL nr. 4

A. Marchează interpretarea corectă a structurii frazelor următoare:

1. *A fost să ajungi să te convingi că vei fi când vei creşte ce-au fost părinţii tăi, iar dacă grijile multe te vor copleşi, tot rămâi optimist, speră la ce a fost frumos.*

a. principală + subiectivă + predicativă + completivă indirectă + circumstanţială de timp + completivă directă + condiţională + principală + completivă indirectă;

b. principală + predicativă + predicativă + completivă directă + circumstanţială de timp + concesivă + principală + principală + completivă directă;

c. principală + subiectivă + completivă indirectă + completivă indirectă + circumstanţială de timp + predicativă + concesivă + principală + principală + completivă indirectă;

d. altă interpretare.

2. *Cine şi ce ar putea să oprească vreodată/ Arhitecuta în mişcare...*

a. principală + principală + completivă directă;

b. subiectivă + completivă directă + principală;

c. principală + subiectivă;

d. principală + completivă directă

3. *De ce să jignim lemnul? întrucât oricât de mort, el mai păstrează structurile vieţii.*

a. principală + cauzală;

b. principală + concesivă + cauzală;

c. principală + concesivă;

d. cauzală + principală.

4. *Este important de comunicat de oricine e poliţist ce drepturi are fiecare infractor.*

a. principală + completivă indirectă + subiectivă;

b. principală + completivă de agent + completivă directă;

c. principală + completivă de agent + subiectivă;

d. altă interpretare.

5. *„Nu mai încape îndoială că nimeni nu-şi poate construi o casă fără să ţină seama de ce condiţii impun gravitatea şi rezistenţa materialelor, iar dacă le nesocoteşte, riscă să n-aibă decât un adăpost nu numai precar, ci şi primejdios, întrucât îl poate îngropa oricând sub dărâmăturile lui.*

a. principală + completivă directă + completivă directă; condiţională + principală + completivă directă + consecutivă;

b. principală + subiectivă + circumstanţială de mod + completivă directă; condiţională + principală + subiectivă + cauzală;

c. principală + subiectivă + condiţională + completivă indirectă; condiţională + principală + completivă directă + cauzală.

d. altă interpretare;

6. *Oriîncotro mergi, vezi tot clădiri noi. Oriîncotro te uiţi, tot asupra acestora îţi arunci privirile.*

a. circumstanţială de loc + principală în ambele fraze;

b. circumstanţială concesivă + principală în ambele fraze;

c. circumstanţială de loc + principală; circumstanţială concesivă + principală;

d. altă interpretare.

7. *Nu ai încredere în tine, vei fi un învins. Din copilăria mea păstrez o singură dorinţă: să fiu ca mătuşa mea. A plecat la ora două, când era deja târziu.*

a. principală + principală; principală + atributivă; principală + temporală;

b. condiţională + principală; principală + apozitivă; principală + apozitivă;

c. principală + principală; principală + apozitivă; principală + atributivă;

d. condiţională + principală; principală + apozitivă; principală + apozitivă.

8. *„Nu poate fi vorba de falsificare căci dacă e să judecăm după dreptate întreaga valoare, nu ne putem mărgini la efectul ei asupra străinătăţii..."*

a. principală + condiţională + subiectivă + cauzală;

b. principală + cauzală + predicativă;

c. principală + condiţională + predicativă + cauzală;

d. altă interpretare.

B. Marchează răspunsul corect:

9. Se dau enunţurile: *1. Situaţia aceasta pare de necontrolat. 2. Rămâne de verificat ce afirmă el. 3. Unde este pământ, e şi de muncit mult. 4. Caietele acestea sunt de corectat. 5. De aprobat cererea de angajare.*

Verbele la modul supin îndeplinesc următoarele funcţii sintactice:

a. nume predicativ în toate contextele;

b. subiect în toate contextele;

c. nume predicativ în (1,4), subiect în (2,3), de predicat verbal în (5);

d. nume predicativ în (1,2,3,4), predicat verbal în (5).

10. Există în enunţurile: *1. Se cuvine evocat acest eveniment din viaţa noastră. 2. Dovezile scrise sunt multe. 3. Ei îl vor face pierdut. 4. Cartea părea răsfoită. 5. De admirată ce era, devenise prea mândră.* verbe la modul participiu întrebuinţate ca:

a. subiect în (1), atribut adjectival în (2), predicativ suplimentar în (3), nume predicativ în (4), complement circumstanţial de cauză în (5);

b. subiect în (1), atribut adjectival în (2), nume predicativ în (3, 4 şi 5);

c. complement circumstanțial de mod în (1, 3, 4) atribut adjectival în (2) şi nume predicativ în (5);

d. altă interpretare.

11. Se dau enunțurile: *Glas se pierde/ la gropara cu cinci ulmi" Miile primite sunt bancnote noi. Doi mă ajută să scap de rele.* Numeralele cardinale sunt folosite cu următoarele valori:

a. adjectivală, acuzativ/ atribut adjectival + substantivală, nominativ/ subiect;

b. adjectivală, acuzativ/ atribut adjectival + substantiv, articol hotărât, nominativ/ subiect + substitut al substantivului, masculin, nominativ, subiect;

c. adjectivală, acuzativ/ atribut adjectival + substitut al substantivului, nominativ/ subiect;

d. altă interpretare.

12. Formele evidențiate în enunțurile: *Eu şi sora mea **ne** vedem mai rar. 2. Trebuia să-şi urmeze interesele. 3. **Se** întârzie mereu la ore. 4. **Se** încearcă o nouă structură a subiectelor. 5. **Se** cuvine să fim corecți. 6. **Îți** eşti dator să faci asta.* sunt din punct de vedere gramatical:

a. reflexiv propriu-zis, acuzativ/ complement direct (1) + reflexiv-posesiv, dativ/ atribut pronominal (2) + reflexiv impersonal, acuzativ fără rol sintactic (3,4,5) + reflexiv propriu - zis, dativ/ complement indirect (6);

b. reflexiv - reciproc, acuzativ/ complement direct (1) + reflexiv+posesiv, dativ/ atribut pronominal (2) + reflexiv impersonal, acuzativ/ fără funcție (3,4,5,6);

c. reflexiv-reciproc, acuzativ/ complement direct (1) + reflexiv-posesiv, dativ/ atribut pronominal + reflexiv impersonal, acuzativ/ fără funcție (3) + reflexiv-pasiv, acuzativ fără funcție (4) + reflexiv impersonal, acuzativ, fără funcție (5), reflexiv propriu-zis, dativ/ complement indirect (6);

d. altă interpretare.

13. Adjuncții interjecțiilor în construcțiile: *„Iată-ți virtuțile!" 2. Vai ție, sărmane omule! 3. Hai, măicuță-n deal la cruce." 4. Şi el sfor! sfor! ziua toată."* aparțin părților de propoziție:

a. atribut pronominal + complement direct (1); complement indirect (2); circumstanțial de loc (3); subiect + circumstanțial de timp (4);

b. complement indirect + subiect (1); complement indirect (2); subiect + circumstanțial de loc (3); subiect + circumstanțial de timp (4).

14. Structurile evidențiate în enunțurile:

Nu i-am dat **niciun** răspuns la întrebarea adresată mie.

Nu-l interesează **niciun fel de** activități.

a. adjectiv negativ, acuzativ/ **atribut** adjectival + locuțiune adjectivală/ atribut adjectival;

b. adjectiv negativ/ atribut adjectival + adjectiv negativ + substantiv/ subiect.

C. Marchează varianta corectă de analiză gramaticală a cuvintelor evidențiate în contextele următoare:

15. **Ce** mi-e mie de cercei/ Dacă nu vii să mă iei.

a. pronume interogativ, invariabil, nominativ/ nume predicativ;

b. pronume relativ, invariabil, nominativ/ subiect;

c. pronume interogativ, invariabil, nominativ, subiect;

d. pronume relativ, invariabil, acuzativ, subiect.

16. **Minte** la un nebun cât glas la un peşte.

a. substantiv, feminin, nearticulat, fără funcție sintactică;

b. substantiv, feminin, nearticulat, nominativ/ subiect;

c. substantiv, feminin, nearticulat, acuzativ/ complement direct;

d. altă interpretare.

17. Atitudinea lui **a fost de neexplicat**.

a. predicat nominal/ verb copulativ + nume predicativ/ supin;

b. predicat verbal/ verb predicativ + subiect/ supin;

18. Avea la picior un hematom dureros **la mers**.

a. substantiv, neutru, acuzativ/ complement circumstanțial de loc;

b. verb la supin/ complement circumstanțial de timp;

c. verb la supin/ complement circumstanțial de loc;

d. altă interpretare.

19. Nu-ți dai seama **ce** ridicol eşti.

a. pronume relativ, acuzativ, complement circumstanțial de mod;

b. pronume interogativ, acuzativ, complement circumstanțial de mod;

c. adverb de mod/ fără funcție sintactică;

d. adverb relativ de mod/ complement circumstanțial de mod;

20. Am renunțat la fel de uşor la scris ca şi **la citit**.

a. verb, supin/ complement comparativ;

b. verb, supin, diateza pasivă/ complement circumstanțial de mod;

c. verb, supin, diateza activă/ complement circumstanțial cantitativ;

21. **O emisiune** aşteptată cu drag o constituie talk-show-ul celor două personalități ale culturii noastre.

a. substantiv, acuzativ, articulat, nume predicativ;

b. substantiv, nominativ, subiect;

c. substantiv, acuzativ, articulat, complement direct;

d. altă interpretare.

22. „Dacă feciorul tău în locul casei tale a face un palat ca **al meu**."
a. pronume posesiv, singular, netru, acuzativ/ complement circumstanțial de mod;
b. pronume posesiv, singular, neutru, acuzativ, atribut pronominal prepozițional;
c. adjectiv posesiv, singular, genitiv, atribut adjectival;
d. pronume posesiv, singular, genitiv, atribut pronominal genitival;

23. **Știută fiind starea** lui materială, am hotărât să-l ajutăm pentru a-și continua studiile.
a. verb predicativ, gerunziu, diateza pasivă/ complement circumstanțial de cauză + substantiv, nominativ/ subiect;
b.adjectiv participial, nominativ/ nume predicativ + verb copulativ, gerunziu/ complement circumstanțial de cauză + substantiv, acuzativ/ complement direct;
c. verb predicativ, participiu/ nume predicativ + verb auxiliar, gerunziu/ complement circumstanțial condițional + substantiv, nominativ/ subiect;
d. altă interpretare.

24. **O dată** nuntă!
a. adverb de timp/ complement circumstanțial de timp;
b. numeral adverbial folosit ca adjectiv invariabil/ atribut adjectival;
c. adverb de timp/ atribut adverbial.

25. Copacii erau **în floare**.
a. substantiv, acuzativ/ nume predicativ;
b. substantiv, acuzativ/ complement circumstanțial de mod;
c. locuțiune adjectivală, acuzativ/ nume predicativ;
d. locuțiune adjectivală, alcătuită dintr-o prepoziție și un substantiv în acuzativ/ nume predicativ.

26. Se juca cu o păpușă de frumusețea **căreia** se minuna.
a. adjectiv relativ, feminin, genitiv/ atribut adjectival;
b. pronume nehotărât, feminin, genitiv/ subiect;
c. pronume relativ, feminin, genitiv/ atribut pronominal;
d. pronume interogativ, feminin, genitiv/ atribut pronominal.

27. **Odată revenit** tatăl acasă, m-am apucat de citit.
a. adverb de timp + participiu cu valoare adjectivală acordată cu nominalul subiect/ complement circumstanțial de timp;
b. adverb de timp/ complement circumstanțial de timp + verb, participiu cu valoare adjectivală/ atribut adjectival.

28. **Ar fi păcat** să nu reușești, când ai învățat atâta.
a. predicat nominal/ verb copulativ impersonal, condițional, perfect + adverb/ nume predicativ;
b. predicat nominal/ verb copulativ personal, condițional, perfect + substantiv, nominativ/ nume predicativ;
c. predicat verbal/ verb predicativ + substantiv, nominativ/ subiect;
d. altă interpretare.

29. **Ce** îți era dator acest om?
a. pronume interogativ, nominativ, subiect;
b. pronume interogativ, nominativ, nume predicativ;
c. pronume interogativ, acuzativ, complement direct;
d. altă interpretare.

30. Am amestecat **o** linguriță de cafea cu una de zahăr.
a. articol nehotărât, feminin, acuzativ, fără rol sintactic;
b. numeral cardinal, simplu, feminin, acuzativ/ atribut adjectival;
c. adjectiv nehotărât, feminin, singular, acuzativ/ atribut adjectival;
d. altă interpretare.

D. 31. În care dintre seriile de mai jos există numai cuvinte corect despărțite în silabe:
a. *za-vist-nic, vraiș-te, troi-că, tro-i-ță, trau-mă;*
b. *trans-cen-dent, tic-si-re, ti-clu-i, scua-mă, a-ir-bus;*
c. *su-brat, sub-ti-tlu, sei-men, cau-per, cu-scru;*
d. *sanc-ti-ta-te, sanc-ți-o-na, re-sorb-ți-e, ab-rupt.*

32. Care dintre seriile de cuvinte conțin numai diftongi descendenți:
a. *aluviu, birou, inaugura, iarbă, cauper;*
b. *asiduu, breviar, casierie, macrou, iepure;*
c. *aşchioară, căi, tău, iute, lui;*
d. *apogeu, tei, altoi, argou, copii.*

33. Câte greșeli conține enunțul:
Fiind o persoană vanituoasă mă sfii să-l privesc în ochi-i sfidători și tăiindu-i calea îi spusăi că eșecul nu i-al lui, iar voința de a rămâne puternic o voi respecta-o.
a. cinci greșeli; b. șase greșeli; c. patru greșeli; d. șapte greșeli.

34. Înțelesul substantivelor **prognostic** și **pronostic** este corect menționat în varianta de răspuns:
a. starea vremii și anticiparea rezultatelor unui meci;
b. prognoză medicală și previziune referitoare la desfășurarea unor evenimente, a unor întreceri sportive;
c. ambele sunt sinonime = ipoteză, presupunere;

35. Sunt corecte ambele variante formale pentru același înțeles, numai ale substantivelor din seria:
a. *lini/linuri, olani/olane, zefir/zefiruri, țeline/țelini, difuzori/difuzoare;*

b. *monologuri/monoloage, trolee/troleuri, velodromuri/ velodroame, refrene/ refrenuri, segmenți/segmente;*

c. *anteturi/ antete, pantumuri/ pantume, regaluri/ regale (ospăț), debușee/ debușeuri, torenți/ torente, robinete/ robineți;*

d. *orzuri/ oarze, ovăz/oveze, porumbi/ porumburi, măsline/ măslini.*

36. Se dau substantivele: **savoare, zăbavă, ruja, muică**

a. au forme literare duble de genitiv-dativ: savoare (savoarei/ savorii), zăbavă (zăbavei/ zăbăvii), rujă (rujei/rujii), muică (muicii/muichii);

b. Au numai o formă literară: savoarei, zăbavei, rujei, muichiii.

c. Sunt corecte numai formele: savorii, zăbăvii, rujii, muicii;

37. Formele literare de genitiv-dativ ale substantivelor: **pepsi-cola, secară, secare, țarină (ogor), țarină (soție de țar), țăndărică (aşchie), țăndărică (om mic de stat)** sunt în seria:

a. pepsi-colei, secarei, secării, țarinii, țarinei, țăndărelei, lui țăndărică;

b. lui pepsi-cola, secarii, secărei, țarinei, țarinii, țăndăricii, țăndăricăi.

38. Care dintre următoarele combinații lexicale constituie pleonasme: **1. dezavantaj oneros, 2. dovadă probatorie, 3. flegmatic și placid, 4. flash informativ, 5. inavuabil și nedemn, 7. aviz de încunoștințare.**

a. numai prima și a doua;

b. toate;

c. numai a doua, a treia și a șaptea;

d. a treia și a cincea.

39. Cuvântul **desfide** are sensurile.

a. a provoca pe cineva să dovedească un lucru știut fiind că nu va reuși; a înfrunta, a nesocoti o primejdie, a sfida, a brava;

b. a face pe cineva să nu mai existe, a suprima, a distruge, a nimici.

40. Sinonimele verbului **a corobora** sunt:

a. a colabora, a conlucra, a coopera;

b. a compara, a confrunta, a asemui;

c. a întări, a sprijini, a consolida, a confirma;

d. a se măsura, a se pune.

41. Care dintre cele două variante conține forme literare ale verbelor la prezent și la perfect simplu:

a. *pică, reanimă, animează, recopserăm, întorserăm, marcă, remarchează, (eu) piaptăn;*

b. *pichează (coborî în picaj), reanimă/ reanimează, animă, recoapserăm, întoarserăm, marchează, remarcă; (eu) pieptăn;*

42. Paronimul este folosit corect în toate combinațiile lexicale din seria:

a. *sentință arbitrală, faptă indemnă, scriitor romanțios, operă romanțioasă;*

b. *sentință arbitrară, indemn la muncă, persoană rezidentă, cartier rezidențial;*

c. *apreciere arbitrală, scriitor romantic, cântec romanțios, indemn la muncă;*

d. *apreciere arbitrară, ancheta a dovedit că e indemn, obliterarea manuscrisului, obliterația aparatului circulator.*

43. Cuvintele **orb** și **îndemn** sunt:

a. moștenite;

b. derivate regresive (din **orbi**, respectiv **îndemna**);

c. împrumutate;

d. moștenit + format prin compunere.

44. Adjectivul **orb/oarbă** formează sintagme împreună cu substantivele din seria:

a. om, casă, părere, rațiune, gând;

b. fereastră, sobă, dușumea, cameră, cartuș, puț.

45. Cuvintele **ochi** (substantiv), **ochi** (verb perfect simplu) sunt:

a. omonime totale;

b. omonime parțiale;

c. omonime morfologice;

d. polisemantice.

46. Adjectivul **ineluctabil** se află în relație de antonimie cu:

a. evitabil; b. iminent;

c. inevitabil; d. neexprimabil.

47. Există în enunțul: *Nu agreiez felul direct de încunoștiințare a lor mei întru cât par că doresc a plânge în continuu, or eu le parcă sunt o fire puternică.*

a. șapte greșeli; b. cinci greșeli;

c. șase greșeli; d. opt greșeli.

48. Se dau următoarele cuvinte:

1. cale - ferată. 2. triplu-sec; 3. roza-vânturilor, 4. lacrima-Christi, 5. medico-legal, 6. radio-magazin; 7. ultra-progresist, 8. anti-Maiorescu. Se ortografiază cu cratimă:

a. toate;

b. numai primul și al șaselea;

c. al doilea, al treilea, al patrulea, al cincilea, al șaptelea, al optulea;

d. niciunul.

49. Sensul substantivului **poncif** este:

a. înclinat, abrupt, piezis;

b. idee, afirmație banală, loc comun;

c. preot din colegiul suprem;

d. rocă vulcanică poroasă și ușoară.

50. Substantivul **catilinară** folosit la plural are înțelesul:
a. titlul celor patru discursuri ale lui Cicero împotriva lui Catilina;
b. figurat: apostrofă vehementă la adresa cuiva.

51. Formele **prospecție** și **prospecțiune** corespund ca înțeles îmbinărilor:
a. cercetare economică;
b. cercetare geologică;
c. cercetare economică și cercetare geologică.

Răspunsuri:

A. 1-c; 2-a; 3-b; 4-c; B. 5-c; 6-c; 7-d; 8-a; 9-c; 10-a; 11-b; 12-c; 13-a; 14-a C. 15-c; 16-b; 17-a; 18-b; 19-d; 20-a; 21-c; 22-b; 23-a; 24-b; 25-d; 26-c; 27-a; 28-a; 29-c; 30-b; 31 - a; D. 32-d; 33-d; 34-b; 35-c; 36-a; 37-a; 38-b; 39-a, 40-c; 41-b; 42-d; 43-b; 44-b; 45-c; 46-a; 47-d; 48-c; 49-b; 50-a; 51-c.

TESTUL nr. 5

1. Subordonata din fraza: *„De ce o aude plângând, de aceea se supără mai tare."* este:
a. circumstanțială de cauză;
b. comparativă progresivă;
c.circumstanțială de mod progresivă;
d. completivă indirectă.

2. Există în enunțul: *„Ajunge polițist bun acela care studiază încontinuu."*
a. un nume predicativ exprimat prin demonstrativul **acela**;
b. un nume predicativ exprimat prin substantivul **polițist**;
c. un subiect exprimat prin substantivul **polițist**;
d. un complement direct exprimat prin demonstrativul **acela**.

3. Alege varianta care nu cuprinde structuri pleonastice:
a. migrație dintr-un loc în altul; persoană umană, memoriu scris;
b. practic și pragmatic; saună de aburi; sortimente variate;
c. voracitate nesățioasă; cărticică mică; reper orientativ
d. discreditarea unei persoane; persoană obsecvioasă; gesturi factice.

4. Cuvântul **toți** din enunțurile: *Aceștia toți îmi sunt prieteni. Copiii toți se bucură de prima zăpadă.* este:
a. pronume nehotărât, masculin, plural, nominativ/apoziție;
b. pronume nehotărât, masculin, plural, nominativ/ atribut pronominal;
c. adjectiv nehotărât, masculin, plural, nominativ/atribut adjectival.

5. Sinonimul adjectivului **obsecvios** este:
a. demn; b. infatuat; c. servil; d. obscur.

6. Cuvintele evidențiate *„**Altă dată** a reacționat și mai dur"*, sunt corect interpretate în varianta:
a. adjectiv nehotărât, acuzativ, atribut adjectival + substantiv, acuzativ, complement circumstanțial de timp;
b. locuțiune adverbială de timp, complement circumstanțial de timp;
c. adjectiv nehotărât, acuzativ, atribut adjectival + substantiv, acuzativ, complement circumstanțial condițional.

7. În fraza: *„Orice spune ăl de sus/ Eu ascult și fac supus/ Și pe mama, și pe tata..."* există:
a. o concesivă; b. o subiectivă;
c. completivă directă; d. consecutivă.

8. Alege varianta de interpretare corectă pentru cuvântul **țară** din contextul *„O numești țară astă jale, ăst cuibar de umilințe?"*

a. complement direct/substantiv, acuzativ nearticulat;
b. nume predicativ/substantiv, nominativ, nearticulat;
c. complement circumstanțial de mod/substantiv, acuzativ;
d. altă interpretare.

9. Câte predicate verbale și câte nominale se găsesc în enunțurile: *El l-a făcut pe fratele său om. Tu te-ai făcut bun. El s-a făcut pe sine profesor. Ce frumos a rămas și peste ani acest om!*

a. două verbale și două nominale;
b. unul verbal și trei nominale;
c. patru nominale;
d. patru verbale.

10. Sinonimele verbului **a concede** sunt următoarele:

a. a admite; a ceda (un drept), a consimți, a accepta;
a. a concedia, a îndepărta (din serviciu);
c. a imagina, a proiecta, a sta;
d. a trage o concluzie, a conchide.

11. Substantive colective formate toate, prin derivare, există în seria de cuvinte:

a. dantelărie, dărâmătură, micime, mestecăniș;
b. haită, palmares, colonie, clan;
c. fumăraie, franzelărie, forfecar, felurime;
d. ierbar, junime, ierbărie, amestecătură.

12. Structura frazei:

„ - Mai întâi ar fi cu cale, Ampotrofague zise,
Cât suntem deasupra urbei ca să aruncăm zapise.
Unde să-nsemnăm aceste, cu chirilice de sânge."

este următoarea:

a. principală + principală + circumstanțială de mod + completivă directă + atributivă;
b. principală + principală incidentă + circumstanțială de timp + subiectivă + atributivă;
c. principală + principală incidentă + circumstanțială de loc;
d. altă interpretare.

13. Nu mai constituie forme comparative adjectivele din seria:

a. exterior, interior, anterior, posterior;
b. ulterior, inferior, superior;
c. major, minor, junior, senior.

14. Antonimele lexicale neologice (în totalitate) ale cuvintelor din vechiul fond al limbii **sfârșit, începător, a desființa, ființă** sunt:

a. nesfârșit, priceput, întări, neunde;
b. nemărginit, experimentat, infirma, nimic;
c. nețărmurit, novice, abroga, neființă;
d. incomensurabil, expert, ratifica, neant.

15. Câte greșeli (de orice natură) descoperi în textul: *S-a îmbrăcat cu giaca bleumarină, a încheat fermuarul și după o clipă de reflexie, a pus în jantă dizertația pe care o va citi-o la seziunea despre delicvența minorilor.*

a. nouă greșeli;
b. zece greșeli;
c. unsprezece greșeli;
d. douăsprezece greșeli.

16. Cărei părți de propoziție îi aparține verbul la participiu evidențiat în contextul: *„Ieri eram obosit și înfometat, azi sunt odihnit și* ***mâncat.***"

a. numelui predicativ;
b. predicatului verbal cu verbul auxiliar **sunt**, fiind verb la diateza pasivă;
c. complementului circumstanțial de mod;
d. altei părți de propoziție în afara celor menționate.

17. Există o circumstanțială cauzală introdusă prin conjuncție în situația:

a. *„S-ar putea merge atât de departe încât să se spună că, dacă noi n-am fi, atunci îngerul n-ar fi..."*
b. *„Dacă ierarhiile cerești fac, în toate cele, voia lui Dumnezeu, atunci cum de pot intra în conflict..."*
c. *Mă revolt pentru ce reprezintă el în această ierarhie a valorilor.*
d. *„Când crezi că mântuirea ți-e garantată, ai și pierdut-o."*

18. Indică seria cu toate cuvintele despărțite corect în silabe:

a. tran-sfug, tu-sla-ma, lie-duri, o-ri-când;
b. trans-su-dat, splee-nul, ci-ao, trans-fug;
c. trans-ver-sal, tus-tre-le, af-ghan, pu-șcă;
d. fies-tă, hand-bal, tran-scri-ind, wat-tul, watt-me-tru.

19. Indică enunțul în care acordul predicatului cu subiectul este incorect:

a. O pereche dintre acești dansatori a fost eliminată.
b. Și tata, ca și tine, călătorește mult.
c. Tata spune și el ce gândește.
d. Pereții și caloriferul sunt albi.
e. Pereții și caloriferele sunt albi.

20. Pronumele precedate de prepoziții în contextele: *Ne luăm după acesta în alcătuirea textului narativ. Împotriva căruia ai aceste resentimente?* sunt:

a. demonstrativ, acuzativ/ complement indirect și interogativ, genitiv/complement indirect;
b. demonstrativ, acuzativ/complement circumstanțial de mod și interogativ, genitiv/ complement circumstanțial de cauză;
c. demonstrativ, acuzativ/complement circumstanțial de loc și interogativ, genitiv/ atribut pronominal.

21. În fraza: *„Dacă ați fi aici, lângă noi, ce bine ar fi, copii!"*

a. nu există nicio circumstanțială;
b. există o circumstanțială condițională;
c. există o circumstanțială condițională și una modală;
d. există o subiectivă și o principală.

22. Conjuncția **să** precedată de prepoziția **fără** are rol în frazele următoare:
1. „Cum să ataci un astfel de subiect fără să rişti stângăcia."
2. „Fără să fi fost izbit de stânci, n-ar fi ajuns astfel."
3. „Am confirmat totul fără să fi vrut aceasta."
de conector al subordonatelor circumstanțiale:
a. de mod;
b. concesive;
c. de mod+condițională+concesivă;
d. condiționale.

23. Sinonimele adjectivului **operant** sunt corect enumerate în seria de cuvinte:
a. grabnic, prompt, rapid, neîntârziat;
b. expeditiv, prompt;
c. venerabil, stimabil, preacinstit;
d. eficient, practic, productiv, util.

24. Identifică enunțul în care apar greşeli:
a. Cui are nevoie, e bine să-i dai.
b. Mulțumită mie şi fratelui tău ai ajuns ce eşti.
c. Nu pricep nicicum ce vrei să-mi spui.
d. Nu-i nicio problemă, dacă nu vii.
e. Prețul terenului poate fi negociabil.

25. Virgula delimitează în contextele:
Nu doar mă plimb, şi mă recreez. I-am propus să mergem împreună, şi n-a vrut. A nins din belşug, şi vom schia.
un **şi**:
a. adverbial , o conjuncție adversativă şi una concluzivă;
b. adverbial şi o conjuncție coordonatoare copulativă.

Răspunsuri:
1-b; 2-b; 3-d; 4-a; 5-c; 6-b; 7-c; 8-d, 9-a; 10-a; 11-d; 12-b; 13-c; 14-d; 15-c; 16-a; 17-b; 18-d; 19-e; 20-a; 21-b; 22-c; 23-d; 24-e; 25-a.

ADDENDA

DESPĂRȚIREA UNOR CUVINTE ÎN SILABE

a-bre-vi-a
a-bro-ga
a-brupt
ab-stract
ac-ces
a-cio-la
a-cua-re-lă
a-co-pe-ră-min-te
a-cu-le-i-form
ac-quis
ad-junc-tă
a-dum-bri/ad-um-bri
ais-berg
am-ne-zi-e/a-mne-zi-e
a-nal-fa-bet/an-al-fa-bet
a-no-nim/an-o-nim
a-simp-to-tă
a-tlaz, a-tla-zuri
aus-cul-ta-re
a-us-ter
aug-men-ta
a-us-tral
a-zer-bai-djan
a-xă
ba-beur-re
bai-țuri
bar-dă/ bărzi
bă-că-uan
bi-o-chi-mi-e
bi-no-clu/bin-o-clu
ban-cno-tă/banc-no-tă
bar-că
băr-bi-e-ri
boj-deu-că
bour-rée
bu-claj
bur-les-că
ca-te-ring
ca-nion
ca-pri-ciu
ca-pric-cio-so
cau-di-ne (furcile)
ca-nio-tă
ca-u-ți-u-ne
cer-no-ziom
chi-as-mă
chin-te-sen-ță/chint-e-sen-ță
chioş-curi
chi-o-ti
cia-di-an
ci-a-no-ză
cla-u-ză
coa-fa
co-a-gul
co-a-u-tor
co-cker spa-niel
cock-tail/coc-teil
co-niac
con-ti-gu-u
cuan-tă
cua-ter-nar
cu-i-ra-să
cui-bar
cum lau-de
cu-rie (unitate de măsură)
cu-ri-e (diviziune tribală)
de-ckuri
de-co-fe-i-ni-za/de-ca-fe-i-ni-za
de-lin-cven-ță
de-oa-re-ce
deo-po-tri-vă/de-o-po-tri-vă
des-cua-ma
de-tai-list
de-ta-liu
de-za-cord/dez-a-cord
die-sel
di-e-tă

dif-tong/di-ftong
dis-tinc-tiv
di-zeu-ză
do-mi-ni-on
don-qui-jo-te (tip uman)
e-bra-i-că
e-clec-tic
eth-no-ro-ckul
E-u-ra-si-a/E-ur-a-si-a
e-u-ro-pean
ex-cla-ma
fa-è-ton
fair-play
fast-foo-duri
fi-e-furi
fii-că
foeh-nul/ föh-nuri
fol-clor/folc-lor
for-tis-si-mo
fug-pa-pier
fuc-si-e
func-ți-o-nar
ga-feu-ză
ga-i-ță
gang-ster
geor-gi-an (locuitor, era geologică)
ge-or-gic (referitor la viața rurală)
giar-di-a-ză
glau-com
grai-fer
gua-no
gua-șă
gu-i-ne-e
hab-sbur-gic/habs-bur-gic
ha-in
hai-turi
hi-a-turi
hi-dro-gen
high-life-ul
hi-e-ra-tic
i-gi-e-nă
ig-no-ra/i-gno-ra
i-mix-ti-u-ne
i-napt/in-apt
i-ne-dit/in-e-dit
i-ni-mă
in-te-ro-cu-lar/in-ter-o-cu-lar
in-ter-regn
i-nun-da/in-un-da
io-lă
i-on
i-o-niu
i-vo-riu
Iu-li-u
î-na-in-te
î-na-poi/în-a-poi
î-năl-ța
în-de-a-juns
î-ne-ca
în-fie-ra
în-fi-e-tor
în-no-i-re
î-no-tă-tor
în-șe-uea-ză
ja-cuz-zi
ja-mai-can
jert-fă
jou-le
ju-di-ci-os
kib-bu-tzuri
kitsch-uri
ke-tchup
la-i-ci-za
lait-mo-ti-ve
lau-da-tio (lat.)
la-u-da-tiv
le-gis-la-ți-e
le-an-dru
leoar-că
le-o-pard
leu-că
le-uș-tean
lie-duri
lin-gvist

li-pi-cios
li-ti-gi-os
li-ti-giu
loo-kuri (look)
loo-ping
lor-nie-tă
lor-nion, lor-nioa-ne
lu-ciu
lu-cios
ma-chi-e-re
ma-es-to-so
mais-tru
Ma-llor-ca (insulă)
Ma-no-li-u
mal-o-nest/ma-lo-nest
ma-nus-cris/ma-nu-scris
ma-ri-jua-na
Mar-se-ille-za (cântec)
mar-șa-ri-er/marș-a-ri-er
mar-șrut/marș-rut
ma-u-ră
mau-so-leu
măs-li-nă
me-an-dru
Me-dgi-di-a
me-lo-di-um
me-ri-tu-os
mi-as-mă
mi-a-ză (boală)
mia-ză-zi
mia-ză/(mijlocul zilei)
mi-e-lom
mie-luț
mier-lă
mil-le-fio-ri
mon-o-clu/mo-no-clu
mu-zoar
nă-i-mi
ne-vârst-nic
ne-vral-gi-e
new-yor-kez
nu-cle-i-nă
o-biect
ob-stru-a
ob-struc-ți-e
ob-ște
o-fi-ci-os
of-said
o-iș-te
ohm-me-tru
o-le-at
o-le-ic
ori-câ-te
o-ri-fi-ciu
or-to-cro-ma-tic
ort-o-gra-fic
os-te-ni-cios
pa-ra-gua-yan
pa-ro-nim/par-o-nim
pau-că
pa-u-li-a-nă
pau-pe-ri-za
Pă-cu-ra-riu
păs-trăv
pe-hli-van
pe-remp-to-riu
pi-a-ni-nă
pia-no
pia-țe-tă
pi-e-li-ță
pie-mont
pi-e-ta-te
pi-ni-on
piu-ne-ză/pio-ne-ză
plas-mă
ple-doa-ri-e
poan-so-na
po-di-um
por-ridge
por-te-bon-heur
post-tra-u-ma-tic
prea-ple-cat
preas-ti-mat/prea-sti-mat
pre-a-viz

pre-ju-di-ciu
pres-cri-e/pre-scri-e
pre-scur-ta
pre-so-punc-tu-ră
pres-pa-pier
pris-lop
pris-mă
prog-no-za/pro-gno-za
pro-gres
pro-mis-cu-u
punc-taj
pust-nic
Ro-ta-riu
re-a-si-gu-ra
rea-văn
re-gi-u-ne
Reichs-tag
re-pa-us
re-sorb-ți-e
ro-ckul
sa-cris-ti-e
sa-cro-sanc-tă
salv-gar-da
sanc-tu-ar
sang-vin
sa-u-nă
sau-vi-gnon
scua-ruri
scua-mă
seif
se-ism
se-quo-ia
ser-vice
sex-ap-peal
sho-cking
shet-land
simp-tom
sna-ckuri
soft-ware
splee-nul
spon-gi-os
su-biect
su-braț
știoal-nă
târg-șor
toa-le-tă
toas-turi
trais-tă
tran-sla-ta/trans-la-ta
trans-su-dat
trau-ler
trau-mă
troi-că
tro-i-ță
trust-men
trun-chi-a
u-ni-o-nist
va-cu-um
Va-si-li-u

ACCENTUL

acónt/acónto
acólo
acríbie
acríniе
adícă
adultér
áfin (arbust)
afín (rudă)
agorá (piață publică în Antichitate)
agóră (spațiu public)
aló/álo
amnistíe
ananghie
anóst/ánost
ántic/antíc
apéndice (adaos)
apendíce/apéndice (prelungire a intestinului)
atú, atúuri/ în jocul de cărți și atále
augúr
augúst (adj.)
áugust (luna)
austér

aústru
avárie
axílă/áxilă
bántu/bantú (adj. invar)
bébe/bebé
bébi
bolnáv
bólniță
botfór/bótfor
boxér (sportiv)
bóxer (rasă de câini)
butélie
caísă
cámfor
campánie
candíd/cándid (adj.)
cándida (ciupercă)
candidá (vb.)
caractér
călúgăriță
centáur
cólaps/coláps
coloníe (teritoriu, grup)
colónie (apă de...)
comándo, comándouri
cómis (rang boieresc)
comís (confiscare de bunuri)
dóctoriță
dúo/dúourí
dumínică
facsímil/facsimíl
fenomén
ferígă
filótim (adj.)
gângav/gângáv
gíngaș/gingáș
gaudeámus
glaucóm
gúlag
gúlaș
gulíe
húlpav
ianuárie
iguánă
imatúr
imobíl (nemișcat)
imóbil (imobiliar)
ipochímen
încotrová/încotróva
întrevedére
Jamáica
jílav/jiláv
líbero, liberóul
lógo, lógouri
máistru
mánager/manáger
máur
măgăriță/măgăríță
míjloc/mijlóc
míjloace/mijloáce
míriște
mirós
míster (s.m. angl.)
mistér, mistére
mobíl (deplasabil)
mobíl/móbil (jur.) adj.
mobíl, mobíluri (corpuri în mișcare, telefoane)
modă, módele, módelor
modél, modéle s.n.
modelór (s.m.)
módem/modém
modúl, modúle
mod, módul, móduri
mótrice
mótto, móttouri
mozáic (adj.)
mozaíc, mozaícuri (s.n.)
neútru adj.s.
nod, nódul, nóduri
nodúl, nodúli
nóră, nurói
odór, odoáre
ostróv, ostroáve
panaghíe
pápua adj. invar.
parcimoníe

paupér
Păcurăríu
pledoaríe
podóbie
precaút/precáut
precaúție
preríe
profésor/profesór
protéctor/protectór
prozodíe
rádar
recviém,recviémuri
regízor
róiște
rolfílm/rólfilm
sága
scrutín
sevér
spléndid
taxí
torpédo (cuplaj de bicicletă)
torpédo (salam)
torpedóu
tort, tórturi
tortúră, tortúri
tráfic/ trafic
trío, trióuri
tróică
tróiță
túmul
țărină (ogor)
țarină (soție de țar)
úric (adj.)
uríc s.n.
únic
vérmut
vérso, vérsoul
véselă (adj.)
vesélă s.
vestibúl (încăpere)
vestíbul (cavitate a urechii)
víking
vulturíță
zápis
zavístie
Agârbiceánu
B. Baláci
Barițiu
Bolliác
Brâncúși
Carageá
Caragiále
Catargíu
Cipáriu
Cârlova
Coșbúc
Dáicoviciu
Densușiánu
Faragó
Spiru Harét
Hógaș
Lipátti
Máior
Manolíu
Nottará
Rússo
Tonítza
Duíliu
Ileána/Ilénei/Ileánei
Ilárie
Isús/Iisús
Iúliu
María
Míron/Mirón
Napoleón
Rozália
Sofía
Ștefán/Ștéfan
Valéria
Vasilíu
C.
Cézar/Cáesar
Procúst
Séneca

NUME GEOGRAFICE

Álba Iúlia, Albei Iulia (G.D.)
América, Americi (pl.), Americii
Ammán
Ánkara
Baia Mare, Băii Mari (G.D.)
Beijíng (Bei-jing) inv. Pekin
Belarus/Bielorusia (Bie-lo-ru-si-a)
Beirút (Bei-rut)
Bicsadu - Oltului
Bixad (Covasna)
Bordeaux (bordelez loc.)
Brasília (capitală)
Brazilia (țară)
Búdapesta/Budapésta
Búziaș
Buhúși
Buénos Áires (Bue-nos Ai-res)
Caíro (Cairot)
Canbérra
Córdoba
Coreea, Corei (pl.) Coreei
Costa Rica, Costa Ricăi
Djakarta
Țara de Foc (Fuegian loc.)
Grenada (grenadian)
Guyana (guyanez)
Hélsinki
Istanbúl
Java (janavez)
Jamáica (Ja-mai-ca)
Lúgoj/Lugój
Mallórca, Mallorcăi (Ma-llor-ca)
Médiaș
Monáco/Monacó
München
Óttawa
Perú /peruan, peruvian (rar)
Sófia
Sevilla
Tókio (To-ki-o)
Tópliță
Ucráina (U-crai-na)
Vietnam (Viet-nam)
Zaír (Za-ir)

GRAFII

abdominal adj.
abominabil adj.
abrupt, abrupturi s.n.
abscisă
abțibild
acciză
achiesare
acvamarin
acont/aconto, aconturi/acontouri
adaos, adaosuri
addenda
adineaori/adineauri
agheasmă
aisberg
alandala
alică/alice, pl. alice
aldămaș
amploiat/amploaiat
anafór, anafoáre (vârtej)
anaforá, anaforále (raport)
anafóră/anáforă, anafore/anafore
anafură (pâine sfințită)
anagara, anagarale
angină, angine
antecameră (tehn.)
anticameră (cameră de așteptare)
antediluvian
apropó/apropóu
arac
argentifer
arpagic
arșic/ arșice
artefact
asparagus/ asparagușî
asterisc
așijderea/ așijderi

atât/ atâta
atriu/ atrium
atunci/ atuncea
ax/ axă, axuri/ axe (tehn. anat)
axă/ ax, axe (mat. fiz)
auriculă, auricule (pavilionul urechii)
auricul, auricule (compartiment) al inimii
bancnotă
bancrută
banner, bannere
basc/ bască, bascuri/ băşti (beretă)
basc, bascuri (adaos la îmbrăcăminte)
bască, băşti (albie, bluză, vestă)
bască (limbă), persoană
basc - basci / et.
batjocură, batjocuri
belarus/ bielorus
berbec/ berbeci
boccea, boccele
bolero, bolerouri (dans)
bolerou/bolero, bolerouri (vestă)
borceag
borviz
bordee s.f.
bordei, bordeie
boss (angl.)/ bos/ boşi
bravissimo
brasardă/brasarde
brizbiz/ brizbizuri
Buda/ Buddha
bulgăr/ bulgăre
brusture, brusturi
business, businessuri
busuioacă, busuioace (viţă de vie)
busuioc, s.m.
busuioc, busuioacă adj.
cafea espresso s.f. + s.n.
café - frappé s.n.
calamar/ calmar
calambur/ calambururi
cana/ canea, canale/ canele
carambol, caramboluri
caramelă, caramele
casierie
catharsis
cânepişte
cearşaf/ cearceaf
cementa/ cimenta (a trata dinţii)
cementa (a trata oţelul)
charismă
chebap
chermeză
chiftea, chiftele
chiulasă/ culasă
ciucure
clovn (inv.)/ claun
clubmen, clubmeni
cocon/cucon (fiu, prunc) (inv. reg.)
cocon (înveliş protector al unor animale)
cocsagâz (s.m.)
cocs (sorturi) cocsuri
cofeină/ cafeină
colind/ colindă (cântec)
concluziv (adj.)
confetti (s.f. pl.)
contralto (voce) s.n.)
cori/ cor (pojar)
corijent/ corigent
corrigenda s.n. pl.
corvadă/ corvoadă
corvetă (navă)
cromozom
crenvurst, crenvurşti
cvintă/ chintă (figură de scrimă, acces de tuse)
cvintă (interval muzical)
cvorum/ cvorumuri
daravelă/ daraveră
darămite/ darmite
deconspira
decrepitudine, - ii (G.D.)
dejurnă (adj. inv.)
delincvent
depănuşa
desagă, desagi
deszăpezi
detailist

detalia
disidenţă
dizenterie
dumiri/ dumeri
ecvestru
eczemă
erbacee
erbicid
erbivor
eprubetă (tub de sticlă)
epruvetă (eşantion)
eschimos, eschimoşi
eschimosă, eschimose
escroc
espadrilă
estima
estropia
eşichier (s.n.)
evlavie
excepta
exclama
expectativă
extravertit/ extrovertit
executa
exoteric (accesibil tuturor)
ezoteric (accesibil iniţiaţilor)
extorca
faienţărie, faienţării
fărâmătură
fierăstrău/ ferestrău
filigran
filosof/ filozof
firimitură
fisiune
flanelă
fluture
foarfecă, foarfeci
foitaj, foitaje
frânghie (sfoară)
frenghie (brocart)
frecţiona/ fricţiona
frecţie (masaj)
fricţiune (frecare, conflict)
fruct (s.n.)
frustra
fucsie
fumoar, fumoare
funeralii
funerar (adj.)
gablonz, gablonzuri
gabro/ gabrou
galanton
geacă, geci
genuflexiune
genuncher (reg,), genunchere (s.n.)
genunchieră (s.f.)
gheabă, ghebe (ciupercă)
ghebă, ghebe (manta)
graffiti
grafit (mineral)
grăunte, grăunţi
grăuncă, grăunţe
graur (s.m.)
greier
grizzly s.m. art. prizzly-i
halva
harţă
harbuz, harbuji
helveţian (epocă geologică)
hil, hiluri (anat.)
hilar (referitor la hil)
hilar/ ilar (hazliu)
hipocondru (regiune abdominală)
ipohondru (adj.)
ierarhic
ierbar
ierbos
igienă
iglită
importun (adj.)
importuna (vb.)
incarna/ încarna
incrusta
inopinat (adj.)
inoportun (adj.)
ipsos

Isus/ Iisus
itinerar/ itinerare
încorpora/ incorpora
încunoştinţa
îndeaproape
îneca
înot
jăratic
jneapăn, jnepeni
judocan/ judoka
jurisconsult
juvăţ, juveţe
juvete/ juveţi
lacs s.m. (peşte)
lax, lacşi, laxă, laxe (adj.) (laxativ)
lăcaş/ locaş (aşezământ)
lăicer/ lăvicer (reg.)
lăscaie/ leţcaie, lăscăi/ leţcăi
lefuşoară/ lefşoară
lebăr/ lebărvurst
lezmaiestate/ lezmajestate
lider
linoleum
locşor/ locuşor
machiaj
machiere
machieuză
machieur
magazioner
macrameu, macrameuri
maiestuos
maiou
marfar, marfare (tren)
marşarier
mănăstire/ mânăstire
mănuşă, mănuşi
micsandră
miscellanea s.n. pl.
molton
molură
muschetar/ muşchetar
mugur, muguri
murmur, murmure
namiază/ nămiază, nămiezi
nanghin/ nanchin
nacafa/ năcăfală, nacafale/ năcăfale
nonsens, nonsensuri
non-stop adj. adv.
novelă (jur.)
nuvelă (lit.)
obcină, obcini
onorar (onorific) adj.
odolean, odoleni
onorariu (retribuţie)
osmoză
paliativ
pampas/ pampa s.n.; s.f.
panariţiu
panel (lemn furniruit)
paner (coş)
panier (jupon) inv.
panoptic/ panopticum
parizer s.n.
pasienţă
paşte/ paşti (pâine sfinţită)
Paşte (sărbătoare pl. Paşti s.m. Sfintele Paşti s.n.)
patiser
păianjen, păianjeni
pătrat
pâinică, pâinici
pelerin (călător la locurile sfinte)
peregrin (persoană care călătoreşte mult)
peremptoriu
peremptiune (perimarea unei acţiuni juridice)
per pedes loc. adv.
per tu (prep + pr.)
picăţea/ picăţică, picăţele
pieptăn/ pieptene, piepteni
pietricică, pietricele
piuneză/ pioneză
pizza/ pizză, pizze
plămânărică/ plămânărea, plămânărele
plombagină
pocher/ poker
podbeal/ podbal
pogrom

porfir, porfire (rocă)
porfiră, porfire (purpură)
posttotalitar
preempţiune (în drept de)
premisă
preoteasă
prenadez
prerie
pretenţie
pricomigdală
pricopseală/procopseală
prim-viceprim-ministru
proră/provă
proroc
pulover
purice, purici
racket, racheţi
răchită, răchite
rămurea/ rămurică, rămurele
răzătură/ răsătură
rândunea, rândunele
rândunică, rândunici
recensământ, recensăminte
recreare (creare din nou)
recreere (odihnă)
reiat, reiaţi
reincarna/ reîncarna
rocker
rom/rrom (persoană)
rovinietă
rucsac
salopetă
sanda, sandale
sandvici/ sendviş
sanguină (creioane, desene)
sangvin
sarma, sarmale
satin
schimnic/ schivnic
seceră, seceri
seringă, seringi
service, service-uri
sfială
sfiicios
sfiiciune
sfiire
sfios
siamez adj.
simeză, simeze s.f.
smalţ
snop
solar (seră)
solariu (spaţiu pentru băi de soare)
speze f.f. pl. (cheltuieli)
stras/ ştras
svastică, svastici
şniţel
şoarece
şoricar (câine)
şorecar (pasăre)
ştachetă
ştecăr, ştecăre
tamariscă
tapiserie (broderie, ţesătură)
tapiţerie (partea tapiţată)
tedeum (serviciu religios)
Te Deum (imn religios)
tobogan/ topogan
tocsin (clopot de alarmă)
toxic, toxice s.n.
toxină, toxine
tumoare/ tumoră, tumori
turturea/ turturică, turturele
tusşase
ţigară/ ţigări
ţigaret (portţigaret)
ţigaretă (ţigară)
ţipirig (plantă s.m.)
ţipirig (substanţă) s.n.
ţurţur, ţurţuri
ulcea/ ulcică, ulcele
urcior (vas de lut, infecţie la ochi)
ultrascurt adj.
vacs
vagonet; vagonete
vasăzică; carevasăzică

vaselină
văcsui
vot, voturi
votum (ofrandă, dorință)
vatelină
vâlcea/ vâlcică, vâlcele
vergă, vergi (bară de susținre)
vergea (nuia, gratie)
veșteji
votcă/ vodcă
zâzanie (discordie)
zbârli/ zburli
zenana s.f.
zizanie/ zâzanie (plantă)
zepelin, zepeline (dirijabil)
Zeppelin s.p.
zgriptor
zgripturoaică
zlătar

CUVINTE COMPUSE; GRUPURI SINTACTICE LIBERE

apă - albă (cataractă) s.f.
apă de colonie s. + prep. + s
apă de var s.+ prep. + s.
apă - grea s.f.
apă - neagră (glaucom) s.f.
apă minerală s.f. + adj.
apă oxigenată s.f. + adj.
apă plată s.f. + adj.
apă tare s.f. + adj.
bine - credincios
bine - crescut (cuviincios)
bine crescut (dezvoltat bine)
bine - cunoscut (celebru)
bine cunoscut (știut bine)
bineînțeles (desigur)
bine înțeles (priceput bine)
bine mirositor
bine - venit (oportun, agreat)
bine venit (venit cu bine)
bubă - neagră (dalac)
bube - dulci (herpes)
bună - credință
bună - creștere (politețe)
bună creștere (dezvoltare bună)
bună - cuviință
bună dimineața (formulă de salut)
bună seara, bună ziua
bună purtare (comportament bun)
bunăstare (prosperitate)
bună stare (stare bună)
cu bună știință
bună voie (veselie)
de bunăvoie (loc. adv.)
bun - gust
bun gust (gust bun)
bun - plac (arbitrar)
bun - platnic, bun - platnici
bun - rămas (adio) s.n.
bun simț (intuire)
bun - simț (decență)
bun venit (un venit bun)
cafea espresso sf. + s.n.
cafe - bar s.n. (cafe - baruri)
café - concert s.n.
café - frappé s.n. (café-frappé-uri)
caiet - program
capră - de -munte
capră - neagră (sălbatică)
corb - albastru (pasăre)
corb-de-mare (pasăre)
corb-de-noapte (pasăre)
crin-de-mare (animal) s.m.
crin-de-pădure (plantă) s.m.
crin-galben (plantă) s.m.
gândac-de-Colorado
gândac-de-mai
gândac-negru
găină-de-apă (lișiță)
găină-sălbatică
liber-arbitru s.n.
liberă practică
liberă trecere
liber consimțământ
liber-cugetător, liber-cugetători

liber-profesionist
liber schimb adj. + s
liber-schimbism s.n.
liber-schimbist adj.
prim ajutor (ajutor medical imediat)
primă-doamnă, primei-doamne
primadonă
prim-balerin, prim-balerini
prim-plan, prim-planuri
de prim rang (loc. adj.)
prim-solist, prim-soliști
prost-crescut (needucat)
rămas-bun s.n.
răufăcător
rău-platnic, rău-platnici
răuvoitor, răuvoitori
rea-credință, relei-credințe
rea-voință (relei-voințe)
sânge-rece (calm)
sânge rece s.n. + adj.
suscitat (provocat)
sus-citat (citat mai sus)
sus-menționat
sus-numit
sus-zis
sus-pus

SUBSTANTIVUL. FORME DE PLURAL

albuș, albușuri
agoră, agore
ambient, ambienturi
amiază, amiezi
angiom, angioame
anacolut, anacoluturi
aragaz, aragaze
arcă, arce
aripă, aripi
arșic, arșice
arvună, arvune
artefact, artefacte
atlaz, atlazuri
aut, auturi
avers, aversuri
aviz, avize
avatar, avataruri
axion, axioane
balangă, bălăngi
bordee, bordeei (g,d)
bordei, bordeie
bragă, brăgi
caiac, caiace (barcă de sport)
caic, caice (barcă cu vele, luntre)
cadă, căzi
camee, camee, cameei (g.d.)
la fel, cornee, dispnee, dulcinee
onomatopee, palmacee, pinacee
caleașcă, calești
cange, căngi
canal, canale
carioca, carioce (dans, instr.muz)
cariocă, carioci (creion)
canaf, canafuri/canafi
cătană, cătane
cătușă, cătușe
cârjă, cârje
căpșună, căpșuni/căpșune
cocoloș, cocoloașe/cocoloși
copertă, coperte/coperți
caro, carale/carouri (culoare la cărțile de joc)
carou, carouri
cerdac, cerdace/cerdacuri
cernoziom, s.n. cernoziomuri (sortim.)
chibrit, chibrituri
ciomag, ciomege
clină, cline (pantă)
cojoc, cojoace
colărez, colărezi
colos, coloși
colin, colini (cracă reg.)
colină, coline (delușor)
conciliabul, conciliabule
coardă, coarde/corzi
cortel, corteluri/cortele (umbrelă)
cortel, corteluri (haină)
cotidian, cotidiene (ziar)
covată, coveți

credință, credințe
cuant, cuantumuri
cumpănă, cumpene
debușeu, debușee/debușeuri
diametru, diametre
dog, dogi
doge, dogi
esofag, esofage/esofaguri
eșafod, eșafoduri
ev, evuri/evi
extras, extrase
falangă, falange
fedeleș, fedeleșuri/fedeleșe
gălușcă, găluști/găluște
geacă, geci
ghiont, ghionturi/ghionți
ghioc, ghioci (albăstrea)
ghioc, ghiocuri (melc)
glaucom, glaucoame
grâu, grâne/grâie (semănătură, lan)
grâne s. n. pl. (cereale)
grâu s. m. (cereală)
hamac, hamacuri/hamace
hidrant, hidranți
hotel, hoteluri
hipodrom, hipodromuri
indice, indici
indiciu, indicii
izlaz, izlazuri
îndreptar, îndreptare
îndreptare, îndreptări
jantă, jante
jerseu, jerseuri/jersee
jeans/jeanși s.m.pl.
jenă, jene
jneapăn, jnepeni
joben, jobene
juvăț, juvețe
kitsch, kitsch-uri
labirint, labirinturi
letopiseț, letopisețe
libret, librete
lighean, ligheane/lighene
lipom, lipoame
lișiță, lișițe
logo, logouri
lojă, loji
lotcă, lotci
lustru, lustri (interval de timp)
lux, lucși (unitate de măsură)
madrigal, madrigale/madrigaluri
maghiran, maghirani
mall, malluri (angl.)
maraton, maratonuri/maratoane
maree, maree
marjă, marje
marmură, marmure/ marmuri
marșrut, marșrute
maslu, masluri/masle (slujbe religioase)
maxim, maximuri
maxi-taxi, maxi-taxiuri
mărgean, mărgeanuri
mătușică, mătușele/mătușici
mătușicăi/mătușichii/mătușicii (g. d.)
melopee, melopei
mertic, mertice/merticuri
miom, miomuri/mioame
mir, miruri (ulei de sfințit)
mină, mire
mire, miri
monolog, monologuri
moschee, moschei
motel, moteluri
motto, mottouri
mreajă, mreje
năframă, năframe
năpastă, năpaste
năsică, năsici, năsicii (g. d.)
neputință, neputințe
nivel, niveluri/nivele (înălțime, stadiu, treaptă)
nivelă, nivele (instrument)
noroc, noroace
nucleu, nuclee/nuclei
oaste, oști
obște, obști
ochean, ocheane (instrument)

ocheană, ochene (pește)
ocină, ocini
ole, ole-uri (dans)
omletă, omlete
onor, onoruri
opt, opturi
opaiț, opaițe
orătanie, orătănii
ornic, ornice
orz (bob/lan), orzuri (sorturi)
oarze (lanuri)
ostrov, ostroave
ou, ouă (ouăle, ouălor)
ovăz (bob/lan de ovăz) s.n.
lanuri/ oveze
padină, padini
pagină, pagini
pager, pagere
palancă, palănci
palee, palee
palincă, palinci (sorturi, porții)
palindrom, palindromuri
palimpsest, palimpseste
palmares, palmaresuri
paloare, palori
pampers, pamperși
panaceu, panacee
pantalon, pantaloni
panteon, panteonuri
paparazzo, paparazzi
papară, papare/păpări
papă, papi, papei (g. d.)
papă, (mâncare) papei (g. d.)
papir, papire (foaie de hârtie)
papirus, (material pentru scris)
papirusuri (manuscrise)
papură, papuri
paradă, parade
parafină, parafine
parapet, parapete
parbriz, parbrize
pardesiu, pardesie
parloar, parloare
pașă, pași, pașei (g. d.)
paște/paști (pâine sfințită) s.f. pl.
Paște, pl. Paști (m.) Sfintele Paști (n.)
patimă, patimi
pavăză, paveze
pavoaz, pavoaze
pănușă, pănuși
pârâu, pâraie
penteleu, penteleie
periplu, periple
pervaz, pervazuri
pesmet, pesmeți
piață, piețe
piază, pieze
piele (g.d.) pielii / (animale) pieii, pl. piei
piersică, piersici
pipirig, pipirigi
piroșcă, piroști
piuă, pive
plajă, plaje
planșă, planșe
plonjeu, plonjeuri (acțiuni/ plonjee (taluzuri)
ploscă, ploști
podișcă, podișți
poiană, poieni
poncif, poncifuri/poncife
portmoneu, portmonee
porumb, porumbi (plantă, știulete, pasăre)
porumb, porumburi (semănătură, lan)
porumbiște, porumbiști
postură, posturi
potcă, potce
poteră, poteri
praz, praji
prăjină, prăjini
prăsilă, prăsile
pricaz, pricazuri
prisacă, prisăci
prislop, prosloape
pristol, pristoluri
prișniț, prișnițe
protocol, protocoale
pubis, pubisuri/pubise (oase)
puseu, puseuri

rapid, rapide
rastel, rastele
răsplată, răsplăți
rățușcă, rățuște
râset, râsete
râvnă, râvne
râșniță, râșnițe
râpă, râpi/ râpe
reazem, reazeme
rebo, rebouri
recif, recife
recordmen, recordmeni
refren, refrene
relief, reliefuri
remarcă, remarci
repaus, repausuri
reportofon, reportofoane
reșou, reșouri
rezon, rezoane
ricină, ricine
ricoșeu, ricoșeuri
ricșă, ricșe (trăsurică)
rișcă, riște (cârciumă)
rictus, rictusuri
riflu, rifluri
rigoare, rigori
robinet, robinete/robineți
rogoz, rogozuri
rohatcă, rohătci
rond, ronduri /(mișcări ale piciorului) ronde
rubașcă, rubăști
rujă, ruje/ruji
rumoare, rumori
safari, safariuri
safir, safire
salsa, salse
sarcom, sarcoame
sare, sării (g. d.), pl. săruri (chim.)
sarică, sarici
scorer, scoreri (persoană)
scorer, scorere (obiect)
seif, seifuri
seminar, seminare
sentință, sentințe
setcă, setci
sfadă, sfezi
sfară, sfare (fum)
silă, sile (constrângeri)
silicon, siliconi (s. m.)
siminoc, siminoci (s. m.)
simplon, simploane
simptom, simptome
simulacru, simulacre
sinagogă, sinagogi
sindrom, sindroame
slogan, sloganuri/slogane
soartă, sorți (g.d.) sorții (în exp. și soartei)
sorț, sorți (zar)
speculă, specule
spondeu, spondei/spondee
sprijin, sprijine
staroste, starosti
strat, straturi/ (geol.) strate
subordin, subordine (subdiviziune a unui ordin)
subordine, subordini (subordonare)
suvenir, suvenire
șalău, șalăi
șarjă, șarje
șarm, șarmuri
șicană, șicane
șindrilă, șindrile
șiră, șire
șiret, șireturi
șotron, șotroane
șură, șuri
talangă, tălăngi
talaz, talazuri
talisman, talismane
tăpșan, tăpșane
tărâm, tărâmuri
tătarcă, tătarce/tătărci
templu, temple
tenismen, tenismeni
tijă, tije
tocsin, tocsine
topaz, topaze

transă, transe (stare psihică)
trepied, trepiede
trident, tridente
trocar, trocare (instrument)
trofeu, trofee
troheu, trohei
troiță, troițe
trudă, truđe
tunel, tuneluri/tunele
turbă, turbe
turnir, turniruri
tutore, tutori
țărancă, țărănci
țigancă, țigănci
țintirim, țintirimuri/țintirime
uluc, uluce (jgheab)
ulucă, uluci (scândură)
vaccin, vaccinuri (preparat medical
vaccină, vaccine (boală)
vagonet, vagonete
vapor, vapoare (navă)
vapori (aburi pl.)
varieteu, varieteuri
vână (vas sangvin, tendon, gambă, film,
pânză de apă, nervură) vine
vânj, vânji (plantă)
veghe, veghi
venă, vene
ventil, ventile
vergă, vergi (bară de susținere)
vergea, vergele (nuia, gratie)
versant, versanți
vertij, vertijuri
vină, vini
vineri, vineri
voiaj, voiajuri/voiaje
vrabie, vrăbii
vrajbă, vrajbe
vrej, vrejuri
zamfir, zamfire (safir)
zamfiră, zamfire (pasăre)
zăplaz, zăplazuri

NUME DE PERSONALITĂȚI

Athanasiu; Jean
Baconsky, Anatol
Frunzetti; Ion
Galaction, Gala
Gusty, Paul
Jiquidi, Constantin
Kretzulescu, Nicolae
Michăilescu, Ștefan
Micu - Klein
Millo, Matei
Pascaly, Mihail
Peltz, Tia
Philippide, Alexandru
Ronetti - Roman
Rosetti, Alexandru
Saligny, Anghel
Stephănescu, George
Tell, Christian
Zotta Mihai
Zambaccian, Krikor
Zanne, Iuliu

ANGLICISME

babysitter (bebisităr)
badminton (bedminton)
baseball (beisbol)
blazer (bleizăr)
bluejeans (bluginz) (angl./blugins/ rom.)
blues (bluz)
bluff (blaf)
bodyguard (bodigard/badigard)
bowling (bauling)
bradford (bredford)
break (brec, auto)
breakfast (brecfăst)
building (bilding)
bungalow (bungalou)
business (biznis, afacere)
casting

cheeseburger (cizburgăr)
charter (čartăr)
cherry - brandy (ceri brendi)
copyright (copirait)
dancing (densing)
dandy (dendi)
desing (dizain)
designer (dizainăr)
fairplay (ferplei)
feedback (fidbec)
flash (fleş)
globe - trotter (globtrotăr)
groggy (groghi)
hobby (hobi)
holdup (holdap)
jacuzzi (gjacuzi)
joker (ğocăr)
jogging (ğoghing)
ketchup (chečap)
know - how (nău hau)
leasing (lizing)
living - room (living-rum)
management (meniğment/manağment)
milady (miledi)
outsider (autsaidăr)
pick-up (picap)
play-back (pleibeç)
playboy (pleiboi)
player (pleiăr)
porridge (porič)
ranch (renč)
rummy (römi/romi)
scotch (scoci)
shetland (şetlănd)
shocking (şoching)
skateboard (scheitbord)
skinhead (schinhed)
software (softuer)
speech (spič)
spleen (splin)
stewardesă (stiuardesă)
sticks
striptease (striptiz)
sulky (salchi)
swing (suing)
tweed (tuid)
twist (tuist)
weekend (uichend)
western (uestărn
whisky (uischi)

GERMANISME

baedeker (bedecăr)
bitter (bităr)
Blitz Krieg (blitkrig), război-fulger
diesel (dizăl)
föhn (fön)
greisen (graizăn)
Gestapo (ghestapo)
führer (fürăr)
lied (lid)
lohn (lon)
Kronprinz (cronprinţ)
Kitsch (chič)
minnesang (minezang - lirică de curte)
röntgen (rontghen)
Reichstag (raihstag)
singspiel (zingspil - operă)
Siemens (zimăns)
Simmenthal (zimăntal)
Zeppelin (ţepelin)

UNITĂŢI FRAZEOLOGICE DE ORIGINE LATINĂ

ab antiquo (din vechime, de demult)
ab initio (dintru început)
ab irato (la mânie)
ab ovo (de la începutul începuturilor)
a contrario (prin opoziţie)
acta, non verba (fapte nu vorbe)
ad calendas graecas (niciodată)
ad gloriam (pentru glorie)

ad - interim (care ţine locul titularului, provizoriu)
ad - hoc (pentru acest scop, de circumstanţă)
ad libitum (după plac, după voia cuiva)
ad litteram (literă cu literă)
alma mater (mamă hrănitoare)
carpe diem (bucură-te de ziua de azi)
cui bono (la ce bun)
cum grano salis
curriculum vitae (cursul vieţii)
de facto (de fapt)
de jure (de drept)
ex abrupto (dintr-o dată)
ex aequo (la egalitate)
ex cathedra (de la catedră)
exempli gratia (de exemplu)
ex officio (din oficiu)
expressis verbis (în termeni expliciţi)
ex professo (cu competenţă)
in extremis; in extenso (pe larg)
honoris cauza (pentru onoare)
habeas corpus (drept care garantează libertatea individuală şi protejează împotriva arestării arbitrare)
mea culpa (e vina mea)
magna cum laude (apreciere superlativă la trecerea unui examen, cu cele mai mari laude)
mixtum compositum (amestec artificial şi nereuşit)
modus vivendi (mod de a trăi)
nota bene (ia seama bine, observă, notează)
persona non grata (persoană indezirabilă)
primus inter pares (primul între egali)
pro domo sua (pentru casa sa)
quid pro quod (unul în locul altuia)
rara avis (pasăre rară)
restitutio in integrum (reparaţie integrală)
statu-quó (stare care a existat mai înainte, care se menţine şi în raport cu care se apreciază efectele unui tratat)
sine die (fără zi hotărâtă)
sine qua non (fără de care nu se poate)
sui-generis (unic în felul său, particular)
sponte sua (de la sine, din proprie iniţiativă)
stricto sensu (în sensul strict)
tabula rasa (tablă ştearsă, azi a şterge cu buretele trecutul)
tale quale (neschimbat, aşa cum este)

ITALIENISME

allegretto (adv.)
Arlecchino (personaj literar)
bravissimo
capriccioso (capriciozo) (cu schimbări de ritm)
calcio-vecchio (gen de tencuială
commedia dell`arte
concerto grosso (compoziţie muzicală de virtuozitate)
con anima
con brio (în muzică - cu vervă, cu însufleţire)
con moto (indicaţie muzicală)
da capo al fine
dolcissimo
dolce farniente (plăcută trândăvie)
fortissimo (foarte tare)
generalissimo (comandant suprem al forţelor armate)
intermezzo (divertisment muzical intercalat într-o reprezentaţie teatrală; mică piesă instr.)
mezza-voce
mezzo-forte
mezzo-piano
mezzosoprană (zz pronunţat ţ)
pianissimo
pizzicato
pizzerie
sotto-voce
staccato
tempi passati - timpuri trecute
tutti frutti

UNITĂȚI FRAZEOLOGICE DEVENITE CLIȘEE INTERNAȚIONALE

Arca lui Noe - corabia lui Noe
Călcâiul lui Ahile - partea vulnerabilă, latura slabă a unei persoane, a unui lucru
Mărul lui Adam - nodul gâtului
Mărul discordiei - cauza neînțelegerii sau a dușmăniei dintre mai multe persoane
Oul lui Columb - problemă pe care cineva o rezolvă în mod foarte simplu, deși anterior părea foarte complicat și fără soluție
Nodul gordian - dificultate extrem de mare, greu sau imposibil de rezolvat
Turnul de fildeș - expresie prin care se redă izolarea de viață a unui intelectual
Sabia lui Damocles - pericol care amenință în orice moment
Fata morgana - tip de miraj în regiunile călduroase
Firul Ariadnei - firul care i-a arătat cale de întoarcere din labirint, fir călăuzitor

FORME DE PLURAL - omonime parțiale -

accident - accidenți (semn muzical)
accident - accidente (întâmplare)
activ - activuri (grup de activiști)
activ - active (bunuri)
acces - accesuri (intrare)
acces - accese (atac, izbucnire)
arc, arce (porțiune de curbă)
arc, arcuri (resorturi)
bandă, bande (grup)
bandă, benzi (fâșie)
bar, bari (unitate de măsură)
bar, baruri (local, spațiu de joc)
bigă, bigi (macara)
bigă, bige (car roman)
brac, braci (câine)
brac, bracuri (rest, deșeu)
buton, butoni (nasturi)
buton, butoane (comutator)
calcul, calculi (piatră)
calcul, calcule (socoteală)
cană, cane (plantă)
cană, căni (vas)
capitul, capituli (corp/ adunare de canonici)
capitul, capitule (inflorescență)
car, cari (insectă)
car, care (vehicul)
car, caruri (parte a mașinii de scris)
caval, cavale (fluier)
caval, cavaluri (șănțulețe)
cenușar, cenușari (copist, arbore)
cenușar, cenușare (urnă, cutie, atelier)
cer, ceri (arbore)
cer, ceruri (boltă cerească)
clin, clini (element de croitorie)
clin, clinuri (unealtă, petic de pământ)
coc, coci (bacterie)
coc, cocuri (pieptănătură)
cocă (copil, aluat) cocăi (g.d.)
cocă, coci (parte a unui avion)
colon, coloni (persoană, monedă)
colon, colonuri (parte a intestinului)
colț, colți (dinte, dantelă, șuviță)
colț, colțuri (unghiuri, extremitate
complex, complexe (tendință de comportare)
complex, complexuri (construcție)
cornet, corneți (plantă, persoană)
cornet, cornete (recipient, instrument)
cornet, corneturi (deal, pădure, steag de cavalerie)
cornișor, cornișori (plantă, varietate de struguri)
cornișor, cornișoare (corn, colț mic)
corp, corpi (porțiune de materie, substanță)
corp, corpuri (trup, obiect, unitate)
cot, coate (articulație)
cot, coturi (meandră, tub)
cot, coți (unitate de măsură)

curent, curenți (mișcare de aer a mării)
curent, curente (mișcare artistică de idei)
extrem, extremi (termen al unei proporții)
extrem, extreme (limită a unei funcții)
fapt, fapți (omidă, plantă)
fapt, fapte (acțiune)
fapt, fapturi (farmec, vrajă)
flagel, flageli (bot., zoo)
flagel, flageluri (bici, calamitate)
fus, fuse (unealtă de tors)
fus, fusuri (..... geogr, tehn. arhit. mat)
ghiveci, ghivece (vas)
ghiveci, ghiveciuri (mâncare)
index, indecși (deget)
index, indexuri (listă)
jap, japi (bătrân)
jap, japuri (distanță)
județ, județi (primar, judecător)
județ, județe (judecată, unit. adm.)
jur, juri (jurat)
jur, jururi (jurământ)
lin, lini (pește)
lin, linuri (vas)
lob, lobi (parte a unui organ, elem de constr.)
lob, loburi (lovitură de tenis)
maică, maici (călugăriță)
maică, maice/ maici/ maicei/ maicii/ maichii (g.d.) (mamă)
master, masteri (absolvent de masterat)
master, mastere (masterat)
matineu, matinee (spectacol)
matineu, matineuri (capot)
membru, membri (persoană)
membru, membre (anat.)
miez, miezi/ mieji (miezul nucii)
miez, miezuri (interior al unei forme de turnătorie)
mim, mimi (actor)
mim, mimuri (comedie)
mops, mopși (câine)
mops, mopsuri (clește)
mosc, moști (mamifer)
mosc, moscuri (substanță)
nadă, nade (momeală)
nadă, năzi (înnăditură)
obol, oboli (monedă)
obol, oboluri (contribuție)
obraz, obraji (parte a feței)
obraz, obraze (față, persoană, rang)
ocol, ocoluri (mișcare)
ocol, ocoale (împrejmuire, unitate adm.)
odor, odoare (ob. de preț)
odor, odoruri (miros)
olac, olaci (sol)
olac, olace (poștalion)
olan, olani (monedă)
olan, olane (piesă din argilă)
oloi, oloiuri (ulei)
oloi, oloaie (oală mare)
omucid, omucizi (ucigaș de om)
omucid, omuciduri (asasinat)
omușor, omușori (omuleț)
omușor, omușoare (uvulă)
ort, orți (monedă)
ort, orturi (abataj)
papion, papioni (rasă de câini)
papion, papioane (cravată)
pară, pare (flacără)
pară, pere, (fruct)
pas, pași (mișcare)
pas, pasuri (trecătoare)
piept, piepți (parte a îmbrăcămintei toracele ca aliment penajul de pe torace)
piept, piepturi (torace, povârniș, promontoriu, piesă la strung)
piton, pitoni (șarpe)
piton, pitoane (piron)
plasă, plase (împletitură, împărțirea adm.)
plasă, plese (fel de mâncare reg.)
porumbar, porumbari (arbust, pasăre)
porumbar, porumbare (pătul, adăpost pentru porumbei)
pristav, pristavi (vătaf, crainic/ ispravnic)
pristav, pristavuri (poruncă) înv.
râs, râși (animal)

râs, râsuri (acțiune)
resort, resorturi (arc)
resort, resoarte (sector)
roată, roți (cerc) roate (expresii)
roată, roate (unitate militară)
rug, rugi (plantă)
rug, ruguri (grămadă de lemne)
segment, segmenți (tehn.)
segment, segmente (porțiune, fragment)
sol, sol (notă muzicală)
sol, soli (emisar, monedă, soluție)
sol, soluri (stratul superior, suprafața pământului)
son, soni (unitate de măsură)
son, sonuri (sunet, ton)
soră, surori (rudă) surorii (g.d.)
soră, surori, sorei (g.d.) (infirmieră)
sorb, sorbi (arbore)
sorb, sorburi (vârtej de apă, vânt, piesă metalică)
spor, spori (biologie)
spor, sporuri (progres, belșug, majorare, supliment)
stat, state (de plată, tabel, țară)
stat, staturi (înălțime)
surghiun, surghiuni (exilat)
surghiun, surghiunuri (exil)
șah, șahi (pesoană)
șah, șahuri (joc)
șerpar, șerpari (pasăre)
șerpar, șerpare (chimir, reg.)
șip, șipi (pește)
șip, șipuri (sticlă, reg.)
șpan, șpani (titlu nobiliar)
șpan, șpanuri (așchie)
șleau, șlei (ulm)
șleau, șleauri (drum de țară)
șpiț, șpiți (câine)
șpiț, șpițuri (unealtă, ornament, vârf)
tălpig, tălpigi (încălțăminte)
tălpig, tălpige (pedală la războiul de țesut sau la sanie)
tei, tei (arbore)
tei, teie (fibră)
termen, termeni (cuvânt, monom)
termen, termene (dată, interval de timp)
timar, timari (tăbăcar)
timar, timaruri (lot de pământ)
timbru, timbre (imprimat)
timbru, timbruri (proprietate a unui sunet)
timp, timpi (fază)
timp, timpuri (interval, categorie gramaticală)
tip, tipi (ins)
tip, tipuri (obiect, personaj)
ton, toni (pește)
ton, tonuri (sunet, tonalitate, intonație, atmosferă, nuanță)
tușă, tușe (piesă, limită, mod de a aplica culoarea, lovitură la scrimă)
tușă, g.d. tuși
țăndărică, țăndărele (așchie mică)
țăndărică, țăndărică (om mic de statură)
țeapă, țepi (par, așchie)
țeapă, țepe (înșelăciune)
țelină, țeline (plantă)
țelină, țelini (pământ nelucrat)
țol, țoli (unitate de măsură)
țol, țoluri (velință)
umăr, umeri (parte a corpului, a unui obiect)
umăr, umere (umeraș)
var, vari (unitate de măsură)
var, varuri (sorturi)
vară, vere (rudă)
vară, veri (anotimp)
vargă, vergi (nuia)
vargă, vărgi (dungă)
vioară, vioare (plantă)
vioară, viori (instrument)
vis, visuri (aspirație)
vis, vise (imagine din timpul somnului)
virus, viruși (program de calculator)
virus, virusuri/viruși (agent patogen)
zăvod, zăvozi (câine)
zăvod, zăvoduri (așezare)
zefir, zefiri (vânt)
zefir (țesătură), zefiruri (sorturi)

N. AC	G. D.
bunică, bunici	bunicii
bunică-mea	bunică-mii (-tii, -sii)
duducă, duduci	duducăi/ duducii/ duduchii
lelică	lelicăi/lelichii
mămică, mămici	mămicăi/ mămicii/ mămichii
mămițică	mămițicăi/ mămițichii
mămucă, mămuci	mămucăi/ mămuchii
mămulică, mămulici	mămulică/ mămulicii/ mămulichii
mătușică, mătușele/ mătușici	mătușicăi/ mătușichii/ mătușicii
nășică, năși	nășicii

SUBSTANTIVE MASCULINE TERMINATE ÎN -ă

N. AC	G. D.
agă, agi; aga	agăi
bădică, bădici	bădichii/ bădicăi
bade - badea	badei / lui badea
neică - neica	neichii/ lui neica
papă, papi, papa	papei
papá (fr.)	lui papá
pașă, pași, pașa	pașei
popă, popi, popa	popii
taică, taica	taichii/ lui taica voc. taică
tată, tați, tata, tatăl	tatei/ lui tata/ tatălui
vlădică, vlădicii	vlădicăi/ vlădicii/ vlădichii

SUBSTANTIVE TERMINATE ÎN -ie sau - iune

aberație	concesie
abnegație	concesiune
absoluțiune	concizie
adiție	conversie (recalificare)
adjudecație (inv.)	conversiune (schimbare)
adjurație (livresc)	convulsie
admisie	detenție
aducție/ aducțiune	direcție (orientare în spațiu, sistem mecanic)
atenție	direcție/direcțiune (conducerea unei instituții)
atracție	divizie
audiție	diviziune
comisie	emisie (emitere)
comisiune (comitere a unei infracțiuni)	

emisiune (program radio sau TV)
fracție
fracțiune
funcție (mărime variabilă, rol ocupație)
funcție/ funcțiune
glaciație/ glaciațiune
imaginație
incursiune
incubație
inflamație
inspecție
inscripție (text gravat)
inscripțiune (înscriere, înregistrare)
inversie (fiz bio.)
inversiune (ling. mat. med.)
invocație
migrație
migrațiune inv.
obligație
obligațiune
penúrie/ penurie
progresie
porție
porțiune
posesie (deține)
posesiune (teritoriu)
precizie (exactitate)
preciziune (precizare)
permisie
permisiune
reacție
reacțiune
rație
rațiune
secție
secțiune
stație
stațiune
transmisie / transmisiune (transmitere (mecanism)
transmisiune (mil. jur/ trupe de transmisiuni; trecerea unui bun, drept de la o persoană la alta)
variație
variațiune
vocație

SUBSTANTIVE NEUTRE (FORME DE PLURAL)

airbag, airbaguri; aisberg, aisberguri
aerodrom, aerodromuri; hipodrom
atuu, atuuri; reziduu, tabuu
bleu, ble-uri (fr. eu pron ö)
bordei, bordeie; condei, grindei, mujdei, retevei
braț, brațe
brâu, brâie (cingătoare, parte a corpului, ornament, șir)
brâu, brâuri (dans)
briceag, bricege; ciomag, ciomege; toiag, toiege
bufet, bufete
caró, carale/ carouri
carou, carouri; cargou, ferodou, macrou, maiou, mantou, rondou, sacou, bolerou/bolero (vestă)
cămin, cămine (instituție, casă părintească)
cămin, căminuri (sobă, cuptor, vatră, horn, acces subteran)
ciubăr, ciubere
clișeu, clișee; alizeu, apogeu, ghișeu, mausoleu, matineu, planșeu, portmoneu, traseu, trofeu, releveu

chibrit, chibrituri; cablu, albuș, iureș, obicei, șiret, sfârșit (loc pe sfârșite)
creier, creiere (persoană, element conducător)
crezământ, crezăminte; recensământ, zăcământ
cvartal, cvartale
cvorum, cvorumuri
decalog, decaloguri
decolteu, decolteuri; antreu, cupeu, careu, defileu, drajeu, deșeu, fileu, neglijeu, panseu, puseu, rateu, ricoșeu, soleu, separeu, tușeu, voleu
degradé, degradeuri; lamé, soté, piuré
diametru, diametre
divan, divane/ divanuri (canapea fără spătar)
domino, dominouri; embargo, indigo, maro, rondo, rebo
escalop, escalopuri
eșafod, eșafoduri
evantai, evantaie
etimon, etimoane; escadron, flegmon, foileton, frison, granulom, glaucom, gudron, hematom, jargon, jeton, lexicon, manșon, plonjon, reportofon, tendon, sarcom, șampon
fătoi, fătoaie
fedeleș, fedeleșuri/ fedeleșe
felegean, felegene
femur, femururi
feredeu, feredeie; curcubeu, lepedeu, meredeu, penteleu, resteu, zmeu (jucărie)
fetiș, fetișuri
fierăstrău/ferăstrău, fierăstraie/ferăstraie; vătrai
flagel, flageluri (bici, calamitate); bordel, hotel, motel
flaut, flaute
foraibăr, foraibăre
gârbaci, gârbace
genom, genomuri
iarmaroc, iarmaroace
ibric, ibrice
iglu, igluuri
itinerar, itinerare
laménto, lamentouri
lógo, lógouri, mambo
mormânt, morminte
mielom, mieloame/ mielomuri
muncel, muncele; muscel
pact, pacte
mulineu, mulineuri
portbebé, portbebéuri
potpuriu, potpuriuri
priboi, priboaie; altoi

protocol, protocoale, rotocol
referendum, referendumuri; memorandum, ultimatum
rod, roade
scheaun, scheaune
sólo, sólouri
şopot, şopote
ţiclău, ţiclăuri
vacuum, vacuumuri
vârtej, vârtejuri
véto, vétouri
vídeo, vídeouri
zbucium, zbuciumuri
zéro, zeróuri; rádio, radióuri

FORME DE GENITIV - DATIV

acnee (sg. pl.)	acneei

- forme identice: apnee, azalee, camee, corifee, cornee, diatomee, drupacee, dulcinee, liliacee, limnee, maree, odisee, onomatopee, orhidee, polipnee, solanee, tranşee

acrinie	acrinii/ art. acriniei

- forme identice: aducţie, admisie, alegorie, câmpie

alee	alei/ art. aleii

- forme identice: idee, epopee, melopee, moschee, trahee

agheasmă	aghesmei
aloe	aloei
blândeţe	blândeţii
brânză	brânzei
boare	boarei
boemă	boemei
cange	căngii
candoare	candorii

forme identice: ardoare, dogoare, eroare, grandoare, impudoare, licoare, fervoare, oroare, paloare, răcoare, rigoare, tumoare, ruptoare, splendoare, sudoare, stupoare, tumoare/ tumoră, vigoare

cădelniţă	cădelniţei
căldurică	călduricii
cătuşă	cătuşei
căţeluşă	căţeluşei
cânepă	cânepii
ceară, ceruri (sorturi)	cerii

ceaşcă	ceştii
cegă	cegii
cenuşă	cenuşii
cenzură	cenzurii
cerşetoare (sg. pl. pt persoane)	cerşetoarei
ciocănitoare, ciocănitori	ciocănitorii
(plante, vietăţi, obiecte)	
certitudine, corectitudine	certitudinii
cetăţeancă	cetăţencei
ceteră	ceterii
cetină	cetinii
cicatrice, cicatrice/ cicatrici pl.	cicatricei/ cicatricii
ciorbă	ciorbei
cireadă	cirezii
comună	comunei
corvadă/ corvoadă	corvezii
cupiditate, bunătate	cupidităţii
răutate, maliţiozitate, rigurozitate	
cuşmă	cuşmei
climă	climei
datină	datinii
dădacă	dădacei
delincvenţă	delincvenţei
demagogă	demagogei
dependenţă	dependenţei
duducuţă	duducuţei
duduie	duduii
dugheană	dughenei
duşcă	duştii
fasole	fasolei
fântână	fântânii
febră	febrei
femeie	femeii

forme identice: gutuie, lămâie, păstaie, nevoie

fiere	fierii
fineţe	fineţii
fiestă	fiestei
foame	foamei
frână	frânei
frântură	frânturii
frescă	frescei
frică	fricii
făină	făinii

frişcă (produs lactat)	frişcăi
frişcă	friştii
frondă	frondei
forme identice: coridă, blocadă, ghirlandă, limonadă, monedă, placardă, serenadă, soldă, spadă, şaradă, tendă, tiradă, triadă	
fugă	fugii
gaică	găicii
gestică	gesticii
grefe	grefei
guşă	guşii
igienă	igienei
izbândă	izbânzii
forme identice: cadă, pradă, ogradă, coadă, obadă (obezi), zgardă	
coajă	cojii
izmă	izmei
justeţe	justeţei
forme identice: acurateţe, bruscheţe, concreteţe, francheţe, gentileţe, naturaleţe, nobleţe, tandreţe, zveltеţe	
lapoviţă	lapoviţei
latenţă	latenţei
leafă, lefuri	lefii
lene	lenii
lespede	lespezi
leurdă	leurdei
liniţte	liniştii
lotcă	lotcii
luntre	luntrii
maltoză	maltozei
mamacă	mamachii/mamacăi
mamaie	mamaie neart./ mamaiei (art.)
mamă-mare	
mamei-mari	
mansuetudine	mansuetudinii
marfă	mărfii
mass-media	mass-mediei
mesă (slujbă religioasă)	mesei
migală	migalei
miere	mierii
minge	mingii
morişcă	moriştii
forme identice: cască, ploscă, piroşcă	
moluscă	moluştei
f. id. muscă, rădaşcă, rătuşcă, ruscă	
moşică, moşicii	moşicii/ moşichii

muică, muici	muicii/ muichii
mreajă	mrejei
muchie	muchii (neart.)/ muchiei (art.)
nădejde	nădejdii
năframă	năframei
oaste	oştii
ocină	ocinii
onoare, tutoare	onoarei, tutoarei
otravă	otrăvii
patimă	patimii
piersică	piersicii
plapumă	plăpumii
poteră	poterii
prigoană	prigoanei
pripă	pripei
prisacă	prisăcii
promoroacă	promoroacei
pronie	pronii / proniei (art.)
râie	râiei
remarcă	remarcii
retină	retinei
rouă	rouăi
ruină	ruinei
rutină	rutinei
sare	sării
salată	salatei
forme identice: cravată, ciocolată, înghеţată	
sanda	sandalei
sarma	sarmalei
scovergă/ scovardă	scovergii/ scoverzii
scripcă	scripcii
slavă (glorie, preamărire, înaltul cerului)	slăvii
slavă (limbă)	slavei
smântână	smântânii
soia	soiei
solitudine	solitudinii
spoială	spoielii
spaimă	spaimei
stână	stânei
strajă	străjii
şapcă	şepcii
şarjă	şarjei
şiră	şirei
şură	şurii

tocă	tocii
troică	troicii
troiță	troiței
tușică	tușicăi/ tușicii/ tușichii
uliță	uliței
ușă	ușii
unghie	unghii (neart.) unghiei (art.)
vrabie, id. corabie	vrăbii (neart.) / vrabiei (art.)

B.

bot-grosului
bunei-credințe
bunei-creșteri
bunei-cuviințe
bunei-dimineți
bunului-plac
bunăstării
bunăvoinței
lungmetrajului
primadonei
prim-balerinei
primei-doamne
prim-ministrului
relei-credințe
păsării-liră
triplusaltului

ADJECTIVUL

accesoriu, accesorie, pl. accesorii
adpres, adpreși m. sg. și pl.
alb-albastru, alb-albastră
alb-argintiu, alb-argintie, alb-argintii
albastru-azuriu, albastră-azurie
albastru-deschis, albastră-deschis
alb-gălbui, alb-gălbuie, alb-gălbui (m.f.)
alb-negru (invar.)
analog, analoagă/analogă
anofel, anofeli (m.)
antipersonal (invar.)
antidoping (invar.)
antidrog (invar.)
antitero (invar.)
articulatoriu, articulatorie
atroce (invar.)
baroc, barocă
bantu (invar.)
bis (invar.)
(an) bisect, bisecți (m.)
dens, densă
deșert, deșerți; deșartă, deșarte
destul, destui
ditamai/ ditai invar.
ecru invar.
ecosez invar.
eficace invar.
eliminator, eliminatoare
eliminatoriu, eliminatorie
executor - care execută; executoriu - care trebuie executat
feroce invar.
ferice invar.
fervid, fervizi; fervidă, fervide
fierbinte (m, f.) fierbinți (m, f.)
fiesc, fiască, fiești
flasc, flasci; flască, flasce
forte invar.
franco invar.
funambulesc, funambulescă
francofon, francofonă
frumușel, frumușică, frumușele
bigot, bigotă
biunivoc, biunivoci; biunivocă, biunivoce
bleu (invar.)
bleumarin (invar.)
bordo (invar.)
breaz, breji; brează, breze
circulator, circulatoare
contrar, contrară
contrariu (s.n. noțiune opusă)
corai (invar.)
cotidian, cotidieni; cotidiană, cotidiene
crem (invar.)
crud, cruzi; crudă, crude
cumsecade (invar.)
cuminte, cuminți (m, f, sg. și pl.)
dârz, dârji; dârză, dârze
dejurnă (invar.)
drege - strică (meșter)
dulce - acrișor, dulci - acrișori; dulce - acrișoară, dulci - acrișoare
mieriu, mierie; mierii
mititel, mititei; mititică/ mititea, mititele
mofluz, mofluzi/ mofluji
molâu, molâie, molâi
mono invar.
mototol, mototoli; mototoală, mototoale
motrice f. sg. și pl.
netot, netoată
nonprofit invar.
non - stop invar.
nou-venit, nou-veniți
novice, novici (m) novice (f.)
obligatoriu, obligatorie
octopod, octopozi; octopodă, octopode
octogon, octogonă
O.K./ OK invar.
omofon, omofonă
omolog, omoloagă/ omologă
ondulatoriu, ondulatorie
operatoriu, operatorie
oratoriu, oratorie
ortodox, ortodocși, ortodoxă, ortodoxe

gălbiu, gălbie, gălbii
gălbui, gălbuie, gălbui
grotesc, grotescă
importun, importuni; importună, importune
integru, integră
inveterat, inveterată
învederat, învederată
integru, integră
latino invar.
locvace invar.
mafiot, mafiotă
madrilen, madrilenă
marmoreean, marmoreeni
marmoreeană, marmoreene
marmoreu, marmorei, marmoree (f.)
măiestru, măieştri; măiastră, măiestre
mărunţel; mărunţică/ mărunţea, mărunţele
medieşean, medieşeană
mereu, merei; mereie f. sg. şi pl.
meteo invar.
perspicace invar.
probatoriu, probatorie
prolix, prolicşi
propice invar.
prostălău, prostălăi adj. m.
provizoriu, provizorie
pursânge invar.
puţinel, puţinei, puţintică, puţintele
puţinel, puţinei; puţinică, puţinele
rapace, rapaci (m), rapace (f.)
răricel răricei, răricea/ răricică, răricele
reflex, reflecşi; reflexă, reflexe
reflectoriu, reflectorie
remuneratoriu, remuneratorie
reparator, reparatoare
reparatoriu, reparatorie, reparatorii
respirator, respiratori; respiratoare (f. sg. şi pl.)
respiratorie, respiratorii (f.)
retard invar.
retro invar.
rocambolesc, rocambolescă
rococo invar.
roib, roibi; roaibă, roaibe
oscilatoriu, oscilatorie
otova (inv.)
panicard, panicarzi
pane invar.
patriot, patriotă (s.m. şi s.f.)
pătratic
pendinte invar.
picaresc, picarescă picareşti
pitoresc, pitorească
pirateresc, piraterească, piratereşti
plebeu, plebei, plebee (f. sg. pl.)
pluriflor, pluriflora
pluriform, pluriformă
plurivoc, plurivocă
poliandră, poliandre (adj. şi s.f.)
poliflor, poliflora
poliglot, poliglotă
porno invar.
portă, porte adj. f.
post - partum, invar. s.n.
princeps (invar.)
sexy invar.
sincron, sincronă
singurea/ singurică, singurele
singurel, singurei
slavonesc, slavonească
snob, snoabă
solo invar.
sprintenel, sprintenei; sprintenea/ sprintenică, sprintenele
stângaci (m. sg. şi pl.), stângace (f. sg. şi pl.)
stricăţel, stricăţei; stricăţică, stricăţele
superfluu, superflui; superfluă, superflue
tăricel, tăricei; tăricică/ tăricele
teafăr, teferi; teafără, tefere
tenace, tenaci (m.); tenace (f. sg. şi pl.)
ţintăţel, ţintăţei (m)
ultim, ultimi; ultimă, ultime
ultra invar.
uni (fr.) invar
univoc, univocă
urâţel, urâţei; urâţică, urâţele
ursuz, ursuzi

romanesc, romanească
romboid, romboidă
sadea invar.
sagace, sagaci (m.), sagace (f.)
sebaceu (m), f. sg. şi pl. sebacee
separator, separatoare
uscăţel, uscăţei; uscăţică, uscăţele
variu, varie, varii
vetust, vetuşti; vetustă, vetuste
viteaz, viteji; vitează, viteze
vivace invar.
vorace, voraci (m.) vorace (f. sg. şi pl.)
veloce invar.

NUME DE LOCUITORI - ADJECTIVE

albaiulian, albaiuliană
arădean, arădeană
băcăuan, băcăuană
băimărean, băimăreană
blăjean, blăjeană
buhuşean, buhuşeană
buzoian, buzoiană
călăraşean, călăraşeană
cernovodean
clujean
crişean
dornean (Vatra Dornei)
făgăraşean
giurgiuvean (Giurgiu)
păşcănean
pietrean (Piatra-Neamţ)
râmnicean (Râmnicul Sărat)
romaşcan (Roman)
roşiorean (Roşiori de Vede)
satulungean (Satulung)
săcelean (Săcele)
sătmărean (Satu Mare)
sebeşean
gheorghian (Sfântul Gheorghe)
sinăian
budapestean, budapestană
bizantin (Bizanţ)
bordelez (Bordeaux)
britanic (Marea Britanie)
bruxellez
calabrez (Calabria)
ceylonez
ciadian (Ciad)
cipriot
constantinopolitan
haţegan
horezean (Horezu)
humorean (Gura Humorului)
huşean (Huşi)
ieşean
jian (Jiu)
luduşean
lugojean
mangaliot (Mangalia)
medieşean
miercurean (Miercurea Ciuc)
mureşean
negruvodean (Negru - Vodă)
oşean
sânnicolean (Sânnicolaul Mare)
tărcăuan
tăzlăuan
timişean (Timiş)
târgujian (Târgu - Jiu)
târgumureşean
nemţean (Târgu - Neamţ)
trotuşean
turnean (Turnu-Măgurele)
vâlcean (Râmnicu-Vâlcea/ Râmnicu-Vâlcii(d.g.)
maltez
maldivian (Maldive)
marsiliez (Marsilia)
milanez
mongol
monegasc (Monaco)
moscovit
napolitan (Neapole)
neozeelandez
papuaş (Papua - Noua Guinee)
polon/ polonez

costarican
croat
florentin (Florența)
genevez (Geneva)
genovez (Genova)
german/ neamț
israelian (Israel)
jamaican
ivorian (Coasta de Fildeș)
malgaș (Madagascar)
maghiar
madrilen, madrilenă
malian (Mali)
peruan/ peruvian
polonez
praghez
prusac (Prusia)
saigonez
samoan (Samoa)
sanmarinez (San Marino)
sevillan (Sevilla)
singaporez
srilankez (Sri Lanka)
sofiot, sofiotă
tokiot
fuegian (Țara de foc)
venezuelean

VERBUL

1. Clase flexionare
a. Sunt de conjugarea
I: a crea, a decerna, a încumeta, a înstruna, a îngenunchea, a preda, a preceda, a sfida, a succeda, a sughița, a veghea
a II - a: a apărea, a reapărea, a dispărea, a cădea, a recădea, a decădea, a scădea, a plăcea, a complăcea, a dispărea, a vedea, a revedea, a prevedea, a întrevedea, a tăcea, a părea, a compărea, a zăcea, a durea, a începea
la indicativ prezent și imperativ se accentuează sufixul - e
pers. I - cădem complăcem
pers a II - cădeți complăceți
imperativ: tăceți dispăreți
a III - a: a face, a bate, a dezbate, a răzbate, a rămâne, a accede, a concede, a purcede, a sumete, a desfide
La indicativ prezent și imperativ accentul cade pe rădăcină:
pers. I facem sumetem
pers. a II-a faceți sumeteți
a IV-a: a despărți, a împărți, a înghiți, a struni

Atenție la formarea modurilor în structura cărora intră infinitivul:
indicativ viitor: voi scădea, voi face
condițional prezent: aș compărea, voi dezbate
imperativ negativ: nu tăcea! nu face!

(a) abnega - abneagă
aboli-abolesc
absolvi-absolvă (a scuti de pedeapsă, a termina un ciclu de învățământ)
abroga-abrogă
absenta-absentează
abunda-abundă

accede-(eu, ei) acced, să acceadă nu are forme de trecut
accepta-acceptă
aclama-aclamă
adnota, adnotează
adopta, adoptă
adora, adoră
afuma, afumă
agita, agită
amnistia, amnistiază
amputa, amputează
anima, animă
angaja, angajează
apropria, apropriază
aprinde, aprind, tu aprinzi
aroga, arogă
asmuți, eu și ei asmut, el asmute, să asmută
ascuți, ascut, să ascută, ascute (imper.), tu ascuți
așeza, așezi, așază, să așeze
ataca, atac, să atace
atesta, atestă
azvârli, (eu) azvârl, (el) azvârle, ei azvârlă
biciui - biciuiește/ biciuie
cheltui, cheltuiesc/ cheltui
chinui, chinuiesc/chinui
ciocăni, ciocănsc/ ciocăn
coase, coasem (pl.) cosea (imperfect), cusui (p. s.) să coasă, cosând
concede - eu și ei conced, el concede, să conceadă, concedând (nu are p.s., m.m. ca p. c., part.)
consimți, consimt, să consimtă
contempla, contemplă
continua, eu și tu continui, să continue
converge, eu și el converg, convergea (imperfect), să conveargă (nu are participiu)
convoca, el convoacă, să convoace
cosi, cosesc, cosea, să cosească
crea, creez; creează; creăm; creați; cream; creând; creat (ă);
curăța, curăț, cureți, curăță, să curețe
decerna, decernează
deferi, el, ei deferă, deferea (imperfect), să defere/ a trimite în judecată
degreva, degrevează
delecta, delectează
delega, deleagă (el), eu deleg
demarca - demarchează/demarcă
denega, deneagă
depăna, depăn, depeni, deapănă; să depăn, să depeni, să depene

deposedează
deroca, derochează (a curăța de roci)
deroga, derogă (a face excepție) să deroge
descoperi, eu descopăr, el descoperă, să descopere
desfăta, desfăt, desfeți, să desfete
desfoi, desfoi (eu)
deshuma, deshumează
destăinui, destăinui/destăinuiesc
deșela, deșel, deșală, să deșele
înșela, înșel, înșală, să înșele
deșerta, el deșartă, să deșerte, deșertând
deștepta, el deșteaptă, să deștepte
a detraca (a decădea) numai timpuri compuse: s-a detracat
detracta, (a ponegri), detractează
dezbate, dezbatem, dezbateți
dibui, dibuie/dibuiește
dilata, dilată
enumera, eu enumăr, enumeri, enumeră, să enumere
evapoara, evaporă
evoca, evocă
exalta, exaltă; exulta, exultă
exige, eu, ei exig (nu are forme trecute, gerunziu, supin, participiu)
fonda, fondează
invoca, invocă, să invoce
inunda, inundă
itinera, itinerează
ignora, ignoră
îmbuna, îmbunează
împărți, împart, împarți
împreuna, împreunează
împuia, împuie/ împuiază
înconjura, eu înconjor, el înconjoară, să înconjoare
încovoia, eu și tu încovoi, el încovoaie, încovoiem, să încovoaie, încovoind
înfrica, eu înfric, p.s.: înfricai, să înfrice
încrunta, încruntă
încumeta, mă încumet, se încumetă, să se încumete
încuviința, încuviințează, încunoștința, încunoștințează
înfășura, eu înfășor, el înfășoară, să înfășoare
îngăima, eu îngăim/îngaiam, tu îngăimi/îngaimi, el îngaimă, să îngaime
a se îngâmfa, se îngâmfează/ se îngâmfă
înhăma, înham, înhamă
înhuma, înhumează
înghiți, eu și ei înghit, să înghită, tu înghiți
îngâna, el îngână

înșeua, înșeuează, înșeuăm, să înșeueze
înstruna, înstrună/ înstrunează
întesa, întească, să întese
înveșmânta, înveșmântează/ înveșmântă
învârti, învârt/ învârtesc
învolbura, învolburează/ învolbură
învia, eu învii/ înviez, tu învii/ înviezi, el învie/ înviază, să învie/ să învieze
îngemăna, îngemănez
legăna, eu legăn, tu legeni, el leagănă, să legene
lepăda, eu lepăd, tu lepezi, el leapădă, să lepede
lălăi, lălăie
machia, machiem, să machieze
marca, marchează
murmui, murmuie/ murmuiește
mirosi, eu și ei miros, el miroase, să miroasă
năzări, el năzare, să năzară
a păsa - pasă, să pese (a se sinchisi)
a păsa, el pasă (a merge); pasă/ pas imper. 2 sg: încearcă, îndrăznește, pas de pricepe)
a pieri - pier, pieri, piei, nu pieri (imper.); pierind
a pieptăna, eu pieptăn, tu piepteni, el piaptănă, să pieptene
a preleva (a extrage), el prelevă
a se prevala, se prevalează (a se folosi)
prevala - prevalează (a predomina)
provoca, provoacă
recita, recită
reciti, recitesc
a scrie, scriem, scrii
semăna, eu semăn, tu semeni, el seamănă, să semene
simți, eu și ei simt, să simtă, tu simți
străduí, străduiește/ străduie
subsemna, subsemnează
sughița, eu sughiț, el sughiță
șchiopăta, șchioapătă/ șchiopătează
ședea, eu și ei șed, el șade, noi ședem; să șadă, part. șezut
tângui, tânguiește/tânguie
triumfa, triumfă
țăcăni, țăcăne/ țăcănește
țugui, țuguie
a uita, el uită, imperativ: uită (a da uitării)
a se uita, se uită, uită-te (a privi)
urechea, urechează
vătăma, eu vatăm, tu vatămi, el vatămă, să vatăme
zăcea, zăcem, zăceți

zdrăngăni, zdrăngănesc
zdroncăni, (să) el zdroncăne
a zori, zoresc (a grăbi)
a zori, zoreşte (a se ivi zorile)
zvârli, el zvârle, ei zvârlă/ zvârl, să zvârle

Imperfect:

conjugarea I: sufixul -a: angajam, înfăţişam
conjugarea a IV-a: sufixul -ea: sfârşeam, linguşeam, cream, scriam, urecheam, vegheam, apropiam, scriam

Perfect simplu: noi întoarserăm, coápserăm, rămáserăm, voi întoarserăţi, tráserăm, scoáserăm, ei întoarseră

pers. I: venii, pustiii, mă sfiii
pers. a III-a: veni, pustii, se sfii

VERBE LA CARE ESTE CORECTĂ FORMA CU -esc/ eşte

arcui	a îndoi (a dubla)	orândui	tăgădui
bănui	a se îndoi (a ezita)	pălmui	tăinui
cârmui	înghemui	pârgui	tămădui
cercui	înlocui	pietrui	târgui
construi	învinui	plănui	trebălui
convieţui	jelui	plumbui	undui
dărui	jindui	prăfui	vămui
fitui	mărşălui	primejdui	vărui
fulgui	mânui	revizui	vieţui
glăsui	mitui	secătui	vlăgui
hăitui	nădăjdui	şlefui	zăgăzui
îndigui	năzui	sfătui	zemui

VERBE LA CARE ESTE CORECTĂ FORMA FĂRĂ -esc

atribui	dezvălui	îngădui	substitui
bântui	durdui	înghesui	sudui
bârâi	durui	înşirui	şovăi
bubui	gâfâi	lăfâi	ţiui
chiui	gâtui	mistui	vâjâi
constitui	institui	mormăi	zgudui
contribui	închipui	nărui	zumzăi
dăinui	îndoi (a împături, a încovoia)	pipăi	zurui
dezlănţui		stărui	

VERBE LA CARE SUNT CORECTE AMBELE FORME DE INFINITIV, DAR CU DIFERENŢIERI LEXICALE

a alunga, alungă (izgoni)
a alungi, alungesc (a se prelungi)
a amuţa, amuţă (a asmuţi)
a amuţi, (1, 3) amuţesc (a deveni mut)
a coda, codează (a transforma un text în limbaj, în grupe de semne)
a se codi, se codeşte (a ezita)
a îndesa (a înghesui)
a îndesi (a face să devină mai des)
a înflora (a împodobi)
a înflori (a face flori)
a înfurca (a lua cu furca) (el înfurcă)
a se înfurci (a se bifurca) se înfurceşte
a se îngrija (a se nelinişti)
a îngriji (a avea grijă)
a recita (a declama)
a reciti (a citi din nou acelaşi text)
a tuşa (a emoţiona; a verfica netezimea suprafeţelor metalice)
a tuşi (a avea un acces de tuse)

OBSERVAŢII

a datora/ a datori (inv.) a avea o datorie morală sau materială) datorează/ datoreşte
a datora/ a se datori (inv.) (a avea drept cauză) se datorează/ se datoreşte

PERECHI DE VERBE CU DIFERENŢIERI DE SENS

a acorda - acordează (a regla un instrument muzical)
a acorda - acordă (a da, a face acordul gramatical)
a concura - concură (tinde spre)
a concura - concurează (a participa la un concurs)
a contracta - contractează (a încheia un contract, a-şi asuma, a se molipsi)
a contracta - contractă (a micşora, a strânge)
a ciurui - ciuruiesc (a găuri, a trece prin ciur)
a ciurui - ciuruie (a curge cu zgomot)
a degaja - degajează (a elibera, a îndepărta)
a degaja - degajă (emana, a răspândi)
a însemna, însemnează (notează)
a însemna, înseamnă (reprezintă)
a lega - leagă (a uni)
a lega - leghează (a lăsa prin testament)
a manifesta - manifestă (a arăta un sentiment, a exprima o tendinţă)
a manifesta - manifestează (a participa la o manifestaţie)
a mântui - mântuie (a termina)

a mântui - mântuiește/ mântuie (izbăvi, a vindeca)
a ordona . ordonă (a porunci)
a ordona - ordonează (a așeza în ordine)
a raporta - raportează (a da un raport, a pune în legătură)
a raporta - raportează/ raportă (a aduce venit)
a reflecta - reflectă (a oglindi)
a reflecta - reflectează (a gândi)
a reacorda - reacordă (a da din nou)
a reacorda - reacordează (a regla din nou)
a repurta - repoartă (a-și îndrepta gândurile spre trecut)
a repurta - repurtează (a obține un succes)
a tică - ticăie (a face tic-tac, a palpita)
a tică, ticăiesc (a lucra încet)
a turna - toarnă (a vărsa, a răsturna, a denunța)
a turna - turnează (a realiza un film)
a returna - retoarnă (a turna din nou un lichid, o formă)
a returna - returnează (a trimite înapoi, a turna iar un film)

LISTA DE ABREVIERI

AC	=	acuzativ
AT	=	subordonată atributivă
CD	=	subordonată completivă directă
CI	=	subordonată completivă indirectă
CM	=	subordonată circumstanțială de mod
CNS	=	subordonată circumstanțială consecutivă
C Rel.	=	subordonată circumstanțială de relație
CS	=	subordonată circumstanțială de scop
CT	=	subordonată circumstanțială de timp
CȚ (F)	=	subordonată circumstanțială condițională
CZ	=	subordonată circumstanțială cauzală
CV	=	subordonată circumstanțială concesivă
D	=	dativ
G	=	genitiv
N	=	nominativ
PP	=	propoziție principală
P	=	predicat
P1...	=	propoziția 1...
PR	=	subordonată predicativă
P.S.	=	predicativă suplimentară
SB	=	subordonată subiectivă
S	=	subiect
V	=	vocativ

BIBLIOGRAFIE

Academia Română, Gramatica limbii române, vol. I,II, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005

Academia Română, Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti 2005

Academia Română, Dicţionarul explicativ al limbii române, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1998.

Andrei, Mihai şi Ghiţă Iulian, Limba română, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1983

Avram, Mioara, Gramatica pentru toţi, Editura Humanitas, Bucureşti, 1997

Avram, Mioara, Ortografie pentru toţi, Biblioteca Şcolarului, Ediţia a II-a, Litera, Chişinău, 1997

Avram, Mioara, Probleme ale exprimării corecte, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1988

Bejan, Dumitru, Gramatica limbii române – compendiu – Editura Echinox, Cluj, 1995

Beldescu, George, Punctuaţia în limba română, Ediţia a II - a, revăzută şi completată, Editura 100+1 Gramar, Bucureşti 1997

Beldescu, George, Ortografia actuală a limbii române, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1984

Bucă, Marin şi Vinţeler, Onufrie, Dicţionar de antonime, Editura Vox, Bucureşti, 1996

Constantinescu – Dobridor, Gheorghe, Morfologia limbii române, Editura Vox,1996

Constantinescu, Silviu, Dificultăţi semantice, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1994

Crişan, Alexandru, Limba română, Manual pentru clasa a VII-a Editura Humanitas Educaţional, Bucureşti, 1999

Chircu-Buftea, Adrian, Teste - Grilă pentru examene, Editura Hiparion 2000

Diaconescu, Ion, Probleme de sintaxă a limbii române actuale, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989

Dascălu Doina, Dicţionar de pleonasme, Editura Vox, Bucureşti 1997

Dimitriu, C., Gramatica limbii române explicată, Editura Junimea, Iaşi, 1979

Felecan, Nicolae, Dicţionar de paronime, Editura Vox, Bucureşti, 1995

Găitănaru, Mihaela şi Ştefan, Limba română, Editura Tempora, 1999

Gencărău, Ştefan, Sintaxa limbii române, Editura Polirom, 2000

Hristea, Theodor, Sinteze de limba română, Editura Albatros, Bucureşti, 1984

Hristea, Theodor, Limba română, teste rezolvate, teste de analizat şi un glosar de neologisme, Editura Petrion, Bucureşti, 1998

Marcu, Florin, Dicţionarele limbii române, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1995

Neamţu, G.G., Elemènte de analiză gramaticală, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989

Pană Dindelegan, Gabriela, Admiterea în facultate Editura Humanitas Educaţional, 2001

Seche, Luiza,-Seche, Mircea, Dicţionar de sinonime al limbii române, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1999

Şuteu, Flora, Şoşa, Elisabeta, Ortografia limbii române, Editura Floarea Darurilor; Editura Saeculum I.O., Bucureşti, 1996

Vasilescu, Andra ş.a, Limba română, Manual pentru clasa a VI-a, Editura All, Bucureşti, 1998

LISTA DE AUTORI UTILIZAȚI PENTRU EXEMPLE

Vasile Alecsandri
Ana Blandiana
Lucian Blaga
Ion Luca Caragiale
Mircea Cărtărescu
Ion Creangă
Șerban Cioculescu
Emil Cioran
George Coșbuc
Mihai Eminescu
Adriana Georgescu
Nicolae Manolescu
Octavian Paler
Andrei Pleșu
Eugen Simion
Mihail Sadoveanu
Marin Sorescu
Nichita Stănescu
Pavel Țugui
Literatura populară română

CUPRINS

Cuvânt înainte 5
Fonetica 7
Vocabularul 12
Gramatica 17
Semnele de punctuație și de ortografie 115
Secțiunea a II–a: teste grilă 121
Teste generale 232
ADDENDA 311
Lista de abrevieri 302
Bibliografia 312
Lista autori 314
Cuprins 315

Pentru a comanda această carte, sunați la:
0349/806.432; 0722/616.948

- *O carte cu un conținut adaptat programelor de admitere în:*
  - Academia de Poliție
  - Facultățile de filologie şi de drept
  - Şcolile de agenți de poliție şi subofițeri de jandarmi
  - alte profiluri la care sunt testate cunoştințele de limba română
- *Sintezele teoretice şi testele-grilă sunt concordante cu conținutul* ***noilor lucrări normative ale Academiei Române - Dicționarul Ortografic, Ortoepic şi Morfologic al Limbii Române ediția a II-a şi Gramatica Limbii Române vol. I, II***

Pentru comenzi sunați la: 0349-806.432, 0722-616.948

ISBN: 978-973-7947-32-1

Gramatica Limbii Române în scheme

Maria Țicleanu

Dumitru Țicleanu

GRAMATICA

Limbii Române

în scheme

Editura Lotus

2008